Pohjolan Galápagos

Suomi 105 vuotta

Rami Penttinen

X - Eräänlainen reservaatti

Valkoisen armeijan ylin johtaja, ent. tsaariarmeijan kenraali Carl Gustav Mannerheim.

https://archive.org/details/suomenluokkasota00halo/page/80/mode/2up

1.

Suomalaiset harjoittelivat politiikkaa itsehallinnon avulla jo ennen itsenäistymistä, joten jo itsenäistyminen käy esimerkiksi siitä, mitä suomalainen politiikka käytännössä on, ja pääpiirteissäänhän se on sitä, että päästellään menemään ilman mitään tolkkua, koska tärkeintä ovat jälkiselittelyt, joissa tärkeintä on pilkkoa tapahtumat mahdollisimman moneen erilliseen osaan. Näin todellisuus saadaan peitettyä ja voidaan keskittyä kinaamaan pikkuasioista.

Itsenäistyminen on suomalaisille eri asia kuin sitä seurannut sisällissota, joka oli pitkällisen kehityksen tulos, mutta ei kuitenkaan niin paljon, että siihen valmistautuminen olisi välttämättä vaikuttanut mitenkään itsenäistymiseen, joka tapahtui laskentatavasta riippuen silloin tai vähän ennen kun 1917 vaihtui vuodeksi 1918, koska sosialidemokraattien vallankumoukselliset julistivat kuitenkin sodan hallitusta vastaan vasta tammikuun lopussa vuonna 1918. Vajaa kuukausi on niin pitkä aika, että suomalainen voi helposti sijoittaa siihenkin väliin pitkällisen kehityskaaren, jolla ei ole paljonkaan tekemistä sen kanssa, mitä vaikkapa edellisen vuoden sisällä oli tapahtunut.

Suomalaisille heidän sisällissodassaan tärkeintä on se, että kun hallituksen joukot tukahduttivat punakapinan, tapahtui niitä ikäviä asioita, joita sisällissodan aloittajille yleensä tapahtuu jos he eivät voitakaan, ja tässä yhteydessä tulee etsiä syytä hallituksen joukkoja johtaneesta Carl Gustaf Mannerheimista. Asia on niin vakava, ettei pelkästään sen perusteella ihan äkkiä arvaisi, etteivät suomalaiset ole onnistuneet löytämään historiastaan ketään Mannerheimia arvostettavampaa henkilöä, mutta näin se vain on, koska sisällissota on erillinen ilmiö eikä liity oikeastaan millään tavalla siihen erillissotaan, jota Suomi kävi toisen maailmansodan aikaan. Siinä saavutettiin Mannerheimin johdolla loistava torjuntavoitto, joka saattaa joissakin yhteyksissä liittyä niihin rauhanneuvotteluihin, joilla suomalaiset saivat sodan loppumaan antautumalla, mutta voi aivan hyvin olla liittymättäkin.

Kuitenkin hänen yhteydessään on sopivaa muistaa alkoholismi ja sen tekee todellista hätkähdyttävämmäksi se, ettei sitä sovi muistaa kaikkien muidenkin yhteydessä ja näin jää helposti huomaamatta, että viime vuosisadan alussa oli kieltolakiin saakka tavallista olla päissään työpaikalla. Kieltolain jälkeen työpaikkaryyppäämistä jatkettiin viime vuosisadan loppupuolelle saakka ja todella moni ehti olla Mannerheimin tavoin humalassa vuosikymmenien ajan yhteen menoon, mutta hän on niin sanottu ristiriitainen hahmo, eli hänen merkityksestään Suomelle valehdellaan niin paljon, ettei häntä voida kaikesta huolimatta korottaa siihen kastiin, joka alkoholismi lakaistaan maton alle.

Karismaa hänellä on täytynyt olla, sillä ajautui sotilasuralle sen seurauksena, että isä pelasi ja ryyppäsi perheen rahat ja äiti ilmeisesti tappoi itsensä, minkä jälkeen sukulaiset lähettivät hänet kadettikouluun. Suomalaisilla on taipumusta luottaa hänen isänsä kaltaisiin johtajiin ja sisällissota oli leimallisesti sitä, että kaikenlaiset hämäräveikot tavoittelivat omia päämääriään kantamatta huolta seurauksista, ja myöhemmin

sen käsitteleminen on jäänyt näille samoille aineksille, sillä suomalaiset toivovat kuulevansa totuuden heidän suustaan, vaikkei sitä koskaan tapahdukaan.

Jako punikkeihin ja lahtareihin on varhaisempaa alkuperää, vaikka sitä onkin selitelty historian kaunistelemisen takia sisällissodan seuraukseksi, ja kumpikin ilmaisu vaikuttaa merkitsevän alkujaan suunnilleen ketä tahansa, jota haluaa pitää vihollisena. Lahtari vaikuttaa tulevan siitä valistuksesta, jolla suomalaisia yritettiin opettaa teurastamaan eläimet sivistyneesti, koska se tarkoittaa alkujaan teurastajaa ja sellaisiksi haukuttiin niitä tahoja, jotka häiritsivät kansaa uusilla tavoilla, eli viranomaisia, koulutettua väkeä ja aatelisia. Punaisia tällainen valistus ei varmaankaan ole miellyttänyt, sillä heidän harrastamansa ihmisien rääkkääminen muodostui ongelmaksi jo sisällissodan alussa, koska yleinen mielipide kääntyi nopeasti valkoisien puolelle, ja suomalaisille on varsin luontevaa käyttää muiden haukkumisessa ”itse olet” -temppua. Punikki taas viittaa selvästi sosialistien käyttämään punaiseen väriin, koska vasemmisto on muutoin tavannut käyttää väriyhdistelmiä, joissa ei välttämättä ole ollut punaista mukana ollenkaan, vaikka se onkin ollut suosittu väri, mutta sosialistien lippu oli punainen ja siinä oli ehkä jokin pieni kuvio erottamassa sen muiden sosialistien lipuista.

Jako on erittäin toimiva, koska Itämeren alueen metsäläisillä identiteetti muodostuu ilman mitään erityisempää logiikkaa, ja moni lahtari oli ylpeästi lahtari ja moni punikki vastaavasti ylpeästi punikki. Nykyisin sitä ihmetellään, koska olisi ollut hienompaa jakaantua porvareihin ja työväenluokkaan, tai edes oikeistoon ja vasemmistoon, mutta silloin ei vielä ollut tällaista jakoa vaan se on vakiintunut vasta myöhemmin. Siihen aikaan porvari ei ollut kuka tahansa, joka halusi olla porvari, vaikka yritystä siihen suuntaan jo olikin, vaan vasta myöhemmin päästiin sille tasolle, että porvari voi asustella keskellä metsää ja inhota kaupunkikulttuuria sydämensä pohjasta, kun taas kaupunkilaisista varsin pieni osa kelpaa joukkoon, vaikka alkujaan kyse olikin vain kaupunkilaisista. Kaupungissa asuvaa vasemmistolaista yrittäjää voi nykyisin kutsua vasemmistolaiseksi, mutta häntä ei ole oikein sopivaa kutsua porvariksi, koska se voi loukata jotain porvariksi ryhtynyttä heinäkenkää, mutta sisällissodan aikaan porvarit kuitenkin jakaantuivat punikkeihin, lahtareihin ja puolueettomiin, tai hienommin ilmaistuna punaisiin, valkoisiin ja puolueettomiin. Samalla tavalla työväenluokkakin on nykyisin omittu roolileikkeihin eikä siihen välttämättä kuulu, vaikka oikeastaan kyllä kuuluisikin enemmän kuin moni muu, mutta sisällissodan aikaan sekin jakaantui punikkeihin lahtareihin ja puolueettomiin eivätkä kaikki sen johtajatkaan katsoneet kuuluvansa siihen, koska oma yhteiskunnallinen asema ei vastannut määritelmää.

Osapuolet voidaan jakaa oikeistoon ja vasemmistoon, mutta silloin täytyy ottaa huomioon, että liikkuvat äänestäjät voivat loikkia nopeasti rajan puolelta toiselle, joten jako punikkeihin ja lahtareihin on paras ratkaisu.

Wielä armottomampaa kohtelua eläimiä kohtaan osottaa ensinmainittu teurastustapa, jos sitä käytetään ilman ettei käytetä mitään keinoa eläimen pyörrykfiin, hurmekfiin, elikä tunnottomuuteen saattamiseksi ennen sen kurkun repimistä ja weren kuiwiin wuodattamista. Kun on se että eläin warsin täydessä elinwoimassansa asetetaan ja sidotaan teurastus-asemalle, jokſi mailla enimmäkseen käytetään niin kutsuttua työrekeä, jonka päälle eläin pannaan ja kiinnitetään miten parhain woidaan sekä pidetään sitä niin kiinni, ettei se woi tehdä mitään wastusta. Eläimen tällaisessa tilassa ollessa alkaa teurastaja (lahtari) nyt weitsellä nylkemään sen kurkun waltasuonen kohdalta nahan, sitte repimään waltasuonta esiin, jonka hän sitte wasta katkaisee, jotta weri saa juosta kuiwiin. Tällaista hirweää kidutusta saa eläin raukka kärsiä monestikin hetken aikaa ennen kun se kuolee. Sillä kun on melkein kaikilla tapana, että teurastajan pitää saada hywät rohwaistus-ryyppyt ennen kun hän woi ryhtyä ja kykenee tähän eläimen kidutus-työhönsä, niin käy hänen teurastus- eli raatelemistyönsä niin hitaasti kuin suinkin taitaa, niinkun wiinaisen miehen ainakin; ei juopunut milloinkaan tee tehtäwäänsä, niinkun se, joka woi tehdä tehtäwänsä ilman wirkistys- ja rohwaistus-ryyppyjä.

Heinonen, G. A: Waroitus Eläinten rääkkäyksestä (1881)
https://www.doria.fi/handle/10024/83172

Mutta päivä paistoi keskikesän pilvettömältä taivaalta. Luonto ei ollut muuttanut muotoaan.

Siis oli ihminen itse muuttunut? Ja vanha parooni Manfelt kaatui paikalleen.

Hän oli saanut halvauksen, mutta hän eli vielä. Tytär puhkesi epätoivoiseen valitukseen.

— Isä kuolee! hän huusi. Apua! Apua!

Kukaan ei auttanut heitä ympärillä. Syvät rivit seisoivat synkkinä ja äänettöminä. Kuului joukosta vain joku karkea kiroussana.

— Lahtari p—le! lisäsi toinen. Auttakoon itseään!

Leino, Eino: Jaana Rönty: romaani (1907)
https://www.doria.fi/handle/10024/100497

Sisällissotaan mennessä ilmaisut olivat tulleet kaikille tutuiksi ja sitä edelsi sekava järjestäytyminen, jossa on selvästikin haettu luonnollisia vihollisia, koska lopputulos oli molemmin puolin sellaista lahtaamista, eli teurastamista, jota on mielellään yritetty välttää yrittämällä etsiä ennen sisällissodan puhkeamista ulkoinen vihollinen, koska muiden kansojen kanssa sotiessa vieraskoreus yleensä hillitsee käyttäytymistä.

Myös kummankin puolen sodanjohtoa on hyvä syyllistää, sillä vaikka suomalaiset ovat huonoja tottelemaan johtajiaan, heistä tulee esimerkillisen kuuliaisia alaisia heti kun pitää selitellä toimintaan liittyviä vastuukysymyksiä. Siinä vaiheessa johtajat voivat olla syyllisiä aivan kaikesta, joten vieläkään ei tiedetä vaikkapa sitä, että mihin kaikkeen hallituksen joukkojen sodanjohto syyllistyi ylläpitämillään vankileireillä,

koska suuri osa niillä arkistoiduista tiedoista on edelleen teillä tietymättömillä. Tapahtumia piti peitellä, vaikka omat joukot voittivatkin sodan, mutta suomalaisien tapa kehitellä historiaa mahdollistaa tällaisien seikkojen jättämisen vaille huomiota ja näin he ovat voineet keskittyä kinaamaan siitä, että millainen Mannerheimin rooli lahtareiden johtajana pohjimmiltaan oli. Paljon tappamista on lakaistu maton alle ja varsinkin henkilökohtaisien kaunojen takia tehdyt murhat ovat jääneet hyvin vähälle huomiolle.

Aihe on niin tärkeä, että historioitsija joutuu asettelemaan sanansa tarkoin, ettei erehtyisi puhumaan liian totta.

Mannerheimin syyllistäminen on tärkeää myös siksi, että sisällissodan on aivan pakko olla aivan eri asia kuin ensimmäinen maailmansota, koska pääsi käymään niin ikävästi, että hallituksen liittolainen, eli Saksa, ja punakapinallisien liittolaiset, eli venäläiset bolševikit, olivat aluksi liittolaisia keskenään. Tosin suomalaisien käsitys liittoutumisesta on niin joustava, että heille on voitu vain sanoa jotain kohteliasta, mikä on tulkittu väärin, ja jos niin sanotut liittolaiset ovat antaneet ympäripyöreitä lupauksia, niin mitään sen enempää suomalaiset eivät ole tarvinneetkaan. Sopimuspapereita ei olla tarvittu, koska suomalaiset ovat tietenkin halunneet jättää tilaa omalle petollisuudelleen, ja jos sellainen on saatu, niin sen sisältöä ei ole tarvinnut ymmärtää, sillä kirjallinen sopimus on suomalaisille hankala asia, jonka sisällön ymmärtäminen ei välttämättä onnistu kysymättä neuvoa muilta, ja jos siihen ryhtyy, niin vaikuttaa tietämättömältä, mikä on niin valtava arvovaltatappio, että kannattaa mieluummin tehdä tyhmyyksiä ja yrittää selviytyä niistä selittelemällä. Liisan seikkailut ihmemaassa kuvaa suomalaista turvallisuuspolitiikkaa varsin osuvasti, koska shakkinappulat ovat häviämässä pelin pelikorteille eivätkä pysty ymmärtämään, mitä on tapahtumassa, koska ne eivät tunne edes omia sääntöjään, ja tarinan pienemmät yksityiskohdat ovat yhtä outoja ja käsittämättömiä kuin maailman tapahtumat suomalaisille, sillä ajattelu vajoaa maagisien sienien tasolle kun ei tee mieli perehtyä asioihin tai puhua niistä totta.

Kun suomalaiset yrittävät selittää jotain sellaista, että on olemassa erillisnykyaika, johon kuuluu valtionyhtiöiden kaatuminen poliitikkojen täydellisen kädettömyyden takia, kannattaa muistaa, että se on vielä pientä verrattuna siihen, mitä tapahtui vanhaan hyvään aikaan, jolloin Suomea osattiin muka johtaa.

Venäläisien bolševikkien liittolaisuus saksalaisien kanssa on suomalaisille korkeintaan epävarma asia, jonka käsittelemistä voi vältellä mutisemalla jotain epämääräistä, vaikka se oli kyllä kaikkea muuta, sillä Vladimir Lenin saapui Venäjälle näyttävästi itsensä Saksan keisari Vilhelm toisen tarjoamalla junakyydillä, koska saksalaiset olivat siinä vaiheessa bolševikkien hyviä kavereita, jotka auttaisivat venäläisiä lopettamaan erittäin epäsuosituksi käyneen sodan.

Saksan ja bolševikkien hyvät välit pantiin kyllä merkille Suomessakin, koska Saksan ja Venäjän välisen sodan päättyminen ei ollut huomaamaton pikkujuttu, mutta toisaalta Suomessa maailman tapahtumat ovat sitä, mitä niistä valehdellaan, ja tilanne

oli kaikessa yksinkertaisuudessaan se, että osa kansasta halusi sisällissotaa, joten tuskin näistä asioista paljonkaan totta puhuttiin, sillä keksityt liittolaiset antavat lisää uskottavuutta tällaisille hankkeille. Kuitenkin tilanne kehittyi niin kiusalliseksi, että tässä vaiheessa on enää vaikea arvioida, että mitä siihen aikaan oikeasti ajateltiin, koska Suomessa valehdellaan suomalaisien tekemisistä vieläkin vapaamielisemmin kuin muun maailman tapahtumista. Julkisessa keskustelussa kehittyy helposti olematon alkava kriisi, jonka torjumisen takia jonkin puolueen olisi ihan välttämättä saatava tahtonsa läpi, ja se menee ohi kun tilanteeseen yritetään tutustua lähemmin eikä sitä löydetä ollenkaan. Tapa edustaa niin aitoa suomalaisuutta, että jopa naapurimaiden ongelmat ovat suomalaisille hankalia asioita, koska Suomessa ei ole yleensä tarvetta tutustua näihin ongelmiin oikeasti kun todellisen ongelman tunnistaa siitä, että sitä yritetään piilotella, ettei kenenkään tarvitsisi ottaa siitä vastuuta, mutta jopa Ruotsissa voi luottaa siihen, että julkiseen keskusteluun noussut kriisin poikanen on todellinen, vaikka vastuun kantaminen onkin läheistä sukua suomalaisien tavalle selviytyä siitä.

2.

Venäjän keisarikunnan kaatuminen antoi suomalaisille toivoa itsenäistymisestä ja sosialidemokraatit eduskunnan suurimpana puolueena kyselivät Venäjän väliaikaiselta hallitukselta, että josko olisi mahdollista itsenäistyä. Oikeistolaiset olivat pääosin sitä mieltä, että valta kuului Venäjän väliaikaiselle hallitukselle, joten heillä ei ollut aihetta tyytymättömyyteen kun se vastasi kieltävästi.

Vähemmälle huomiolle jäänyt sosialidemokraattien hanke oli kuitenkin tärkeämpi, sillä he halusivat ottaa ylimmän vallan pois Venäjältä, joka nimitti senaatin eli nykyistä hallitusta vastaavan hallintoelimen, ja siirtää sen nimittämisen Suomen eduskunnalle. Vaikka suuri osa oikeistostakin tuki hanketta ja laki saatiin aikaiseksi, niin Venäjän väliaikainen hallitus oli eri mieltä ja hajotti eduskunnan elokuussa 1917. Sitä seuranneiden vaalien jälkeen sosialidemokraatit eivät enää olleet suurin puolue, koska talous oli kaatunut Venäjän vallankumouksen takia ja tilannetta pahensivat lakot, joita oli sinä vuonna satoja. Elintarvikkeiden hinnat olivat nousseet niiden vähyyden takia eivätkä työväenluokan palkat riittäneet elämiseen, mutta lakotkaan eivät olleet hyvä ratkaisu, sillä ne eivät korjanneet keisarikunnan kaatumiseen liittynyttä talousromahdusta ja niihin liittyi runsaasti väkivaltaa.

Järjestyksen ylläpitäminen oli käytännössä mahdotonta, koska poliisivoimat olivat lopettaneet toimintansa sen johdosta, että kansa oli alkanut käyttäytyä liian uhkaavasti, ja nämä tehtävät oli siirretty armeijalle, joka ei myöskään selviytynyt niistä vaan luovutti ne edelleen paremman puutteessa työväenliikkeelle, jonka oli helpompi selviytyä niistä, koska sillä oli laaja kannatus kansan keskuudessa. Koska työmarkkinatilannekin oli poikkeuksellisen hankala ja poliisitoiminnan siirtyminen työväenliikkeelle antoi sille paljon valtaa, ja niin suurin osa oikeistosta vastusti sitä ja odotti jotain ihmettä, jonka avulla vanhat poliisivoimat oltaisiin saatu taas käyttöön. Vaihto-

ehtoa se ei vielä tässä vaiheessa kyennyt tarjoamaan, koska suomalainen oikeisto on huono järjestäytymään jos se tarkoittaa muutakin kuin vasemmiston luoman järjestyksen johtamista jollain tekosyyllä. Sisällissota olisi voinut alkaa jo edellisellä vuosikymmenellä, jolleivät silloiset valkoisien rähinäporukat olisi huomanneet, että sillä välin kun ne olivat keskittyneet uhoamiseen ja arvovaltakysymyksien pohtimiseen, punaisien rähinäporukat olivat järjestäytyneet kaarteiksi ja valmistautuneet punaisien ja valkoisien välisiä yhteenottoja varten. Muuta mahdollisuutta ei ollut kuin lakkauttaa valkoiset kaartit siinä toivossa, että punaiset tekisivät saman perässä, mutta punaiset alkoivat vain jatkaa tätä toimintaa salassa, koska sille selvästikin oli tarvetta.

Poliisin tehtävien siirtäminen pois armeijalta liittyi keisarikunnan lakkauttamiseen ja samalla on mietitty, että suomalaiset voisivat saman tien perustaa oman armeijankin, sillä puhuessaan Helsingissä ylioppilaille Venäjän Itämeren laivaston komentaja vara-amiraali Andrei Maksimov toivotti suomalaisien itsenäistymispyrkimyksille hyvää onnea ja kehotti heitä muodostamaan kaarteja saadakseen suojaa Saksan uhkaa vastaan. Tämä tapahtui maaliskuun kahdentenakymmenentenä kolmantena päivä vuonna 1917, eli hieman sen jälkeen kun Venäjän viimeinen keisari oli jättänyt tehtävänsä ja seuraajaksi suunniteltu henkilö oli todennut, että ottaisi tehtävän vastaan ainoastaan jos hänen kruunaamisestaan keisariksi saataisiin aikaiseksi demokraattinen päätös. Siinä vaiheessa keisarillisen armeijan kohtalosta ei ollut vielä selvyyttä, joten tärkeintä oli saada poliisin tehtävät pois sen vastuulta, eli käytännössä niin sanotun kansanmiliisin perustaminen, mutta venäläiset ovat selvästi ajatelleet, että Suomen puolustamistakin kannattaisi ajatella, sillä Venäjä, ja Suomi sen mukana, oli sodassa Saksan kanssa.

Oikeistolaiset eivät kuitenkaan luottaneet Maksimoviin, sillä he olivat luoneet suhteita Saksan armeijaan ja elättelivät toiveita siitä, että Saksa siirtäisi joukkoja Suomeen ystävällismielisissä tarkoituksissa. Saksassa oli suunniteltu Suomesta Mustalle merelle asti ulottuvaa kansannousujen sarjaa jo vuodesta 1914 saakka ja valtakunnankansleri Theobald von Bethmann Hollweg oli halunnut, että Suomen osalta asia hoidettaisiin avoimesti, joten ajatusta oli levitetty saksankielisillä lehtisillä ja moni oli tässä vaiheessa jo sitä mieltä, että Saksa oli Suomen ainoa todellinen ystävä, vaikka se oli keisarikuntana paljon muutakin kuin pelkkä valtakunnankansleri ja suomalainen politiikka oli sellainen kaaos, ettei avoin toiminta sopinut sen toimintatapoihin. Lentolehtisien tarkoituksesta ja alkuperästä oli liikkeellä niin paljon tarinoita, että alkuperä piti selvittää niissä käytettyjen kirjasimien avulla, mutta niiden tarkoituksesta ei saatu täyttä varmuutta vaan se oli uskon asia.

Hallitseva luokka juonitteli omiaan kansan selän takana eikä pitänyt demokraattisesta järjestäytymisestä, joten politiikasta kehittyi luontevasti hallitsevan luokan kaltainen ilmiö, jossa käytettiin agentteja ja kansankiihottajia. Osa toiminnasta oli avointa, koska se oli yleisessä tiedossa, näkyvän osan takana oli piilossa toinen verkosto, jota oli vaikea yhdistää syyllisiin. Malli kopioitiin alun perin sosialisteilta, mutta sosiaalidemokraatit kehittivät järjestelmän niin tehokkaaksi, että he kykenivät viemään kannatusta sosialisteilta, ja tässä muodossa se omaksuttiin Pangermaanisessa liitossa, joka

käytti sitä edistämään suursaksalaisia valtapyrkimyksiään. Sen verkosto oli maailmanlaajuinen, joten se toimi varmaankin myös Suomessa, mutta jollei löydy luotettavaa luetteloa siihen kuuluneista henkilöistä, tätä asiaa on turha pohtia, sillä myös sosialistien ja sosiaalidemokraattien verkostot olivat maailmanlaajuisia ja niitä käytettiin sodan aikana myös yhteisien etujen ajamiseen.

The above list does not comprise the Austrian Pan-German branch organizations, and merely represents the branches established by the League in foreign countries under the direct control of Berlin. Noticeable is the number of branches in South America, particularly in Brazil. In addition to these branches, the League, which in some ways is organized on the system, that has proved so successful, of the German Social Democratic party, has a large number of so-called 'vertrauensmänner,' or confidential agents, who are scattered all over the world, in places favourable or unfavourable to Deutschtum, and whose duty it is to furnish periodical confidential reports on the situation, the rise and fall of Deutschtum, as the case may be, and to make suggestions as to the best means to help the cause where necessary. The names of these 'confidential agents' are, of course, not made public, and naturally they are entitled to the privacy they seek.

Austin Harrison: The Pan-Germanic Doctrine (1904)
https://archive.org/details/pangermanicdoctr00harrich/page/2/mode/2up

The Foreign Ministry had begun its preparations for the 'liberation' of Poland at the end of July, even before the outbreak of actual hostilities. As early as August 5, 1914, Jagow told the German ambassador in Vienna that 'our troops are carrying in their pockets proclamations for the liberation of Poland'. On August 3 Zimmermann telegraphed instructions to the German embassy in Constantinople that the Caucasus was to be raised against Russia. At the same juncture the Foreign Ministry was thinking of producing revolution among the Letts of Courland, but the general staff rejected the idea as militarily undesirable. On August 6 the Chancellor instructed the German minister in Stockholm, von Reichenau, to investigate a revolt in neighbouring Finland, promising the Finns 'an autonomous buffer State (Republic)'. Thus by August 6, only a week after the declaration of war, Germany's plans for revolutionising the East from Finland to the Black Sea had been laid.

It was in this connection that the Chancellor first sketched out his idea of Germany's New Order in the East, a month before his September Programme. The 'principles' for the leaflets to be circulated in Finland were, according to Bethmann Hollweg's instructions, to describe Germany's war aims in the East openly as 'liberation and security for the peoples subjugated by Russia, Russian despotism to be thrown back on Moscow'. The Ukrainian question also made its appearance at the beginning of August. Revolution was openly

Fritz Fischer: Germany's Aims In The First World War
https://archive.org/details/FischerFritzGermanysAimsInTheFirstWorldWar/page/n161/mode/2up

Lähes kaikki suomalaiset sotilasosastot oli lakkautettu vuonna 1901 sillä ajatuksella, että suomalaiset alkaisivat palvella Venäjän armeijassa, mutta suomalaiset ryhtyivät kutsuntalakkoon ja alkoivat perusta omia kaartejaan. Ne jakaantuivat punaisiin ja valkoisiin ja vuonna 1906 niiden välillä oli pieni taistelu yleislakon yhteydessä, minkä jälkeen suurin osa valkoisien suojeluskaarteista lopetti toimintansa vapaaehtoisesti ja punaiset kaartit kiellettiin lailla.

Tilanne oli niin hankala, että suomalaiset vapautettiin asevelvollisuudesta, joten vuonna 1917 liikkeellä oli runsaasti innokkaita nuoria miehiä, joilta puuttui sotilaskoulutus, ja kaartien muodostaminen todella olisi ollut helpompaa saksalaisien avustuksella, koska suomalaisilla oli huutava pula pätevistä upseereista.

3.

Kansanmiliisiä alettiin perustaa yhteistyössä viranomaisien kanssa maaliskuussa 1917 ja joillakin paikkakunnilla myös oikeistolaiset osallistuivat toimintaan, mutta senaatti kielsi ne toukokuussa ja sen jälkeen kansa alkoi muodostaa järjestystä ylläpitäviä kaarteja itse, mikä johti siihen, että kaartit olivat erittäin poliittisia ja lakkoihin liittyneisiin levottomuuksiin tulivat lisämausteeksi niiden väliset kahnaukset. Sekä oikeiston suojeluskunnat, joista kehittyi hallituksen puolella sotinut Valkoinen armeija eli Valkokaarti, että vasemmiston työväen järjestyskaartit, joista muodostettiin tammikuussa vuonna 1918 valtakunnallinen Punakaarti, olisivat kummatkin halunneet saada yksinoikeuden järjestyksen pitämiseen, joten kesä 1917 alkoi olla viimeinen tilaisuus yrittää muodostaa poliisivoimat uudelleen siten, että ne kelpaisivat kansallekin, ja kun ylimmän vallan siirtämisestä eduskunnalle ei tullut mitään, alkoi olla selvää, että homma oli karkaamassa lapasesta.

Kyse oli pitkästä kehityksestä, joka liittyy kiinteästi niin sanottuihin sortovuosiin, eli siihen vaiheeseen, jossa Suomi toimi venäläisien terroristien tukialueena ja Venäjä murensi sen johdosta vähitellen Suomen autonomiaa. Suomalaisia poliitikkoja ei niin haittaa jos venäläisiä kuolee sen seurauksena, että he katselevat äänestäjiensä mieliksi terroristien toimintaa sormien läpi, vaan huoli alkaa kasvaa vasta siinä vaiheessa kun aletaan lähestyä sitä tilannetta, jossa suomalaisia poliitikkoja aletaan ottaa hengiltä, eli kyse on kuitenkin tavallaan ollut äkkiä ilmaantuneesta vaikeasta tilanteesta, koska terrorismin edistämisestä on ollut tarkoitus selviytyä selittelemällä eikä suomalaisia saanut syyttää siitä, ettei Venäjän väliaikainen hallitus ollut halukas antamaan ylintä valtaa eduskunnalle, jonka suurimmassa puolueessa sattui olemaan runsaasti vallankumouksellisia aineksia.

Kyse on voinut olla jonkin tai useammankin tahon Saksalle antamasta avusta, jolla pyrittiin heikentämään Venäjää, mutta se on voinut olla oma-aloitteistakin typeryyttä, sillä aivan samalla tavalla nykyisetkin suomalaiset poliitikot keräävät ääriaineksilta helppoja ääniä tarjoamalla Suomen ulkomaisien terroristien tukialueeksi ja pelästyvät ilmeisesti aivan aidosti kun ilmenee viitteitä sellaisesta mahdollisuudesta, että iskuja

voitaisiin alkaa tehdä myös heitä vastaan. Kaikki tukialuetoiminnasta kärsivien maiden taholta tuleva painostus on uhkaavaa käytöstä, jolle ei vaikuta löytyvän mitään järjellistä selitystä, koska niiden kansalaisien uhraaminen muutaman äänen takia on suomalaisittain ajatellen täysin kunniallista toimintaa. Se on tavallaan koomistakin, sillä poliitikkojen mielestä suurin uhka vaikuttaa olevan se, että helppojen äänien kalastelusta tehdään kansainvälinen kiistakapula, vaikka sitä nyt ainakaan ei tapahdu, koska ongelma hoituu kätevimmin siten, ettei suomalaisille kerrota, mitä ääriaineksien puuhista heidän omalla tontillaan tiedetään, sillä jolleivät johtajat ryhdistäydy siinä vaiheessa kun iskuja alkaa tapahtua omalla maaperällä, niin johtajakanta saa tilaisuuden uudistua luonnollisen poistuman avulla.

Taipumus haastaa riitaa olemalla haitaksi muille ja teeskentelemällä viatonta kuuluu häiriköiden temppuvalikoimaan joka puolella maailmaa, mutta Suomessa sitä pidetään merkkinä korkeasta älykkyystasosta, koska häiriköitä on niin paljon, että he voivat päättää korkean älykkyystason määritelmästä, joten muiden kannattaa vai odotella, että häiriköinti karkaa lapasesta ja evoluutio hoitelee häiriköt omalla tyylillään.

Terroristien tukialueilla taas on taipumusta ajautua kaaokseen omalla painollaan, sillä vallankumouksellisuus ei ole sellainen toiminto, joka napsahtaa pois päältä heti kun jalka osuu vieraan maan kamaralle, mutta suomalainen poliitikko ei ajattele niin johdonmukaisesti, että hän kykenisi käsittämään näin monimutkaisia asioita, ja siten evoluutio voi toimia Suomessa suhteellisen vapaasti. Parhaassa tapauksessa ääriliikkeiden toiminnasta kehittyy jonkin toisen valtion junailema vallankaappaus ja sitten evoluutiota on luvassa paljon, ja Suomen sisällissodan tapauksessa vaikuttaa siltä, etteivät venäläiset maininneet suomalaisille, että he olivat vaarassa päästä kokemaan saksalaisien junaileman vallankaappauksen jälkipuhdistukset, koska saksalaisilla oli tällaisia suunnitelmia eivätkä suomalaiset vaikuta lainkaan käsittäneen omaa rooliaan tapahtumissa.

Parempi naapurihan Saksa olisi ollut, koska se ei ollut täysin holtiton vaan pelkästään epäluotettava, ja se tuskin edes olisi heti seuraavaksi valloittamassa lisää alueita Venäjältä, koska sen olisi sitä ennen kannattanut valloittaa Fennoskandian toinen häirikkö, eli Ruotsi, jonka myönteisiin piirteisiin kuuluvat valtavat rautamalmivarat, joita Saksalla taas ei ole. Sotahullu kansa tarvitsee niitä ja ennen toista maailmansotaa ruotsalaiset piti taivutella olemaan epävirallisesti saksalaisien hyviä kavereita.

Suomalaisille on ominaista käydä raivokasta paremmuuskilpailua muiden kanssa eikä siitä tarvitse autismin takia edes kertoa muille, jolloin se on helpompaa. Yhteisien asioiden hoitaminenkin on usein sitä, että ne innostutaan pilaamaan jotain ja sitten alkaa syyttelykilpailu, jossa voittanut osapuoli saa olla paras siihen saakka, että se menestyy heikosti jossain muussa tällaisessa äärimmäisen tärkeässä kilpailussa, ja kun on mahdollista pilata muiden asioita vaikkapa hyysäämällä heidän terroristejaan, suomalaiset tarttuvat tilaisuuteen miettimättä ollenkaan, että kuinka tällainen tilanne sitten pysyy hallinnassa, koska he muuttuvat mielestään kilpailusijoituksen parantuessa niin älykkäiksi, ettei koko asiaa tarvitse miettiä lopulta ollenkaan.

Tämä näkyy selvästi Neuvostoliiton syntymisen yhteydessä, sillä suomalaiset olivat määrätietoisesti kaatamassa Venäjää, minkä johdosta vallankumousta voitiin rahoittaa Suomen kautta. Rahat siirrettiin sinne ruotsalaisen Nya Bankin kautta ja sieltä ne siirtyivät turvallisesti eteenpäin Venäjälle, mutta kun tästä toiminnasta syntyi pelottava Neuvostoliitto, ei ollut mitään syytä alkaa pohtia, että oliko suomalaisien tarjoama turva ehkä ollut ratkaisevassa roolissa, sillä Suomen roolia näissä tapahtumissa ei kuitenkaan tunnettu. Oli vain se valtava tarve saavuttaa paremmuus olemalla haitaksi, ja kun Venäjä näytti olevan kaatumassa, niin turha sitä oli miettiä yhtään tarkemmin, eli riitti kun hoiti siinä oman osuutensa. Jotkut paijasivat vallankumouksellisia ja toiset mahdollistivat rahaliikenteen, ja näin päästiin typeryydessä sille tasolle, että Vladimir Lenin oli porvareiden hyvä kaveri, sillä porvarit eivät tajunneet, että hän oli pääsemässä valtaan Venäjällä. Valtaan pääsemisen jälkeen hän alkoi muuttua pelottavaksi, mutta sitä ennen porvarit yrittivät pitää hänestä hyvää huolta, koska hän oli mieluisa kiusanteon väline. Vielä vuonna 1907 Suomi oli hänelle turvallinen paikka, jonka kautta saattoi livahtaa Venäjälle, eikä henkilöllisyyttä tarvinnut piilotella vaan hän piti rautatieasemalla puheenkin odotellessaan seuraavaa junaa.

> The fact of the matter was that the Nya Bank, as Captain Rustenberg well knew as he was one of the people who were concerned in this transaction, transferred something like fifteen million rubles to the account of a certain Furstenberg in Luleo in Finland, debiting this sum to Warburg in Hamburg. Furstenberg in his turn made it over to Trotzky's trusted agent Antonov who went to Haparanda to receive it. Here it must be noted that the money was forwarded from Luleo to Haparanda. Antonov carried part of
>
> it to Petrograd and transferred the rest to Mme. Soumentay at Helsingfors. She sent it in a letter of credit on Moscow to Lenine's wife who handed it to Kozlovsky on whom was laid the duty of distributing it among the members of the Soviets. After all these manipulations it was extremely difficult to find out the real origin of these sums, and it would have been next to impossible to do so, if Herr Steinwachs, who was always careful, had not kept the duplicate of the original transfer made by the Prussian State Bank and by the Deutsche Bank in Berlin to Mr. Warburg, which enabled the Director at a certain moment, as I shall relate presently, to hold a pistol at the heads of Lenine and Trotzky.

In addition to these fifteen millions which were but the initial payment in the vast conspiracy which was to prove so successful, other millions were put at the disposal of the Bolsheviki out of the money which the German government had on deposit in the different Russian banks and which had been sequestrated at the beginning of the war. How much this was would be difficult to say, but I can say that one of the reasons why Lenine and Trotzky closed all the banks and had all their books destroyed was because they wanted to obliterate all traces of the gigantic bribes which

Princess Catherine Radziwill: The Firebrand of Bolshevism
https://archive.org/details/firebrandbolshe00radzgoog/page/n274/mode/2up

[Telegram No. 1925]

THE STATE SECRETARY TO THE FOREIGN MINISTRY LIAISON OFFICER AT GENERAL HEADQUARTERS

(AS 4486—Berlin, 3 December 1917)

The disruption of the Entente and the subsequent creation of political combinations agreeable to us constitute the most important war aim of our diplomacy. Russia appeared to be the weakest link in the enemy chain. The task therefore was gradually to loosen it, and, when possible, to remove it. This was the purpose of the subversive activity we caused to be carried out in Russia behind the front—in the first place promotion of separatist tendencies and support of the Bolsheviks. It was not until the Bolsheviks had received from us a steady flow of funds through various channels and under different labels that they were in a position to be able to build up their main organ, *Pravda*, to conduct energetic propaganda and appreciably to extend the originally narrow basis of their party.

United States. Congress: CONGRESSIONAL RECORD; PROCEEDINGS AND DEBATES OF THE CONGRESS. 98TH CONGRESS SECOND SESSION.
https://archive.org/details/congressionalrec130bunit/page/n457/mode/2up?

Vastaavasti politiikassa menestyvä suomalainen on mielestään niin hieno ja erinomainen olento, etteivät muut voi millään kaataa hänen syliinsä vastuuta sisällissodan alkamisesta, vaikkei hän tekisikään tosissaan mitään sen estämiseksi, ja koska muut yrittävät kuitenkin tehdä juuri sen, vastuulta on yritettävä suojautua muuttamalla asian selvitteleminen pelkäksi syyttelykilpailuksi, ja muun muassa sen seurauksena Suomen sisällissodan jälkeinen epäselvyys syistä ja seurauksista jatkuu edelleen. Kinasteluun voi aivan loistavasti mennä mukaan omaksumalla jonkin kannan sadan

vuoden takaa, koska se ei oikeastaan ole edennyt mihinkään. Yliopistoväki keksii joskus jotain uutta uusien yhteiskuntateorioiden avulla, mutta näitä selitysmalleja tulee ja menee. Sen sijaan kaikki ne lähestymistavat, joita pidettiin vaiettuina totuuksina jo silloin kun kaikki muistivat tapahtumat tuoreeltaan, ovat yhä käyttökelpoisia sellaisinaan, koska niistä ei voi kertoa niin montaa kertaa, että ne lakkaisivat olemasta vaiettuja, sillä vaikeneminen tarkoittaa tässä yhteydessä sitä, etteivät kaikki suomalaiset halua pitää samaa tarinaa totuutena.

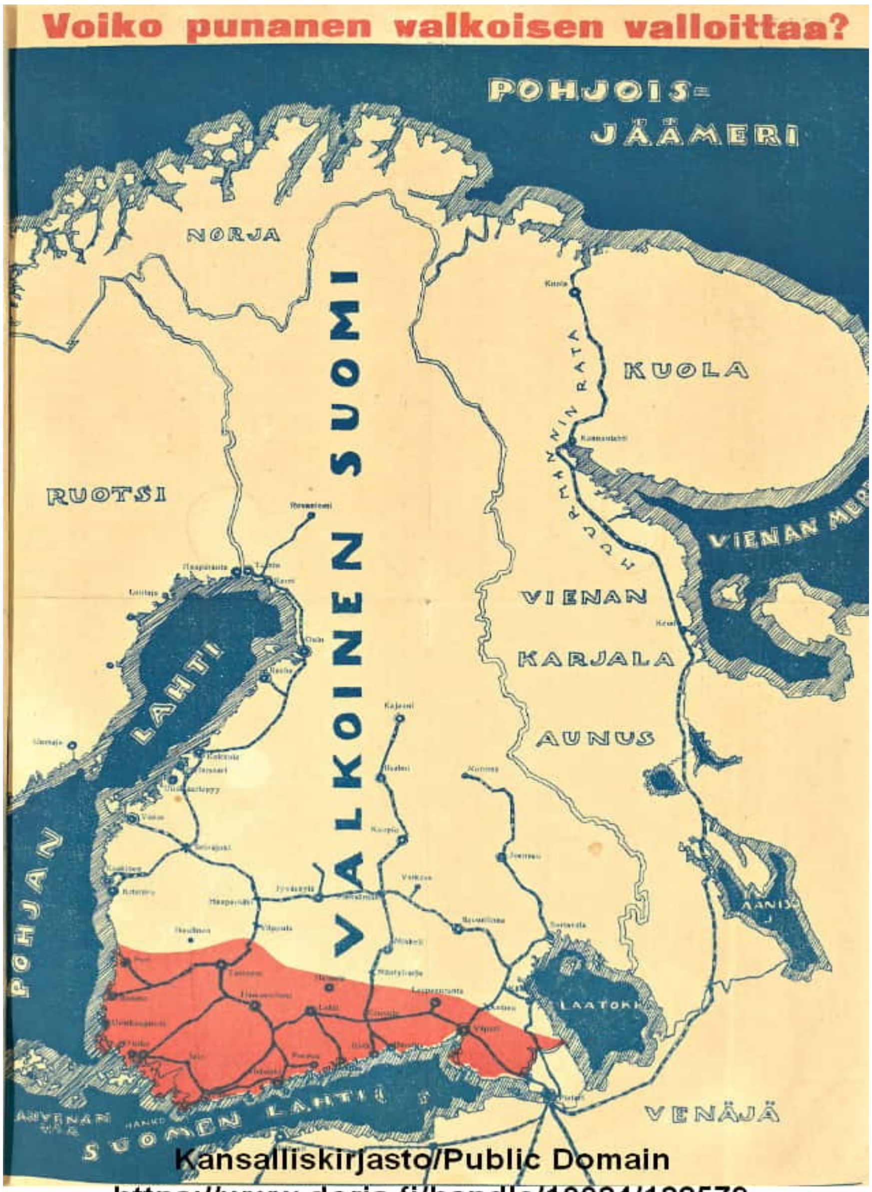

https://www.doria.fi/handle/10024/128579

Mistään ei näy, että tarinoissa sodan takia kahtia jakaantuneesta kansasta olisi jotain perää, koska erilaisia näkökulmia on ollut liikkeellä aivan liian paljon, mutta sitä on varmaankin tarvittu selittämään sotaan liittyviä kostoja, joita oli vaikea selvitellä ja mahdoton ehkäistä kun näitä asioita ei haluttu käsitellä oikeasti.

Kyse oli monimutkaisesta kehityksestä, sillä vaikka se johtui siitä, että Venäjä oli ajautumassa kaaokseen ja suomalaiset alkoivat olla yhtä mieltä siitä, että itsenäisty-

minen oli hyvä vaihtoehto, niin Suomen olosuhteissa yksimielisyys muuttuu kätevästi valtataisteluksi kun tavalliset kansalaiset haluavat olla yhtä mieltä paremmin kuin muut ja johtajat kokevat tilanteen lähinnä mahdollisuutena hamuta paljon valtaa itselleen. Näin ideologioiden välinen taistelu syntyy tyhjästäkin, ja sisällissotakehityksessä tämä näkyy selvimmin Tampereen kohdalla, koska siellä yksimielisyys saavutettiin aikaisemmin kuin muualla Suomessa ja sen seurauksena siellä käytiin lopulta verisempiä taisteluita kuin muualla.

Tampereella kehitys alkoi armeijan linnoitustöistä jo vuonna 1915, koska niissä keskityttiin käyttäytymään huonosti ja aiheuttamaan vahinkoa sivullisille, ja vaikka työteho olikin hyvin alhainen, niin silti rahat loppuivat vuonna 1917 ja sen jälkeen oli turha ihmetellä, että oliko sivullisille aiheutettuja vahinkoja tarkoitus korvata.

Tampere oli ollut jo aikaisemmin venäläisien vallankumouksellisien turvapaikka, mutta tässä vaiheessa mielenkiinto kuulua Venäjään katosi ja siitä kehittyi jännitteitä väestöryhmien välille, sillä vaikka mikään niistä ei pitänyt venäläisistä, ne kaikki kokivat tietävänsä parhaan tavan olla pitämättä venäläisistä, ja näin Tampereesta ei kehittynytkään edelläkävijää itsenäistymishankkeessa vaan sisällissotakehityksessä.

Toinen tärkeä sisällissodan syttymiseen johtanut syy löytyy Suomen taloudesta, sillä venäläiset olivat ajatelleet, että autonominen Suomi voisi käydä kauppaa Venäjän kanssa alhaisemmilla tullimaksuilla kuin vieraat valtiot, jolloin Suomeen syntyisi yritystoimintaa, mutta suomalaiset ymmärsivätkin asian siten, että Suomesta oli hyvä myydä kopiotuotteita Venäjälle.

Kansallisiin ylpeyden aiheisiin kuuluva Arabian posliini kehittyi siten, että ruotsalaiset hämäräyrittäjät alkoivat tuottaa Suomessa väärennettyä arabialaista posliinia Venäjän markkinoille, ja taidot kehittyivät vähitellen niin pitkälle, että Arabian ranskalainen posliini voitti lopulta jonkin palkinnon Ranskassa. Toinen tunnettu esimerkki suositusta kopiotuotteesta on Fazerin vihreät kuulat, joiden idea on kaikessa yksinkertaisuudessaan se, että aikoinaan käytiin Venäjällä katsomassa, mitä kansa ostaa, ja sitten hankittiin tällainen marmeladiresepti, jotta saatiin hyvä vientituote. Myöhemmin Arabiaan ja Fazeriin on alkanut liittyä outoa mystiikkaa, sillä suomalaisien taipumukset eivät sovellu tällaiseen liiketoimintaa, jossa tullaan ulkomailta Suomeen perustamaan kannattava yritys ja menestytään samalla Venäjänkin markkinoilla, koska se on liian rehellistä. Suomalainen yrittää mieluummin huijata muut ostamaan jotain, mitä he eivät halua, tai myydä jotain selvään ylihintaan, ja jos hän saa myytäväksi valmiin menestystuotteen, niin se pitää yrittää muuttaa huijaukseksi. Nykyisin on yleistä yrittää naamioida tuote tuontitavaraksi tai lisenssillä valmistetuksi laatutavaraksi, jotta siitä voi pyytää ylihintaa, mutta mitään Arabiaa vastaavaa ei synny, koska suomalaisissa on liikaa huijarin vikaa ja liian vähän kauppiaan taipumuksia.

Kuitenkin venäläisien tarjoa mahdollisuus viedä tavaraa Venäjälle alhaisilla tullimaksuilla osattiin kyllä hyödyntää ja näissä merkeissä lainsäädäntö ja lainvalvonta kehittyivät sellaisiksi, että venäläiset radikaalit saattoivat piilotella Suomessa eikä sitä edes koettu ongelmaksi, koska myös rikolliset löysivät saman turvapaikan. Helsinki tun-

nettiin slummeista, joiden takia matkailijoiden oli niin tärkeä tietää, että missä saattoi tulla ryöstetyksi ja missä saattoi päästä hengestään, että siitä kehittyi naapurimaissa yksi huumorin laji, eli kun poliisin toiminta kävi mahdottomaksi ja sosialidemokraattijohtoinen senaatti kielsi sen tilalle kehitellyn kansanmiliisin, niin Uudellamaalla alkoi kehittyä järjestyskaartitoimintaa hyvin nopeasti. Vaikka sitä selitetäänkin suomalaisissa historiantulkinnoissa usein siten, että pääkaupunkiseutu joutui nopeasti punaisien vallan alle, niin se ei ollut poliittista vaan välttämätöntä, mutta se valehdeltiin poliittiseksi muualla Suomessa, jotta päästiin kokoamaan sotilaallisia kaarteja muuta käyttöä varten.

Todellisuudessa sekä punaisilla, että valkoisilla oli Helsingissä varsin vähän kannatusta ja punaisista niin pieni osa oli sisällissodan tarpeessa, että siellä sodan lopussa käytyjen taisteluiden yksityiskohdat ovat jääneet suhteellisen tuntemattomaksi, koska niissä vain puhdistettiin kaupunki hulluimmista punikeista eikä muilla ollut syytä jäädä kantamaan kaunaa. Sen valloittaminen oli ollut helppoa, koska siellä ei ollut muuta kuin Punakaarti, jolloin riitti kun se julistettiin valloitetuksi. Sen jälkeen oli vähän jotain ammuskeluja, joista osa käytiin venäläisien upseerien kanssa ja osa ilmeisesti punakaartilaisien kesken siksi, että ryöstely oli oikeasti kiellettyä alusta saakka, mutta yleensä ottaen Helsinki siirtyi siististi punaisille ja suurin osa valkoisista käytiin pidättämässä yksitellen kertomatta muille, mistä oli kyse. Myöhemmistä vaiheista näkyy, että helppous houkutteli punaisia tekemään typerän virheen, sillä lopulta varsin pieni osa punakaartilaisista katsoi tarpeelliseksi tehdä jotain Helsingin puolustamisen eteen. Muuallakin moni punakaartilainen päätti ryhtyä omia aikojaan siviiliksi, sillä kaartilaisia oli värvätty aluksi tarjoamalla palkkaa ja ruokaa keskellä syvää lamaa ja elintarvikepulaa ja lopulta väkisinkin, eli suuri osa sotilaista ei ollut ajatellut ryhtyä sotimaan, mutta Helsingin valloittamista on pidetty jopa ajan haaskaamisena, koska sotiminen kiinnosti niin pientä osaa kaartilaisista, että heidät olisi joutanut hoidella myöhemminkin.

Pakollinen Määräys.

Kansanvaltuuskunnan julkaiseman lain perusteella olemme päättäneet täältä Porvoosta ja sen ympäristöstä ottaa kaikki 17—55 ikävuodella olevat mieshenkilöt Punaisen Kaartin palvelukseen. Toivomme kaikkien tulevan ilmottautumaan heti tämän tiedoksi tultua. Ilmottautumispaikka on Porvoon Seurahuoneella, huone n:o 3.

Joka ei tätä määräystä noudata tullaan pakollisesti noutamaan.

Porvoossa 12 p:nä huhtik. 1918.

Toimeenpaneva Komitea.

https://www.doria.fi/handle/10024/129425

Suomalaisissa historiantulkinnoissa on tärkeää paisutella sisällissodan osapuolien hirmutekoja, koska tasokasta suomalaista historiantulkintaa varten tarvitaan yhtäältä kaunan ja katkeruuden aiheita, ja toisaalta myös urhoollisuutta, joka on muuten hyvin samankaltaista kuin kaunan ja katkeruuden syyt, mutta tapahtuu kuitenkin eri henkilöille.

Puhdistuksien ohella teloitettiin paljon kiinni saatuja rikollisiakin, mutta sitäkään ei olla joudettu käsittelemään, koska joukkohautoihin heitettyjen ruumiiden määrä on ollut muutenkin niin pieni, että sitä on pitänyt paisutella kaunaa ja katkeruutta varten. Vankileireille joutuneiden rikollisien vaikutus niiden ilmapiiriin on luonnollisesti täydellinen mysteeri, koska hyvää poliittista draamaa on turha pilata sillä, että on ehkä ollut tarpeen ampua jotain aivan muuta.

Vasemmistolaisissa historiantulkinnoissa tarinoidaan joskus sakilaisista, jotka olivat muka jonkinlainen nuorisoliike, johon kuuluvia poloisia raakalaiset ampuivat, mutta oikeasti kyse oli rikollisjengeistä, joiden jäseniä ammuttiin ja vietiin vankileireille tarpeen mukaan ja jotkut kuljetettiin leireiltä muiden venäläisien vankien mukana Venäjälle.

4.

Satuileminen on helppoa kun historia muodostuu pienistä osasista, joilla ei tarvitse olla mitään tekemistä toistensa kanssa. Näin on mahdollista uskoa, että sortovuodet estivät suomalaista kulttuuria puhkeamasta kukoistukseen, koska niiden yhteydessä ei tarvitse ottaa huomioon alkavan kaaoksen merkkejä tai sitä, että sorron päättyminen johti sisällissotaan. Sen episodin, jossa kansa teki poliisitoiminnan mahdottomaksi voidakseen uppoutua rakkaisiin levottomuuksiinsa kaikessa rauhassa, voi jättää kokonaan pois, ja sisällissotaa varten voi keksiä pitkiä kehitysjatkumoita, joilla ei tarvitse olla mitään tekemistä sitä edeltäneiden episodien kanssa.

Valtalain kaatumisen jälkeistä eduskunnan toimintaa arvioitaessa täytyy ottaa huomioon se, että keinot alkoivat olla vähissä eikä niillä, jotka eivät kaivanneet sisällissotaa, enää välttämättä ollut motivaatiota yrittää tosissaan. Vaikka tätä seikkaa ei usein mainita, niin moni lähti ennen sotaa ulkomaille odottelemaan, että muut onnistuisivat tappamaan toisiaan tarpeekseen, ja länsirannikolla tapahtui ikäviä asioita vähemmän kuin muualla sen takia, että kaikki sellainen päätyi nopeasti ruotsalaisiin sanomalehtiin.

Ylin valta oli venäläisillä vuoden 1917 marraskuuhun saakka, jolloin senaatin toimet elintarvikepulan tiimoilta johtivat yleislakkoon ja siihen, että kaartit alkoivat paisua tosissaan. Tällöin eduskunta otti ylimmän vallan itselleen ilman venäläisien lupaa voidakseen nimittää uuden senaatin itse, mutta siinä vaiheessa tilanne oli jo kaoottinen. Kaartit kasvoivat ja kehittyivät ja niille kehittyi jotain aatemaailman tapaista, jossa vanhat ideologiat eivät enää päteneet, joten eduskunnan mahdollisuudet kehitellä selvä suunnitelma ja alkaa noudattaa sitä tunnollisesti olivat käytännössä olemat-

tomat. Sen sijaan piti olla erilaisia vaihtoehtoja, joista jokin voisi hyvällä onnella osoittautua toimivaksi, vaikka se kasvattikin toimintaa haittaavien erimielisyyksien määrää.

Eduskunnassa on varmasti ollut liikkeellä myös runsaasti keskinäistä epäluottamusta, koska sieltä oli jo löytynyt punakapinan johtajia. Nämä olivat pitäneet matalaa profiilia siinä vaiheessa kun kansanmiliisiä perustettiin, mutta kuitenkin sosialidemokraateilla oli siinä vaiheessa ollut enemmistö myös senaatissa, joka lakkautti koko hankkeen, ja sitä johti tuleva punakapinallinen Oskari Tokoi. Siinä vaiheessa näistä kuvioista ei vielä saanut kunnolla selvää, joten vallankumoukselliset saattoivat syyttää ongelmista Venäjän väliaikaista hallitusta. Sosialidemokraatit lähtivät senaatista syyskuun alussa, jolloin alkoi järjestäytyminen vallankumousta varten, ja vaikka aluksi oltiin kaatamassa Venäjän valtaa, josta kansa ei pitänyt, niin kun sen nimittämä senaatti saatiin kaadettua marraskuun yleislakon avulla, puheet vallankumouksesta vain yltyivät.

Sosialidemokraattien eduskuntaryhmässä mietittiin yleislakon aikana sellaistakin ratkaisua, että se julistaisi Suomen siirtyvän työväendiktatuuriin, mutta vallankumoukselliset olivat vähemmistö ja kun he lakkasivat esiintymästä maltillisina, he huomasivat jakaantuvansa radikaaleihin ja vieläkin radikaalimpiin, jotka eivät voineet kannattaa toistensa käsityksiä diktatuurista, saati yrittää käännyttää maltillisia kansanedustajia puolelleen.

Muutaman päivän päästä, eli marraskuun kahdeskymmenesviides päivä, diktatuuria yritettiin julistaa puoluekokouksessa, jossa sitä koskeva esitys kohtasi kuitenkin voimakasta vastustusta, vaikka paikalle olikin haalittu kaartilaisia painostamaan osanottajia ja pelokkaimpia osanottajia poistui paikalta. Diktatuurin julistamisesta ei tullut mitään, mutta sen sijaan heltisi epämääräinen lupa ryhtyä tarvittaessa aseelliseen kapinaan sillä ehdolla, että kunnallisjärjestöt hyväksyisivät sen, ja jos vallankumousta yritettäisiin ilman niiden lupaa, niin kaikki ne järjestöt, joille se ei sopisi, voisivat erota puolueesta, tai vaatia, että asiasta päätettäisiin puolueäänestyksessä. Lisäksi keskustelu kehittyi painostuksen takia sellaiseksi, etteivät radikaalit lopulta edes tienneet, paljonko heillä oli kannatusta, sillä keskustelua käytiin liikaa siitä, että voisiko vallankumous onnistua.

Koska asia oltiin tehty puoluekokouksessa niin vaikeaksi, ettei vallankumousta saisi alkamaan siellä tehdyn päätöksen mukaan, radikaalit päättivät olla noudattamatta päätöstä ja yrittää saada luvan vallankumoukselle puolueneuvoston kokouksessa. Se pidettiin vasta tammikuun kahdentenakymmenentenä päivä, ja jotta olisi vaikuttanut siltä kuin se olisi pystynyt tekemään puoluekokouksessa tehdyn päätöksen mukaisen päätöksen huolimatta siitä, että sen päätösvallasta oli silti erimielisyyttä, sinne kutsuttiin puolueen vaalipiirien piirisihteerit, joilta yritettiin Mikkelin läänin piirisihteeri Alexander Halosen mukaa saada lupa uhkailemalla. Kun maltilliset eivät suostuneetkaan alistumaan, kokous keskeytettiin sillä perusteella, että Venäjän ulkoministerinä ja puolustusministerinä toimineelta Lev Trotskilta oli tullut sähkösanoma, jossa pu-

nakaartit määrättiin liikekannalle.

Sähkösanoman aitoudesta ei vaikuta olevan varmaa tietoa, mutta vaikka punakaartien toimintaan osallistui jonkin verran venäläisiä sotilaita, niin suurin osa heitä ei vaikuta olleen tietoinen tällaisesta käskystä. Lisäksi aikalaiskertomuksissa korostuu se, että punaisien puolella oli venäläisiä anarkisteja, joista osa kyllä oli edellisen vuoden puolella alkaneessa Venäjän sisällissodassa punaisien puolella, mutta liittolaisuus ei kuitenkaan ollut heille niin itsestään selvä asia, että heitä oltaisiin haluttu tärkeisiin asemiin. Maltilliset eivät kuitenkaan voineet turvautua jälkiviisauteen, ja kun Josif Stalin oli viitsinyt käydä puhumassa marraskuussa pidetyssä puoluekokouksessa, radikaaleilla vaikutti olevan tukijoita Venäjällä, joten he olivat voineet päättää sähkösanoman väärentämisestä samalla kun he sopivat, että jos pahoinpitelyn uhka ei käännytä riittävän montaa kokouksen osanottajaa vallankumouksen kannalle, niin sitten uhataan tappamisella. Trotski oli ollut edellisenä vuonna tehdyn lokakuun vallankumouksen tärkeimpiä puuhamiehiä ja siinäkin kaadettiin demokraattinen hallinto, joten hän olisi sopinut johtamaan samanlaista hanketta Suomessakin.

> Samanaikaisesti kylläkin kutsuttiin puolueen vaalipiirien piirisihteerit neuvottelemaan tilanteesta ja sen vaatimuksista. Mutta tämäkin oli silmänlumeiksi toimitettu; sillä itse asiassa ei tuolla kokouksella ollut ratkaisuvaltaa. Päinvastoin kokousta terrorisoitiin ylemmän vallankumouksellisen johdon tahi aseellisten kumousmiesten toimesta. Siinä mentiin niinkin pitkälle, että maltillisia uhattiin pahoinpitelyllä ja kuolemalla. Niinpä allekirjoittanutkin pelastui hädin tuskin pahoinpitelyltä vieraiden väliintulon kautta »Uudessa hotellissa». Loppujen lopuksi keskeytyi koko kokous sen kautta, että kumouksellinen johto, noudattaen Trotskin sähkösanomamääräystä, komensi punakaartit liikekannalle työväen rohkaisemiseksi; sähkösanomassa nimenomaan luvattiin keskittää venäläistä sotaväkeä suomalaisten punakaartilaisten avuksi.

Alex. Halonen: Suomen työväki ja väkivaltaiset menettelytavat
https://helda.helsinki.fi/handle/10138/144426

Toisaalta tällainen käsky voisi sopia siihen, mitä venäläiset ja saksalaiset puuhasivat, sillä epäilykset punaisien Venäjältä saamasta avusta kannustivat oikeistoa etsimään turvaa saksalaisista, mutta mistään todellisesta liittolaisuudesta ei kuitenkaan ole ollut kyse, sillä punaiset olivat jo helmikuun ensimmäisenä päivänä Trotskille kohtuullisen yhdentekeviä Brest-Litovskin neuvotteluissa, joissa neuvoteltiin rauhaa Venäjän ja Saksan välille. Suomi oli itsenäistymisen jälkeen alkanut edustaa niissä itseään ja venäläisien puolesta punaisienkin hallituksen olisi voinut ottaa mukaan, vaikka he olivatkin antaneet jo yhdelle Suomen hallituksen luvan itsenäistyä, mutta se ei vaikuttanut sopivan liittoutuneille, joista Venäjä oli irtaantumassa, mikä kai tarkoittaa sitä, ettei siltä suunnalta olisi tulossa tunnustusta tälle hallitukselle ja saksalaiset voisivat

halutessaan pohtia ylimääräisen hallituksen asemaa muiden akselivaltojen edustajien kanssa, sillä Trotski mainitsee asiasta ylimalkaisesti ilman Venäjän lupaa itsenäistyneen Ukrainan asemaa käsittelevän sähkösanoman lopussa. Helmikuun kuudes päivä hän on selventänyt tilannetta kertomalla saksalaisille, että Venäjä harkitsee vetävänsä armeijansa pois Suomesta, kuten Suomen senaatti on toivonut, ja että suomalaiset sosialidemokraatit ovat ilmoittaneet vallankumousyrityksen aloittamisen aikoihin toivovansa, ettei se osallistu suomalaisten välisiin konflikteihin. Saksalaiset tai ketkään muutkaan eivät tunnustaneet punaisien hallituksen asemaa ja neuvottelut jatkuivat ilman sitä, mutta Ukraina sen sijaan otettiin mukaan neuvotteluihin, koska se oli saanut tunnustusta itsenäisyydelleen muilta valtioilta.

TROTSKY. It is beyond doubt, as the Russian Delegation has repeatedly declared, that the conflicts between it and the Kiev Rada in no case limit the recognition of the independence of the Ukrainian Republic. It is necessary to avoid confusing the independence of a State with the recognition or nonrecognition of its Government. Nobody here will doubt the independence of the Russian Republic, but all are aware that many States have not recognized the Council of the People's Commissioners as its Government. Finland is recognized by many States as an independent Republic, but the latest information is that the Government which obtained the recognition of Finland's independence has been deposed by a Government of the workmen and peasants of Finland. Finland's Government, immediately after its recognition, expressed its willingness to take part in the peace negotiations. We do not see any objection to such participation, but, if we are properly informed, the attitude of the four Allied Powers is different, because Finland's Government at the present has not the same recognized international rights as has the Republic of Finland.

[Message ends.]

Proceedings of the Brest-Litovsk Peace Conference: the peace negotiations between Russia and the Central Powers 21 November, 1917-3 March, 1918
https://archive.org/details/cu31924027837396/page/n145/mode/2up

When the Finnish Senate requested the Petrograd Government to recognize Finland's independence, it expressed the idea itself that the troops should be withdrawn at the latest after the conclusion of the war, if it were not possible for military reasons to withdraw them earlier. A Commission was formed with a view to reaching an agreement on the subject. When the Revolution of the working classes began in Finland, the Finnish Social-Democracy expressed the wish to the Russian troops that they would not intervene in any conflicts that might arise. A telegram voicing this wish was sent by the Social Democrats themselves to the Finnish Government. It was not impossible that collisions might have taken place between detachments of the Russian troops and portions of the Finnish Citizen Army, but he denied that these collisions could have any effect on the course of the internal conflicts in Finland.

Proceedings of the Brest-Litovsk Peace Conference: the peace negotiations between Russia and the Central Powers 21 November, 1917-3 March, 1918
https://archive.org/details/cu31924027837396/page/n151/mode/2up

Ainakin taistelut saatiin alkamaan ja näin tammikuun kahdeskymmeneskolmas päivä perustettu Suomen työväen toimeen paneva komitea, joka muodostui pelkästään radikaaleista, saattoi julistaa sodan hallitusta vastaan kahdeskymmenesseitsemäs päivä, sillä maltilliset eivät ehtineet kertoa muille, mitä kokouksessa tapahtui, vaan vaihtoehdoiksi jäivät syrjässä pysytteleminen ja valkoisiin liittyminen.

Puolen vaihtaminen oli viisas ratkaisu, sillä puolueettomia sosialidemokraatteja tapettiin paljon puhdistuksissa, koska puolueneuvoston kokouksen tapahtumista ei tiedetty yleisesti, mutta toisaalta kokouksen osanottajien ansiosta osa punakaartilaisista tajusi antautua heti sodan alussa, jolloin siihen suhtauduttiin vielä myönteisesti eikä vankeja ammuttu varmuuden vuoksi.

Pöytäkirjojen mukaan puolueneuvosto nimitti yksimielisesti uuden puoluetoimikunnan, joka alkoi suunnitella vallankumousta ja muodosti toimeenpanevan komitean, mutta Halosen kertomuksen mukaan kokous ei jatkunut niin pitkälle ja sille antaa uskottavuutta se, että sotatoimet alkoivat kokouksen siinä vaiheessa, ja se, että Mikkelin punakaarti, jonka johtajiin hän kuului, antautui heti kun siihen tuli tilaisuus, vaikka vihollisuudet olivatkin kehittyneet jo niin pitkälle, ettei vankeus voinut olla miellyttävä kokemus.

Syynä vallankumoukseen käytettiin muun muassa sitä, että hallitus oli päättänyt tehdä Valkokaartista oman armeijansa, mutta kaikkien sosialidemokraattien mielestä se ei ollut kovinkaan hyvä syy, sillä jotkut punakaartit olivat aloittaneet valkoisien terrorisoimisen marraskuun suurlakon jälkeen eikä ollut mitenkään yllättävää, että hallitus katsoi tarvitsevansa aseellisia joukkoja ja valinta osui ainokaiseen vaihtoehtoon. Ehkä tästä syystä puolueen eduskuntaryhmältä ei kysytty mitään vaan sille pelkästään kerrottiin tapahtumista.

Levottomuuksissa oli jo aikaisemminkin tapettu ihmisiä, mutta suurlakon jälkiselvittelyissä punaiset ottivat eräillä paikkakunnilla vangeiksi kunnanvaltuutettuja ja pitivät heitä nälässä saadakseen heiltä mieleisiään päätöksiä, ja vaikka asiaan liittyi se, että suurlakon loppumista oli autettu perättömillä lupauksilla, niin punaisien uho vallankumouksen tekemisestä alkoi vaikuttaa hyvin todelliselta.

> Tottapa herrammekin alkoivat käsittää vähitellen, että kysymyksessä oli täysi tosi, sillä saatiin aikaan sopimus, jonka mukaan herrojen annettiin kerran syödä sillä edellytyksellä, että työläisten palkkojen maksusta suotuiseen suuntaan aletaan neuvottelu kahden tunnin kuluttua syönnin jälkeen. Samalla kuitenkin annettiin asianomaisten tietää, että jos ne tässä viimeisessä hetkessä edelleenkin pettävät työläisiä, niin heille ei viikon päiviin tulla ruokaa antamaan, enempää kuin ei heitä katsomaankaan ketään lasketa.

> Tämä tietoisuus lienee lopputilityksessä vaikuttanut työläisille edulliseen suuntaan, sillä syötyään vahvasti päättivät porvarit maksaa Kotkan kaupungin työläisille suurlakkoajalta 50—60 Smk. kullekin, mikä summa suinkaan ei ollut mikään ruhtinaallinen korvaus vallinneitten elintarpeitten hintojen aikana.

Keskisen rintaman taistelut :
muistiinpanoja Suomen kansalaissodasta
https://helda.helsinki.fi/handle/10138/318302

5.

Jako punaisiin ja valkoisiin vaikuttaa tulevan suoraan ranskalaisilta, jotka omaksuivat sen omiin liikehdintöihinsä sodankäyntiin liittyvistä lipuista, koska 1800-luku oli myllerryksiä täynnä ja poliittisien liikehdintöjen kannatti ilmaista selvästi, millä asialla ne olivat. Sosialistit suosivat punaista lippua, koska se tarkoitti sodassa, että oltiin hyökkäämässä, ja aatelisto puolestaan suosi valkoista, koska se pyrki yleensä välttämään yhteenottoja, mitä ilmaistiin sodassa valkoisella lipulla. Alkujaan punainen oli kyllä aateliston väri ja valkoinen papiston väri, mutta merkitykset muuttivat ja valkoinen alkoi tarkoittaa myös nationalismia, koska vallankumouksellisien tunnus oli aluksi Pariisin sinipunainen viiri, josta kehiteltiin sinipunainen tunnus, ja kun vallankumous alkoi levitä muuallekin, vallankumouksellisille tehtiin lippu panemalla sinisen ja punaisen väliin valkoinen palkki. Lopputulos näytti niin hyvältä, että lipulle piti keksiä merkitys ja siinä yhteydessä valkoisen värin keksittiin tarkoittavan nationalismia.

Lopulta sininen alkoi merkitä vallankumouksessa vapautunutta kansanosaa, mutta tällaiset hienoudet eivät levinneet maailmalla vaan punaisesta lipusta tuli sosialistien lippu, koska ranskalaiset sosialistitkin käyttivät sitä, ja valkoinen taas tarkoitti sosialismia vastustavia nationalisteja. Suomalaisille tällainen jako sopii loistavasti, sillä kun täytyy saada olla aivan mitä tahansa haluaakin olla, niin aatteellinen toiminta on sitä, että poimitaan jonkin nimen alle sellaisia ajatuksia, jotka joko miellyttävät tai joilla saa puolueelle kannatusta. Suomalaiset puolueet edustavatkin lähinnä värejä ja niiden välinen keskustelu on järjetöntä huutelua, joka on suuresti avuksi jos haluaa vetää muut mukaan sisällissotaan, koska sen oireita ei tunnisteta, eli sosialistista kapinaa voi viritellä vaikkapa sillä tekosyyllä, että verojen maksaminen on sosialismia ja kapitalistin täytyy vastustaa sosialismia, sillä suomalaisen täytyy saada olla sosialismia vastustava kapitalisti jos siltä tuntuu, vaikka verotus kuuluukin kapitalismiin, jossa täytyy jotenkin kustantaa valtion olemassa oleminen, vaikkei sillä olekaan kovin paljon omaisuutta, mutta sosialistisessa valtiossa veroja ei tarvitse maksaa, koska se omistaa kaiken.

Sosialismi yrittääkin nykyisin nostaa päätään oikeistossa kapitalismin nimikkeellä, koska vasemmalta nousevasta sosialistisesta vallankumouksesta on jo kokemusta, ja tässä on avuksi se, että suomalainen talousajattelu on niin primitiivistä, että heidän on

mahdollista käsittää se sosialismiksi tai kapitalismiksi sen mukaan, että kumpi sana vaikuttaa paremmalta. Siihen kuuluu ihmislajin peruskäyttäytymiseen kuuluva alkeellinen vaihdantatalous, jossa valuuttana voidaan käyttää simpukankuoria tai oravannahkoja, ja raivokas taistelu saaliin jakamisesta. Jos oravannahkoja on paljon, niin sitten ollaan yleensä kapitalisteja, mikä tarkoittaa suunnilleen sitä, että saaliin jakamisessa keskitytään suojelemaan omaa nahkakasaa, ja sosialismi taas on yleensä sitä, että tekisi mieli ryöstää muiden kasoissa lojuvat nahat. Sosialistit ovat aina vahvoilla, koska kapitalistit suojelevat nahkojaan kapitalistisen maailman kehittämiltä julkisilta palveluilta, joiden kustantamiseen tarvitaan verotuloja, eli sosialistien ei tarvitse opetella valehtelemaan, että he kykenevät tarjoamaan jotain hyödyllistä. Se on heille valtava etu, sillä sosialistinen vallankumous on heille liian vaikea asia, mutta he haluavat sellaisen kuitenkin.

Tarkoitus olisi, että talous saadaan kaatumaan siten, että siitä voi syyttää kapitalismia, mutta suomalaiset sosialistit eivät osaa ottaa mallia suunnitelman kehittäneestä Karl Marxista, joka eli tyhjätaskuna ja yllytti muita keinottelemaan holtittomasti, vaan he innostuvat keinottelemisesta itse, ja ennen kuin heidän luomansa talouskupla puhkeaa, heille tulee kiire myydä sijoituksensa pois, joten kun koittaa se aika, jolloin aletaan syyttää kapitalismia, muut ovat vihaisia siitä, että he yllyttivät taas kerran muita haaskaamaan omat säästönsä kapitalistien varoituksista huolimatta. Pörssikuplan puhkeamista voi ennustaa sen perusteella, että ennen sitä sosialistit yllyttävät nuorisoa ja dementikkoja ostamaan osakkeita, ja ennen asuntokuplan puhkeamista on sosialistien puheiden perusteella niin hyvä aika ostaa sijoitusasuntoja, ettei lukumäärällä ole mitään ylärajaa vaan viisas sijoittaja ostaa niitä velaksi niin paljon kuin pystyy, joten kansa luottaakin kuplan puhkeamisen jälkeen mieluummin kapitalisteihin ja sosialistit joutuvat rakentamaan uskottavuutensa uudelleen puolustamalla julkisia palveluita, joista kapitalistit eivät pidä.

Jos näitä sanoja käyttää pelkästään alkuperäisissä tarkoituksissaan, niin suomalainen talousajattelu on parasta määritellä keräilytaloudeksi, sillä taloustiedekin pyrkii muuttumaan Suomessa pelkäksi keräilemiseksi, jossa erilaisista talousjärjestelmistä valikoidaan yksittäisiä piirteitä ja niistä yritetään väsätä jotain omaa.

Koska kenen tahansa täytyy saada olla porvari, on pitänyt unohtaa, että sosialismin tekee erityisen vaaralliseksi aatteeksi se seikka, että se kiehtoo metsäläisien yrittäjiä, pankkiireita ja taloustieteilijöitä, jotka eivät pidä oikeiden porvareiden talousjärjestelmästä. Siinä on paljon lakeja ja sääntelyä ja liiketoimintakin pitäisi kehittää itse, koska yritystoimintaa suojellaan kaiken maailman patenteilla ja tekijänoikeuksilla, eikä se myöskään auta tyydyttämään alkukantaista ahneutta, sillä kapitalismi on kehittynyt suojaksi rosvoja vastaan. Yksilön tarvitsee pitää hallussaan varsin vähän omaisuutta, koska pääoma on tallessa pankissa tai valtion kassassa, ja se omaisuus, joka yksilön täytyy pitää omassa hallussaan, on pääosin sellaista, ettei rosvo ymmärrä sen arvoa, ellei hän tutustu kulttuuriin. Muuten on vaikea arvata, että mikä asunto on kalliilla paikalla ja mikä ei ole, ja mikä asunnosta löytyvä kapine on arvokas ja mikä ei ole, sillä talousjärjestelmä perustuu tuhansien vuosien mittaiseen kehitykseen, jon-

ka jäljiltä on löytynyt valtava määrä kräásää, josta kukaan ei pysty arvaamaan, että mikä kapistus on ollut aikoinaan avokas ja mikä ei ole ollut.

Sosialismi pysyy elossa silloinkin kun työväenluokka ei kaipaa sitä, sillä liikaa kapitalismille altistuneet metsäläiset pitävät sitä elossa ja heillä on usein niin paljon pääomaa, että työväenluokka on helppo saada liikkeelle heti kun sosialismi alkaa taas kelvata sille.

Kapitalismin vahvuus taas on siinä, että siihen liittyy markkinatalous, joka tarjoaa työväenluokalle työmarkkinat. Niistä on paljon apua, sillä järjestäytymällä pitämään huolta oikeuksistaan voi panna aisoihin kapitalisteja leikkivät metsäläiset, joista moni on sitä mieltä, että siinä on ihan tarpeeksi markkinataloutta, että isäntä palkkaa pari renkiä ja maksaa heille niin vähän kuin sattuu kehtaamaan. Tätä ajattelutapaa esiintyy suurissakin yrityksissä, sillä metsäläisisännästä ei ole mahdollista kouluttaa kapitalistisen maailman yritysjohtajaa, joka pystyy käsittämään, että yrityksellä on muitakin tehtäviä kuin maksaa hänelle mahdollisimman suurta palkkaa, koska hän on kehittynyt elämään keskellä metsää.

Kapitalisteina esiintyvä isäntäväki suorastaan kerjää, että sosialistit alkaisivat käyttää työmarkkinoita hyväkseen, sillä heidän keskuudestaan alkaa kantautua huuto sosialismin uhasta heti kun muut menevät lakkoon saadakseen enemmän palkkaa ja näin suuri osa työväenluokasta voi elää siinä uskossa, että lakkoilu on sosialismia, vaikka se itse asiassa kielletään heti kun valtio siirtyy sosialismiin, koska se on kuitenkin kapitalistien tapa hoitaa asioitaan. Tilannetta mutkistaa edelleen se, että moni kapitalistina esiintyvä isäntäkin on itse asiassa enemmän sosialisti, mutta koska kapitalismia ja sosialismia ei tunneta kunnolla, niin vasta sosialistisen liikehdinnän voimistuminen pakottaa metsäläisen valitsemaan puolensa oikeasti, ja kun päästään vallankumoukseen asti, tilanne on iloisen sekava eikä keneenkään voi luottaa.

Suomalaisesta politiikasta on vaikea löytää edes joku yksittäistapaus, joka on tutustunut oikeasti niihin aatteisiin, joista kaikki hölöttävät, joten niihin liittyvät sanat on luontevaa käsittää aivan oudoilla tavoilla, ja koska nykyaikainen yhteiskunta on kokonaisuudessaan niin vieras, ettei sen tulevaisuutta osata suunnitella, niin politiikassa voi vaikuttaa tavallista älykkäämmältä niin ympäripyöreällä sanahelinällä, ettei se tarkoita oikeastaan mitään, koska sen avulla on mahdollista teeskennellä, että tällaisia suunnitelmia on olemassa.

Myös vallankumoukset kiinnostavat suomalaisia ja niiden käsittely on samalla tasolla, jotta niistä olisi kuitenkin mahdollista haaveilla. Lähtökohta on lähes aina se, että unohdetaan suomalaisien kehitystaso, jossa jo pelkkä kyläyhteisössä eläminen on vaikeaa ja sen vaihtoehto on vanhempi liikkuva elämäntapa, jonka jäljiltä on yksittäisiä kivirinkejä siellä ja täällä muistona niiltä ajoilta, jolloin suomalainen yhteisö mahtui nukkumaan kodassa tai jurtassa. Näin on mahdollista uskoa, että suomalaiset voivat matkia normaalia Euroopan kansaa, jonka kaupunkien ja maakuntien nimet tarkoittavat usein tai heimoja, jotka järjestäytyvät liikkeellä ollessaan armeijoiksi, eli kyse on paljon isommista asioista kuin kodan tukikivistä, ja koska suomalaiset kuvit-

televat mielellään itsestään suuria, niin moni haluaisi matkia Ranskan suuren vallankumouksen, vaikka se onkin täysin järjetön ajatus. Pariisi on kaupunki, mutta se on myös muinoin Espanjan suunnalta tullut heimo, ja jos se aloittaa vallankumouksen ja muut Ranskan heimot ovat samaa mieltä, niin sitten valta kaatuu ja ongelmaksi muodostuu se, että heimojen oma järjestäytyminen pyrkii johtamaan keisarikuntaan, joka on mitä ilmeisimmin peruja Rooman vallan ajalta. Suomalaiset sen sijaan ovat kaukana sivistyksestä kehittyneitä metsäläisiä, joten vallankumousyrityksestä seurasi sisällissota, jonka kummankin osapuolen johtajat paneutuivat tosissaan keskinäiseen riitelyyn ja arvovaltakiistoihin, koska suomalainen järjestäytymiskyky riitti siihen.

Punainen ja valkoinen sopivat loistavasti kaartien käyttöön, sillä niiden eroissa oli kyse siitä, että haluttiinko kaataa valta vai ei, eikä niinkään ideologisista ristiriidoista, ja tilanne oli iloisen sekava. Moni sosialidemokraatti ei halunnut eikä niin ollen liittynyt punaisiin, ja toisaalta senaatin toimet olivat ärsyttäneet monia oikeistolaisia niin paljon, että heistä tuli punaisia, ja kun eduskunta otti ylimmän vallan ja nimitti oman senaattinsa, jako meni taas uusiksi.

Tilanne oli niin kaoottinen, ettei salonkikelpoiseen keskusteluun sopiville ideologioille ollut enää tilaa vaan kyse oli lähinnä siitä, että kaaokselle täytyi löytyä jonkinlainen muoto, jotta voitiin ryhtyä riehumaan. Punaisien keksimien tarinoiden riistetyt torpparit jakaantuivat melko tasan punaisiin ja valkoisiin eikä suojeluskuntiin liittyminen suinkaan ollut oikeistossa mikään itsestäänselvyys, sillä oikeistolainen saattoi ryhtyä vakaumukselliseksi punaiseksi vaikkapa sen takia, että valtio pakkolunasti elintarvikkeita niiden tuottajilta, ja kun mieluisa rähinäporukka oli löytynyt, siitä ei välttämättä haluttu luopua kun tilanne muuttui.

Vakavimmat vihollisuudet syntyivät sukujen sisällä. Niiden jäljiltä on edelleen mykkäkouluja käynnissä, ja maaseudulla sisällissodan kautta politiikkaan siirtynyt kylätappeluperinne näkyy edelleen paikoitellen siten, että yhdessä kylässä äänestetään punaisia, mutta naapurikylässä äänestetäänkin valkoisia, mutta koska suomalainen löytää verivihollisen mieluiten läheltä, sisällissotaa kutsuttiin kauan veljessodaksi, sillä aatteellinen puoli onnistuttiin sekoittamaan niin usein sisaruksien väliseen kilpailemiseen, että jopa kylätappeluperinteen mainitseminen tässä yhteydessä on harhauttavaa, koska kyse oli lähinnä silkasta riidanhalusta.

Sitä, mitä poliitikot puuhasivat myöhemmin sisällissodassa, täytyy ymmärtää sen mukaan, etteivät he ymmärtäneet tilannetta, koska sillä ei ollut mitään tarkkaa luonnetta, mutta kaarteja täytyi kuitenkin yrittää johtaa, ettei olisi syntynyt aivan täydellinen kaaos. Kansa oli jo oppinut, että se saattoi halutessaan kaataa senaatin tai poliisivoimat, joten sille ei kannattanut väittää kovin paljon vastaan jos halusi vaikuttaa sen toimintaan, joten sisällissotaakin oli jotenkin siedettävä siinäkin tapauksessa, ettei halunnut sitä.

6.

Vaikka oikeisto pääsikin enemmistöksi kun Venäjän väliaikaisen hallituksen hajottaman eduskunnan tilalle valittiin lokakuun alussa vuonna 1917 uusi, niin oikeistokin oli siinä vaiheessa jo itsenäistymisen kannalla. Syynä tähän on varmaankin ollut se, että talouden kaatumisen takia mellakoitiin paljon eivätkä kaartit osanneet pitää yllä järjestystä yhdessä vaan niiden välillä oli kilpailua siitä, että kumpi saisi tehdä sen yksin, ja lisäkannustin tuli marraskuussa kun bolševikit kaatoivat Venäjän väliaikaisen hallituksen.

Vallan vaihduttua Venäjällä päätettiin itsenäistymistä yrittää uudestaan. Nyt sosialidemokraatit olivat keksineet, että siihen piti saada lupa bolševikeilta, mikä johtui luultavasti siitä, että he olivat tutustuneet Leniniin auttaessaan häntä piileskelemään Suomessa, kun taas oikeistolaiset halusivat itsenäistyä ilman mitään lupia, ja näin päästiin kinaamaan pikkuasioista, mikä on suomalaisille erittäin rakas harrastus.

Oikeiston tapa sai eduskunnassa tietenkin enemmän kannatusta, joten sosialidemokraatit tekivät sen toteuttamisen vaikeaksi takertumalla muotoseikkoihin. Oikeistolaiset kiukuttelivat korostamalla, että asialla oli kiire, mutta heitäkään ei haitannut se, että lopulta eduskunta jäi lomalle juuri ennen kuin julistuksen antaminen ehdittiin ottaa käsittelyyn.

Päätöksenteon jarruttaminen oli normaalia ja sitä hyödynnettiin oikeiston ja sosialidemokraattien välien huonontamisessa siten, että se oli välttämätöntä kun sitä teki mieli harrastaa itse, mutta väärin kun muut harrastivat sitä. Yksimielisyyteen pääseminen oli aivan kamalaa ja se näkyi erityisen selvästi keskustelussa alkoholijuomien käytön kieltävän lain säätämisestä, koska se oli jo ajat sitten kehittynyt oudoksi riitelyksi, jossa erimielisyyttä saatiin siitä, että puolueet olivat liian samaa mieltä. Vaikka se olikin alkujaan sosialidemokraattien hanke, jota tukemaan oli kehitelty raittiusliikekin, niin heidän mielestään oikeistolaiset olivat liian juoppoja kannattamaan sitä ja näin kieltolain säätäminen onnistui vasta vuonna 1917, jolloin lakiesitys luovutettiin kaaoksen keskellä Venäjän väliaikaiselle hallitukselle, joka hyväksyi sen, mutta voimaan se tuli vasta kahden vuoden viiveellä vuonna 1919, jolloin tilanne oli jo rauhoittunut niin paljon, että lakien noudattamista kyettiin taas valvomaan.

Logiikan puolesta se oli kuin Suomen sisäinen turvallisuus, sillä se koski koko kansaa vain paperilla eikä sillä ollut tarkoitus häiritä paremman väen ryyppäämistä, mutta käytännössä se saikin salakuljetuksen kotipolton kukoistamaan, sillä rajoja ei voitu sulkea salakuljettajilta niin valikoidusti. Parempi väki sai tietenkin paremmat viinansa ja konjakin myyminen siirtyi apteekkeihin, koska sen viisastuttavasta vaikutuksesta ei voitu luopua, mutta tavallinen kansa tottui spriihin ja pontikkaan, sillä mietoja juomia ei kannattanut salakuljettaa, ja näin alkoholismi saatiinkin lisääntymään. Lisäksi helppo raha kannusti ryhtymään rikolliseksi eivätkä aloittelijat käyttäytyneet kuten ammattilaiset, joten rikolliset alkoivat sotia niin keskenään, kuin poliisinkin kanssa, ja lopulta kieltolaki pakko kumota.

Itsenäistymistä ajateltiin yhtä viisaasti, eli sen haaveiltiin aiheuttavan jotain hienoa, mutta koska erilaisien hankkeiden johtajien ei tarvinnut toimia järjellisesti vaan he saattoivat keskittyä riitelemään ja juonittelemaan arvovaltakiistojen takia, saatiinkin sekava sisällissota, jonka jälkipuinnit vaikuttavat olleen johtamassa toiseen sisällissotaan ennen kuin toinen maailmansota pysäytti kehityksen.

Oikeistolaiset olivat ajatelleet, että itsenäisyydelle heltiäisi helposti tunnustus muilta mailta, mutta muut maat odottivatkin, että suomalaiset saisivat luvan itsenäistymiseen venäläisiltä. Tähän oli luultavasti tärkeimpänä syynä se, että he olivat varustautumassa saksalaisien tuella irrottautumaan Venäjästä tarvittaessa sotimalla, joten muut maat olisivat voineet joutua hankalaan tilanteeseen tunnustamalla suomalaisien itsenäisyyden ennen kuin siihen oli saatu lupa Venäjältä.

Kuitenkin koko asia oli ajateltu perisuomalaisella tyylillä, eli oli jokin innoittava mielikuva ja alkoholillakin oli luultavasti osuutta asiaan, ja jotta tunnelma olisi noussut helposti kattoon, koko asiasta ei ymmärretty yhtään mitään. Ajatus oli hyvä, sillä itsenäinen Suomi tarjosi uuden mahdollisuuden käydä kauppaa Venäjän kanssa maailmansodasta huolimatta, mutta suomalaisen oikeiston tyylillä siitä ei olisi tullut mitään, sillä he eivät olleet ajatelleet asiaa siltä kantilta, että valtion omaisuus pitäisi jotenkin jakaa, jota yhteiskunta voisi toimia.

Miten käy rautatieliikenteelle ja satamille jos juntit itsenäistyvät sillä ajatuksella, että tehtävähän se on, koska näin on konjakkipullon ääressä päätetty, vaikkei kukaan tiedäkään, mitä se merkitsee käytännössä? Mahtaako Suomesta lähtevä juna edes päästä sen jälkeen Venäjälle vai takavarikoidaanko se ehkä heti rajan takana Venäjältä ryöstettynä omaisuutena? Kuinka suuren laskun venäläiset lähettävät menettämästään omaisuudesta ja kuinka suuren osan Suomi perii siitä velkataakasta, joka oli aiemmin yhteistä?

Nykyaikaisen yhteiskunnan mukauttaminen primitiivisen kansan tarpeisiin on hankalaa ja yksi suomalaisien suosimista tempuista on suuren ajattelijan aseman varaaminen konjakkia lipittävälle idiootille. Kahvilla ja tupakalla toimivalla ajattelijalla on laaja kirjallinen tuotanto, mutta se on alempiarvoinen saavutus, josta on hyötyä vain siinä mielessä, että hän tuottaa plagioitavaa juopoille. Humalaisen estottomuudella siitä kyetään jalostamaan hyviä ajatuksia, ja mitä korkeammalle ajattelija pääsee juoppojen välisessä hierarkiassa, joka on muodostettu alkoholijuomien avulla, sitä parempia hänen ajatuksensa ovat. Ihanteet eivät aina toteudu päätöksenteossa, mutta konjakkia lipittävät juopot saavat aina lopulta olla oikeassa pelkästään siksi, että he lipittävät konjakkia, eli vaikkei itsenäistymistä ehkä mietitty kirjaimellisesti konjakin avulla, niin sen antamaan viisauteen siinä kuitenkin pyrittiin, ja koska kyse on primitiivisen kansan tarpeista, koko asia voidaan jättää pois historiantulkinnoista, sillä niitä kaunistellaan siten, ettei suurien ajattelijoiden kyky ymmärtää monimutkaisia asioita vaikuta olevan sillä tasolla, ettei edes äärimmäisen typeriä virheitä onnistuta välttämään siedettävällä todennäköisyydellä.

Toinen vakava puute olemattomassa suunnitelmassa oli se, ettei Venäjälläkään ollut

lokakuun vallankumouksen jäljiltä vielä asemansa vakiinnuttanutta hallintoa ja muualla pelättiin, että jos yhden itsenäisyyttä havittelevan osasen itsenäisyys tunnustetaan ilman Venäjän hallituksen lupaa, niin koko Venäjä alkaa hajota.

Viihdekirjallisuudessa tällaisia asioita ei tarvitse ottaa huomioon, ja koska suomalaisien käsitys maailmasta perustuu pääosin siihen, ne ovat heille tuntemattomia ja erimielisyyksiä on mahdollista kehitellä kunnon riidoiksi kokonaan ilman niitä, koska se hoituu silläkin, että jotkut lukevat erilaista viihdekirjallisuutta kuin toiset. Konjakin lipittäminen on täysin riittävä todiste korkeasta älykkyystasosta ja laajasta yleissivistyksestä, joten ymmärryksen lähteen luotettavuutta ei tarvitse ottaa huomioon lainkaan.

Venäjän armeija oli hyvä saada lähtemään pois vapaehtoisesti jos Suomen haluttiin itsenäistyvän, ja helpoimminhan se sujuisi jos asiasta sovittaisiin venäläisien kanssa, mutta oikeiston tyylillä Suomesta olisi tullut valmiiksi miehitetty kapinoiva maakunta, jonka harrastelijatason armeija kuvitteli kykenevänsä heittämään venäläiset joukot ulos maasta huolimatta siitä, että se oli ajautumassa sotaan toisen suomalaisen harrastelijatason armeijan kanssa. On helppo nähdä, että jokainen maa, joka olisi yllyttänyt tyhmiä itsenäistymään ihan itse ja ilman sopimuksia, olisi ollut pian vaikeuksissa Venäjän kanssa täysin riippumatta siitä, ketkä siellä olisivat olleet vallassa, koska sellaista ei sovi tehdä muille.

The Ambassador in Russia (Francis) to the Secretary of State

[Telegram]

PETROGRAD, *December 14, 1917, 3 p.m.*
[*Received December 16, 2.20 a.m.*]

2102. Answering your 1890, December 8,[2] received to-day. Do not see how can recognize Finland independence before Constituent Assembly acts. Similar recognition would be demanded by Ukraine, Siberia, and other provinces. Would not definitely refuse, however, and see no objection to permitting [Page 736] Finnish delegation to visit America.

Prompt shipment of flour, sugar, and pork recommended in my 2097[1] and 2098[1] would have a beneficial effect.

FRANCIS

US Dept. of State/Office of the Historian
https://history.state.gov/historicaldocuments/frus1918Russiav02/d867

Näin jo ensimmäinen tärkeä ulkopoliittinen tapahtuma meni mönkään vain siksi, ettei suomalaisilla ole juurikaan pelisilmää tai edes taipumusta ottaa huomioon, mitä heidän näpertelyistään voi aiheutua muille tai heille itselleen.

Kun oikeiston ensimmäinen suunnitelma meni mönkään, he olisivat halunneet pyytää lupaa Venäjän perustuslakia säätävältä kansalliskokoukselta, mutta saksalaiset painostivat heitä pyytämään sitä bolševikeilta, koska valta oli siinä vaiheessa näillä eivätkä he varmaankaan olleet kaapanneet valtaa siksi, että antaisivat ennen vallankaappausta jatkuneen itsenäistymisprosessin kuitenkin jatkua. He kyllä puhuivat edel-

leen kansalliskokouksen järjestämisestä ja suomalaiset mielellään uskovat sellaisiin puheisiin, jotka miellyttävät heitä, mutta muualla maailmassa ei tullut yllätyksenä, että he kuitenkin hajottivat kansalliskokouksen melkein heti sen alettua.

Tässä vaiheessa ongelmaksi muodostui se, etteivät oikeistolaiset halunneet lähteä itse Venäjälle tiedustelemaan, olisiko lupa itsenäistymiseen mahdollista saada, joten sosialidemokraatit kuitenkin pääsivät toteuttamaan oman suunnitelmansa. Heidän tarinansa mukaan Lenin suhtautui asiaan erittäin suopeasti, mutta oikeasti ensimmäisellä yrittämällä saatiin vain neuvo tulla parin viikon päästä uudelleen, jolloin heltisi lupaus siitä, että luvan voisi käydä hakemassa Kansankomissaarien neuvostolta myöhemmin.

Venäläiset neuvottelivat siinä vaiheessa muiden maiden kanssa voidakseen irrottautua sodasta ja Suomen asema liittyi näihin asioihin, koska brittien ei haluttu valloittavan sitä. Saksalaisien osuus neuvotteluissa on ilmeisesti koettu Saksassa salamyhkäiseksi, sillä Saksan ulkoministeriön arkistoista löytyneiden salaisien asiakirjojen mukaan se vakoili Saksan ja venäläisien bolševikkien yhteistoimintaa, joka käsitti myös Brest-Litovskin rauhanneuvottelut. Se urkki neuvottelujen etenemistä puolalaissyntyisen Karl Radekin avulla ja hän taas oli siinä vaiheessa melko iso tappi venäläisien bolševikkien riveissä, mutta jo seuraavana vuonna hän oli Saksassa luomassa vallankumouksellista liikehdintää, eli hän on ehkä ollut Venäjällä saksalaisien agenttina, koska useimmat vallankumouksellisetkin osallistuivat sotaponnistuksiin. Enemmänhän vallankumouksella saavuttaa jos valtio onnistuu laajentamaan reviiriään sodassa.

Radekin mukaan saksalaiset olivat kertoneet bolševikeille haluavansa lopettaa itärintaman sodan kokonaan voidakseen hyökätä seuraavan vuoden puolella täydellä voimalla lännessä. Kuitenkin se vaati Venäjältä niin paljon alueita, ettei neuvotteluista tullut mitään vaan Saksa saattoi myöhemmin jatkaa sotimista Venäjää vastaan rikkomatta rauhansopimusta.

Saksan ulkoministeriön tehtävä oli tukea nationalistista liikehdintää muun muassa Suomessa, mutta se tuki myös sosialistista vallankumousliikehdintää Venäjällä ja pyrki pitämään suomalaiset nationalistit uskollisina Saksalle levittämällä ruotsalaisvastaista propagandaa, joten siellä on ehkä koettu tilanteen olleen niin monimutkainen, että sille olisi pitänyt kertoa enemmän rauhanneuvottelujen etenemisestä.

Jotain kautta päästiin sellaiseen lopputulokseen, että Kansankomissaarien neuvosto äänesti yksimielisesti Suomen itsenäistymisen puolesta, minkä jälkeen Suomi osallistui rauhanneuvotteluihin itse. Helmikuun ensimmäisenä päivänä vuonna 1918, eli pian sisällissodan julistamisen jälkeen, sen valtuuskunta oli sitä mieltä, että maan eteläosissa oli vähän jotain kapinan tapaista, mutta tilanne ei ollut vakava ja valtuuskunta saattoi jatkaa neuvotteluja kaikkien suomalaisien puolesta, eli itsevarmuutta on ollut, vaikkei Saksa vielä halunnutkaan tehdä rauhansopimusta Suomen kanssa sillä perusteella, että tilanne oli liian sekava.

Suomi ja Saksa allekirjoittivat rauhansopimuksen vasta maaliskuun 7. päivä, mutta jo

sitä ennen Saksa ja Ruotsi olivat päässeet yhteisymmärrykseen Ahvenanmaan sotilaallisesta käytöstä, joten saksalaiset joukot nousivat siellä maihin viides maaliskuuta.

Ruotsi oli lähettänyt sinne joukkoja häiriköivien venäläisien sotilaiden takia, mutta vaikka Ruotsin hallitus oli sitä mieltä, että Ahvenanmaan asemasta pitäisi sopia Ruotsin, Suomen, Englannin ja Ranskan kesken aiempien sopimuksien pohjalta, niin Suomessa oli liikkeellä pelkoa siitä, että Ruotsi valloittaa Ahvenanmaan kuitenkin, koska suomalaisien oma suhtautuminen sopimuksiin on sellainen, että niitä voi rikkoa jos mieli tekee ja sen jälkeen voi syyttää muita siitä, että luottamus katoaa eikä tule enää takaisin. Ruotsalaisien tiedustelutietojen perustella tiedetään, että saksalaiset käyttivät heikkoutta hyväkseen levittämällä Ruotsin vastaista propagandaa, mutta lisäksi suojeluskuntien perustamiseen osallistuneen ja myöhemmin valkoisien päämajoitusmestarina toimineen Hannes Ignatiuksen mukaan keväällä vuonna 1917 pidetyssä kokouksessa, johon otti suomalaisien ja Saksan armeijan edustajien lisäksi osaa myös ruotsalaisia poliitikkoja, journalisteja ja upseereja, esitettiin myöhemmin Suomen pääministerinä toimineen Rafael Erichin toimesta sellainen ajatus, että Ruotsihan voisi miehittää Suomen.

Ignatiuksella ei vaikuta olleen mitään syytä valehdella asiasta myöhemmin, sillä hän piti ajatusta pelkästään outona ja hän oli kiinnostuneempi mahdollisuudesta järjestää oikeiston ja vasemmiston yhteinen kansannousu Venäjää vastaan. Sillä on ollut suosiota, koska hieman myöhemmin sekä punaisien, että valkoisien keskuudessa kiersi lähes varma huhu, jonka mukaan Saksan armeija saattaisi saapua Suomeen jo syksyllä vuonna 1917, vaikka näitä asioita yritettiinkin miettiä salassa. Punaisiin ja valkoisiin jakautuminen ja sitä seurannut sisällissota tuli hänelle yllätyksenä ja hän käytti sisällissodasta myöhemmin mielellään nimitystä “vapaussota”, joka vaikuttaa olevan saksalaisien keksintöä, koska siihen liittyi, ja liittyy monien suomalaisien mielestä edelleen, voimakas mielikuva siitä, että suomalaiset jotenkin saavuttivat itsenäisyyden nousemalla kapinaan Venäjää vastaan, vaikka Venäjän armeija kyllä lähti pois omia aikojaan ja Suomalaiset sotivat keskenään.

Toinen kertomuksen uskottavuutta lisäävä seikka on se, että Saksan armeijan edustajat varoittelivat sen mukaan vuotamasta tietoja kokouksesta Saksan ulkoministeriölle, koska joku vähemmän luottavainen olisi voinut aavistaa sen perusteella, että Saksassa oli tekeillä jotain ja saksalaisiin kannatti suhtautua varauksella. Suomessa vääriin ihmisiin luottaminen on kuitenkin normaalia ja tässä asiassa keisarin juoksupoikana toiminut kenraali Erich Ludendorff mainitseekin muistelmissaan, että vaikkei hänelle ollut tarjolla ensimmäisen maailmansodan jälkeen lainkaan kiitosta Saksassa, niin Suomesta hän sai kuitenkin osakseen kiitollisuutta, joka oli hänen mukaansa erityisen koskettavaa siksi, että saksalaiset ajoivat Suomessa puhtaasti omia etujaan ja saavuttivat varsin vähän johtuen siitä, että heidän suhtautumistapansa muuttui koko ajan.

Within this general movement, important activities could be undertaken in Finland. The Finnish parties are in an awkward

position, for there are considerable Russian military forces in the country. On the other hand, the Finns do not simply want to be annexed by Sweden. But the Swedes do not want to annex Finland: they simply want to turn it into a buffer state, i.e. an independent state. The Swedish party is a small minority in Finland. Therefore attempts must be made, above all, to achieve an agreement between the Swedish government and the more powerful Finnish parties, amongst which the Social Democratic party is the most important. This could probably be achieved by the Swedes' guaranteeing the Finns the widest possible measure of autonomy and leaving it to them to decide to which group of states they wish to attach themselves. Once such an agreement is reached, preparations for a general rising in Finland can be made quietly and systematically. The Finnish Social Democrats have excellent organizations, similar to those of the German Social Democrats, at their disposal. The obstinate defence of its rights against Tsarist despotism has trained the whole Finnish people in discretion and silent co-operation, in which the difference of language also helps a great deal. All the preparations are to be made secretly until some considerable wave of strikes breaks out in Russia. This would be the moment for a general rising in Finland. Because of Finland's large area, the Tsarist

Germany and Revolution in Russia 1915-1918. Documents from the Archives of the German Foreign Ministry (Edited by Z. A. B. Zeman)
https://archive.org/details/Germany-and-Revolution-in-Russia-1915-1918/page/n165/mode/2up

Suomalaisien kansannousua suunnitellut tohtori Helphand, eli Alexander Parvus, on jäänyt monen muun tärkeän yksityiskohdan tavoin pois suomalaisesta historiankirjoituksesta, mutta hänet kannattaa kuitenkin muistaa siitä syystä, että Leninin auttaminen valtaan Venäjällä oli hänen ideansa.

266 LUDENDORFF'S OWN STORY

The many proofs of warm sympathy which I received from Finland after my resignation prove that gratitude still exists in the world. This sympathy touched me all the more because it was not Finnish, but purely German interests that took us there. When in February 1919 the Swedish Government, for no reasons that I could understand, made objection to my staying there, a Finnish delegate suddenly appeared at Hessleholmsgard to offer me an asylum in Finland. I was pleased, but of course refused, as I wanted to return to Germany.

Erich von Ludendorff: Ludendorff's Own Story Vol.II
https://archive.org/details/in.ernet.dli.2015.260828/page/n273/mode/2up

> Kokouksen avasi vapaaherra von Bonsdorff, jonka jälkeen professori Erich piti esitelmän. Hän esitti mielipiteenään, että ruotsalaiset joukot miehittäisivät Suomen jokseenkin samaan tapaan kuin itävaltalaiset vuonna 1878 miehittivät Bosnian ja Herzegovinan. Professori Erich luuli, että tämä miehitys voisi tapahtua aiheuttamatta Ruotsin sekaantumista maailmansotaan. Minusta tuntui kummalliselta, että valtio-opin professori katsoi mahdolliseksi voimainmittelyssä Euroopan kahden valtaryhmän välillä ympärysvaltojen suhtautuvan välinpitämättömästi siihen, että samaan valtaryhmään kuuluvan valtakunnan osa miehitettäisiin ja lisäksi juuri vallankumouksen jälkeen, jonka he toivoivat aiheuttavan kaksinkertaisen voimainponnistuksen Venäjän puolelta.

Hannes Ignatius: Sortovuosista itsenäisyyteen.
https://archive.org/details/hannes-ignatius-sortovuosista-itsenaisyyteen-1927/page/138/mode/2up

Ulkoministeriöllä ei hänen mukaansa ollut minkäänlaista suunnitelmaa, minkä seurauksena se ei ollut keidenkään suomalaisien ystävä, mutta hänkään ei toisaalta tiennyt kaikkea, joten hänen kertomuksensa ei ole varsinaisesti ristiriidassa sen kanssa, että ulkoministeriön arkistosta löytyi myöhemmin mielenkiintoisia suunnitelmia, joiden perusteella saksalaiset suunnittelivat lietsovansa venäläisen työväenliikkeen vastustamaan sotaa, jotta Venäjän keisarikunta kyettäisiin kaatamaan, ja Suomen osalta se oli tarkoitus tehdä sosialidemokraattien avulla. Tarkempia tietoja suunnitelman edistymisestä ei löydy, mutta vaikka sisällissodasta kehittyi punaisien osalta luokkasota, niin he silti olivat erityisen tunnollisia venäläisien upseereiden tappamisessa.

Ludendorffin oleskellessa Ruotsissa vuonna 1919 sikäläinen hallinto ilmaisi jostain hänelle käsittämättömästä syystä haluavansa hänen poistuvan maasta ja tilanteen teki vieläkin oudommaksi se, että hänen luonaan kävi Suomen edustajia tarjoamassa hänelle turvapaikkaa. Saksan ulkoministeriön asiakirjojen perusteella kuitenkin tiedetään, että siellä arveltiin, että ruotsalaiset olisivat halunneet Suomesta itsenäisen puskurivaltion Ruotsin ja Venäjän väliin, mutta voisi kuitenkin olla mahdollista saada heidät kannattamaan Suomen liittymistä Ruotsiin, eli ulkoministeriö ehkä loi suomalaisien yhteistyökumppaneidensa avulla sitä Ruotsin uhkaa ja Saksa käytti sitä hyväkseen Ludendorffin tietämättä.

Vaikka historiankirjoituksessa kummitteleekin sellainen ajatus, että kenttämarsalkka Paul von Hindenburg ja päämajoitusmestari Ludendorff johtivat Saksaa yhdessä kuin diktatuuria, niin he olivat kuitenkin keisarin käskyläisiä ja luottamus häneen romahti ensimmäisen maailmansodan aikana. Vallankumous tapahtui Saksassa kaikessa yksinkertaisuudessaan siten, että Hindenburg ja Ludendorff vaativat häntä solmimaan välittömästi tulitauon syyskuun lopussa vuonna 1918 siitä syystä, ettei länsirintamaa

kyetty enää puolustamaan, mutta hän yritti vielä kiristää briteiltä paremmat rauhanehdot järjestämällä suuren hyökkäyksen, mihin merisotilaat reagoivat kapinoimalla, ja siinä vaiheessa Hindenburg ja Ludendorff ilmoittivat, ettei armeija enää ottanut häneltä vastaan käskyjä ja hänen oli luovuttava asemastaan.

Politiikassakin oltiin kaipailtu vallankumousta ja sen seurauksena tasavaltakokeilu meni pieleen alusta lähtien kun politiikassa hääri liikaa erilaisia vallankumouksellisia.

Ignatius puolestaan mainitsee omissa muistelmissaan Ludendorffin kertoneen hänelle loppukesällä vuonna 1918 ympäripyöreästi, että suomalaisessa lehdistössä esitelty suunnitelma epäpoliittisien järjestyskaartien muodostamisesta oli ollut erittäin hyvä, mutta sen toteuttaminen ei ollut mahdollista. Toteamuksen tarkoitusta Ignatius ei ilmeisesti ymmärtänyt eikä se välttämättä tarkoittanut mitään erityisempää, mutta se sopii kyllä tapahtumiin sen verran hyvin, että se on voinut viitata suunnitelmien muuttumiseen.

Ruotsi oli tärkeä paikka suomalaisien kansannousun valmistelemisessa, koska siellä asuvia suomalaisia oli mahdollista värvätä yhteistyökumppaneiksi venäläisien huomaamatta, ja toisaalta Saksa yritti houkutella Ruotsia mukaan sotaan siksi, että suomalaiset katsoivat tarvitsevansa ulkopuolista apua. Ulkoministeriön tyylillä hoidettuna toiminta oli niin avointa, ettei se haitannut ruotsalaisia, mutta armeija oli selvästi eri asia, koska Ludendorffista ei pidetty Ruotsissa sodan jälkeen.

Vaikka asiakirjoista selviää paljon suunnitelmista ja tapahtumista, niissä ei kuitenkaan kerrota, mitä kukakin on tiennyt, ja Suomessa ainakin jotkut ovat tienneet jotain, mitä Ludendorffille ei oltu kerrottu.

Puolalainen prinsessa Catherine Radziwill on maininnut näitä asioita käsittelevässä kirjassaan, että saksalaisien oli vaikea löytää Suomesta hyviä yhteistyökumppaneita, koska asenteet olivat Venäjän lisäksi myös Ruotsia ja Saksaa vastaan, ja sehän täsmää oikein nätisti sen kanssa, mitä työväenliikkeen asenteista tiedetään. Halukkaita kansankiihottajia löytyi kuitenkin anarkistien joukosta, joskin he olivat myös täysin epäluotettavia, ja tämä puolestaan täsmää myöhempien tapahtumien kanssa. Sitä kautta olisi löytänyt kätevästi samanlaisia yhteistyökumppaneita oikeistostakin, sillä Suomessa on ollut anarkososialismin lisäksi ongelmana myös anarkokapitalismi, jonka avulla on yhtä helppoa leimata kapitalismi kokonaisuudessaan silkaksi pahuudeksi kuin sosialismi anarkososialismin avulla. Näiden aatesuuntauksien edustajat riitelevät ahkerasti keskenään, joten kun tutustuu yksiin, niin löytää helposti toisetkin.

Captain Rustenberg went to Helsingfors in Finland where he had been ordered to look up certain Finnish agitators with whom the German Intelligence Department was in communication. He found them much excited against Russia and just as much against Sweden. None of them was in the least sympathetic with Germany and German Kultur, and when the captain tried to discuss with them their eventual attitude in the, as he put it, improbable case of war breaking out between Russia and Germany they told him frankly that they would support Russia so long as they had no hopes of winning back their independence, but that the moment they saw the least likelihood of doing this, they would organize a systematic revolt against their present masters. When they were asked whether they would seek help from Germany in their attempt to shake off the Russian yoke, they replied categorically that they would never dream of doing such a thing, because it would be jumping from the frying pan into the fire.

On the other hand the anarchist elements in Finland, of whom there were more than the captain had been led to think, were absolutely pro-German and seemed to him at least to be in complete accord with several German socialist groups. They considered Scheidemann a kind of prophet, and they made no secret of the fact that at different times they had accepted financial subsidies from their German comrades, especially during the troubled years which had followed the Russo-Japanese war.

After several days spent in their society, the captain considered that the Finns were an absolutely unreliable people ready to conclude an alliance with any person who flattered them and just as ready to break afterwards. In case of a war they would undoubtedly cause trouble, even if they ostensibly declared themselves on the German side.

Princess Catherine Radziwill: The Firebrand of Bolshevism
https://archive.org/details/firebrandbolshe00radzgoog/page/n68/mode/2up

Finland

The geographical situation of Finland, like that of the Ukraine and Georgia, excluded annexation to Germany. There were therefore no reasons against inciting it to revolt against Russia, and this was in fact the object pursued by the Germans from the first days of the war. A suitable starting point for Germany's efforts was offered by the Grand Duchy's constitutional status within the Tsarist Empire, which had been so bitterly disputed in and after the revolution of 1905. To this was added the existence of a relatively large body of émigrés, based principally in Sweden. At the beginning of August, 1914, the German government began collecting these émigrés to serve as liaison officers with Finland; they were supported through the legations in Stockholm, Copenhagen and Berne, and were further advised by Swedish diplomats and princes of the Church, such as the Swedish minister in Berlin, Count Taube, and the Archbishop

of Upsala. On August 6 Bethmann Hollweg instructed the German minister in Stockholm to begin preliminary preparations for a rising in Finland; among other things, he was to establish contact with the Swedish party there. Proclamations were to be distributed among the Finns, holding out to them the prospect of an autonomous state as their reward if they rose, although the German government was not yet prepared to give undertakings binding in international law.

The Finnish negotiators said that they could not rise unless Germany landed troops in Finland, or Sweden entered the war against Russia, an object which German diplomacy for years tried vainly to bring about. The Finns then pointed out that given their shortage of leaders, organisation and arms, any rising in their country must inevitably be crushed. So Germany could only wait and prepare for action in the future.

Fritz Fischer: Germany's Aims In The First World War https://archive.org/details/FischerFritzGermanysAimsInTheFirstWorldWar/page/n173/mode/2up

Radziwillin mukaan Trotski pidätettiin anarkistisen puheen pitämisen takia, mutta hänet vapautettiin mystisen puhelinsoiton jälkeen, ja tältä pohjalta ajateltuna hän on todella voinut auttaa anarkososialisteja aloittamaan sisällissodan ja pettää heidät muutaman päivän päästä. Vieläkin myöhemmin hänet karkotettiin Neuvostoliitosta ja sen jälkeen eräistä muistakin maista, koska hän häiritsi fasismin ja kansallissosialismi nousuun reagoimista yrittämällä saada aikaiseksi trotskilaisen vallankumouksen Neuvostoliitossa, ja lopulta hän jäi Euroopassa niin yksin, että seuraa löytyi Meksikon taiteilijapiireistä, joista neuvostoliittolainen salamurhaaja tavoitti hänet.

Hänessä oli sitä jotain, mikä auttaa luomaan suhteita suomalaisiin anarkisteihin, mutta bolševikkien liikehdintä oli muutenkin kiinnostava, sillä suuri osa suomalaisista ihailee rosvoja ja he olivat rahoittaneet toimintaansa pankkiryöstöjen avulla. Tunnetuin saavutus tällä saralla oli Georgiassa vuonna 1907 tehty rahakuljetuksen ryöstö, jonka yhteydessä kuoli neljäkymmentä ihmistä kun Tiflisin keskustan aukiolla olleita postivaunuja kohti ammuttiin ja heitettiin kranaatteja sivullisista piittaamatta. Saaliiksi saatiin suuria seteleitä, joiden sarjanumerot olivat tiedossa, ja ne oli tarkoitus vaihtaa pienemmiksi yhtä aikaa monessa eri maassa, jolloin se onnistuttaisiin tekemään ennen kuin viranomaiset huomaisivat, mutta koska suunnitelma oli huono, bolševikit jäivät heti kiinni ja samalla tuli selväksi, että puolueen ylin johto oli mukana suunnitelmassa. Suomessa näitä tapahtumia ei olla juuri muisteltu vaan Leninistä on näihin päiviin saakka valehdeltu harmitonta setää, joka tarkoitti vain hyvää, mutta vuodet 1906 ja 1907 olivat Suomessa vaikeaa aikaa, koska bolševikkien tapa kerätä varoja näkyi selvästi. Tunnetuin tapaus on bolševikkien edellisenä vuonna 1906 tekemä Venäjän valtionpankin Helsingin konttorin ryöstö, mutta pienempiä ryöstöjä tapahtui paljon ja niiden lisäksi esiintyi myös niin paljon poliittista väkivaltaa ja terrorismia, että Suomi oli kriisissä. Poliisivoimat olivat täysin riittämättömät ja ne olivat välillä lakossakin, koska niiden rahoituksen lisääminen oli vaikeaa vielä vuonna 1906 voi-

maan tulleen eduskuntauudistuksen jälkeenkin, vaikka se tuuletti päätöksentekoa siten, että säätyvaltiopäivistä siirryttiin yleiseen äänioikeuteen, vaalit pidettiin joka vuosi ja keisari saattoi hajottaa eduskunnan, jollei se siltikään suoriutunut tehtävistään. Käytännössä bolševikeille oltiin sen jälkeenkin mielin kielin ja syy on helppo arvata, koska se oli halvempaa kuin verojen korottaminen.

> Ikäänkuin todistaakseen poliisivoiman lisäyksen tarvetta tapahtui edelleen lähinnä seuraavan ajan kuluessa sarja törkeitä rikoksia. Pudasjärvellä vapautettiin samaan aikaan rikoksesta vangittu talollinen Ellala väkivaltaisesti viranomaisten huostasta; lomakursseihin täällä elokuussa osaa ottavaa kansakoulunopettajaa Pääkköstä hätyytettiin Helsingin kaduilla, koska hän, joka kantoi lomakurssien merkkiä, muka kuului suojeluskaartiin; saman kuun 15 p:nä löydettiin Vaasan läheisyydessä joukko luvattomasti maahan tuotuja ampuma-aseita; 16 p:nä ammuttiin Hovinsaaressa rautatienjunaa; seuraavana päivänä varastettiin Masabyyn asemalta ampuma-aseita; 24 p:nä viskattiin Perkjärvellä ratamestari Saarelaisen asuntoa vastaan pommi; 26 p:nä ammuttiin täältä Fredriksbergiin kulkevaa ruumisjunaa; kaksi päivää myöhemmin tapahtui Viipurin asemalla 68:n mauserpistoolin varkaus; 31 päivänä ryöstettiin rahastonhoitaja Tojkanderilta Viipurissa kadulla 20,000 markkaa rahaa; syyskuun 1 päivänä 1906 murhattiin Kaukaan tehtaan isännöitsijä Björkenheim, saman kuun 4 päivänä ryöstettiin Yhdyspankin täkäläinen haaraosasto; 8 päivänä ryöstettiin Sydänmaan asemalta koko kassakaappi; 11 päivänä varastettiin Lappeenrannan tavaramakasiinista laatikko revolvereja; kaksi päivää myöhemmin nousi Minkiön pysäkin läheisyydessä junaan kolme naamioittua, aseella varustettua miestä; seuraavana päivänä yritettiin murtautua ruutikellariin Viipurissa; ijäkkäät Popoff-aviopuolisot murhattiin Sakkolassa; 17 päivänä varastettiin Vesijärven asemalla lukitusta tavaravaunusta laatikko haulipyssyjä; 20 p:nä tuli niin järjetön rikos ilmi kuin yritys dynamiitilla räjähyttää Helsingin kaupungin vesijohto Eläintarhassa; Helsingissä tehtiin suurempi aselöytö; 25 päivänä koetettiin räjähyttää talo n:o 22 Kasarminkadun varrella ilmaan, jossa — puhumatta siitä, että toistasataa ihmistä olisi voinut menettää henkensä, jos teko olisi onnistunut — ei edes suuren sairaalan läheisyys ja siellä kärsivien kohtalo voinut pidättää julmureita yrityksestään; seuraavana yönä tapahtui yhtä katala teko Siltasaaren kadun n:o 2:ssa, jolloin m. m. kaksi vanhaa naista yösydännä oli menettää henkensä; seuraavana yönä jälleen pommiheitto, tällä kertaa Säämingin pitäjässä; ja päivää myöhemmin Loviisan kaupungissa kumminkin kuusi murhapolttoa — kaikki nämä ja monta muuta tekoa tuskin kahden kuukauden kuluessa. On mahdotonta jatkaa luettelemista samaan tapaan.

> Mutta koska syitä kerran on tiedusteltu, mainittakoon seuraavaltakin ajalta vaan joku esimerkki. Viittaan pommilöytöihin Grahnin tehtaalla Sörnäisissä, Siltasaarenkadun n:o 7:ssä ja muurari Laineen luona Tokankadun varrella, 70,000 markan ryöstämiseen kasööri Holmsténilta Viipurissa, ryöstöyritykseen Kouvolan pankissa, aselöytöihin Porissa, ja Suikin murhaan Muolassa viime vuonna, sekä tältä vuodelta: venäläisten sotamiesten mellakkaan Viipurin kaduilla ja talonmiehen Pitkäsen siinä tapahtuneeseen murhaan, murhapolttoon Myllykosken tehtaalla, poliisikonstaapeli Tirrosen murhaamiseen Vaasankadulla täällä, rahastonhoitaja Hahlin ampumiseen ja neiti Heinosen rääkkäämiseen Viipurissa, insinöörien Norrménin ja Petterssonin murhaan Taalin tehtaalla, murhayritykseen isännöitsijä Segercrantzia vastaan Nurmen tehtaalla, pommitehtaan löytöön Kivennavalla, 67,000 markan ryöstämiseen ja kuski Flinckhammarin ampumiseen Kouvolassa, mellakoihin venäläisten ja suomalaisten välillä Säiniössä, jossa työmies Mitikka tapettiin, venäläisten sotamiesten väkivaltaisuuksiin Lappeenrannassa heinäkuun 29 p:nä ja vihdoin viime elokuussa tehtaanisännöitsijä Hellmerin ryöstämiseen Kuopiossa ja ryöstöihin Niirasen puodissa Viipurissa, kauppias Gorgunoffilta Imatrassa, talonomistaja Laamaselta Puumalassa ja talolliselta Kurjelta Ruokolahdella, puhumattakaan muista saman kuun kuluessa tapahtuneista tapoista, murhayrityksistä, pahoinpitelyistä ja ampumisista. Mitä eräitten rikosten tutkimuksissa on rikoksellisten järjestöjen olemassa olosta tullut ilmi, on yleisesti tunnettua.

VALTIOPÄIVÄT v. 1907 PÖYTÄKIRJAT III
SYYSKUUN 2 PÄIVÄSTÄ LOKAKUUN 8 PÄIVÄÄN
https://archive.org/details/pytkirjat02edusgoog/page/n156/mode/2up?q=valtiop%C3%A4iv%C3%A4t+1907

Myöhemmin näistä tapahtumista on kehitelty legenda suomalaisesta edistyksestä, jonka ansiosta suomalaiset naiset saivat äänioikeuden ensimmäisinä maailmassa. Kehitys oli todella menossa siihen suuntaan ja siitä oli tehty alustavia päätöksiäkin, mutta koska suomalaiset olivat kovia kapinoiman, heidän vaatimuksiensa toteuttaminen olisi kannustanut heitä kapinoimaan vieläkin enemmän, joten naisien äänioikeus toteutui vasta sen seurauksena, että Venäjällä toivottiin, että äänioikeutettujen määrän kasvaminen toisi enemmän järkeä päätöksentekoon. Sama kansa oli vain alkanut kaataa metsiään entistä innokkaammin rahan himon takia kun se oli yritetty kieltää, ja kun metsiä ei enää ollut ja syntyi niitä ongelmia, joiden syntymisen venäläiset olivat yrittäneet estää, kansa sai mielestään saaneet uuden syyn kapinoida Venäjän valta vastaan. Jos kansa olisi viisaampi, naisien äänioikeudesta ei olisi tarvinnut keksiä legendaa, mutta koska se ei ole, niin kyse oli sortotoimesta, sillä suomalaiset ovat keksineet sortokauden selittämään ne toimenpiteet, joilla venäläiset yrittivät estää heitä suojelemasta vallankumousta suunnitelleita terroristeja.

Suomessa oli siis ensimmäisen maailmansodan aikaan jo valmiiksi runsaasti sellaisia aineksia, joita Radziwillin mainitsema kapteeni Rustenberg on voinut käyttää levottomuuksien aiheuttamisessa. Suomessa on kuitenkin tunnettu paremmin hänen esimiehensä tirehtööri Steinwachs, joka oli Ignatiuksen mukaan Saksan poliittinen asiamies, mutta todellisuudessa hän oli Saksan yleisesikunnan agentti, joka valmisteli kansannousuja. Radziwill kertoo hänen olleen siviiliammatiltaan Preussin salaisen poliisin agentti ja se on ollut erinomainen tausta, sillä näillä sankareilla oli sellainen maine, että he soluttivat suunnilleen kaiken vastaan tulevan, ja siitä on varmaan ollut hyötyä Suomessa, sillä virolaisien kansannousu oli pitänyt perua keväällä 1917, koska virolaiset yhteistyökumppanit olivat neuvotelleet asioista omin päin liittoutuneiden kanssa eikä sellaista tietenkään saanut tapahtua myös Suomessa. Steinwachsin tiedetään levittäneen Suomessa ruotsalaisvastaista propagandaa, mutta hän voi olla vastuussa myös siitä, että suomalaiset alkoivat pelätä sisällissodan lähetessä brittiläisiä agentteja, jotka olivat punomassa katalia juonia suomalaisien pään menoksi.

[1] Kesküla was a member of the Estonian National Committee, working, in Switzerland and in Sweden, for the independence of his country from the Russian Empire. He was in contact with the German Legation in Bern from September 1914. Later, he worked with Steinwachs, the German agent (see document No. 12).

In April 1917 Kesküla apparently negotiated with the representatives of the Allied countries, especially of England and Russia, in Stockholm. When he got to know about these negotiations, Steinwachs dropped him. His activities are well documented in one of the Bern mission files, entitled 'Kesküla'. Cf. O. H. Gankin and H. H. Fisher, *The Bolsheviks and the World War*, Stanford University Press, 1940, p. 249.

Germany and Revolution in Russia 1915-1918. Documents from the Archives of the German Foreign Ministry - (Edited by Z. A. B. Zeman) https://archive.org/details/Germany-and-Revolution-in-Russia-1915-1918/page/n27/mode/2u

Preussin salainen poliisin lahja länsimaiselle kulttuurille on se, että lähes kaikki ovat kuulleet kaksoisagenteista, koska se käytti niitä ahkerasti, mutta harvempi kuullut siitä itsestään, koska hankki myöhemmin vieläkin huonomman maineen sen jälkeen kun se oli nimetty uudelleen Geheime Staatspolizeiksi eli Gestapoksi.

Venäläisien bolševikkien ja saksalaisien yhteistyöstä liikkui tietoja jo ensimmäisen maailmansodan aikana ja julkisuuteen saatiin jotain asiakirjojakin, joiden aitoudesta ei vieläkään osata sanoa mitään varmaa, mutta kuvio on ollut monimutkaisempi kuin silloin oletettiin, sillä myöhemmin paljastuneista asiakirjoista ilmenee, että näitä kansannousuja oli valmistelemassa yhtäältä Alexander Parvus, joka tunnetaan myös peitenimellä Alexander Helphand. Hän oli Liettuan juutalainen, joskin syntynyt Valko-Venäjällä, ja hänen alkuperäinen nimensä oli Israel Gelfand, mutta tässä vaiheessa hän oli asettunut Turkkiin ja tarjosi apuaan sen liittolaiselle Saksalle, ja apu kelpasi, koska hän tunsi monen maan sosialisteja. Toisaalta oli myös tämä Steinwachs, jonka etunimi on ollut niin arkaluonteista tietoa, ettei sukunimi välttämättä ole oikea, ja vaikka heidän välillään oli jotain yhteistyötäkin, niin luultavasti bolševikkeja on vii-

lattu linssiin Parvusin avulla ja todellisista suunnitelmista huolehti Steinwachs, joka oli Preussin salaisen poliisin agenttina paljon luotettavampi henkilö. Tämä on varsin ilmeistä siksi, että saksalaiset suunnittelivat pettävänsä bolševikit eikä Helphandille ole kannattanut antaa syytä epäillä mitään sellaista, mutta Steinwachsin roolista saatiin tarkempia tietoja vasta toisen maailmansodan jälkeen, jolloin päästiin penkomaan saksalaisien asiakirjoja. Radziwill vaikuttaa saaneen parempaa tietoa jo paljon aikaisemmin, mutta sitä ei voitu tietää ennen kuin voitiin asiakirjoja ja niistäkin suuri osa luultavasti odottaa innokasta tutkijaa jossain Venäjällä, koska siellä ei ole ollut kiirettä tutustua sotasaaliiseen.

[2] i.e. Steinwachs, who was an agent of the General Staff. Apart from his political work in the field of separatist and revolutionary movements in Russia he had some industrial interests in Sweden. He was working independently of Helphand, but had contacts with him from the summer of 1915. In a request to the Admiralty to print Russian revolutionary propaganda, Zimmermann wrote in June 1915: 'Steinwachs is responsible for the composition of the propaganda literature' (A 17293 in WK 11c secr, volume 7). In the summer of 1916 Steinwachs was sent on a special mission to Rumania. After his return in the winter of 1916 he was sent back to Stockholm and attached, with his assistants, to the German Legation there.

In the spring of 1918 the Swedish and Danish police became interested in the activities of German agents on their territory. Rondorf, one of Steinwachs's accomplices, was deported, Helphand's flats in Stockholm and Copenhagen were searched, and in May 1918 Hülsen, the head of the Political Section of the Deputy General Staff, recalled Steinwachs and his assistants (Count Adelmann, Buchholtz, Appenroth, and Stroh) from Stockholm. In the last stages of the war Steinwachs conducted anti-Swedish propaganda from Finland.

Germany and Revolution in Russia 1915-1918. Documents from the Archives of the German Foreign Ministry (Edited by Z. A. B. Zeman)
https://archive.org/details/Germany-and-Revolution-in-Russia-1915-1918/page/n33/mode/2up

Lenin Sent from Switzerland to Russia

On Easter Monday evening Dr. Helphand made us the following proposals. In the next few days about forty Russian exiles would be coming from Switzerland via Germany to Malmö. He would be going there to welcome the Russians. Among them would be Lenin, Axelrod, Martov, and many other well-known Socialists. As it was not improbable that one of the more influential Russians might like to talk to us, somebody should stop behind in Copenhagen and come, if summoned, to Malmö. Ebert was against the proposal, because we had business in Berlin, and the Russians would certainly not talk matters over with us. I did not believe either in a regular conversation with us, but thought it probable we should be reproached for having gone away. We eventually agreed on giving Dr. Helphand a kind of authorization for interviewing the Russians in the shape of a letter. He knew our views quite well from our talks with Stauning and Borgbjerg, at which he was present. Dr. Helphand's meeting with the Russians did not take place. I found out much later that Lenin

and his friends' journey from Switzerland through Germany to Russia was Dr. Helphand's arrangement, about which he had informed few people, while he never said a word to us about it. Probably he wanted to keep us out of the firing line if things should go wrong. Helphand's ideas was this. As Lenin was a more pushing fellow than Tscheidse and Kerenski—he would at once brush the two of them to one side and be ready without delay for peace; it would then only depend on Germany to make a reasonable peace with Russia.

WITHOUT an understanding with the more responsible authorities in Germany, Dr. Helphand would naturally never have carried his plan through. However cunningly the plan had been devised and thought out in all details, it was stupidly shattered by the German diplomatists at Brest-Litowsk. 10th April, 1917, saw us again in Berlin.

Philip Scheidemann: Memoirs Of A Social Democrat
https://archive.org/details/in.ernet.dli.2015.77173/page/n345/mode/2up

Steinwachs.

ei ainoastaan, että saksalaiset antoivat jääkäreille erinäisiä kursseja eri aselajeissa ja lyhykäisiä upseerikursseja tällaisiin kursseihin kykeneville, vaan myös että saksalaiset kokosivat Danzigiin 100,000 kivääriä, 25 miljoonaa patruunaa, konekivääreja ja tykkejä lastattaviksi 4 höyrylaivaan, jotapaitsi kaksi höyrylaivaa oli valmiina kuljettamaan jääkäripataljoonan Suomeen, koska Suomessa kaikki oli valmiina kansannousuun. Tirehtööri Steinwachs oli asiasta keskustellut eversti Mexmontanin kanssa ja lähettänyt ehdotuksen Berliiniin kapteeni von Hülsenille; kapteeni von Hülsen oli hyväksynyt ehdotuksen ja elokuun 5 p:nä lähettänyt takaisin kuljetussuunnitelman.

Hannes Ignatius Sortovuosista Itsenäisyyteen (1927)
https://archive.org/details/hannes-ignatius-sortovuosista-itsenaisyyteen-1927/page/170/mode/2up

Saksalaiset olivat valmiita aloittamaan Steinwachsin valmisteleman suomalaisien kansannousun kesällä 1917, mutta siitä ei sillä kertaa tullut mitään, koska saksalaisien apua ei ollut luvassa eikä ajatus siten sopinut oikeiston itsenäisyysmiehille. Kuitenkin vasemmiston kansannousu alkoi kehittyä kesällä 1917 ja sen voidaan katsoa alkaneen elokuun 17. päivä, jolloin sosialidemokraattienemmistöinen Tokoin senaatti hajosi ja sosialidemokraatit alkoivat kaataa poliittista järjestelmää. Kansannousun olisi saksalaisien suunnitelman mukaan pitänyt alkaa samoihin aikoihin, joten Saksassa jokin taho on voinut olla eri mieltä asiasta ja päättänyt käynnistää suunnitelman ilman suomalaisen oikeiston suostumusta, koska se on kuitenkin liittynyt muihin sotasuunnitelmiin.

7.

Suomessa Venäjän ja Saksan keisarikuntien kaatumista ajatellaan poliittisien liikehdintöjen sivuseurauksena, koska muun maailman tapahtumat ovat vain jotain epämääräistä, mikä sekoittuu suomalaisien puolueiden väliseen mölinään, joten tapahtumien ymmärtämisessä on alusta saakka unohdettu se seikka, että sekä venäläiset, että saksalaiset epäilivät keisareidensa kykyä johtaa sotaa ja tulivat lopulta siihen johtopäätökseen, että keisarikunnan oli aika kaatua. Se ei ollut varsinaisesti lainkaan poliittista, sillä mitä lähempänä sodanjohtoa sattui olemaan, sitä helpompi oli olla sitä mieltä, ettei keisari kyennyt johtamaan sotaa, mutta ajatus keisarikunnan kaatumisesta sai toki puolueet liikkeelle, sillä niille oli tärkeä päästä sekaantumaan asioihin kun valta jaettaisiin uudelleen, ja suomalaiset ajattelevat keisarikuntien kaatumisen olleen seurausta näistä liikehdinnöistä.

Suomalainen oikeisto ajattelee, että keisarit jotenkin petettiin, sillä Venäjän keisarikunnan tilalle muodostui heidän mielestään liian vasemmistolainen diktatuuri ja ensimmäisen maailmansodan tapahtumat on helpointa selittää siten, että he voivat kokea olleensa oikeassa, kun lähtee siitä, että ensin liittolaiset pettivät Saksan tekemällä rauhan liittoutuneiden kanssa ja sitten petolliset vallankumoukselliset kaatoivat keisarikunnan. Vasemmisto tukee tässä asiassa oikeiston sepittämiä näkemyksiä, koska sille sopii kuvitella, että keisarikuntien kaatuminen oli vasemmiston voimannäyte ja kunnia siitä kuuluu vallankumouksellisille, mutta todellisuudessa kyse oli siitä, että perinnöllinen valta oli ajautunut kummassakin maassa sellaiseen tilanteeseen, jossa hallitsijalta vaikutti puuttuvan arvostelukyky ja ongelmat olivat ehtineet kehittyä jo niin vakaviksi, ettei hallitsijasuvusta tahtonut löytyä ketään, joka olisi halunnut kokeilla, että oliko vahingot vielä mahdollista korjata, eikä keisarivalta toisaalta enää herättänyt kovinkaan paljon luottamusta.

Mitään erikoista tässä ei ollut, sillä hallitsijasuvuilla on taipumusta rappeutua ja muuttua omituisiksi, ja koska Euroopan hallitsijat olivat sukua toisilleen, käynnissä oli ollut jo pitemmän aikaa maanosan laajuinen omituiseksi muuttuminen. Hallitsija ei vain välttämättä tajunnut sitä itse, ja Vilhelm toisen tapauksessa on selvää, että hän koki löytäneensä keinon kaataa sukulaisensa, vaikka tämä oli kaatumassa omia aiko-

jaan ja hänen itsensä olisi kannattanut harkita kunniakasta vetäytymistä muihin tehtäviin.

Venäjän tapauksessa keisarikunnan kannattajat jättivät Nikolai toisen lopulta bolševikkien huomaan, sillä oltuaan tekemisissä hänen kanssaan ilman muodollisuuksia, heille tuli varsin selväksi, ettei keisarikuntaa kannattanut yrittää jatkaa ainakaan hänen johdollaan, koska hän oli liian omituinen. Kukaan ei osannut sanoa varmasti, että mikä hänessä oli pielessä, mutta ainakin hänen tapansa olla vuorovaikutuksessa muiden ihmisien kanssa oli pelkkää teeskentelyä.

8.

Saksalaisille tilanne oli edullinen, koska he saattoivat lähettää joukkoja hätähousujen maaperälle jo ennen rauhansopimuksen tekemistä, mikä on varmaankin vaikuttanut Suomen ja Saksan välisen rauhansopimuksen luonteeseen, koska se oli harvinaisen surkea. Suomi ei saanut päättää ilman Saksan lupaa, minkä maan armeijan se päästäisi rajojensa sisäpuolelle, ja koska Saksan armeija oli jo Ahvenanmaalla ja Valkokaartilla riitti puuhaa Punakaartin kanssa, ei auttanut kuin antaa Saksan armeijalle lupa olla Suomessa ja jäädä odottelemaan, että saksalaisille sopisi osallistua sotaan.

Suomalaisessa lehdistössä kinattiin siitä, että kuuluuko Ahvenanmaa Suomelle vai Ruotsille, ja ruotsalaisessakin lehdistössä esiteltiin sellaista ajatusta, että se kuuluu Ruotsille. Kun Valkokaartin sikäläinen johtaja oli lisäksi päästänyt Ruotsin armeijan sinne kysymättä lupaa muilta, kyse oli suomalaisittain ajatellen hätätilasta, jossa piti hätiköidä.

Julkinen keskustelu vaikuttaa suomalaisista todellisemmalta kuin tosiasiat siksi, että siinä ottavat yhteen erilaiset mielipiteet, joissa ei tarvitse olla mukana totta edes siteeksi, ja kun kinaaminen siitä, että mikä mielipide saa olla totuus, imaisee heidät mukaansa, pian unohtuu, että tosiasioita ylipäätään on olemassa. Suomalaisessa historiankirjoituksessa Ahvenanmaan kysymystä onkin hämärretty takertumalla julkiseen keskusteluun ja unohtamalla ruotsalaisien ja saksalaisien väliset neuvottelut, jotta saadaan sellainen johtopäätös, että Suomen senaatti turvasi Ahvenanmaan aseman kutsumalla saksalaiset puolustamaan sitä, mutta käytännössä senaatti kutsui Suomen maaperälle vieraan armeijan, jonka kanssa se oli voimassa olevien sopimuksien mukaan sotatilassa, eli Saksa olisi voinut valloittaa Ahvenanmaan ilman sen kummempia ulkopoliittisia seurauksia, ja jostain arkistosta varmaankin löytyy kiusallisia asiakirjoja, joiden mukaan ruotsalaiset ovat yrittäneet puhua suomalaisille järkeä, koska suomalaisien siirto ei kuitenkaan sopinut heidän suunnitelmiinsa.

Saksalaisetkin ovat varmaan selittäneet tilanteen, mutta vasta maihinnousun jälkeen, sillä rauhansopimus syntyi niin nopeasti, että Suomen senaatti sai tietää siitä ruotsalaisien sanomalehtien kautta, koska se oli lähettänyt edustajia huolehtimaan neuvotteluista puolestaan. Toki edustajat ovat voineet olla muiden tehtäviensä ohella myös saksalaisien agentteja, sillä liittoutuneiden arvion mukaan Suomessa kuhisi saksa-

laisien agentteja ja osa senaattoreistakin oli heitä, ja toinen edustajista oli tuleva pääministeri Rafael Erich, joka vaikuttaa muutenkin epäilyttävältä.

DANGER AND UNREASONABLENESS OF A FINNISH-MURMAN PORT

It can not be overlooked, however, that many of Finland's public officials, especially those now composing the Senate, are simply German agents, and that Allied deference to Finland to the extent of preserving peace by granting her any right to a port on the Murman coast would be a very dearly bought peace, as such would mean nothing less than another German submarine base. Conclusions drawn from present conditions indicate the absurdity of Finland's claiming a Murman coast port. She is so fast jeopardizing her political and commercial relations with the Allies as to make such a northern port useless and unreasonable, whereas toward her greatest friend Germany, with whom she probably vainly expects future commercial possibilities, all her splendid southern ports lie open and free.

The Consul at Helsingfors (Haynes) to the Secretary of State
Helsingfors, July 15, 1918
US Dept. of State/Office of the Historian
https://history.state.gov/historicaldocuments/frus1918Russiav02/d959

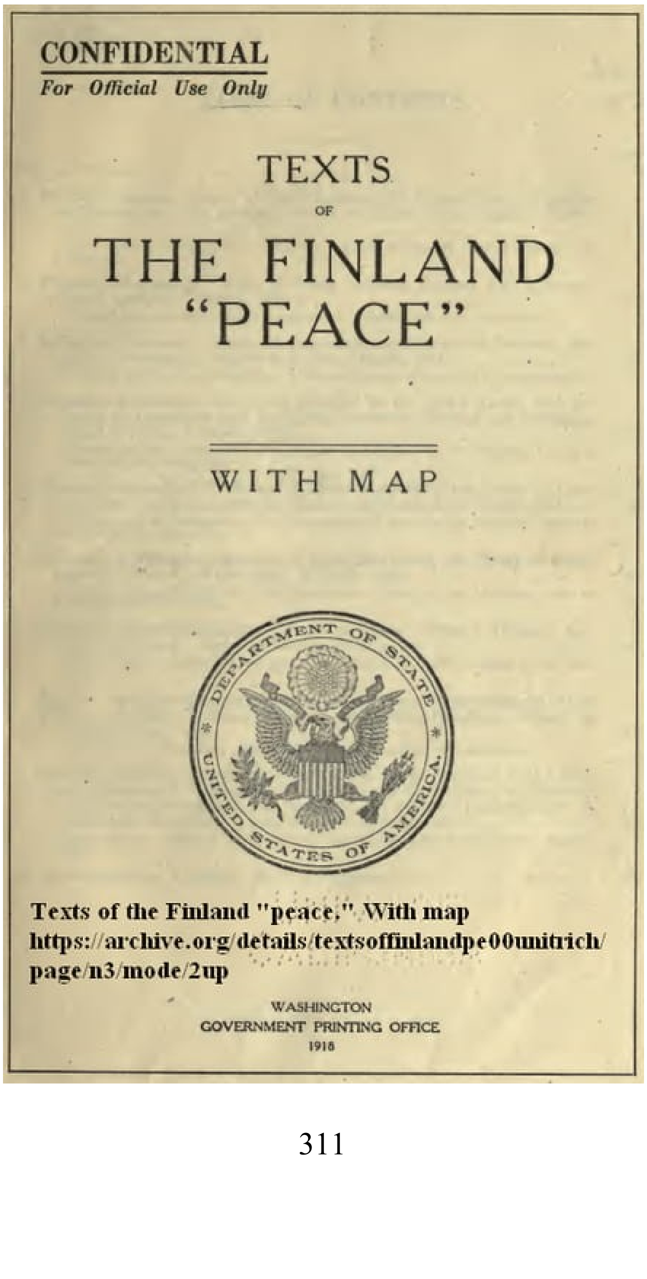
CONFIDENTIAL
For Official Use Only

TEXTS
OF
THE FINLAND
"PEACE"

WITH MAP

WASHINGTON
GOVERNMENT PRINTING OFFICE
1918

Texts of the Finland "peace," With map
https://archive.org/details/textsoffinlandpe00unitrich/page/n3/mode/2up

Rauhansopimuksessa ja muissa sen ohella tehdyissä sopimuksissa Suomen väestö myös oli velvoitettu antamaan Saksan armeijalle kaiken, mitä se katsoi tarvitsevansa, ja Saksa sai myös hallita kaupankäyntiä ja luonnonvaroja, eli Suomesta tuli käytännöllisesti katsoen siirtomaa, mutta vaikka sopimuksista nousi senaatissa älämölö, niihin tyydyttiin kuitenkin, koska tilanne oli hankala ja saksalaisien apua tarvittiin hinnalla millä hyvänsä, joskin Mannerheim oli sitä mieltä, että Valkokaarti olisi pystynyt kukistamaan Punakaartin ilman apuakin.

Senaatti ryhdistäytyi kuitenkin sen verran, että saksalaiset joukot voitiin päästää osallistumaan sisällissotaan ainoastaan Mannerheimin alaisuudessa, ja sen asenne oli niin jyrkkä, että saksalaisien oli pakko myöntyä.

9.

Kun sopimukset Saksan kanssa oli saatu tehtyä Suomen osalta, Saksan Itämeren divisioona ja Venäjä Itämeren laivasto neuvottelivat Itämeren divisioonan maihinnousussta Hangossa, mikä tapahtui viides huhtikuuta ongelmitta, koska punaisien joukot lähtivät itse pois tieltä.

Vaikka tässä vaiheessa sovittiin, että Itämeren laivasto pysyy Helsingissä, se siirtyi pian bolševikkien alaisuuteen ja lähetti edustajiaan Hankoon neuvottelemaan vetäytymisestä Itämeren divisioonan kanssa. Sopimus saatiin aikaiseksi viides päivä huhtikuuta ja kahdestoista päivä Itämeren divisioona marssi Helsinkiin kohtaamatta juurikaan vastarintaa, vaikka samaan aikaan pohjoisesta tullut Valkokaarti ei päässytkään yhtä helpolla.

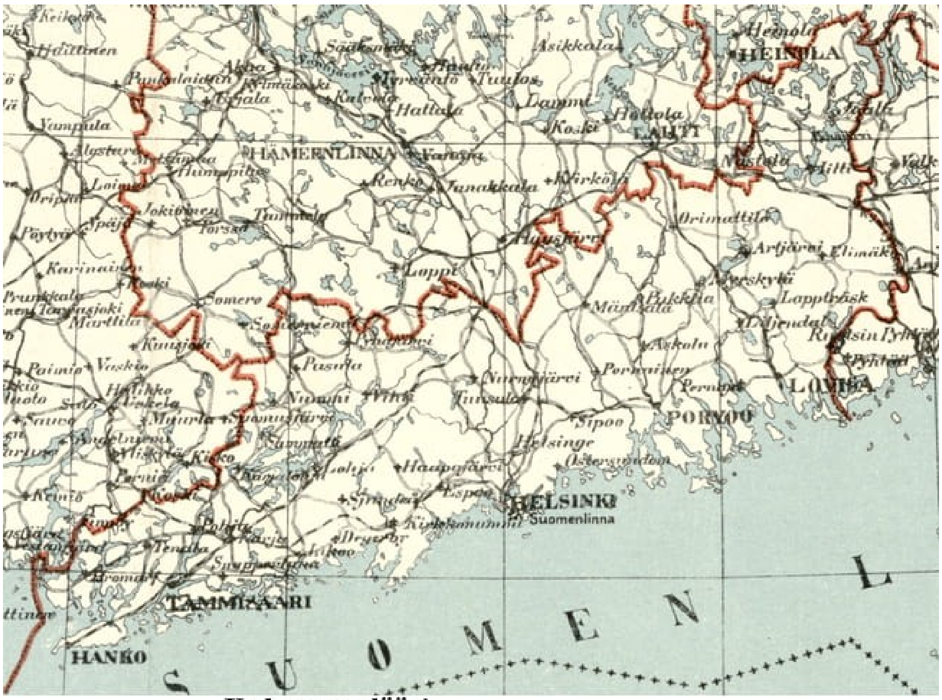

Uudenmaan lääni
Kansalliskirjasto/public domain
https://www.doria.fi/handle/10024/79273

Saksalaisille ja Venäläisille vaikuttaa olleen tärkeintä estää sisällissodan osapuolia tuhoamasta Helsinkiä ja useimpia Uudenmaan punakaartejakaan tuskin on haitannut se, etteivät valkoiset päässeet riehumaan vapaasti, ja koska Helsingin kaartitoiminta syntyi rikollisuuden takia ja tuli vedetyksi mukaan sisällissotaan Työväen järjestyskaartiin liittymisen takia, siellä ei olla ainakaan otettu stressiä siitä, että mitä saksalaisien päästäminen etenemään vapaasti muualle Suomeen mahtaa tarkoittaa muille punakaartilaisille. Siellä on muistettu edelleen selvästi, kuinka viatonta ja epäpoliittista järjestyskaartitoiminta oli ollut ennen kuin sosialidemokraatit kaappasivat toiminnan ja alkoivat julistaa, että suojeluskunnat olivat vihollisia, koska niistä ajoista ei ollut kulunut vielä vuottakaan ja Helsingin kaartien oli pantu merkille höykyttävän kumpaakin osapuolta tasapuolisesti joutuessaan puuttumaan sosialidemokraattien ja oikeiston välisiin rähinöihin, vaikka niiden juuret olivatkin jo aikaisemmin perustetuissa punakaarteissa. Aluksi Työväen järjestyskaartissa esiintynyt suojeluskuntien vastaisuus on vaikuttanut melko harmittomalta, sillä Helsingissä eikä koko Uudellamaallakaan ollut kovin paljon suojeluskuntalaisia, ja kun sisällissota alkoi, sekään ei vaikuttanut kovin vakavalta, sillä vaikka maalaiskylissä tapahtuikin kaikennäköistä ja pienemmissä kaupungeissa oli jonkin verran suojeluskuntatoimintaakin, niin pääkaupunkiseudulla punaisia ja valkoisia oli niin vähän, ettei sisällissota levinnyt kunnolla sille. Jotain pieniä kahakoita oli, mutta ne tapahtuivat yleensä yöllä kun muut olivat nukkumassa, sillä voimasuhteet olivat sellaiset, että valkoisien piti yrittää toimia salassa eikä punaisillakaan ollut varaa ärsyttää muuta väestöä liian paljon.

Uudellamaalla kaartien radikalisoituminen liittyi pääosin Helsingin sosialidemokraatteihin, ja kun saksalaiset ja valkoiset alkoivat valloittaa sitä, punaiset siirtyivät pois tieltä niin johdonmukaisesti, että valkoiset joutuivat välillä pieniin taisteluihin pelkän tyhmänrohkeuden takia, sillä he etenivät liian nopeasti. Merkittävämpiä taisteluita käytiin ainoastaan Espoossa ja Helsingin keskustassa, mutta niihinkin saatiin kulumaan vain kolme päivää.

Sodanjohto oli paennut Helsingistä Viipuriin sen jälkeen kun saksalaiset nousivat maihin Hangossa, ja Viipurissa käytiinkin sodan viimeinen suuri taistelu. Punaisien johtajat luonnollisesti pakenivat ajoissa sieltäkin, mutta Venäjällä he joutuivat kokemaan Stalinin kauden, jolloin sinne asettuneita suomalaisia harvennettiin kunnolla, koska taipumus ajautua opillisiin riitoihin lähinnä siksi, että tekee mieli päästä riitelemään, ei sopinut puhdasoppisuuden aikakaudelle.

10.

Suomalainen juonitteleminen on perusolemukseltaan sitä, että ollaan olevinaan hirvittävän nerokkaita juonittelijoita ja paremmuusjärjestyksestä syntyy niin paljon kiistaa, että aletaan valehdella paljon ja lopulta voi jopa unohtua, että piti juonitella. Sisällissotakehityksessä juonittelemisen seuraukset alkoivat näkyä punaisien puolella jo siinä vaiheessa kun sosialistit jakaantuivat muualla maailmassa sosialisteihin ja sosiaalidemokraatteihin siitä syystä, että sosialistien joukossa pyöri niin paljon vallankumo-

uksellisia, että piti perustaa toisella nimellä sellainen sosialismi, joka irtisanoutui vallankumouksesta yksiselitteisesti. Suomessa sen sijaan syntyi sosialidemokratia, koska sosialistit yrittivät peitellä vallankumouksellisia pyrkimyksiään, mutta siitä aiheutui kuitenkin niin paljon riitaa, että nimestä piti näkyä, ettei sosialismia kuitenkaan oltu hylätty oikeasti.

On jopa luultavaa, että pääkaupunkiseudun järjestyskaartilaiset houkuteltiin mukaan sisällissotaan sillä ajatuksella, että kun petos paljastuu, niin siitä selviää teeskentelemällä loukattua osapuolta, ja jollei selviä, niin itkuiselta näyttäminen ainakin toimii, koska juonitteleminen on usein sitä tasoa sen jälkeen kun oikeus olla mestarillinen juonittelija on onnistuttu jakamaan niille, joilla on kovin tarve olla sellaisia. Ainakaan ei ole ollut mitään syytä miettiä turhan tarkasti sitä, että ryhtyvätkö pääkaupunkiseudun kaartilaiset sotimaan saksalaisienkin kanssa, jahka valkoiset joskus onnistuvat saamaan heidät avukseen, koska saksalaisien päästäminen etenemään Helsingin kulkuyhteyksien avulla muualle Suomeen asettaisi juonittelijat todella hankalaan tilanteeseen. Siinähän voisi itkun tuhertamisen lisäksi joutua myös ryhtyä ontumaan jalkaa.

Tätä sotaa käytiin paljon neuvottelupöydissä aivan muiden kuin suomalaisien toimesta eikä se osuus sovi kaikilta osin kummankaan osapuolen omiin käsityksiin, mutta kuitenkin on selvää, että venäläisiin bolševikkeihin suhtauduttiin suomalaisen politiikan huipulla pääosin myönteisesti vielä siinä vaiheessa kun itsenäistymiseen pyydettiin lupaa, koska jako oikeistoon ja vasemmistoon ei ollut vielä kehittynyt loppuun saakka ja Venäjän väliaikainen hallitus oli ollut lähinnä kiusankappale.

Oikeistolaiset ovat levitelleet sellaista huhuja, että Lenin olisi myöntänyt luvan itsenäistymiseen siksi, että sosialidemokraatit tarvitsivat sen vallankumouksen tekemistä varten, mutta ajatus lepää tukevasti tyhjän päällä, sillä jos Suomi olisi pysynyt osana Venäjää, tilanteen rauhoitteleminen olisi kuulunut luonnollisesti Venäjän tehtäviin ja sen yhteydessä olisi voitu palata siihen suunnitelmaan, jossa työväenluokka yritettiin saada asettumaan antamalla järjestyksen ylläpitäminen työväenliikkeen tehtäväksi.

Pikemminkin vaikuttaa siltä, että Saksan ohjastamaa itsenäistä Suomea tarvittiin suojaamaan Venäjää ulkoisia vihollisia vastaan, sillä bolševikit suunnittelivat omaa vallankumoustaan ja sen voitiin epäillä kehittyvän sisällissodaksi, koska kansa oltiin houkuteltu kaatamaan keisarivaltaa lupaamalla sille tasavaltaa.

Tilanne Saksan ja Venäjän välisissä rauhanneuvotteluissa oli muuttunut helmikuun kahdeksastoista päivä sen seurauksena, että Saksa oli hyökännyt yllättäen voimalla Venäjää vastaan ja valloittanut laajoja alueita, joten venäläiset ovat luultavasti pelänneet Saksan hyökkäävän Suomeenkin, mutta Suomen rauhanomainen siirtyminen Saksan nukkevaltioksi tapahtui kuitenkin hyvin luontevasti ja Helsingin valloittamisessa kiinnitettiin huomiota jopa siihen, että Itämeren laivaston vetäytyminen otti oman aikansa meren paksun jääpeitteen takia, ja vaikka se joutui silti hylkäämään pieniä aluksia, niin se sai ne myöhemmin takaisin. Muutama sukellusvene upotettiin

varmuuden vuoksi, mutta sekin vaikuttaa olleen hätävarjelun liioittelua.

Maaliskuun lopulla saksalaiset vaativat Venäjän hallitusta kieltämään paikallisia viranomaisia lähettämästä joukkoja Suomeen, mutta sillä ei vaikuta olleen mitään tekemistä Venäjän hallituksen kanssa. Saksan ja Venäjän rauhansopimus oli allekirjoitettu jo kolmas maaliskuuta, jolloin venäläiset olivat yllätyshyökkäyksen jäljiltä valmiita hyväksymään huonokin sopimuksen, ja Suomen osalta tilanne edistyi sujuvasti, joten saksalaisilla ei vaikuta olleen syytä olettaa, että kyse olisi ollut muusta kuin paikallisien viranomaisien omista oikuista. Sopimuksessa luki, että Venäjän laivasto lähtee heti kun meren jääpeite ei estä sitä, ja aikataulu suunniteltiin sen mukaan.

Punaisien maaliskuun ensimmäisenä päivänä venäläisien bolševikkien kanssa tekemä sopimus oli suunnilleen yhtä huono kuin valkoisien saksalaisien kansa tekemät sopimukset, sillä he saivat venäläisien puolesta pitää Suomen, mutta sen pitäminen oli heidän oma ongelmansa, koska sitoutuivat olemaan häiritsemättä venäläisien joukkojen poistumista Suomesta. Venäjä ei edes tunnustanut punaisien hallintoa Suomen lailliseksi hallinnoksi, vaikka kieliasu onkin muotoiltu sellaiseksi, että Venäjän voi kuvitella tehneen sen jo erikseen, vaan kyse oli lähinnä siitä, että punaiset sitoutuivat jättämään Suomessa oleskelleet venäläiset rauhaan, mutta sillä on selvästi myös valmistauduttu hieman myöhemmin allekirjoitettuun Brest-Litovskin rauhansopimukseen, jossa venäläiset lupasivat saksalaisille vetää joukkonsa pois Suomesta, ja tällainen sopimus kävi todisteeksi siitä, että venäläiset olivat tosissaan.

Venäläisillä bolševikeilla ei vaikuta olleen mitään tekemistä punakapinan syntymisen kanssa, sillä Stalin kävi sosialidemokraattien puoluekokouksessa kehumassa heidän omaa vallankumoustaan ja toteamassa, että suomalaisien pitäisi itsenäistyä niin kuin he itse parhaaksi katsoivat, ja kun sosialidemokraatit lähtivät senaatista ja jättivät sen oikeistolle, niin se oli valitettavaa, mutta lupaukset oli kuitenkin pidettävä, joten itsenäisyys täytyi sitten antaa oikeistolle. Siitä on varmaankin sovittu kulissien takana jo kuukausia aikaisemmin, sillä saksalaiset tuskin ovat alkaneet toteuttaa Suomea koskevia suunnitelmiaan tietämättä, että itsenäisyys on tulossa, kunhan sosialidemokraatit tekevät tietämättömien kansankomissaarien taivuttelemisen helpommaksi käymällä pyytämässä sitä Kansankomissariaatilta ennen vallankumousyrityksen aloittamista.

Brest-Litovskin neuvotteluissa saksalaiset kuitenkin olivat pitävinään sosialidemokraattien vallankumousyritystä heidän syynään, joten kansankomissaarina toiminut Stalin valitteli helmikuun 24. päivä Ukrainan neuvostotasavallan kansansihteeristölle lähettämässään sähkösanomassa, ettei riittänyt, että saksalaiset vaativat paljon suostuakseen tekemään rauhan, vaan sopimuksen neljännessä pykälässä mainittu venäläisien joukkojen poistuminen tarkoitti myös Punakaartia, eli sekin oli evakuoitava jotenkin Venäjälle, ja siinä vaiheessa sopimus oli pakko tehdä, koska saksalaiset pakottivat hyväksymään vaatimuksensa suuren yllätyshyökkäyksen avulla. Kuitenkaan tämä Punakaartia koskeva vaatimus ei ilmene sopimustekstistä, joten jopa yllättävän nopea häviö sisällissodassa on luultavasti tullut yllätyksenä suurimmalle osalle punaisien johtajistakin.

SOPIMUS
Venäjän ja Suomen sosialististen tasavaltain välillä.

Venäjän Federatiivisen Neuvostotasavallan Kansankomisaarien Neuvosto ja Suomen Sosialistisen Työväentasavallan Kansanvaltuuskunta ovat näiden vapaitten tasavaltain ystävyyden ja veljeyden lujittamiseksi tehneet seuraavan sopimuksen.

14 §.

Suomen Sosialistinen Työväentasavalta sitoutuu olemaan millään tavalla estämättä ja lupautuu edistämään Suomen Sosialistisen Työväentasavallan alueelta jo alettua Venäjän Federatiivisen Neuvostotasavallan aseellisten maa- ja merisotavoimien sekä maa- ja merisotilasvirastoihin kuuluvien laitosten jatkuvaa poissiirtämistä ja tämän poissiirtämisen pikaista loppuun saattamista.

https://www.doria.fi/handle/10024/127317

Kansankomissaarien Neuvoston toimeksiannosta kansankomissaari **Stalin.**

Toissapäivänä, helmikuun 22 pnä, saimme Saksan hallitukselta raskaat, voidaan sanoa petomaiset rauhan ehdot, ja saksalaiset vaativat näiden ehtojen hyväksymistä neljänkymmenen kahdeksan tunnin sisällä. Samaan aikaan saksalaiset osastot hyökkäävät Räävеliä ja Pihkovaa kohden uhaten Pietaria, mutta meidän sotajoukkomme kieltäytyvät lopullisesti vastarinnasta. En tiedä, ovatko nuo ehdot teille tunnettuja. Olemme ilmoittaneet ne radioitse kaikkialle. Tiedoitan niistä tärkeimmät.

„Neljäs pykälä. Venäjä solmii viipymättä rauhan Ukrainan Kansantasavallan kanssa. Ukrainasta ja Suomesta poistetaan viipymättä venäläiset sotajoukot ja Punainen kaarti". „Venäläiset sota-alukset Mustallamerellä j.n.e. on siirrettävä viipymättä venäläisiin satamiin ja jätettävä sinne yleisen rauhan solmimiseen asti tai riisuttava aseista". „Kauppalaivaston liikenne Mustalla- ja muilla merillä palautetaan ennalleen, kuten välirauhansopimuksessa oli säädetty. Miinanraivaus aloitetaan viipymättä".

J.V.Stalin: Teokset, osa 4
https://archive.org/details/ao125_stalin-teokset-04/page/44/mode/2up

Counter Espionage at the Army Headquarters, No. 471.

January 27, 1918.

TO THE COMMISSION FOR COMBATING THE COUNTER REVOLUTION:

By us here there has been received a report from Finland, from Grishin and Rakhi, of the counter revolutionary activity of the lawyer, Jonas Kastren. This Kastren, in the years 1914-15 recruited on German funds Finnish volunteer regiments and sent them to Germany. For facilitating the work of recruiting he represented himself as a Socialist-Maximalist, and promised support to the Workers' Red Guard. In his office in Stockholm many of our comrades found a cordial reception and material support. Kastren furnished to Russia German money for the propaganda of Bolshevism in Russia. He had already established in 1916 a division of the German General Staff in Helsingfors. Now he, together with Svinhuvud, Ernroth, and Nandelschtedt, is on the side of the White Guards and is aiding them with money, supplies, and arms. We are informed that Kastren works both with German and English money. It is necessary immediately to cut short the work of Jonas Kastren and his group. The commander in chief advises to call to Petersburg the Finnish comrades, Rakhi and Pukho, or order Grishin to Helsingfors.

Commissar: A. SIVKO.
Secretary: IV. ALEXIEFF.

G[reat] General Staff, Central Division, Section M-R, No. 411.

February 26, 1918.

(Very Secret)

TO THE COUNCIL OF PEOPLE'S COMMISSARS:

According to instructions from the High Command of the German Army, I have the honor to remind you that the withdrawing and disarming of the Russian Red Guard from Finland must be commenced immediately. It is known to the staff that the chief opponent of this step is the head of the Finnish Red Guard, Yarvo Haapalainen, who has a great influence on the Russian *tovarische* [comrades]. I request you to assign for this struggle with Haapalainen our agent, Walter Nevalainen (Nevalaiselle), bearer of Finnish passport 3681, and supply him with a passport and passes.

Head of the Division:
O. RAUSCH.
Adjutant: U. WOLFF.

Ensimmäisen maailmansodan aikana löytyneet Sissonin asiakirjat on leimattu ilkeämielisiksi väärennöksiksi eikä niiden aitoudesta ole vieläkään varmaa tietoa, mutta ne kertovat samaa tarinaa kuin toisen maailmansodan jälkeen löytyneet asiakirjat.

https://archive.org/details/germanbolshevikc00unit_0/page/n21/mode/2up

5/2-1918.

SUOMEN SOTA 1918.

Turusta kertoi meille lauantaina muuan sieltä palannut kaupunkilainen, että venäläinen sotaväki viime viikolla nouti pois m.m. Turun Merikoululta kaikki punakaartilaisille luovuttamansa aseet, kuularuiskut, kiväärit ja ampumatarpeet, useampia hevoskuormia.

Sitten sotaväki valtasi satamassa olleen Suomen jäänsärkijä-laivan "Murtajan" ja lähti sen kanssa tuntemattomaan suuntaan, arvattavasti itäänpäin. "Murtajan" kapteeni ja I:n koneenkäyttäjä, jotka olivat maissa, jäivät laivasta Turkuun.

Punakaartilaiset ovat vanginneet Turussa muutamia henkilöitä, mutta mitään erityisiä levottomuuksia ei ole sattunut. Sunnuntaina t.k. 3 p. palasi Turkuun noin 300 pohjoisesta päin peräytymisretkellä olevaa punakaartilaista. Turussa ja ympäristöllä kaupitellaan yleisesti viime marraskuun pogrommien aikoina ryöstettyjä tavaroita. Huhut Turussa muka tapahtuneista hirttämisistä ovat perättömiä.

Sekalaisia tietoja.

Kokemäellä on Sonnilan silta räjäytetty rikki. Venäläiset Harjavallassa ja Nakkilassa olivat aikeissa matkustaa Itä-Suomeen. Sonnilan sillan rikkoutumisen vuoksi tämä matka lienee keskeytynyt. Ja pohjois-Satakunnassa ei ole venäläisten ja punakaartilaisten hyvä liikkua maantiellä.

Raumalla jälellä oleva sotaväki on eilen päättänyt lähteä suoraan kotia Venäjälle. Matruusit ovat luvanneet mennä Helsinkiin ja sieltä yhdessä toisten kanssa Venäjälle (?). Eilen lähti jo idö osa ja tänään lähtevät loputkin. Lähtevät vakuuttavat, etteivät missään tapauksessa sekaannu suomalaisten taisteluun. Raumalle jääneet venäläiset ovat arimielisiä Porin lähdöstään.

Pori. Raumalla olevan Norjan konsulin onnistui eilen aamupäivällä päästä puhelinyhteyteen Porissa olevan Norjan konsulin konsulin kanssa, jonka sanojen mukaan Porissa vielä on kaikki rauhallista. Kaupunki on punakaartilaisten ja venäläisen sotaväen hallussa. Porin kohtalo ratkaistaan näinä päivinä. Pohjalaisten pääjoukot rautatiellä olivat lauvantaina 4 penikulmaa Kristiinan eteläpuolella, eli Sidebyssä. Etujoukot olivat paljon etelämpänä.

https://www.doria.fi/handle/10024/129690

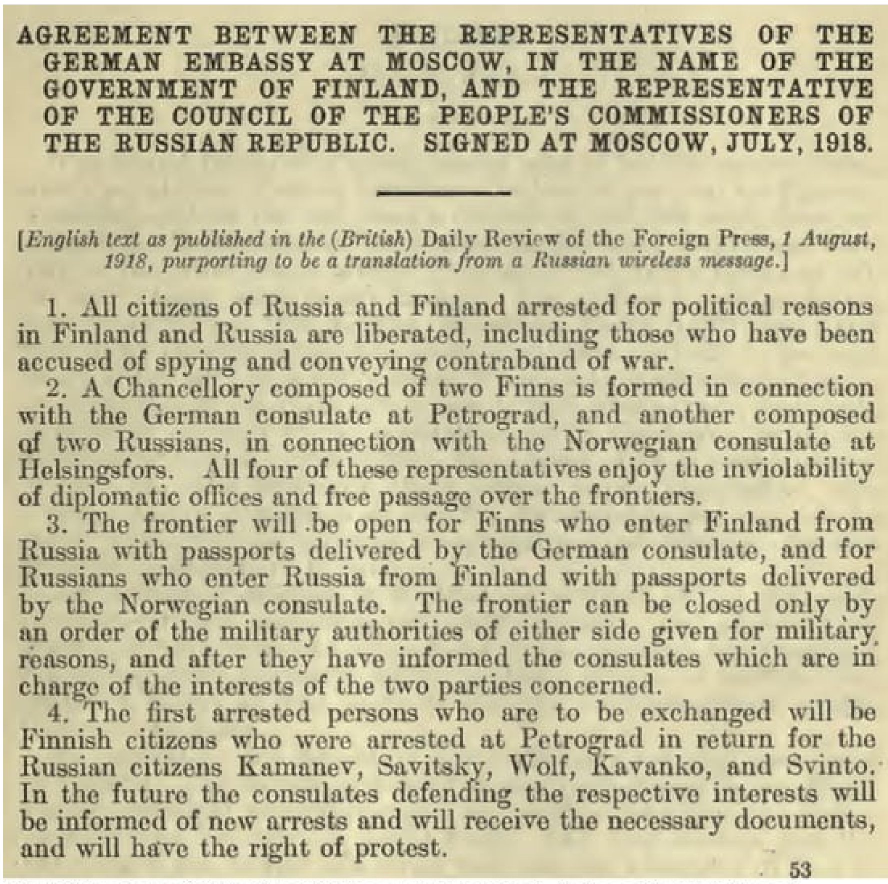

AGREEMENT BETWEEN THE REPRESENTATIVES OF THE GERMAN EMBASSY AT MOSCOW, IN THE NAME OF THE GOVERNMENT OF FINLAND, AND THE REPRESENTATIVE OF THE COUNCIL OF THE PEOPLE'S COMMISSIONERS OF THE RUSSIAN REPUBLIC. SIGNED AT MOSCOW, JULY, 1918.

[*English text as published in the (British)* Daily Review of the Foreign Press, *1 August, 1918, purporting to be a translation from a Russian wireless message.*]

1. All citizens of Russia and Finland arrested for political reasons in Finland and Russia are liberated, including those who have been accused of spying and conveying contraband of war.

2. A Chancellory composed of two Finns is formed in connection with the German consulate at Petrograd, and another composed of two Russians, in connection with the Norwegian consulate at Helsingsfors. All four of these representatives enjoy the inviolability of diplomatic offices and free passage over the frontiers.

3. The frontier will be open for Finns who enter Finland from Russia with passports delivered by the German consulate, and for Russians who enter Russia from Finland with passports delivered by the Norwegian consulate. The frontier can be closed only by an order of the military authorities of either side given for military reasons, and after they have informed the consulates which are in charge of the interests of the two parties concerned.

4. The first arrested persons who are to be exchanged will be Finnish citizens who were arrested at Petrograd in return for the Russian citizens Kamanev, Savitsky, Wolf, Kavanko, and Svinto. In the future the consulates defending the respective interests will be informed of new arrests and will receive the necessary documents, and will have the right of protest.

53

Sisällissodan päättymisen jälkeen saksalaiset, jotka olivat päässeet tekemään Suomen ulkopolitiikkaa, tekivät Suomen puolesta sopimuksen venäläisien kanssa, jotta venäläisien poistuminen Suomesta saattoi jatkua.

Texts of the Finland "peace." With map https://archive.org/details/textsoffinlandpe00unitrich/page/52/mode/2up

Vaikka sopimus oli huono, niin punaisien johtajien kerrotaan kuitenkin ilahtuneen siitä suuresti. Muutoin heillä oli suhteita muihin valtioihin vain sillä ajatuksella, että ne pysyttelisivät puolueettomina ja yrittäisivät auttaa omia kansalaisiaan, ja vaikkei ollut mitenkään selvää, että ainoa heidät lailliseksi hallinnoksi edes epävirallisesti tavalla tunnustanut vieraan maan hallinto säilyttäisi oman asemansa edes saman vuoden loppuun saakka, niin ainakin heillä oli paperi, jonka avulla saattoi esiintyä Suomen laillisena hallintona. Heillä oli sen mukaan vapaa tasavalta ja se kuulostaa hienolta, mutta se ei kuitenkaan tarkoittanut yhtään mitään, koska yksikään valtio ei halunnut tunnustaa sitä oikeaksi valtioksi.

Vaikka ei tiedetäkään, että mitä punaisien johtajat todella ajattelivat, niin heidän on kuitenkin täytynyt ymmärtää, että se oli heille varsin epäedullinen sopimus, mutta muille punaisille he kuitenkin kehuivat saaneeksi aikaiseksi jotain merkittävää ja jopa mahtavan liittolaisen, vaikka venäläisien joukkojen tulikin liikkua sen mukaan väärään suuntaan eikä heitä edes huolittu mukaan Brest-Litovskin neuvotteluihin vaan venäläisille sopi, että valkoiset edustivat niissä Suomea, eli he olivat käytännössä sitä

mieltä, että Suomen itsenäisyys perustui heidän osaltaan edelleen Suomen senaatille annettuun lupaan itsenäistyä ja ylintä valtaa Suomessa käytti niin ollen punaisien hylkäämä eduskunta.

Punaisien osalta tapahtumista on vaikeampi saada selvää kuin valkoisien osalta, koska heidän johtajiaan teloitettiin sotasyyllisinä ja heitä myös pakeni ulkomaille eikä hengissä selvinneiden ja Suomeen jääneiden kannattanut kertoa sisällissodan aikaisista tapahtumista kaikkea, sillä valkoiset jatkoivat sisällissodan kostamista vielä kauan sen jälkeen, mutta tilanteen hahmottamista auttaa se, että venäläiset bolševikit olivat tutustuneet suomalaisiin piilotellessaan Suomessa ja tiesivät varmasti, kuinka helppoa suomalaisia on käyttää hyväkseen jos nauttii heidän luottamustaan. Kuitenkin petollisuudessa on hyvä pitää jotain rajaa, ettei uskottavuus katoa kokonaan, joten voidaan epäillä, että punaisien asema perustui lähinnä saksalaisien agenttien tyhjiin puheisiin, ja kun venäläisien kanssa tehty sopimus herätti niin paljon närää, että uskottavuus alkoi romahtaa, kansanvaltuuskunnan asemaa täytyikin perustella jopa muiden maiden sosialisteilta tulleilla onnentoivotuksilla, vaikkei niillä ollutkaan mitään todellista merkitystä.

Yleensä venäläisien asennoituminen suomalaisiin on ollut holhoava, koska nämä eivät osaa hoitaa asioitaan ja Suomi on kiusallisen lähellä Pietaria, mutta jos venäläisillä on suurempiakin ongelmia, niin tarvittaessa Suomen voi uhrata eikä se voi olla mitenkään vaikeaa, sillä suomalaisien käsitys valtiosta on sellainen, että jos jossain asemassa on helppo pettää muut, niin siinä häärivää henkilöä ei saa valvoa, ja turvallisuuspolitiikan asiantuntemus on lähinnä roolihahmo, jossa pitää osata puhua jotain muodikasta liturgiaa. Nykyisin se on karkeasti sanottuna tietynlainen tapa levittää geeliä päähän ja edistystä on tapahtunut sisällissodan jälkeen sen verran, että silloin ei ollut geeliä vaan roolihahmo piti luoda jollain hiusrasvalla.

Tilannetta ei olla osattu hahmottaa, joten punaisien johtajat eivät luultavasti ole ymmärtäneet, että huijatessaan muita punaisia he päätyivät itse venäläisien hyväksikäyttämiksi, ja on syytä epäillä, että hyväksikäyttäminen on johtunut siitä, että venäläisillä oli tarvetta ottaa heihin etäisyyttä, koska heidän tapansa johtaa sotaa oli läheistä sukua sille politiikalle, jossa levitellään ennen vaaleja perättömiä lupauksia ja tehdään valituksi tulemisen jälkeen jotain, mikä ei vastaa lupauksia, mutta antaa kuitenkin aihetta väittää, että lupaukset on kuitenkin yritetty toteuttaa.

Venäjältä tulossa olleet apujoukot vaikuttavat olleen tällainen huijaus, sillä vaikka punaiset ovat myöhemmin selitelleet muun muassa sellaista, että ne määrättiin kääntymään takaisin ennen kuin ne ehtivät Suomeen, niin aikalaiskertomuksista saa pikemminkin sellaisen vaikutelman, että kun kaaoksen keskeltä saattoi tilata edullisesti aseita ja panssarijunia, niin on sitten keksitty tilata apujoukkojakin, ja kun kauppatavaralle selvisi, että sen pitäisi osallistua taisteluihin, jotta joku korruptoitunut pelle saisi rahaa, se pani johtajansa järjestykseen ja lähti itse pois. Tapauksesta ei vaikuta olevan saatavilla varmoja tietoja, mutta se vain vahvistaa sitä käsitystä, että kyse oli jonkinlaisesta vedätyksestä, sillä muussa tapauksessa siitä olisi varmaankin kerrottu

muille.

Poliittisesti punaiset olivat lähinnä täydellinen katastrofi, sillä sosiaalidemokraatteina esiintymisen takia he eivät olleet voineet luoda kunnolla suhteita muiden maiden sosialisteihin, ja kun heidän todellinen luonteensa selvisi, heillä ei ollut enää suhteita muiden maiden sosiaalidemokraatteihinkaan, eli käytännössä heidän ulkopolitiikkansa perustui Venäjän kaaokseen, jonka ansiosta korruptio saattoi rehottaa. Voidaan jopa epäillä, että turvapaikka löytyi Venäjältä sen johdosta, että heidän joukossaan oli suojelemisen arvoisia agentteja, ja lopuista oli alusta lähtien tarkoitus päästä eroon puhdistuksissa, sillä omien rivien puhdistaminen erilaisista häiriköistä oli jo osa sikäläisien bolševikkien toimintatapoja.

Jos suomalaisien osuus jätetään huomiotta, niin tilanne vaikuttaa paljon selkeämmältä, sillä rauhanneuvottelut vähäksi aikaa keskeyttänyt yllätyshyökkäys, eli Operation Faustschlag, jossa saksalaiset saivat runsaasti alueita Baltian maista, Valko-Venäjältä ja Ukrainasta, vaikuttaa perinpohjaisesti suunnitellulta, koska sen jälkeen Venäjä myöntyi rauhansopimuksessa valtaviin sotakorvauksiin, jotka auttoivat maita saamaan suhteensa taas vakaalle pohjalle, sillä saksalaisilla oli syytä noudattaa sopimusta tunnollisesti, koska siitä oli hyötyä sotaponnistuksissa liittoutuneita vastaan. Tilanne länsirintamalla oli jo huono, mutta Saksa olisi voinut pärjäillä siellä paremmin tulemalla riippuvaiseksi Venäjästä, eli bolševikeilla olisi ollut millä kiristää saksalaisia ja näin heilläkin olisi ollut syy kunnioittaa sopimusta. Sota tosin päättyi vielä samana vuonna Saksan antautumiseen, mutta se johtui Saksan liittolaisien antautumisesta omia aikojaan ja parempi sotaonni länsirintamalla olisi voinut houkutella niitä jatkamaan.

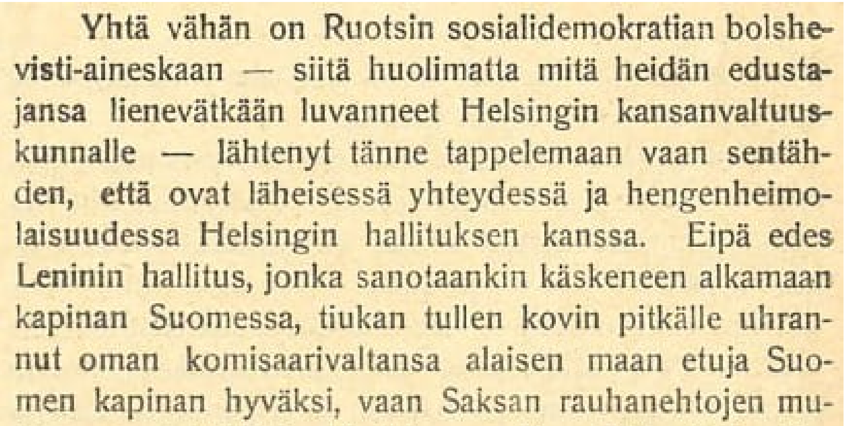

Yhtä vähän on Ruotsin sosialidemokratian bolshevisti-aineskaan — siitä huolimatta mitä heidän edustajansa lienevätkään luvanneet Helsingin kansanvaltuuskunnalle — lähtenyt tänne tappelemaan vaan sentähden, että ovat läheisessä yhteydessä ja hengenheimolaisuudessa Helsingin hallituksen kanssa. Eipä edes Leninin hallitus, jonka sanotaankin käskeneen alkamaan kapinan Suomessa, tiukan tullen kovin pitkälle uhrannut oman komisaarivaltansa alaisen maan etuja Suomen kapinan hyväksi, vaan Saksan rauhanehtojen mukaan suostui täältä vetämään sotaväkensä Venäjälle. Nekin olivat lopulta sikäli kansallisia ja jättivät Suomen punakaartilaisvallan käymään taisteluaan, jossa ainoastaan venäläisiä »vapaaehtoisia» lienee enää mukana.

https://www.doria.fi/handle/10024/128570

Aivan kohta Venäjän suuren vallankumouksen jälkeen tulikin meillä täysin selvästi ilmi, että *meikäläinen sosialidemokratia petti itsensä Internationalen* hylkäämällä kansainvälisen sosialidemokratian eräät tärkeimmät perussäännöt ja tekemällä Suomen kaikki sosialidemokratit luopioiksi.

Tätä ei tarvitse todistaa kenellekään, joka tuntee sosialidemokratiaa. Ulkonaisestikin ratkaiseva teko oli se, että Suomen sosialidemokratinen puolue viime vuonna kevät-kesällä pitämässään puoluekokouksessa julisti liittyvänsä n.s. Zimmerwaldin suuntaan, mikä merkitsi eroamista Internationalesta, joka on Zimmerwaldilaisuuden kanssa sovittamattomassa ristiriidassa sekä periaatteellisesti että käytännöllisesti niinkin tärkeässä asiassa, kuin on kysymys isänmaan puolustamisesta.

Tahvo Partio: Punaisen hirmuvallan jaloissa
https://helda.helsinki.fi/handle/10138/144419

»Olimme kärsineet mitä perinpohjaisimman tappion. Kaksi kolmattaosaa olimme menettäneet joukoistamme ja useimmat tykeistämme. »Sudenpojista« pelastui vain kolmekymmentäkuusi miestä.

»Tappion syy selvisi meille vasta myöhemmin. Venäjän rajalla olevat suuret joukot kieltäytyivät liikkeelle lähtemästä aivan viime tingassa. Sen sijaan että olisivat avustaneet suomalaisia työläisjoukkoja, vetääntyivät he yhä etemmäksi rajalta, kerääntyen erään rautatieaseman luokse, vaatien Pietariin kuljettamista.

»Venäläisten joukkojen päällystö ei voinut asestetuille joukoille mitään. Koettivat kyllä taivuttaa miehistöä noudattamaan suomalaisille työläisjoukoille annettua sopimusta, ja siinä taivuttelemisessaan unohtivat sanan lähettämisen suomalaisille joukoille venäläisten kieltäytymisestä. Uskoivat tietenkin viimeiseen saakka, että saavat joukot liikkeelle ja niin jäi sana lähettämättä. Suomalaiset päälliköt eivät osanneet epäillä, että venäläiset eivät noudattaisi sopimusta ja siten antoivat hyökkäyskäskyn ja tulivat johtaneeksi joukkonsa aivan kuin rotanloukkuun. Jos suomalaiset olisivat aikanaan saaneet tiedon venäläisten kieltäytymisestä, ei olisi hyökkäykseen käyty, vaan varustauduttu puolustusasentoon.

Kärsimysten teiltä: kymmenvuotismuistoja
https://helda.helsinki.fi/handle/10138/144335

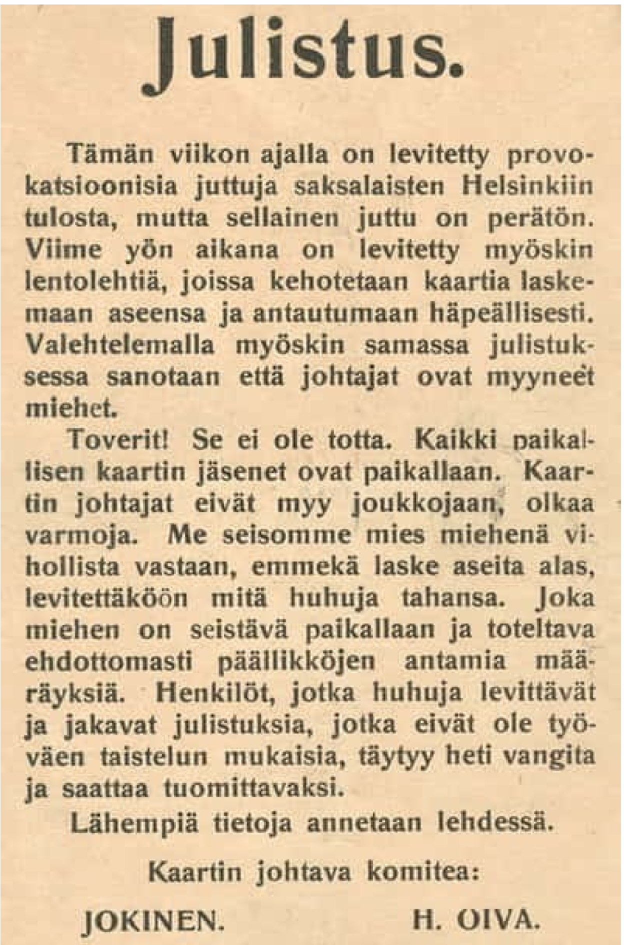

Julistus.

Tämän viikon ajalla on levitetty provokatsioonisia juttuja saksalaisten Helsinkiin tulosta, mutta sellainen juttu on perätön. Viime yön aikana on levitetty myöskin lentolehtiä, joissa kehotetaan kaartia laskemaan aseensa ja antautumaan häpeällisesti. Valehtelemalla myöskin samassa julistuksessa sanotaan että johtajat ovat myyneet miehet.

Toverit! Se ei ole totta. Kaikki paikallisen kaartin jäsenet ovat paikallaan. Kaartin johtajat eivät myy joukkojaan, olkaa varmoja. Me seisomme mies miehenä vihollista vastaan, emmekä laske aseita alas, levitettäköön mitä huhuja tahansa. Joka miehen on seistävä paikallaan ja toteltava ehdottomasti päällikköjen antamia määräyksiä. Henkilöt, jotka huhuja levittävät ja jakavat julistuksia, jotka eivät ole työväen taistelun mukaisia, täytyy heti vangita ja saattaa tuomittavaksi.

Lähempiä tietoja annetaan lehdessä.

Kaartin johtava komitea:

JOKINEN. H. OIVA.

Suomi vaikuttaa olleen mukana kuviossa ainoastaan pelinappulana, jonka avulla saksalaiset olisivat voineet suojella bolševikkeja sillä aikaa kun nämä puuhasivat omaa vallankumoustaan Venäjällä, mutta hyvä pelinappula on kovempi pelaamaan kuin muut pelurit, koska se ei näe, mitä pelilaudan ulkopuolella tapahtuu. Se antaa periksi vaikuttaakseen harmittomalta ja odottaa tilaisuutta tehdä oma siirtonsa, jolloin se ei muista, että maailmassa on muitakin sääntöjä kuin pelin sisäiset säännöt.

Virossa oli tarkoitus järjestää samanlainen kansannousu kuin Suomessa, mutta sikäläiset punaiset pelasivat aivan liian vähän ja ajattelivat sen seurauksena varsin loogisesti, että jos he kerran ovat puuhaamassa itsenäistä Viroa, niin kannattaa tutustua ulkopolitiikkaan jo etukäteen neuvottelemalla liittoutuneiden kanssa. Sen seurauksena saksalaiset vetivät tukensa pois ilmeisesti sen takia, että tietoja heidän suunnitelmistaan saattoi tihkua vahingossa liittoutuneille, ja virolaiset joutuivat tekemään kansannousunsa itse. Siihen ei liittynyt sisällissotaa, koska valkoiset eivät nousseet vastarintaan, joten kun Saksa miehitti Viron, se ei voinut esiintyä pelastajana, sillä punaiset ja valkoiset puuhasivat samaan aikaan itsenäistä Viroa yhdessä.

Itsenäistymiseen ei saatu lupaa Venäjältä eikä muilla valtioilla ollut kiirettä tunnustaa itsenäisyyttä, joten virolaiset lähettivät maaliskuun lopussa vuonna 1918 valtuuskunnan Suomeen etsimään tukea itsenäistymiselle, ja se vaikuttaa olleen virhe, sillä valtuuskunta katosi. Tapauksesta on syytetty yleensä saksalaisia, mutta heillä ei ole ollut mitään syytä ottaa riskiä jäädä kiinni tällaisesta, koska he ovat tienneet, että Suomen

senaatti ja punaisien hallitus, eli kansanvaltuuskunta, olivat lähinnä sylikoiria, eikä kansanvaltuuskunnalla edes ollut mitään virallista asemaa maailmanpolitiikassa.

Valtuuskunnan kohtalosta on saatavilla pelkästään epäluotettavaa tietoa, mutta vaikuttaa siltä kuin se olisi suunnistanut Helsinkiin, ja kun itsenäisyydelle oli jo yritetty saada tunnustusta ja se näytti olevan kiinni siitä, lupa saataisiin ensin Venäjältä, päällimmäisenä ajatuksena on varmaankin ollut mahdollisuus vaikuttaa venäläisiin kansanvaltuuskunnan avulla. Senaatti taas oli paennut kauas länsirannikolle Vaasaan ja se oli hyvää pataa saksalaisien kanssa, joten sillä ei ollut virolaisille mitään tarjottavaa. Todistusaineiston mukaan valtuuskunta katosi kaoottisissa olosuhteissa, mutta koska se lähti liikkeelle Virosta maaliskuun lopussa ja tarkoitus oli vain matkustaa Suursaaren kautta Suomeen, se ei täsmää tosiasioiden kanssa, sillä Helsingin valtaaminen alkoi vasta huhtikuun 11. päivä, eli vasta pari viikkoa myöhemmin. Kyse on vain siitä mielikuvasta, että Suomen sisällissota olisi ollut kokonaisuudessaan kaoottinen, ja se taas on syntynyt siten, että todistusaineistoa on hävitetty ja väärennetty ahkerasti.

Helsingissä elettiin siihen aikaan siihen aikaan käytännöllisesti katsoen diktatuurissa, vaikka diktaattori puuttuikin punaisien keskinäisen valtapelin takia, eli valtuuskunta on varmaankin löytänyt kansanvaltuuskunnan, joka puolestaan on halunnut tehdä hyvän vaikutuksen venäläisiin bolševikeihin, koska se oli häviämässä sodan. Punaisien keskushallinnon siirtyminen Helsingistä Viipuriin venäjän rajan tuntumaan alkoi jo huhtikuun 4. päivä ja siihen meni viitisen päivää, joten valtuuskunnan tappamiseen jäi aivan riittävästi aikaa jos saksalaiset halusivat teettää sen sylikoirallaan, jotta se ei saisi huonoja vaikutteita, mutta ei myöskään alkaisi ihmetellä, että minne valtuuskunta oli kadonnut.

"Yes, I have often heard that the Swedish party in Finland sought Germany's support long before the war."

"Not the Swedish party only, but far more the Young-Finn party, even to its most extreme elements. Finland would not even hear of a Swedish policy. Salvation could only come from the German side. Some time before the war an agreement was made between Helsingfors and Berlin that on the day when the Germans should occupy Esthonia, and when a German military governor should instal himself at Reval, and it becomes a German naval base—the Revolution should break out: not before. This arrangement still holds good. But in that case what would the fate of Esthonia be between Finland where a German prince, son or relation of William II.'s, would reign, and the Prussian 'Statthalter' installed at Reval?"

Diplomatic reminiscences before and during the World War, 1911-1917

https://archive.org/details/diplomaticremin00neklgoog/page/490/mode/2up

Viron tapahtumia ei ole Suomessa paljon käsitelty, ja tämä voi liittyä siihen, että niihin aikoihin diplomaattipiireissä kiertäneen huhun mukaan suomalaiset ja saksalaiset olivat sopineet salaa keskenään, että saksalaisien suomalaisille antaman avun hinta olisi se, että suomalaiset auttaisivat saksalaisia valloittamaan Viron, joten on olemassa sellainenkin mahdollisuus, että valtuuskunnan katoaminen oli vain joko punaisien tai valkoisien maksama palkkio saksalaisilta saadusta avusta. Huhu ei ole mitenkään epäuskottava, sillä näin suomalaiset olisi saatu välttämään yhteistyötä virolaisien kanssa, mikä tapahtuikin, eikä heidän olisi tarvinnut ihmetellä, että mitä saksalaiset sitten oikeastaan halusivat, mikä myöskin tapahtui, mutta toisaalta diplomaatit ovat päteviä keksimään mystisille tapahtumille uskottavilta vaikuttavia selityksiä.

11.

Legendat kertovat, että Suomeen puuhattiin saksalaista kuningasta, mutta niitä on liikkeellä erilaisia, koska totuudesta poikkeaminen tarjoaa mahdollisuuden tehdä historialla politiikkaa. Suomalaisissa tiedotusvälineissä asiaa käsitellään joskus uutena ja yllättävänä asiana, koska se jättää vieläkin enemmän tilaa spekuloimiselle kuin pelkkä satujen kertominen, mutta jos joskus kuulee sellaisen tarinan, joka nojaa saksalaisien suunnitelmiin, niin silloin on korrektia järkyttyä ja saada sydänkohtaus, sillä jotain on pahasti pielessä.

Pääpiirteissään tapahtumat etenivät siten, että eduskunta muutti Suomen kuningaskunnaksi 9. lokakuuta vuonna 1918, mutta kuninkaaksi valittu Hessenin prinssi Friedrich Karl ei edes käynyt Suomessa ja kieltäytyi asemasta joulukuussa. Sitä edelsi suomalaisen politiikan perinteiden mukainen sekava riita, johon alettiin paneutua tosissaan jo keväällä, jolloin erinomainen aika olla tajuamatta, mitä ympärillä tapahtui, koska liikkeellä oli vähän sisällissotaa ja sitä olisi pitänyt johtaakin.

Kuningaskunnan kannattajien mielestä Saksa oli voittamassa maailmansodan ja Suomen kannatti alistua sille, jotta se olisi päässyt hyötymään voitosta jotenkin, mutta vaikka aivoitus on sinänsä luonteva osa suomalaista politiikkaa, jossa puhutaan suuria ja tulevaisuuden ennustaminen menee pieleen lähes erehtymättömän varmasti, niin Ruotsissa uutisoitiin kesäkuun kolmas päivä, että asiasta oltiin jo tehty salainen sopimus saksalaisien kanssa. Sitä kautta oli jo saatu kaikkea kivaa ja oikeiston riveissä oltiin nähty outoja takinkääntämisiä, joissa vakaumuksellisista tasavaltalaisista tuli kuin taikaiskusta monarkisteja, joten uutinen on varmaankin kannustanut vastustajia jarruttamaan päätöksentekoa riitelemällä entistäkin antaumuksellisemmin, ja lopulta päästiinkin näkemään, kuinka vakaumuksellisista monarkisteista tuli taas tasavaltalaisia, koska takin kääntäminen vaikutti jälleen edulliselta liikkeeltä.

Saksan kuninkaalliset jakoivat valloitettuja alueita keskenään jo ennen kuin niitä edes oli valloitettu ja sen seurauksena on otaksuttu, että Suomenkin kuninkaan asemaa olisi jopa tavoiteltu, mutta se ei ole totta, koska Suomea pidettiin Saksassa hankalana paikkana, jonka kuninkaaksi ei kannattanut luovuttaa kovin tärkeää henkilöä. Monar-

kistitkaan eivät olleet tähän syyttömiä, sillä he pitivät Eugen Schaumania sankarina kenraalikuvernööri Nikolai Bobrikovin tappamisen takia eivätkä vaivautuneet peittelemään sitä millään tavalla, vaikka Schauman ei edes ollut kaatamassa virasta valtaa vaan selitti jälkeensä jättämässään kirjeessä halunneensa kiinnittää Venäjän keisarin huomion joihinkin epäkohtiin. Hänen haudastaan muodostui pyhiinvaelluspaikka ja jopa itsemurhaiskussa vereen tahriutunutta paitaa pidettiin näytteillä sankarikultin takia, mutta suomalaiset eivät vaikuta ymmärtäneen, että sellainen vaikeutti uuden hallitsijan löytämistä.

[3] This phase of Ludendorff's Napoleonic complex had a curious and detrimental effect upon the federal structure of Germany; it opened up too many possibilities for monarchical advancement, and aroused all too many dynastic hopes of territorial aggrandizement. In Württemberg the Duke of Urach strove, with Erzberger's help, to become crowned king of Lithuania; Prince Friedrich Karl of Hesse, the Kaiser's brother-in-law, aspired to the throne of Finland; Wilhelm II reserved for himself

the title of Duke of Courland. In retaliation, the Emperor Karl sought the Ukrainian crown for the Archduke Eugen, and in the West there were also demands for compensation. Bavaria desired the partition of Alsace-Lorraine—Lorraine to go to Prussia, Alsace to Bavaria. William of Württemberg declared that in this event he would claim the Sigmoringen district, while Saxony, not to be outdone, intimated that Upper Alsace could very well be governed from Dresden. The passion of dynastic avarice let loose by the contemplated spoils of Brest-Litovsk engrossed, at this most critical moment in their histories, the interest and attention of the German princes to the exclusion of other and more vital considerations. In their ambitious dreams they shared out lands and titles in advance just as, in Schiller's *Piccolomini*, Wallenstein's captains distributed princely coronets among themselves in rosy anticipation.

John W. Wheeler-Bennett: Brest Litovsk - The Forgotten Peace March 1918
https://archive.org/details/in.ernet.dli.2015.174421/page/n343/mode/2up

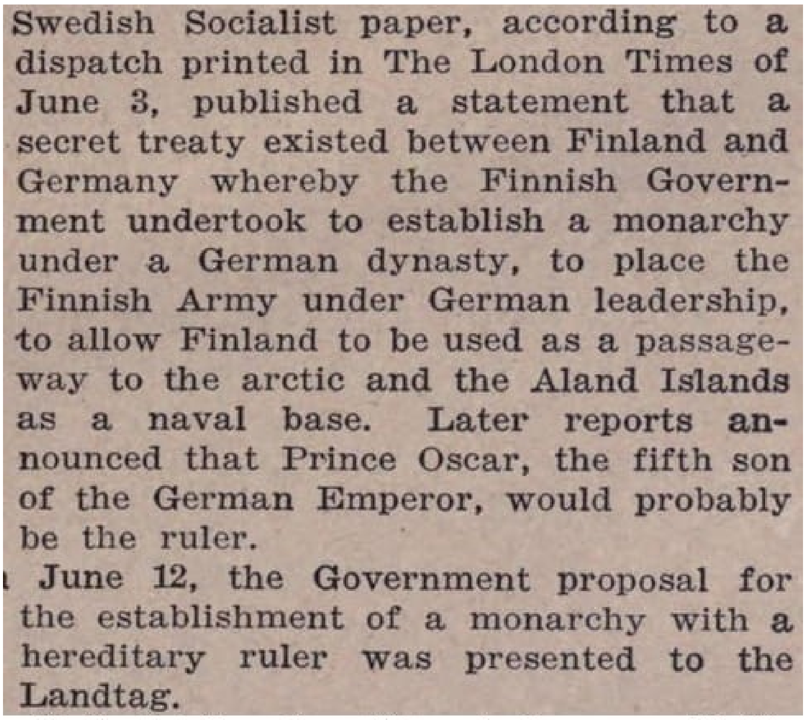
Swedish Socialist paper, according to a dispatch printed in The London Times of June 3, published a statement that a secret treaty existed between Finland and Germany whereby the Finnish Government undertook to establish a monarchy under a German dynasty, to place the Finnish Army under German leadership, to allow Finland to be used as a passageway to the arctic and the Aland Islands as a naval base. Later reports announced that Prince Oscar, the fifth son of the German Emperor, would probably be the ruler.

June 12, the Government proposal for the establishment of a monarchy with a hereditary ruler was presented to the Landtag.

The New York Times: Current History: the European war - Vol. XV
https://archive.org/details/newyorktimescurr15newyuoft

Suomen kuninkaan asema oli lähinnä hyvä tilaisuus vähäpätöisille prinsseille ja valinta osui lopulta Friedrich Karliin, mutta suomalaiset monarkistit olisivat kuitenkin halunneet prinssi Oskarin, joka oli kuitenkin keisarin omana poikana liian tärkeä heille haaskattavaksi. Suomalaiset tarinat ovat tässä suhteessa harhaan johtavia, sillä tarkoitus ei vaikuta olleen saada joku saksalainen kuningas vaan nimenomaan preussilainen kuningas, mikä on tietyllä tavalla eri asia, sillä Vilhelm II oli myös Preussin kuningas ja Karlin vaimo oli tämän sisko prinsessa Margaret, eli Karlin lapset olivat Preussin kuningassukua.

Tarkoitus vaikuttaa olleen paikata saksalaisien kärsimiä tappioita suomalaisien avulla, mutta sillä oli kiire ja suomalaisilta meni niin kauan päästä edes kuningaskuntaan asti, että suunnitelma ehti jäädä vanhaksi, ja tähän on varmasti vaikuttanut se seikka, että eduskunta piti nälänhädän ja kulkutautien keskellä kesäloman. Lehdistö taipui sillä välin monarkistien puolelle, mutta eduskunta jatkoi loman jälkeen asian käsittelemistä lomaa edeltäneestä tilanteesta.

Lopulta onnistuttiin sopimaan, että Karl olisi uskollinen ensisijaisesti Suomelle ja tarjoaisi suhteensa sen käyttöön, mutta ongelmaksi muodostui se, etteivät muut valtiot olleet tunnustaneet Suomen itsenäisyyttä sitä varten, että se muuttuisi heti kuningaskunnaksi, ja itsenäisen valtion asema oli tärkeämpi kuin kuningas. Eduskunta päätti lykätä hankkeen toteuttamista siinä toivossa, että asenteet muuttuisivat kun tilanne vähän rauhoittuisi, mutta joulukuussa hankkeesta oli pakko luopua, koska liittoutuneet eivät muuten olisi suostuneet olemaan hyvissä väleissä Suomen kanssa.

Ranska oli ilmoittanut jo lokakuussa, ettei sen tunnustama Suomen itsenäisyys koskisi kuningaskuntaa, ja muutenkin oli olemassa sellainen riski, että itsenäisyys olisi

kohta kiinni venäläisien hyvästä tahdosta, mutta sitä on ehkä pidetty Venäjällä toivottavana asiana, sillä monarkistit perustivat sopivasti joulukuussa 1918 Kansallisen kokoomuksen tekemään Suomesta kuningaskuntaa, ja vaikka se esiintyikin kommunismin vastaisena puolueena, se oli silti 1970-luvulle asti pelkkä vaaliorganisaatio, eli sen avulla tapahtunut aatteellinen toiminta ei ollut keskusjohdettua, ja myöhemmin on harmiteltu, ettei näistä asioista viitsitty edes pitää kirjaa. 1970-luvulla se alkoi kehittyä oikeaksi puolueeksi, mutta aatteellisesti se on edelleen niin opportunistinen, ettei ole helppo arvata, millaiset arvot sillä on kymmenen vuoden kuluttua, koska ne vaihtuvat kätevästi kun sen jäsenet säntäilevät uusien äänestäjäkuntien perässä.

> Not even in Germany did this action meet with general approval. Criticism of it was widespread among the parties of the left, the official mouthpiece of the Socialist Party, *Vorwärts*, declaring that the election amounted to a veritable obstacle to the conclusion of peace. And as to France, her reaction was as speedy as it was decisive. Less than a week after the election, the French Consul at Helsingfors delivered a Note to the Finnish Foreign Office which followed up the line indicated by the communication made at the end of May by the French Government to the Finnish Government. In the Note of October 15th, the French Government takes the strongest possible exception to the pro-German proclivities of the Finnish Government; and the communication ends by stressing that 'the recognition which France has given to Finland's provisional Government, cannot possibly, *ipso facto*, be extended to any new regime, which has been brought about only by violating the enactments of the fundamental laws and by the methods of a veritable *coup d'état*. Apart from this, France cannot, under any circumstances whatever, recognize a monarchy, whose head would be a prince from a country which has gone to war with France.' In other words, the one *de jure* recognition, secured by Finland among the Great Powers of the Entente, was now in the gravest jeopardy.
>
> Tancred Borenius: Field Marshal Mannerheim (1940)
> https://archive.org/details/in.ernet.dli.2015.524615/page/n231/mode/2up

Käytännössä liittoutuneet tekivät suomalaisille valtavan palveluksen, sillä saksalainen hallitsija on hyvin manipuloiva olento, jota täytyy osata vahtia, kun taas suomalaiset ovat kauniisti sanottuna luonnonlapsia, joille jopa alkukantaisessa kyläyhteisössä eläminen on vaikeaa. Realistisia suunnitelmia ei juuri ole omasta takaa, joten niiden laadun valvominen on mahdotonta, ja toisaalta petollisuus on niin tärkeä taito, ettei ole mahdollista myöntää olevansa siinä aika huono, vaikka pitää kuitenkin kuuluttaa haluavansa kilpailla paremmuudesta levittämällä sekavia valeita muiden petollisuudesta. Suomalainen historiankirjoitus on tupaten täynnä erilaisia suomalaisiin kohdistuneita petoksia, mutta todellisia tapauksia siihen ei juuri ole päässyt eksymään, ja muiden on helppo nähdä siitä, että suomalaisia voi pettää edelleen kaikessa rauhassa,

koska vanhoista epäonnistumisista ei olla opittu yhtään mitään.

Yksi suomalaisen historiankirjoituksen tärkeimmistä myyteistä on sellainen harhaluulo, että Adolf Hitler oli metsäläisien suuri ajattelija, joka punoo juonia omassa torpassaan ilman muiden apua, sillä kansa tarvitsee esikuvia, jotka ovat petollisuudessa todella lahjakkaita. Hän sai muka jotenkin ihan yksin saksalaiset sekoamaan rotuoppeihin, ja jos sen tempun onnistuu löytämään, niin voi saavuttaa saman aseman. Totuus on kuitenkin aivan toisenlainen, eli Hitler peri keisarikunnan rauniot ja siellä oli kaikki valmiina tällaista varten, sillä jo ensimmäiseen maailmansotaan oltiin lähdetty puolustamaan teutoneja muiden rotujen aiheuttamaa uhkaa vastaan. Keisari oli päättänyt asiasta jo vuonna 1912, ja vastaavasti toisen maailmansodan alla Hitlerin tarvitsi vain olla keisarin kovike ja polkaista koneisto käyntiin.

(iii) The development of Germany as a world power through the acquisition of new colonies. Bernhardi agreed with the German professors, economists and political leaders in seeing the future no longer in terms of the old European system of states, but in a new system of world states, in which the balance depended on real factors. But for him, as for them, world power was at the same time a cultural mission. In the same December, 1912, in which the Emperor ordered the psychological preparation of the nation, he instructed the Foreign Ministry that recognition of the coming life and death struggle of the Teutons against Gauls and Slavs must be made 'the basis of our policy', and allies for it must be recruited wherever they could be found. 'We must conclude a military agreement with Bulgaria . . . Turks, also with Rumania. We must also conclude such an agreement with Japan. Any power which can be got is good enough to help us.'

Fritz Fischer: Germany's Aims In The First World War
https://archive.org/details/FischerFritzGermanysAimsInTheFirstWorldWar/page/n63/mode/2up

Suomalaisien tapa käsitellä tällaisia asioita perustuu omien taipumuksien hyödyntämiseen, eli käsitys muodostetaan niiden mukaan ja sitten aletaan etsiä hyvin valikoivasti käsitystä tukevia tietoja, jotta saadaan aikaiseksi täysin naurettava teoria, eli jos tässä kuninkaan nimittämiseen liittyvässä asiassa mikään on selvää, niin se, että saksalainen hallitsija olisi syönyt suomalaiset elävältä, koska mielenmaisemat olivat niin erilaiset, että se olisi tapahtunut vahingossakin, ja kuningashanke käy hyvästä esimerkistä. Se on ollut suomalaisia kiinnostava aihe, joten liikkeellä on sekava kokoelma erilaisia legendoja, joista ei ole apua asian ymmärtämisessä, vaikka se ei ollut kovinkaan tärkeä asia vaan jotain, mikä liittyi saksalaisien pitkän tähtäimen suunnitelmiin ja siinä vaiheessa heidän huomionsa oli lyhyen tähtäimen suunnitelmissa, koska sota oli päättymässä häviöön sen seurauksena, että sotilaita alkoi olla liian vähän.

Operation Faustschlagilla, eli Operaatio nyrkiniskulla, pyrittiin saamaan lisää alueita, joilta oli tarkoitus alkaa värvätä miehiä sotaa varten niin kovalla kiireellä, ettei heitä olisi mahdollista kouluttaa kunnolla vaan he soveltuisivat ainakin alkuvaiheessa tuu-

raamaan niitä saksalaisia miehiä, joita ei voitu lähettää rintamalle siksi, että he tekivät liian tärkeitä töitä. Liittoutuneet arvioivat tiedustelutietojen pohjalta, että Suomen armeijan koko olisi ollut miljoona miestä, eli kaikki asekuntoiset miehet ja sen päälle vielä asekunnottomiakin.

Suomessa tätä asiaa sivutaan joskus vankileirien yhteydessä, koska täytyy keksiä jokin selitys sille, vankileireille saatuja punaisia oltiin lähettämässä Saksaan. Tietämättömyys on niin täydellistä, ettei moista voi saavuttaa jälkiään peittelevän salaliiton avulla vaan kyseessä täytyy olla perisuomalaisesta järjettömästä paremmuuskilpailusta, jossa vedetään erilaisia johtopäätöksiä vaivautumatta tutustumaan aiheeseen, ja näin parhaaksi selitykseksi on löydetty vankileirien nälänhätä, jota senaatin ja eduskunnan hyväntahtoiset sedät ja tädit, jotka kansa varmaankin valitsee niin viisaasti, ettei heitä tarvitse ryhtyä valvomaan tarkasti, halusivat helpottaa tällä tavalla, mutta hanketta oltiin kuitenkin viemässä läpi niin kovalla kiireellä, ettei kukaan ehtinyt tarkistaa heti aluksi, että oliko se edes laillista, joten se tyssäsi ikävästi siihen, ettei vankeja voitukaan lähettää ulkomaille väkisin. Sen sijaan saatiin aikaiseksi lomake, johon yritettiin kerätä vapaaehtoisien nimiä, mutta vaikka siinä luvattiin riittävä määrä ruokaa kaikille Saksaan lähtijöille, niin punaiset jäivät mieluummin kuolemaan nälkään, koska siihen aikaan suomalaisilla oli parempi tuntuma todelliseen tilanteeseen kuin nykysuomalaisella historiankirjoituksella, josta pyrkii jäämään pois kaikki kiinnostava.

Manpower to be Derived by Germany from Occupied Russian Province

(1) As far as can be ascertained the population of Finland, the Baltic Provinces (including the district of Petrograd), Lithuania, Poland and the Ukraine is about 60 million. In France, with a population of 40 million, there were, at the outbreak of war, about 5,880,000 males between 19 and 40. A population of 60 million should therefore contain 8,880,000 males between these ages. Of this number 5,000,000 should be fit (category "A") men. There is, therefore, no doubt that the reserve of manpower available in the occupied Russian Provinces is enormous, and the following points must be considered before an estimate can be formed of the degree to which this reserve will be exploited by the Germans:

(a) Admitting that the Provinces in question are under complete German control at what rate could men be collected and trained for military or civil employment?
(b) What number of foreigners could be absorbed by Germany in military and civil organizations without endangering the moral of the army, or provoking extensive unrest among German civilian workers?

Victor M. Fic: The Bolsheviks And The Czechoslovak Legion
https://archive.org/details/in.ernet.dli.2015.110611/page/n381/mode/2up

"(4) It is known that arrangements have been made in Finland to raise an Army of 1,000,000 men trained by German Command in the event of Russia again attacking Germany. Under present conditions it does not seem probable that Germany will be in position to form divisions, or even complete fighting battalions of men from the other Russian Provinces, so that probably, in order to increase the Army Reserve for 1919, the manpower obtained from these Russian occupied Provinces will be absorbed in non-combatant services of the Army and civil occupations to release more Germans for service in fighting units. The procedure of pushing German males into the front line by replacing them in civil life cannot, however, continue, indefinitely. The German losses since the beginning of the war have been severe and the time must come when the manpower situation has reached such a state that to continue to maintain the present number (242) of divisions with German personnel will be prejudicial to the recuperative power of the nation after the war. The dilution of civil labour in Germany also requires consideration; the vague rumour that foreign labour was to be introduced in munition factories in England has before now nearly produced a strike, and the recent strike in France was largely due to the apprehension that American labour was to be imported. Allowing that the discipline of the working class in Germany is probably greater than in other countries it is possible that the introduction of large masses of foreign labour would produce considerable unrest.

Victor M. Fic: The Bolsheviks And The Czechoslovak Legion
https://archive.org/details/in.ernet.dli.2015.110611/page/n383/mode/2up

Heinäkuun 16 päivänä 1918, valtiorikosoikeuksien tuomitseman vapausrangaistuksen täytäntöönpanosta annetun lain nojalla tullaan valtiorikosvankeja siirtämään Saksan valtakunnan alueelle Euroopassa siellä jatkamaan rangaistuksensa suorittamista pakkotyönä. Vangit sijoitetaan töihin, jotka eivät ole terveydelle vaarallisia ja joita suoritetaan sodankäyntialueen ulkopuolella; vangeille annetaan tyydyttävät asunnot, riittävä ravinto, tarpeellinen vaatetus ja sairaanhoito; vankien työpalkan takaa Suomen valtio vähintäin kolmeksi Suomen markaksi kultakin työpäivältä. Ne vangit, jotka vapaaehtoisesti haluavat siirtyä pakkotyötään suorittamaan Saksaan, kirjoittavat nimensä, syntymävuotensa ja kotipaikkansa tähän kaavakkeeseen.

https://www.doria.fi/handle/10024/128309

Totuudeksi muodostuneen huonon arvauksen mukaan Saksa ei jotenkin voinut auttaa vankien ruokkimisessa Suomessa, mutta se olisi kuitenkin voinut ruokkia samat vangit Saksassa, ja näiden tällaisien merkkien avulla on helppo löytää ne asiat, joita kannattaa ryhtyä koluamaan.

Käytännössä kyse ei ollut lainkaan kuningaskunnasta vaan suunnitelmissa täytyi olla sotilasdiktatuuri, sillä suomalaisien haluttomuus osallistua keisareiden valtapoliittisiin peleihin oli jo tullut selväksi, joten ne historioitsijat, jotka mainostavat itseään puhumalla Saksan siirtomaavallasta, ovat lähempänä totuutta kuin arvaavatkaan, koska Suomessa oltaisiin tarvittu samanlaisia otteita kuin Namibiassa, jossa saksalaiset olivat edellisellä vuosikymmenellä reagoineet kapinointiin kansanmurhalla.

On täysin selvää, että saksalaisien agenteiksi ryhtyneet sedät ja tädit olisivat uhranneet valkoiset yhtä halukkaasti kuin punakapinallisiksi ryhtyneet sedät ja tädit uhrasivat punaiset, sillä itsenäisyys oli valkoisille niin tärkeä asia, että he olisivat alkaneet kapinoida saksalaisien nukkehallintoa vastaan.

12.

Myös Suomen itsenäisyyspäivä oli hyvä riidanaihe ja asia ratkesi lopulta vahingossa. Vaihtoehdot olivat 16. toukokuuta, jolloin valkoiset pitivät voitonparaatin sisällissodan jälkeen, ja marraskuun 15. päivä, jolloin eduskunta julisti käyttävänsä korkeinta valtaa Suomessa, mutta koska kumpikaan osapuoli ei saanut tahtoaan läpi, kiista on unohdettu, vaikka se oli aikoinaan niin tärkeä, että ratkaisu löytyi vasta kun tilanne kehittyi omalla painollaan.

Nykyisin selitellään, että itsenäisyyspäivä on kuudes joulukuuta siksi, että eduskunta palasi silloin lomaltaan ja antoi viimein kiireellisen julistuksen, jolla ei saatukaan itsenäisyyttä, mutta ratkaisuun päädyttiin siksi, että diplomaatit saivat riitelyn aikana päättää itse, milloin he onnittelivat Suomea itsenäistymisestä, kuten etiketti vaati, ja koska diplomaatin ei odoteta sekaantuvan toisen maan sisäisiin asioihin, se ei voinut tapahtua kumpanakaan riidanaiheena olevana päivämääränä vaan piti keksiä jotain muuta. Riita ei kuitenkaan johtanut mihinkään vaan se oli ihan hyvä päivä pelkästään siksi, että se sopi edes diplomaateille, ja sai jäädä käyttöön.

Neljäs tammikuuta olisi ehkä parempi itsenäisyyspäivä, koska silloin saatiin ensimmäiset itsenäisyyden tunnustamiset muilta mailta, mitä on yleensä pidetty merkkinä itsenäistymisestä, mutta tärkeintä tuntuu olleen se, että turhanpäiväinen riitely saatiin loppumaan.

Samanlaisen vaikutelman saa myös Suomen lipusta, koska sitä mietittiin vähän 1860-luvulla, jolloin jotkut ehdottivat vaakunan värejä, eli punakeltaista lippua, ja jotkut toiset sinivalkoista lippua, koska pursiseuroillakin oli sellaisia. Pian käynnistyi hyvä riita, joten vakavasti otettavia vaihtoehtoja ei ilmaantunut lisää, ja heti sisällissodan jälkeen päätettiin alkaa käyttää sinivalkoista lippua sillä tekosyyllä, että senaatin sisällissodan aikana käyttöön ottama vaakunan näköinen lippu oli punakeltaisena liian samanvärinen kuin kansanvaltuuskunnan valitsema Suomen sosialistisen työväentasavallan lippu, vaikka punaisilla olikin ilmeisesti ollut lipusta kovasti riitaa, koska siihen oli saatu vasta punainen pohjaväri.

Risti siinä on siksi kun muillakin pohjoismailla oli eikä näin syvällisiä asioita ehditty miettiä kunnolla missään vaiheessa, eli se todella kuvastaa kansanluonnetta jos tuntee hieman sen historiaa.

Kansallishymniä Suomella ei ole, koska sellaisen valitseminen on aivan liian vaikeaa, mutta Maamme laulu vaikuttaa kelpaavan sellaisen korvikkeeksi siksi, että se herättää keskustelua siitä, että millainen Suomen kansallishymnin pitäisi olla. Maamme vai-

kuttaa edustavan vieraita vaikutteita, koska Viron kansallishymnissä on sama sävel, mutta toisaalta suomalaiset varmaankin ajautuisivat pian ongelmiin jos jokin ryhmittymä onnistuisi kokemaan sen oikeasti omakseen, koska silloin siitä olisi pakko riidellä ankarasti.

13.

Sisällissota puolestaan on suomalaisen selittelyn suurimpia saavutuksia, koska siitä on onnistuttu poistamaan paljon olennaista. Kukaan ei tiedä, miten paljon punaiset tappoivat venäläisiä, koska punaiset syyttävät siitä valkoisia, eikä valkoisiakaan toisaalta ole kiinnostanut tutkia historiaa, koska hekään eivät halua tietää, mitä sieltä löytyy.

Vieläkin suurempi aukko on siinä, mitä Suomessa olleet puolalaiset sotilaat tekivät, sillä he perustivat Venäjän armeijan hajottua omia joukko-osastojaan.

Hekin jakaantuivat Suomessa punaisiin ja valkoisiin, mutta he eivät asennoituneet sotaan samalla tavalla kuin suomalaiset, joten he jäivät kuitenkin ulkopuolisiksi eikä heitä ei ole syytä muistaa ollenkaan.

Viipuria puolusti ehkä noin kolmesataa puolalaista noin neljäätoistatuhatta alueella liikkunutta, erilaisiin ryhmittymiin kuulunutta venäläistä sotilasta vastaan siihen saakka, että punaisien sodanjohto vetäytyi sinne sodan lopulla ja valkoiset tulivat väellä ja voimalla perässä. Se saattoi olla sodan merkittävin saavutus, mutta siitä ei tiedetä laajemmin, koska valkoisia ei huvita takertua tällaisiin yksityiskohtiin ja punaisetkin mielellään välttelevät valkoisien puolalaisien saavutuksia, jotta ei tarvitsisi alkaa selvitellä, mitä punaiset puolalaiset tekivät. Tosin ei ole tietoa siitä, että kuinka suuri määrä venäläisiä yritti tunkeutua Viipuriin, koska tilanne oli kehittynyt sekavaksi Venäjälläkin, mutta ei se puolustaminen kuitenkaan merkityksetön saavutus ollut, koska muuten suomalaisien ei luultavasti olisi tarvinnut odotella vuotta 1939 ja silloin alkanutta talvisotaa menettääkseen sen.

Valkoisien puolella oli enemmän puolalaisia kuin punaisien puolella, ja vaikkei heidän apunsa valkoisille kelvannutkaan, sodan kulku olisi ollut aivan erilainen ilman heitä, sillä valkoisien omaa osuutta tapahtumiin on paisuteltu häpeilemättä. Tampereen valtaamisesta tuli valkoisien suuri uroteko, mutta sitä auttoi paljolti se, että joku leikki punaisien päämajassa aikansa kuluksi käsikranaatilla ja onnistui vetämään sokan pois, minkä jälkeen hän heitti sen takaisin laatikkoon eikä punaisilla ollut enää sen jälkeen kunnollista sodanjohtoa Tampereella.

Jopa puolalaisien sotilaiden määrä on jäänyt hämäräksi, sillä asia ei ole kiinnostanut suomalaisia missään vaiheessa. Arviot on tehty sen mukaan, kuinka paljon Venäjän armeijassa palvelleita puolalaisia oli Suomessa, mutta näiden joukko-osastoihin liittyi myös muita puolalaisia ja määrien merkitystä on arvioitu aivan omalla asteikollaan, sillä jääkäreitäkin oli vain vajaat tuhatkolmesataa eivätkä kaikki edes olleet valkoisi-

en puolella. Silti heillä oli ainakin valkoisien keksimien tarinoiden mukaan paljon merkitystä, mutta valkoisien puolella olleilla puolalaisilla ei muka ollut mitään käytännön merkitystä, vaikka heitä oli varovaisimpienkin arvioiden mukaan enemmän.

Jääkärit ovat valkoisien sankareita, jotka pelastivat Suomen itsenäisyyden, mutta sekään ei ole totta, vaan kyse oli lähinnä seikkailijoista, jotka olivat käyneet Saksassa sotimassa. Suuri osa oli jäänyt sinne pakkotyöhön sotarikoksien takia ja osa palanneista oli liittynyt punaisiin ja osa ei mihinkään, mutta se on kuitenkin totta, että suurin osa liittyi lopulta valkoisiin. Osa oli lähtenyt Saksaan hankkimaan sotilaskoulutusta sillä ajatuksella, että sitä tarvittiin oman armeijan muodostamiseen, ja koska siitä oli jotain hyötyä sisällissodassa, myöhemmin keksittiin jääkäriliike, jotta muutkin halukkaat olisivat päässeet osille sankaruudesta, vaikka valkoisiin liittyneillä jääkäreillä olikin vastassa tilanne, jossa heitä ei pidetty mitenkään kovin erikoisina vaan heidän odotettiin sopeutuvan suojeluskunnissa luotuun sotilasorganisaatioon.

Kansa kyllä arvosti heitä, koska heillä oli oikea sotilaskoulutus, toisin kuin suojeluskuntien pikaisesti koulutetuilla rähinäporukoilla, mutta suojeluskunnissa hyvät virat oli jo jaettu eivätkä onnekkaat halunnet luopua niistä vain siksi, että äkkiä saatavilla oli runsaasti oikeitakin upseereita.

Jopa jääkäreiden sankaruus on suomalainen viritelmä, koska siihen liittyy mielikuva pysäyttämättömästä voimasta, joka tuhoaa vihollisensa, ja näillä mielikuvilla on peitelty aivan muiden tekemiä murhia. Varsinkin länsirannikolla elää legenda jääkärikostosta, jonka uhriksi joutui moni sellainen suomalainen tai venäläinen, joka oli häirinnyt salakuljettajien toimintaa, mutta jääkärit olivat muuallakin helppo valinta kun mietittiin syyllisiä valkoisien tekemiin murhiin. Vankien tappamista on selitelty paljon sillä, että jääkärit tappoivat heitä eivätkä muut mahtaneet asialle mitään, eikä näistä tapauksista ole tarvinnut kyetä esittämään minkäänlaisia todisteita, vaikka kamera löytyi kyllä nopeasti silloin kun piti saada todisteita vihollisen tekemästä hävityksestä tai yrittää lavastaa sen suorittama joukkoteloitus.

Vieläkin ilmeisempi heikkous näissä väitteissä on tietenkin se, että jääkäreillä oli jo ollut tilaisuus syyllistyä sotarikoksiin ja sen seurauksena innokkaimmat olivat edelleen kärsimässä pakkotyörangaistuksia saksalaisien asevarikolla, mutta silti muita valkoisia ei ole ollut sopivaa epäillä näistä tempauksista.

Aikalaiskertomuksista ilmenee, että osa punaisista luokitteli valkoiset tarkasti jääkäreihin ja lahtareihin, joista jääkärit miellyttivät enemmän, koska he käyttäytyivät sotilaallisesti. Sisällissodan jälkeen selvisi pian, että Mannerheimin käsityksen mukaan se oli pitänyt lopettaa mahdollisimman nopeasti ja vankien tappaminen oli auttanut saavuttamaan päämäärän, koska se heikensi muiden intoa ryhtyä kapinallisiksi, eli ei ollut jääkäreiden omaa syytä, että he ampuvat antautuneitakin punaisia, vaan siitä syytettiin Mannerheimia, jonka käskyjä he tottelivat, mutta lahtarit sen sijaan puuhasivat usein omiaankin ja monessa tapauksessa uhrit olisivat luultavasti joutuneet mieluummin jääkäreiden ampumiksi, jolloin ei olisi tarvinnut olla ensin rääkättävänä. Lahtareille oli ehtinyt kehittyä huono maine jo ennen sisällissotaa, kuten toki myös

punakaartilaisillekin, sillä kaartit eivät olleet hyvä mainosta itselleen, ja lahtareiden kerrotaan käyttäneen usein jääkäreiden univormuja herättääkseen luottamusta, mikä on varmaankin aiheuttanut sekaannuksia, mutta jotkut valkokaartilaiset kutsuivat itseään lahtareiksi, koska he eivät pitäneet verenhimoa vikana. Punaisetkin syyllistyivät tarpeettomiin raakuuksiin, joten näitä asioita ei ole tarvinnut selvitellä kunnolla, koska kummallakin osapuolella on ollut paljon salattavaa, mutta jääkäreiden maine vaikuttaa kehittyneen verraten hyväksi ihan vain siksi, että he ansaitsivat sellaisen, ja vastuun siirteleminen valkoisien puolella vaikuttaa olleen vakavampi mainehaitta kuin punaisien syytökset. Näin sotaan on saatu uljautta, vaikka taisteluiden jäljistä on nähnyt selvästi, että vankien kiduttaminen ja tappaminen on ollut tavallista kummallakin puolella ja ruumiita on ryöstetty niin arastelematta, että kenkiä ja vaatteita on kadonnut runsaasti.

*) Lahtarit käyttivät ovelasti hyväkseen talonpojissa vallinnutta luottamusta jääkäreihin. Ennenkuin varsinainen pataljoona oli saapunut Saksasta, ylläpidettiin joukoissa toivoa jääkärien pikaisesta tulosta. Sodan alkuaikoina tehtiin "jääkäreitä" sellaisistakin miehistä, jotka eivät milloinkaan ole käyneetkään Saksassa. Kysyntä jääkärien univormuista oli suuri. Miten herkästi Suomen talonpoika onkaan ollut narrattavissa! (Kts. "Suomen Vapaussota" II s. 416).

Aarne Halonen (toim.): Suomen luokkasota: historiaa ja muistelmia
https://archive.org/details/suomenluokkasota00halo/page/170/mode/2up

Päiväkäsky.

Minkäänlaisia takavarikoimisia ei saa toimeenpanna ilman yleisesikunnan lupaa. Kaikki ne henkilöt, jotka yksityisesti tai ryhmissä todetaan ryhtyneen takavarikoimisiin ilman yleisesikunnan päällikön lupaa, asetetaan sotaoikeuden tuomittaviksi.

(Punaisien) Yleisesikunnan päällikkö.

https://www.doria.fi/handle/10024/129312

Kaikki sotasaalis,

joka on punakaartilaisilta langennut Suomen valtion omaisuudeksi, on luovutettava valtiolle ja katsotaan niiden haltuunsa ottaminen rikokseksi sekä piilottaminen varastetun tavaran salaamiseksi sota-aikana. Tästä syystä velvoitetaan kaikki ne, joiden hallussa sotasaalista on ja jotka sen piilopaikoista tietävät ja eritoten kaikkia talonomistajia ankaran edesvastuun uhalla tekemään siitä heti ilmoituksen Etappikomisarion Sotasaaliskansliaan.

https://www.doria.fi/handle/10024/128393

Jopa Mannerheimiin kohdistunutta murhayritystä sopii epäillä niin sanotuksi jääkärikostoksi, koska sille ei ole tarvinnut yrittää löytää parempia syyllisiä, mutta toisaalta syynä sen hämäräksi jäämiseen on voinut olla myös paljastumatta jääneen salaliiton pelko, sillä vaikka sisällissodan luonteesta on valehdeltu paljon ja murhayritystä on piiloteltu, niin Operation Faustschlag, eli saksalaisien yllätyshyökkäys Venäjää vastaan, sattui sopivasti samoihin aikoihin. Se alkoi helmikuun kahdeksastoista päivä ja samoihin aikoihin jääkäreillä ja suojeluskuntalaisilla oli niin vakavia erimielisyyksiä, että Mannerheimin piti lähteä muutama päivä yllätyshyökkäyksen alkamisen jälkeen Seinäjoelle neuvottelemaan jääkäreiden kanssa. Sillä häntä kuljettanutta junaa vastaan tehtiin pommi-isku, josta hän selvisi hengissä siksi, ettei ollut vaunussaan sen tapahtuessa, ja asia on vaiettu niin tehokkaasti, että siinä on jotain kummallista.

Ajankohta oli täydellinen jos oletetaan, että tarkoitus oli pilata saksalaismielisien ja saksalaisvastaisien valkoisien välit ja päästä kaupanpäällisiksi eroon Mannerheimista, ja välikohtaus päättyi oudosti sellaiseen ratkaisuun, että jääkäreiden ja muiden valkoisien välit paranivat. Syyllisiä ei ole tarvinnut etsiä, joten heidät ehkä saatiin kiinni ja sitten tapahtui jotain, mistä saksalaisien ei haluttu tietävän, ja teorioita on helppo keksiä kun tapahtumista ei tiedetä juuri mitään.

Kun lasketaan yhteen se, että saksalaisien agenteiksi ryhtyneet jääkärit tai muut valkoiset ehkä yrittivät tappaa Mannerheimin, ja se, että liikkeellä oli tietoja, joiden mukaan bolševikkien liikehdintäkin oli pullollaan saksalaisien agentteja ja että alkuperäinen tarkoitus oli ehkä ollut käynnistää epäpoliittinen liikehdintä Venäjän vallan kaatamiseksi, saadaan tulokseksi sellainen ajatus, että ehkäpä sisällissodan lopputuloksella ei ollutkaan saksalaisien suunnitelmien kannalta kovinkaan suurta merkitystä, koska omat yhteistyökumppanit voittaisivat sen joka tapauksessa. Punaiset olivat jälkikäteen arvioiden liian heikoilla voidakseen voittaa sodan, mutta valkoisetkaan eivät olleet niin vahvoilla, etteikö asetelma olisi voinut muuttua jos Mannerheim olisi murhattu ja Valkokaartiin olisi luotu sisäistä hajaannusta. Mistään ei voi tietää, että onko tällainen ajatus pelkkä salaliittoteoria vai oliko se vielä vuosikymmeniä sisällissodan jälkeen jotain, mistä puhumiseen saattoi kuolla, joten oli parasta pitää se omana tietonaan.

Tällaisen salaliiton tunnistaminen on Suomen olosuhteissa vaikeaa, sillä totuutta peitellään silkan valehtelemisen riemunkin takia. Valkoiset neuvottelivat häkellyttävän huonon sopimuksen Saksan kanssa ja punaiset ehkä vieläkin huonomman Venäjän kanssa, mutta punaisien tekemää sopimusta ei kuulu muistaa, koska suomalainen totuus on jotain, mikä soveltuu itsekehuun.

Valkoiset onnistuivat voittamaan sisällissodan saksalaisien avustamina ja siinä on niin paljon kehuskelun aihetta, että punaiset puolestaan voivat muistuttaa turvallisin mielin aina välillä siitä, että oikeisto neuvotteli Suomen vähäksi aikaa Saksan siirtomaaksi. Ei ole mitään syytä muistaa, että punaiset tekivät jo ennen Brest-Litovskin sopimusta vieläkin huonomman sopimuksen, jonka mukaan he eivät olleet saamassa sotilaallista apua Venäjältä vaan päinvastoin auttoivat venäläisiä joukkoja vetäyty-

mään, ja tämä on luultavasti kannustanut valkoisia hätiköimään rauhansopimuksen tekemisessä tavallistakin enemmän, koska siitä sopimuksesta puhuttiin aivan muuta kuin se sisälsi. Asiasta mainitseminen johtaisi siihen havaintoon, etteivät valkoiset välttämättä tarvinneet saksalaisien apua, koska Venäjältä ei ollut tulossa apua punaisille, ja tämä taas ei sovi kumpaisillekaan, sillä valkoiset eivät halua olla niin tyhmiä, että he olisivat luovuttaneet Suomen Saksan siirtomaaksi, eivätkä punaiset niin tyhmiä, että he olisivat tehneet yhteistyösopimuksen, jonka nojalla he jäivät ilman apua.

Näin on saavutettu kumpaakin osapuolta tyydyttävä kompromissi, jota voi käyttää oikeana vastauksena tietokilpailuissa, eikä suomalainen muuta tarvitsekaan.

Saksalaisien agenttien roolia sisällissodassa ei tarvitse miettiä ollenkaan, sillä on aivan liian selvää, että kumpaakin osapuolta johdettiin pääasiassa Suomen ulkopuolelta käsin. Se, että sisällissodan aikaan liikkui vahvistamattomia tietoja, joiden mukaan Saksa oli korviaan myöten mukana Venäjän vallankumouksessa, riittää mainiosti totuudeksi, koska sekä punaiset, että valkoiset voisivat kärytä jostain ikävästä jos asioita alettaisiin kaivella kunnolla. Aluksi näiden tietojen arvoa voitiin vähätellä luontevasti sillä tekosyyllä, ettei parempaakaan ollut tarjolla, ja vuosikymmenien kuluessa siitä ehti kehittyä perinne eikä asiakirjojen julkistaminen enää muuttanut tilannetta.

Joku on ehkä voinut käydä kaivelemassa saksalaisien arkistoja, mutta suomalaisen tutkijan tarpeet ovat kuitenkin hyvin vaatimattomat, kuten Neuvostoliiton kaatumisen jälkeen on nähty. Sen arkistojen avaaminen oli muille merkki siitä, että täytyi rientää kopioimaan asiakirjoja parempaan talteen, sillä niitä oli niin valtava määrä, että ne täytyi digitoida ennen kuin niitä voitiin alkaa käsitellä, mutta suomalaiselle tutkijalle riittää kun löytää muutaman jännittävän paperin, joiden avulla voi kertoa jonkin vanhan tarinan vähän eri tavalla kuin aikaisemmin, koska se varmistaa tutkimusapurahat pitkäksi aikaa. Näin pari kymmentä vuotta kestänyt tutkimisen vapaus olikin suomalaisille aivan liian lyhyt ja sen päättyessä nousi hätä siitä, että pitäisikö nyt vaivautua hakemaan tutkimuksia varten lupaa niin kuin normaalista arkistosta, koska pienikin este helppojen tutkimusapurahojen edessä ärsyttää suunnattomasti.

On täysin mahdollista, että suomalaiset tutkijat ovat koko ajan olleet aidosti tietämättömiä siitä, että Saksa oli osallisena Venäjän vallankumouksessa, ja jos joku heistä onkin kirjoittanut aiheesta kirjan, se on voinut loistavasti unohtua sen seurauksena, että suomalainen tutkija on parhaimmillaan silloin kun hän kehittelee oman tarinansa, josta puuttuu olennaista tietoa. Sellaisille tarinoille löytyy käyttöä politiikasta, jossa ratkaistaan huutelukilpailun avulla se äärimmäisen tärkeä kysymys, että mikä liikkeellä olevista valeista saa kunnian olla oikea vastaus tietokilpailuissa, joten jos haluaa saada tutkimusapurahansa, jopa kannattaa jättää perehtymättä siihen, mitä muut ovat saaneet selville omissa tutkimuksissaan.

Saksan ulkoministeriön asiakirjojen perusteella tiedetään, että Saksassa oli aikaisemmin harkittu punakapinan järjestämistä Suomessa, koska sen avulla olisi ehkä voitu tarvittaessa järjestää tilanne, jossa Venäjä vetäisi joukkonsa pois Suomesta ja Suomesta tulisi Saksan liittolainen. Siinä vaiheessa harkittiin Ruotsin käyttämistä hyväk-

si, koska se halusi Suomesta itsenäisen puskurivaltion, sillä kun tästä oltaisiin päästy sopimukseen, oikein ajoitettu vallankumous olisi voinut saada ruotsalaiset lähettämään joukkoja rauhoittamaan tilanteen, jolloin Venäjä olisi luopunut Suomesta, ettei sen olisi tarvinnut ryhtyä sotimaan Ruotsinkin kanssa, ja sen jälkeen kapinalliset olisivat voineet ryhtyä puolustamaan Suomen itsenäisyyttä taistelemalla Ruotsin joukkoja vastaan ja muodostaa lopulta Saksalle uskollisen valtion. Sosialidemokraatit oli havaittu kykeneviksi järjestämään näihin tarkoituksiin sopivan kapinan ja heitä oli myös harkittu avuksi seuraamaan venäläisien joukkojen toimintaa Suomessa, joten yhteyksiä Saksaan varmaankin oli, mutta nämä asiakirjat tulivat julkisiksi vasta vuosikymmenien kuluttua, jolloin tapahtumat oltiin jo osattu selittää monella erilaisella tavalla ilmankin eikä niitä enää tarvittu mihinkään.

Voidaan kuitenkin olettaa, että Mannerheim järjesti hallituksen suojaksi toisen valkoisen armeijan siltä varalta, että Saksa tai jääkärit kaappaisivat vallan armeijassa, sillä vaikka syytä siihen ei tiedetä, armeija oli hyvin johdonmukainen sen suhteen, ettei se ottanut valkoisilta puolalaisilta vastaan edes aseapua, vaikka sillä olikin pulaa aseista. Muuten on hyvin vaikea selittää sitä, että armeija antoi vieraan armeijan puuhata Suomessa vapaasti omiaan aseistettuna huolimatta siitä, että se olisi antanut aseet pois jos ne olisi otettu vastaan.

Punaisille puolalaisien apu kelpasi, mutta siinäkin on jotain outoa, koska historiankirjoituksessa täytyy korostaa jotain ennakkoluulotonta asennetta, joka muka oli syynä siihen, ettei puolalaisien omia joukko-osastoja lakkautettu.

Tästä asiasta ei saa kunnolla selvää, mutta se on kuitenkin selvää, että ihanteellinen Punakaartin ylipäällikkö on ollut toimittaja, ja sehän onkin täysin luonnollista, koska toimittaja joutuu opettelemaan kirjoittamaan siten, että muut jaksavat lukea, ja osaa siten pitää kiinnostavia puheitakin. Suomalaisessa politiikassa taas pyritään jakamaan kaikki lahjakkuuteen liittyvän ansiot kaveripiirissä, joten heti kun yleisössä on muutakin väkeä, alkaa kitinä siitä, että on epäkohtaliasta pitää puhetta ikävystyttävänä ja sen sisältöä typeränä. Pahimmillaan tapa puhua yleisölle on täysin käsittämätöntä ammattislangimongerrusta ja siitä saa lähinnä sellaisen vaikutelma, etteivät autistit ymmärrä lainkaan, ettei oma pieni keskinäisen kehumisen kerho ole koko ihmiskunta. Hyviä puhuja on todella harvassa ja politiikan huipulla on tavallista pitää suurelle yleisölle sellaisia puheita, jotka eivät vastaa lainkaan omaa kirjoitustyyliä, ja jättää kertomatta, kuka ne on kirjoittanut, joten kun täytyy yrittää luoda armeijalle uskottavuutta, politiikan huipulta ei löydy oikeanlaista osaamista ja aivan muut henkilöt pitävät taistelutahtoa luovat puheet. Jopa Mannerheim oli siinä parempi kuin poliitikot, vaikkei hän oppinutkaan koskaan puhumaan suomea kunnolla, sillä poliitikkojen taso ei todellakaan päätä huimaa.

Mannerheim on sisällissodan aikaisista johtajista ainoa, joka on kohonnut myyttiseksi hahmoksi, sillä hän oli ylennyt kenraaliksi saavuttamalla kenraalin pätevyyden Venäjän armeijassa ja suomalaisien käsitys johtamistaidosta vastaa enemmän harrastelijatason kaartien tyyliä, eli on vain eduksi, ettei edes tiedä, mitä kaikkea pitäisi osata,

jotta pystyy luulemaan olevansa pätevä ihan luonnostaan. Poliitikkojen ulkopoliittisien näpertelyjen jäljitä on vaikea arvioida, kuinka suuri osa jonkinlaiselta salaliitolta vaikuttavasta toiminnasta onkin ollut vain sitä, että joku innokas väsäsi seurauksista piittaamatta jotain omaa siinä toivossa, että siitä syntyisi vahingossa jotain hyödyllistä, jonka voisi liittää ansioluetteloon suursaavutuksena, sillä suomalaisien johtajien joukossa on runsaasti sitä materiaalia, joka heittäytyy mielellään uusien haasteiden pariin sellaiselle alalle, josta ei ymmärrä juuri mitään, ja aiheutuipa siitä kuinka paljon haittaa tahansa, niin aina pitäisi yletä entistä tärkeämpiin tehtäviin.

Punakaartin ylipäälliköistä ensimmäinen oli toimittaja, mutta hän oli ollut myös luutnantti ennen kuin menetti sotilasarvonsa Venäjän vuoden 1905 vallankumouksessa ja hänellä oli sen verran suhteita Venäjälle, että hän kykeni hankkimaan sieltä jotenkin aseita kadottuaan viikoksi tai pariksi ryyppyreissulle, mutta punaisien toimeenpaneva komitea ei katsellut hänen sodanjohtamistaan kauan ennen kuin vaihtoi hänet miellyttävämpään mieheen, jolla oli vain toimittajan pätevyys. Hänkään ei ollut riittävän miellyttävä kuin hetken aikaa, joten hänetkin piti vaihtaa, ja niin edelleen, kunnes sota päättyi punaisien häviöön.

Punakaartin merkittäviin heikkouksiin kuului se, ettei ylipäälliköillä ollut aikaa perehtyä tehtäviinsä kunnolla. Se on voinut johtua tietynlaisesta yhdistelmästä tyhmyyttä ja narsismia, silkasta halusta olla haitaksi muille tai jopa lahjuksesta, sillä kaartiksi järjestäytyminen oli niin nopea ja valvomaton prosessi, että johtajien laatu oli mitä sattui. Se on kuitenkin tiedossa, että punaisien johtajien välillä oli niin paljon arvovaltakiistoja, että johtamiseen jäi liian vähän aikaa.

Suomessa on luonnollista, että kapinalliset möhlivät asioitaan johtamalla, sillä kun tarjoutuu hyvä tilaisuus toteuttaa itseään vapaasti, niin se täytyy hyödyntää kunnolla. Ulkopuolinen ehkä ihmettelee, että kuinka tällainen kansa on selvinnyt muinoin talven yli, koska johtajilla ei usein vaikuta olevan alkeellisintakaan käsitystä yhtään mistään, mutta suomalaiset johtajat ihmettelevät jälkikäteen, että miksi kaikki meni pieleen, vaikka olosuhteet vaikuttivat aivan täydellisiltä. Ei tarvinnut rasittaa itseään tietämällä asioista jotain vaan saattoi mölistä vapaasti omiaan sillä asenteella, että parasta johtajuutta on se, että yrittää saada oman mielipiteensä muuttumaan päätökseksi arastelematta halpamaisien keinojen käyttämistä.

Punaisien puolella järjestäytyminen oli nopeaa ja eikä se suju Suomessa koskaan ilman turhia arvovaltakiistoja, sillä kansa on kehittynyt elämään niin pienissä yhteisöissä, että uusi järjestys on pakko yrittää hajottaa heti pieniksi palasiksi, jotka voivat toimia itsenäisesti, ja vasta ongelmien kasaantuessa aletaan miettiä, että kuinka paljon organisaation osasien on pakko tehdä yhteistyötä keskenään.

Myös se, että punaisien upseereista suuri osa oli näyttelijöitä, auttoi varmaankin sodan häviämisessä, mutta ei miehistökään kovin häävi ollut. Jos se halusi murhata ja ryöstellä, niin se oli pakko sallia sille jos haluttiin asettaa sille jonkinlaiset rajat, ja jollei osa siitä halunnut noudattaa rajoja, niin siihen ei oikeastaan voitu puuttua mitenkään ja tästä syystä kehittyi liikkuvia teloituspartioita, jotka saattoivat jopa tulla

paikalle sen jälkeen kun kenttäoikeus oli pidetty ja ampua nekin vangit, joita ei oltu määrätty ammuttaviksi.

Punaisien hallitus koostui työväenliikkeen ääriajattelijoista, mutta kunnolla tappamisen makuun päässeet kaartilaiset olivat silti eri asia, ja samoin Valkokaartin raakuuksista suuri osa on ollut samanlaisien pienien ryhmien omaehtoista toimintaa, josta muut eivät ole aina olleet edes tietoisia. Näiden tällaisien tempauksien takia tilanne oli hankala vielä kauan sodan jälkeen, sillä tarvetta kostaa raakuuksia oli paljon molemmin puolin, mutta se oli usein salaisuus ja vanhan vihollisen saattoi jopa tappaa ilman, että viranomaisilla olisi ollut selvää käsitystä siitä, että keitä tappajat voisivat olla. Myös selittämättömän joukkohaudan löytyminen oli osa normaalia elämää ja väkeä katosi niin paljon, että monta on vielä löytämättä.

On täysin mahdollista, että punaisillakin oli tarvetta pitää puolalaiset erillään muista sen takia, että olisi edes jotain joukkoja, joihin saattoi luottaa, sillä Punakaarti kärsi raskaita tappioita sen takia, että moni kaartilainen käväisi rintamalla huomaamassa, ettei punaisien toiminta muistuttanut niinkään sotaa kuin täydellistä anarkiaa. Kotiin lähtijöitä oli niin paljon, ettei karkureiden uhkaileminen rangaistuksilla riittänyt vaan oli pakko huolestua siitä anarkiasta, ja väen vähetessä miehistön kokoonpano on muuttunut huonompaan suuntaan, mikä ei suinkaan parantanut johtajien asemaa.

Kuitenkin anarkia oli tiettyyn rajaan asti myös elinehto, sillä vaikka punaisien johto puhui saavansa aseapua Venäjältä, niin oikeasti aseita piti ostaa pimeästi ja siihen tarvittiin ryöstösaalista. Murhaamista olisi ollut teoriassa mahdollista vähentää, mutta se oli kuitenkin liian tärkeä osa sodan luonnetta, sillä kun kerran tilaisuus oli, niin voitiin vaikka tappaa vihollisen parhaita urheilijoita, jotta omat urheilijat pärjäisivät paremmin sodan jälkeen, ja punaisien oli vaikea perustella tällaista toimintaa, koska he aloittivat sodan. Valkoisilla taas oli se lieventävä asianhaara, etteivät he olleet ehtineet valmistautua kunnolla ja sen seurauksena järjestäytymisen taso oli mitä oli.

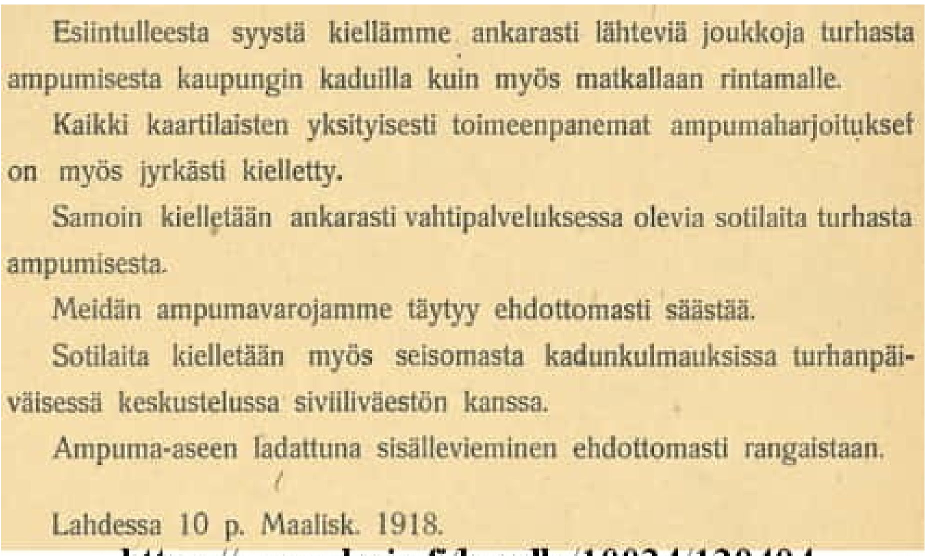
Esiintulleesta syystä kiellämme ankarasti lähteviä joukkoja turhasta ampumisesta kaupungin kaduilla kuin myös matkallaan rintamalle.

Kaikki kaartilaisten yksityisesti toimeenpanemat ampumaharjoitukset on myös jyrkästi kielletty.

Samoin kielletään ankarasti vahtipalveluksessa olevia sotilaita turhasta ampumisesta.

Meidän ampumavarojamme täytyy ehdottomasti säästää.

Sotilaita kielletään myös seisomasta kadunkulmauksissa turhanpäiväisessä keskustelussa siviiliväestön kanssa.

Ampuma-aseen ladattuna sisällevieminen ehdottomasti rangaistaan.

Lahdessa 10 p. Maalisk. 1918.

https://www.doria.fi/handle/10024/129494

Työläistoveri!

Elämme kumousaikaa . . .

Suomen työtätekevä luokka murtaa tuhatvuotista orjuus-iestä. Se käy taistelua sorron lopettamiseksi.

Oletko Sinä sorrettu? — Olet! Sinun verestäsi — hiestäsi — työstäsi — ovat riistäjät lihoneet ja koonneet satumaisia rikkauksia. Sinä olet alistunut — tyytynyt kohtaloosi joka on huonompi kuin koiran osa elämässä.

Yhäkö tyydyt — alistut kuin alhainen orja?

Työläistoveri: Vallankumous, jota käydään, on miesten taistelua orjuudesta vapauteen — Sinunkin vapauttamiseksesi.

Oletko mukana? — ellet — tule mukaan! Taistelu vapaudesta kutsuu Sinua — kuten se kutsui meidätkin.

Veljesi rintamalla kyselee Sinua — kummeksuu kun et jo ole taistelemassa hänen rinnallaan.

Missä viivyttelet?
Mukaan, toveri — jos olet mies!

Älä petä omaa asiaasi — luokkamme suurta historiallista tehtävää.

Ole mies — älä raukka!

Eihän: — „oikeutta maassa saa ken itse sit' ei hanki!"

Saavu yhteiseen kokoukseemme, joka pidetään

kuun p:nä, kello p.

Kokouksessa selostetaan tilannetta ja kirjoitetaan vapaaehtoisia vapaustaistelijain riveihin.

Jos vapaus — onni — elämä — on Sinulle rakas ja kallis, niin

Tule mukaan!!!

Suomen Punaisen Kaartin valtuutettu:

https://www.doria.fi/handle/10024/128832

Viime viikon lopulla pidetyssän kokouksessa on Tampereen työväki lausunut mitä jyrkimmän vastalauseen punaisen hallituksen politiikkaa vastaan ja sen johdosta päästänyt julkisuuteen seuraavan huomiota ansaitsevan julistuksen:

T y ö l ä i s t o v e r i t !

Taistelu, joka on jakanut kansamme kahteen leiriin ja joka jo tähän asti on vaatinut liiaksikin kalliita uhria, on syöksemässä meidät sekä henkiseen että aineelliseen perikatoon. Aatteet, joihin tämä taistelu toiselta puolen pohjaa, ja jotka ovat sen alkusyynä, ovat kansallemme vieraat. Ruton tavoin ne ovat turmelleet edesvastuuttomat joukot, jotka arvostelukyvyttöminä ovat olleet helpoimmin harhaanjohdettavissa. Nämä aatteet eivät pohjaa sosialismin jaloihin ja kauaskantaviin aatteisiin, vaan ne ovat omiaan tuhoamaan kaiken terveen yhteiskunnallisen kehityksen. Anarkia on sosialismin vihollinen, Jos anarkia voittaa, on samalla meidän kansamme onni ja menestys mennyttä ja me joudumme suurempaan henkiseen ja aineelliseen orjuuteen kuin milloinkaan olimme kirotun tsaarivallan kuristaessa meitä. Mutta tämä ei saa tapahtua, eikä se tapahtukaan, niin kauan kuin tässä maassa vielä on terveitä aineksia, jotka käsittävät, että ryösröpolitiikalla ei mitään muuta saavuteta kuin vihaa ja katkeruutta, Ja se politiikka, jota Suomen "Kansanvaltuuskunta" harjoittaa muka koko kansamme työväestön ja sosialidemokratian nimessä, ei ole mitään muuta kuin raainta rosvopolitiikkaa, joka vähät välittää kansamme pohjakerrosten tulevaisuudesta.Meitä eivät tähän asti herrat ole sitten suurlakon päivien, jolloin he saivat huomata järjestyneen työväen luokkataistelun voiman, sortaneet sillä tavoin kuin meitä toisinajattelevia nyt sorretaan. Väkivallalla meitä pakoitetaan liittymään punakaartiin ja tahrimaan kätemme veljesverellä. Tämä ei ole luokkataistelua; se on kansallinen rikos. Ja se on rikos sitäkin enemmän sen vuoksi, että meidät on pirullisesti harhaanjohdettu. Meidän vihollisemme eivät ole omat kansalaisemme, jotka joukottain ovat lähteneet liikkeelle vapauttaakseen maamme venäläisistä anarkisteista ja sotarosvoista. Eivätkä meidän vihollisemme ole porvaritkaan, jotka jo olemme pakoittaneet suostumaan kauvaskantoisiin ja perinpohjaisiin yhteiskunnallisiin uudistuksiin. Meidän vihollisemme ovat kaikki ne hillittömät ainekset ja raaistuneet huligaanijoukot, jotka tänne on koottu ja jotka yhdessä kaupunkiimme saapuneitten venäläisten anarkistien kanssa ovat valmiit mihin hirmutöihin tahansa.

Jo nyt liehuu anarkistien musta pääkallolippu erään kaupunkimme julkisen rakennuksen lipputangossa. Se ei ole vapauden, veljeyden ja tasa-arvoisuuden lippu, se ei ole sosialidemokratian yhteiskunnallisia uudistuksia ja työväen elinehtoja parantavien kehitysaatteiden lippu, vaan se on mustan hirmuvallan lippu, jonka seurauksia ovat nälänhätä, rutto ja kuolema. Sanalla sanoen: tämän kansan täydellinen perikato.

Tämä on käärme, jota me elätämme povellamme. Ja tämä käärme on milloin tahansa valmis ojentamaan pistimensä meitä itseämme, suomalaisia työmiehiä vastaan ja turmelemaan meidän kotimme.

Kuka nämä sotarosvot on tänne koonnut? Punainen hallituksemme, joka sortaa ajatuksen- ja omantunnonvapautta ja joka on syössyt kansamme veljessodan turmioon. Hallituksemme, joka sulkee tehtaita, tyhjentää valtion kassat, kykenemättä niitä jälleen täyttämään muulla kuin ryöstösaaliilla, joka murhauttaa toisinajattelevia kansalaisia, miehiä, joiden suurin rikos on se että he ovat uskaltaneet julkilausua sen, mitä totena pitävät. Hallituksemme, joka edelleen ryöstää sotajoukoilleen maamiehen siemenviljaa, välittämättä siitä, onko meillä mitään, mistä tulevia vuosia elämme.

Mutta toisellakin tavalla on meitä petetty ja petetään joka päivä. Meille levitetään Kansanlehdessä ja Työmiehessä vääriä tietoja taisteluista ja kuitenkin nousee punaisen armeijan kaatuneitten ja haavoittuneitten lukumäärä jo sivu 3,000, Valkoinen armeija saartaa kaupunkimme pian joka puolelta ja silminnäkijäin kertomusten mukaan sillä on täydellinen ylivoima niin mieslukuun kuin asestukseenkin nähden. Jo nyt on ilmeisen selväksi käynyt, että taistelu sitä vastaan on mieletöntä, sitäkin enemmän, kuin punaiseltakaartilta puuttuu sotilaallisesti koulutettu ja ankaraan sotakuriin tottunut jogto, Mutta yhä meille vain syötetään valheita ja rohkeutta koetetaan keinotekoisesti pitää yllä.

Toverit! Meidät on "Punainen hallitus" julkeasti pettänyt ja se on osottautunut arvottomaksi olemaan meidän hallituksemme. Me panemme jyrkän vastalauseemme sen sortopolitiikkaa vastaan, sillä me emme ole roistoja ja sotarosvoja, vaan rehellisiä

Tampereen työmiehiä.

1959:
2334

https://www.doria.fi/handle/10024/129697

Sittenkun muutamat Mikkelin ja Karjalan suojeluskuntiin kuuluvat soturit eräänä päivänä kuluvan helmikuun alussa olivat joutuneet saarroksiin noin ½ kilometriä Mäntyharjun asemalta etelään päin ja vihollisten joukkojen vangiksi, löydettiin vähän aikaa sen jälkeen kuin kolme vihollisten junaa oli kulkenut Mäntyharjun asemalta etelään päin, sanotun aseman ja Varpasen pysäkin välillä noin 4 ½ kilometriä Mäntyharjun asemalta, rautatien varrelta kuusi ruumista, jotka ilmeisesti oli junasta heitetty, ja suosta yksi ruumis sekä Mäntyharjun Vaivaistalon riihestä, sen jälkeen kuin viholliset olivat sieltä poistuneet, seitsemän ruumista, ja tunnettiin ruumiit hävinneiden sotureiden ruumiiksi. Koska suojeluskuntalaiset ennen kuolemaansa olivat joutuneet sangen raa'an pahoinpitelyn alaisiksi, on Mikkelin suojeluskuntapiirin Esikuntapäällikkö tänään määrännyt, että sanotut ruumiit ovat tarkastettavat ja valokuvattavat sekä tarkastusta toimittamaan asettanut komisionin, johon huuluu: Rehtori Joos. Sajaniemi, Mikkelin työväenyhdistyksen puheenjohtaja V. Paavilainen, Mikkelissä olleen järjestyskaartiksi itseään kutsuneen joukkueen johtajana toiminut Seppä Karl Valden, piirilääkäri Carl Höijer, Kaupunginlääkäri Aku Sivola ja entinen Hovioikeudenasessori Birger Fagerström. Tätä tehtävää toimittamaan kokoontuivat allekirjoittaneet Mikkelin Lääninsairaalan ruumishuoneelle 18 päivänä helmikuuta 1918 kl. 2 j. p. p. ollen valokuvaaja August Gustafsson toimituksessa apuna ja havaittiin ruumiita tarkastettaessa seuraavaa:

1:ksi) *Olli Vartiainen.* Ruumis on paljain jaloin. Vaatteet avattu. Vasemman silmän ulko- ja yläpuolella haava, joka matkaan saatettu Vartiaisen eläessä. Vasempi poskiluu lyöty poikki. Valkoinen nauha hihassa.

2:ksi) *Emil Pettersson.* Ruumis paljain jaloin. Vaatteet avattu, housujen, liivin ja takin taskut nurin. Kallossa noin 8 cm. pitkä ja 3 cm. leveä lyöty reikä, josta aivot vuotaneet ulos.

3:ksi) *Henni Veriö.* Nimikirjaimet H. V. takin vuorissa. Ruumis paljainjaloin. Vaatteet avattu. Takin povitasku osaksi nurin. Oikealla puolella ohimossa iso, Veriön eläessä matkaansaatettu haava. Oikean lapaluun alapuolella kyljessä jaapanilaisella pistimellä tehty haava.

4:ksi) *Eeri Ikonen.* Ruumis paljain jaloin. Housut puuttuvat. Nenän juuressa aivoihin ulottuva Ikosen eläessä pistimellä tehty haava. Oikea alaleuka lyömällä murskattu. Valkoinen nauha hihassa. Oikeassa olassa valko-sininen rusetti.

5:ksi) *Oskar Koskinen.* Jalkineet, takki ja liivit puuttuvat. Paita revitty. Kädet ranteesta sidottu ristiin. Ruumis on mudan tahraama. Oikean silmän kohdalla 9 cm. pitkä ja 8 cm. leveä lyömällä tehty ammottava aukko, niin että silmä tyysten poissa ja nenä-luut murskautuneet. Vasemman korvan alapuolella ampumahaava. Oikean reiden juuressa pistin haava. Kaikki haavat ovat matkaan saatettu Koskisen eläessä, päättäen siitä, että niistä on vuotanut verta.

6:ksi) *Matti Turunen.* Jalkineet, sukat ja päällyshousut puuttuvat. Takin taskut nurin. Kasvo- ja pääkallonluut oikealla puolella murskattu lyömällä suurella, raskaalla aseella, niin että suurin osa aivomassaa on vuotanut ulos. Nenän juuressa, vasemmalla puolella pistinhaava. Oikeassa kyljessä pistimellä tehty haava, josta vuotanut paljon verta.

7:ksi) *Valdemar Heiskanen* Saappaat puuttuvat. Housut veriset. Vasemman polven on luoti lävistänyt ja on siitä vuotanut runsaasti verta. Vasemman korvan takana pistinhaava, joka on tehty kuoleman jälkeen.

Rehtori Sajaniemen poistuttua häntä kohdanneen heikkouden vuoksi klo. 3 siirryttiin täkäläiselle rautatieasemalle jossa lukitussa rautatievaunussa säilytetyt 7 suojeluskuntalaisen ruumiit tarkastettiin ja havaittiin:

1:ksi) *Väinö Veijalainen,* Otavasta. Ruumis on paljain jaloin. Vaatteet auki. Tyhjä tuppi vyöllä. Taskut tyhjät. Ruumis on niin lumessa, ettei vammoista saada selvää.

2:ksi) *Iisakki Väänänen* Otava. Ruumis on paljain jaloin. Vaatteet avattu. Pääkallon takapuolella ja päälaki poissa; luultavasti lyömällä murskattu. Aivot pursuneet ulos. Jäätyneet kasvot veriset.

3:ksi) *Ilmari Sairanen.* Otava. Jalkineet puuttuvat. Vasemmassa käsivarressa valkoinen nauha. Oikeassa suupielessä noin 5 cm. pitkä revitty haava. Päälaki veressä.

4:ksi) *Tancred Ihalainen.* Jalkineet, sukat ja takki puuttuvat. Liivit avattu. Housujen taskut nurin. Oikeassa sääressä ja selässä vaatteet veriset.

5:ksi) Veturinlämmittäjä *Lauri Stenholm.* Mikkeli. Jalkineet, takki ja liivit poissa. Paita revitty rinnasta. Takaraivossa noin 8 cm. pitkä verinen haava.

6:ksi) *Artturi Lantto.* Otavasta. Jalkineet puuttuvat. Housut, takki ja liivit avattu. Kasvoissa vasemmalla puolella verinen haava. Ruumis niin luminen, ettei voi tarkemmin tutkia.

7:ksi) *Toivo Koivunen,* Otavan maanviljelyskoulun Johtajan kotiopettaja. Jalkineet poissa. Vaatteet avattu. Vatsassa noin navan seudulla verinen pistinhaava. Koko puoli pääkallon luista murskattu tylsällä aseella.

Valokuuvaaja Gustafsson'ia kehoitettiin valokuvaamaan ruumiit ja toimittamaan kuvat Mikkelin Päämajaan.

Tarkempaa tarkastusta ei voitu toimittaa, osaksi siitä syystä että ruumiit olivat vaatteissa, joita ei oltu riisuttu, koska ruumiit vielä olivat jäätyneet, osaksi koska ruumiit olivat lumisia.

Tarkastuksessa näin tapahtuneeksi todistavat Mikkelissä 18 päivänä helmikuuta 1918.

Carl Höijer.

K. Valden. **S. Paavilainen.**
Aku Sivola. **Joos. Sajaniemi.**
Birger Fagerström.

https://www.doria.fi/handle/10024/128368

Päiväkäsky

Tampereen, sen ympäristön ja rintamiemme punakaartilaisille

Vaikka lahtarikaartit esiintyvät raakamaisesti, ampuen rintamilla toimivia sairaanhoitajiamme, rääkäten ja telottaen heille vangiksi joutuneita punakaartilaisia ja muita puoluetovereitamme ja hävittäen tarkoituksettomasti kansallisomaisuuttamme, tehden ne kaikki konnuuden viattomassa vihassa, emme me, toverit, me, joilla on voima ja vakaumus tukenamme ja oikeuden saavuttaminen päämääränämme, mittaa heille samalla mitalla, vaan kaikista lahtarien kataluuksista syntyvän vihantunteen me kukin itseksemme ja kaikki yhdessä jalostamme ritarilliseksi taisteluhaluksi, joka nopeasti vie yleistaistelumme perille.

Siksi jyrkästi kielletään:

1) aseettomien, sekä vangiksiotettujen ja antautuneitten lahtarien kiduttaminen ja tappaminen, jotka sen sijaan tulee jättää vallankumousoikeuksien vallankumouslain mukaan tuomittaviksi,

2) samoin ankarasti kielletään ryöstäminen ja rosvoaminen.

Toverit, kun taistelumme tapahtuu näissä rajoissa, on meidän vastaisuudessa, asestetut lahtarit lyötyämme, helpommin vakiinnuttaa kaikille oikeutta tarkoittava kansanvaltamme.

Tampere, 10 p:nä helmik. 1918.

Tampereen ja sen rintamaosien Puna-Kaartijoukkojen

PÄÄLLYSTÖ

Suomen Kansanvaltuuskunnan
Sisäasiain komisarion valtuuttama

T. W. HYRSKYMURTO
(Komisario)

A. Wasten
(Ylipäällikkö)

K. M. Evä
(Piiripäällikkö)

https://www.doria.fi/handle/10024/128913

Sinänsä kaarteissa ei ollut paljon eroja vaan myös valkoiset kehuivat saavansa apua ulkomailta, vaikka he joutuivat kyllä maksamaan aseista ja päätyivät ostamaan niitä Saksasta sen seurauksena, että ruotsalaiset eivät suostuneet myymään niitä heille. Myöhemmin on ollut paljon riitaa siitä, että kummat olivat lain ja oikeudenmukaisuuden puolella, mutta ne vaikuttavat olleen kumpaisillekin melko vieraita käsitteitä ja suurin ero oli siinä, että punaiset aloittivat sodan.

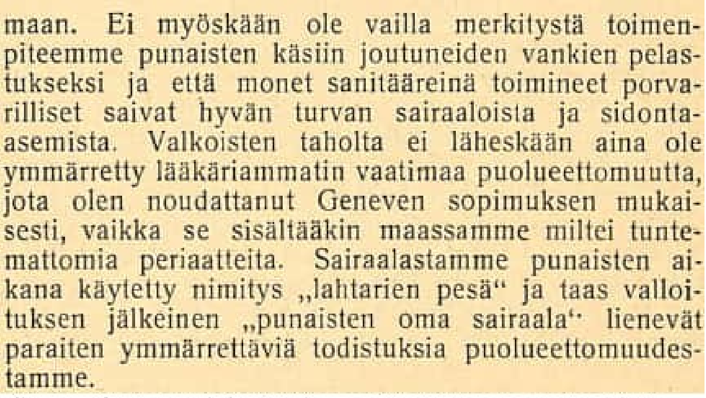
maan. Ei myöskään ole vailla merkitystä toimenpiteemme punaisten käsiin joutuneiden vankien pelastukseksi ja että monet sanitääreinä toimineet porvarilliset saivat hyvän turvan sairaaloista ja sidonta-asemista. Valkoisten taholta ei läheskään aina ole ymmärretty lääkäriammatin vaatimaa puolueettomuutta, jota olen noudattanut Geneven sopimuksen mukaisesti, vaikka se sisältääkin maassamme miltei tuntemattomia periaatteita. Sairaalastamme punaisten aikana käytetty nimitys „lahtarien pesä" ja taas valloituksen jälkeinen „punaisten oma sairaala" lienevät paraiten ymmärrettäviä todistuksia puolueettomuudestamme.

Suomalainen yhdistys haavoitettujen ja sairaitten sotilasten hoitamista varten: Suomen Punainen Risti https://www.doria.fi/handle/10024/128597

Heti sodan jälkeen monet punaiset etsivät syytä häviöön anarkiasta eivätkä niinkään ihmetelleet, miksi valkoiset tappoivat paljon ihmisiä tukahduttaessaan sitä, ja vasta myöhemmin keksittiin, ettei kokemuksesta tarvinnutkaan oppia mitään, koska anarkian saattoi siirtää valkoisien syyksi sillä tekosyyllä, että sitä esiintyi heilläkin. Pitkän jankuttamisen avulla monet punaiset saivat ainakin omat lapsensa uskomaan, että murhaaminen ja ryösteleminen olivat leimallisesti senaatin joukkojen toimintatapoja.

Kuitenkaan aina ei ole voinut olla johdonmukainen, koska anarkia on kuitenkin hieno asia, ja kuvaava esimerkki siitä on säveltäjä Toivo Kuulan tapaus. Hän kunnostautui jo lapsena tappelemalla huomattavan paljon ja vihasi aivan erityisesti ruotsinkielisiä suomalaisia ja kaikkia auktoriteettihahmoja. Myöhemmin hän oppi vihaamaan myös punaisia ja Viipurin valtaamisen jälkeen hän oli juhlimassa voittoa jääkäreiden kanssa ja alkoi ilmeisesti haastaa riitaa ja tapella, mikä johti lopulta siihen, että hän alkoi riehua puukon kanssa ja jääkärit ampuivat hänet. Punaisien ja lahtareiden huonoista väleistä huolimatta myös punaiset olivat sitä mieltä, että Kuula oli hieno mies ja jääkäreiden olisi täytynyt pitää hänestä huolta, vaikka kaikki olivat tiettävästi umpihumalassa ryypättyään spriitä.

Välikohtausta on tulkittu myöhemminkin määrätietoisesti siten, ettei Kuulassa ollut mitään vikaa, eikä tavallaan ollutkaan, sillä suomalaiset tarvitsevat hänen kaltaisiaan ihmisiä järjestäytymiseen. Kapinamielialan syntymiseen ei tarvita kovin ihmeellistä syytä ja siihen liittyy lähes aina puheita sisällissodasta, eli Kuula oli tavallaan hyvin tärkeä ihminen, mutta vain jos kykenee pitämään jotain pikkuasiaa pätevänä syynä aloittaa sisällissota.

Kuulan kuolema liittyi ilmeisesti joko siihen, että jääkärit alkoivat härnätä häntä laulamalla saksankielistä laulua, tai siihen, että joku heistä sattui loukkaamaan häntä verisesti olemalla ruotsinkielinen, ja vaikka lahtarit olivat tavallaan saksalaisien kavereita ja he olivat saaneet suurimman osan ruotsinkielisistä suomalaisista puolelleen, niin se ei suinkaan tarkoittanut sitä, että liittolaisuuksien olisi tarvinnut olla pysyviä. Jos punaiset olisivat voittaneet, niin he olisivat selvästikin alkaneet tappaa toisiaan, sillä ainakin radikaalit ja radikaalimmat vihasivat toisiaan suunnattomasti, ja myös valkoisilla oli samanlaisia pyrkimyksiä, mutta tappamisen esteenä oli senaatin armeijaksi ryhtyminen ja liittolaisuus Saksan kanssa. Mahdollisesti jääkäritkin olivat Kuulan vihollisia, sillä he eivät olleet kuuluneet lahtareiden omiin suunnitelmiin.

14.

Suomessa valehdellaan paljon siitä, että voittajat kirjoittavat historian, mutta ainakin Suomen kohdalla pätee sellainen sääntö, että historian kirjoittavat valehtelijat, joten sisällissodasta on kaksi suosittua versiota, joista on erilaisia variaatioita, mutta kumpikaan ei ole totta, ja jos niistä kinaaminen alkaa kyllästyttää, voidaan kokeilla välillä uusiakin valeita. Tapahtumia olisi helppo ymmärtää siltä pohjalta, että punaiset aloittivat sotatoimet ja julistivat sodan hallitusta vastaan ja kapina kannatti tukahduttaa toimiviksi havaituilla keinoilla ennen kuin kansa ehti taantua pitkän vihan välirauhojen aikana käytyjen rappasotien tasolle, mutta suomalaiset tietäjät tarvitsevat niin suuria erimielisyyksiä, että jopa tällaiset hyvin selvät tosiasiat unohtuvat helposti kun tietäjät alkavat kinata asioista keskenään.

Valkoinen totuus on pääpiirteissään sellainen, että Suomi sodittiin itsenäiseksi, kun taas punaiset väittävät estäneensä jotenkin valkoisia saamasta liikaa valtaa, ja näistä valkoisien versio on helpompi omaksua, koska se on vain perätön väite, jota ei pitäisi joutua perustelemaan ollenkaan, kun taas punaisien selittelyssä on outo logiikka eikä tarina ole kahta kertaa täysin samanlainen. Kumpikaan ei onnistu selittämään sitä, ettei Mannerheimin maine lopulta kärsinyt sisällissodan takia, vaikka hänelle kasataan vastuuta sen tapahtumista kummassakin, koska niissä ei oteta huomioon sitä seikkaa, että suomalaisilla on runsaasti kokemusta muiden suomalaisien valehtelemista ja sisällissodan lopettaminen ennen kuin se ehti kehittyä suosituksi, oli tärkeintä, mitä siinä saavutettiin, koska sekä punaiset, että valkoiset olivat pilanneet maineensa jo aikaisemmin. Moni ajatteli sen alussa, että kyse oli taas jostain lakosta, ja oikealta sisällissodalta se alkoi vaikuttaa vasta kun oli selvää, että hullut tappoivat toisiaan enemmän kuin pelkissä lakoissa, koska samoja puheita oltiin kuultu aikaisemminkin.

Sisällissotakehityksen luonne näkyy hyvin taiteilijapiirien toiminnassa, sillä se ei näkynyt taiteissa, vaikka moni taiteilija olikin valinnut puolensa jo etukäteen, vaan sen tilalla on kansallisromantiikaksi kutsuttu kansainvälinen muoti-ilmiö, jossa kehiteltiin aivan erilaista suomalaisuutta vanhojen tarinoiden pohjalta. Sotaa ei valmisteltu avoimesti, koska sillä ei ollut niin paljon kannatusta, että sen olisi ollut pakko tapah-

tua, ja vaikka sen osapuolet loivat myöhemmin myyttiä kahtia jakautuneesta kansasta, niin kansan koko laskettiin miljoonissa ja niille tuhat sotilasta oli jo paljon.

Nykyajan perusteella on helppo arvata, että kansallisromanttinen huuhaa auttoi vähemmistöjä aloittamaan sisällissodan, koska suomalaiset eivät näe eivätkä kuule mitään jos heille on tarjolla sellaista paremmuudentunnetta, joka ei perustu mihinkään. Nykyisin he ovat täynnä itseään siksi, että heillä on muka niin täydellinen yhteiskuntajärjestys, että se torjuu sisällissodat jotenkin itsestään, ja jos tähän mielikuvaan uskominen alkaa käydä vaikeaksi, niin sitten aletaan puuhata sensuuria, jonka avulla voisi jatkaa oman suunnattoman paremmuutensa palvomista. Ennen sisällissotaa paremmuus kasattiin eri aineksista, mutta mitään todellista kehitystä ei ole tapahtunut vaan vanhat sadut on korvattu koulutettujen asiantuntijoiden jaarituksilla, jotka eivät eroa kansallisromantiikasta todenperäisyytensä puolesta vaan ero on siinä, ettei niissä ole edes samaa älyllistä sisältöä kuin vanhoissa saduissa.

Suomalainen kansallisromantiikka perustuu tietenkin rosvokansan tarinoihin ja sisällissota vastasi niitä aika hyvin, mutta suomalaisien pitää satuilla kansanluoteensa todellista paremmaksi ja tarjolla oli myös muita hyviä vihollisuuksia, joiden avulla oli hyvä unohtaa punaisien ja valkoisien väliset jännitteet. Kansallisromantiikka syntyi 1800-luvulla alkaneesta suomalaisuuden ja ruotsalaisuuden ihailijoiden välisestä riidasta, joka alkoi 1900-luvun puolella olla jo lähinnä rasittava muiden kuin kaikkein pahimpien riitapukareiden keskuudessa, ja näin rannikoilla voitiin elää hyvin erilaisessa tilanteessa kuin sisämaassa, jossa ruotsalaisuuden ihannoijia ei ollut niin paljon, että he olisivat häirinneet merkittävästi erilaisien suomalaisuuksien ihannoijien välistä riitelyä.

Valkoiset muistuttivat rannikon suomalaisuusväkeä enemmän kuin punaiset, joten punaiset saivat osan rannikkokaupungeista haltuunsa melko helposti, koska sitä ei osattu odottaa vaan he ikään kuin aineellistuivat tyhjästä pilaamaan muiden käsitykset tilanteesta.

Kuitenkin huomio oli jo keskittymässä todellisen historian tutkimiseen ja Werner Tavaststjerna kirjoitti jo ennen sisällissotaa asiakirjalähteisiin perustuvaa kirjaa pitkästä vihasta ja sen ensimmäinen osa julkaistiin kesäkuussa vuonna 1918, mutta koska hän oli ollut aikaisemmin mukana politiikassa ja hänen tyttärensä Elli Hiidenheimo oli sisällissodan alkaessa Suomalaisen puolueen kansanedustaja, politiikan huipulla ei ollut syytä odotella sen julkaisemista vaan siellä oli mahdollista tietää jo aikaisemmin, mitä oli odotettavissa, ja yrittää ottaa oppia kauan sitten tehdyistä virheistä.

Wikimedia Commons/Akseli Gallen-Kallela: Sammon puolustus https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Gallen-Kallela_The_defence_of_the_Sampo.png

Wikimedia Commons/Pekka Halonen: Avannolla Suomalaisessa kansallisromantiikassa yhdisteltiin fantasiamaailman aiheita ja suomalaisien elämää esittäviä aiheita, jotta sen yleisö pystyi vieraantumaan todellisuudesta. https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Pekka_Halonen_-_Washing_on_the_Ice_-_Google_Art_Project.jpg

Minun taas oli ollut mieleni asettua Karjalaan, jossa olin koko syksyn viettänyt ja josta vain olin saapunut Helsinkiin samoin eräitä käytännöllisiä asioita järjestämään. Nyt me olimme kiikissä. Pidettyämme pienen sotaneuvottelun päätimme molemmat jäädä Helsinkiin tapausten lähempää kehitystä kaikessa rauhassa odottamaan.

Kumpikaan meistä ei luonnollisesti aavistanut, että tuo odotus kävisi niin pitkäksi.

Oltiinhan jo totuttu suurlakkoihin. Korkeintaan viikon se kestäisi, vakuuttelimme toisillemme, korkeintaan pari. Jos joku uskalsi puhua useammasta, teki mieli antaa selkään hänelle.

Eino Leino oli tärkeä kansallisromantiikan ajan runoilija ja häntä pidetään yhä kansan syvien tunteiden tulkkina, joka tiesi nämä asiat paremmin kuin kansa itse, mutta silti hän ei onnistunut tunnistamaan sisällissotaa siinä vaiheessa kun se oli jo alkanut.
https://www.doria.fi/handle/10024/100607

Ferdinand von Wrightin maalaus Taistelevat metsot on Suomen osalta kansallisromantiikan ajan onnistunein, ja ehkä jopa ainoa onnistunut taideteos, sillä vaikka se ei oikeastaan liity koko asiaan millään tavalla, siinä kuitenkin yhdistyvät kanalinnun aivot ja paremmuuskilpailu, joten se liittyy kuitenkin suomalaisuuteen enemmän kuin yksikään Suomen historiaa tai Kalevalan tarinoita kuvaava maalaus.

Ateneum/Tekijänoikeusvapaa
https://www.kansallisgalleria.fi/fi/object/389906

Vaikka valkoiset olivat sisällissodan jälkeen tietenkin sankareita, koska he tukahduttivat aseellisen kapinan, niin lopulta ongelmaksi muodostui se, että suomalaisen kulttuurin jatkuvuus on suunnilleen sauna järven rannalla ja mökki rantalepikossa. Jokaisen sukupolven on saatava kinata historiasta kaikessa rauhassa keskenään ja heti tapahtumien jälkeen syntyy haastajien sukupolvi, joka voi vartuttuaan ryhtyä kaatamaan luutuneita käsityksiä, koska sillä ei ole lainkaan omakohtaista kokemusta, mutta sitäkin paremmat mahdollisuudet tavoitella mahtavan tietäjän asemaa, koska sitä ei voi saavuttaa tietämällä asiasta jotain oikeasti vaan täytyy rakennella kuulopuheista niin mukaansatempaava tarina, että suuri osa muista ummikoista haluaa olla samaa mieltä. Myöhemmät sukupolvet yrittävät korvata tämän sukupolven keksimät tarinat omillaan ja lopputulosta voi kutsua kohteliaasti tarustoksi, vaikka kyse onkin lähinnä bulkkiviihteestä, jossa kierrätetään samoja epäuskottavia henkilöhahmoja ja juonikuvioita niin uskollisesti, ettei suomalaisien ole tarpeen tutustua historiaansa kokonaisuudessaan, koska se on vain joukko kuluneita tarinoita, joita sijoitetaan erilaisiin ympäristöihin.

Kehityksen voi nähdä koko ajan, sillä omakohtaiset kokemukset ja niiden puuttuminen estävät eri sukupolvia olemasta samaa mieltä lähihistoriasta, mutta suomalaiset eivät vaikuta huomaavan sitä itse, sillä he ymmärtävät kaukaista historiaa mieluiten tarinoiden avulla. Arkeologinen löydös muuttuu historioitsijoidenkin puheissa helposti pseudohistoriaksi, koska ne eivät usein sovi tyhjästä keksittyihin käsityksiin, eli jos suomalainen historioitsija väittää, etteivät karjalaiset ole voineet polttaa ruotsalaisien pääkaupunkia, koska Karjala on kaukana Ruotsista, kyse on vain suomalaisuudesta, joka estää huomaamasta, että Pohjanmaalla oli siihen aikaan karjalaista asutusta ja ruotsalaiset elivät lahden toisella puolella.

Sisällissodan aikaisien tapahtumien käsittelemisessä ei ole tapahtunut edistymistä viimeisen reilun sadan vuoden aikana vaan kehitys on mennyt päinvastaiseen suuntaan, koska sisällissodan osapuolien levittämässä propagandassa on niin runsaasti kliseisiä aineksia, että se on päässyt osaksi historiankirjoitusta ja aihetta käsitellään lähinnä olemalla eri mieltä siitä, että kuinka paljon seoksessa on oltava millaistakin propagandaa. Sisällissodan jälkeinen aika on jo lähes tuntematon eikä ole yhtäältä lainkaan sopivaa pitää valkoisia sankareina, ja toisaalta punaisien ahkerasti harjoittama itsekritiikkikin sotii myöhempien aikojen tietäjien sepittämiä käsityksiä vastaan. On suorastaan hävytöntä ajatella, että sankarit kukistivat Sosialidemokraattisessa puolueessa piilotelleiden anarkososialistien kapinan, vaikka se täsmääkin aika hyvin silloisien käsityksien kanssa, ja näin päästään ihmettelemään sitä, että puolueen annettiin osallistua taas politiikkaan pian sodan jälkeen, vaikka silloin ymmärrettiin, että kyse oli talonpoikaisväestön liikehdinnöistä ja vasta myöhemmin sen pyrkimykset saada koko väestö mukaan sisällissotaan ovat muodostuneet kiinteäksi osaksi historiantulkintoja ja jopa kielenkäyttöä.

Nykyisen historiankirjoituksen suurimmaksi ongelmaksi vaikuttaakin muodostuneen tässä aihepiirissä se, että sisällissodan jälkeen syntynyt viihdekirjailija Väinö Linna on juuttunut kaikkein mahtavimmaksi tietäjäksi, vaikka hän kuoli jo vuosikymmeniä

sitten, koska hyvin kirjoitettujen viihdekirjojen haastaminen on tietokirjailijoille liian vaikeaa.

Myös rosvon taipumukset vaikuttavat asiaan, mutta eivät kuitenkaan kovin paljon, sillä suomalaiset ovat kehittyneemmille huijareille helppoa saalista. Heidän valehtelussaan pääpaino on tietäjien sekavilla tarinoilla, joissa korostuu se, että joku yrittää saavuttaa luontaisen asemansa luontaisilla menetelmillä sellaisissa olosuhteissa, joissa pitäisi jo yrittää vähän enemmän, koska älyttömien juttujen kertominen on valehtelemista. Vaikeaa se ei olisi, sillä historiaan perehtyminen vie aikaa ja on pitkän päälle puisevaa, koska siinä ei tarvita älyä juuri lainkaan, mutta jos on syntynyt tietäjäksi, niin sitten siinä voi kyllä epäonnistua kunnolla, koska tietäjällä on tarve teeskennellä sellaista mullistavaa oivallusta, joka ei liity asiaan millään tavalla.

Rosvojen tyylillä perättömät tarinat on tarkoitettu lavastamaan jotkut syyllisiksi tai pelkästään horjuttamaan yhteiskuntajärjestystä, mutta toisaalta tietäjät ovat paisutelleet rosvojen merkitystä. Heidän tarinoissaan tavallinen kivikirves muuttuu kätevästi oman aikansa huipputeknologiaksi, jotta siitä horisevan tietäjän arvo alan asiantuntijana kasvaisi helposti, ja viikingeistä on tehty samalla periaatteella poikkeuksellisen hurjia raakalaisia, vaikka siihen aikaan valtiovalta vastasikin tällaiseen terroritaktiikkaan rääkkäämällä kiinni saatuja rosvoja ajan kanssa, jotta näiden maine ei olisi päässyt kehittymään toivottuun suuntaan. Monessa paikassa on pidetty orjakauppaan sekaantuneita rosvoja häkeissä julkisilla paikoilla, jotta kansa olisi oppinut nauttimaan heidän näännyttämisestään nälkään ja ehkä myös tappanut aikaa tökkimällä heitä kepeillä.

Jopa Ruotsissa tietäjien koheltaminen on tärkein syy siihen, että menneisyys pyrkii muuttumaan oudoksi ja sekavaksi, ja selvimmin sen näkee Tampereen taisteluissa kuolleen Olof Palmen samannimisen veljenpojan murhan tutkimisessa. Siitä on kehitelty jonkin verran poliittisia salaliittoteorioita, joiden avulla yhteiskunnallinen ilmapiiri on saatu kehittymään turvattomammaksi, mutta ne ovat kuitenkin marginaalinen ilmiö, koska tietäjät ovat innostuneet naamioimaan valtavan määrän huonoja arvauksia huomionarvoisiksi teorioiksi.

Tyypillinen tietäjän keksintö perustuu siihen, että kun keskittyy putkinäköisesti johonkin pikkujuttuun, voi teeskennellä tutkivansa jotain olennaista ja vetää lähes merkityksettömästä aineistosta aivan liian suuria johtopäätöksiä, ja näitä tarinoita käytetään yleensä myös Suomen sisällissodan sotkemiseen, jossa korostuu myös perisuomalainen heikkouden halveksuminen, joka on varsin merkillinen ilmiö, sillä uhkiin varautuminen on suomalaisille eräänlainen heikkouden maailmanennätysyritys, johon muukalaisen on luontevinta reagoida siten, että näin heikon ja yhteiskuntakelvottoman kansan hyvinvoinnista on aivan turha olla huolissaan. Siitä muodostuu todella nopeasti järjetön paremmuuskilpailu, jossa eri joukkueet kannattavat erilaisia selitysmalleja, joista yksikään ei kuitenkaan ole realistinen, koska niiden pitää olla niin erilaisia, että jos jokin joukkue sattuu vahingossa voittamaan, se voi leuhkia sillä, että muut olivat täysin väärässä. Jälkiselvittelyissä korostuu sitten muiden syytteleminen,

sillä mikään joukkue ei halua myöntää, että tuli taas kerran epäonnistuttua kunnolla valehtelemalla ilman mitään tolkkua, ja tämä on suomalaisien sodissa kaikkein pisin taistelu, sillä erittäin huono varautuminen pitää yrittää selitellä jälkikäteen muiden syyksi, jotta ei tarvitsisi joutua heikon rooliin.

Näin ollen on täysin luonnollista, että oikeisto alkoi ensimmäisenä selitellä punaisien olleen uhreja, koska yhtäältä sen ei tarvinnut käsitellä sodan häviämiseen liittyvää heikkoutta, mutta toisaalta suurin osa siitäkään ei ollut tajunnut ajoissa, että sota oli alkamassa. Ehkä sota ei edes olisi päässyt alkamaan, jollei oikeiston pahin uhka olisi ollut se, että vasemmisto saisi enemmän valtaa järjestyskaarteissa, koska se oli tärkeä syy siihen, ettei epäpoliittisia kaarteja juuri saatu aikaiseksi Helsingin ulkopuolella vaan niiden muodostaminen jäi ääriaineksille.

Heti sisällissodan jälkeen, ja luultavasti jo sen aikana, oikeistossa oli käynnissä kinastelu siitä, että missä määrin punaiset olivat olleet vain olosuhteiden uhreja, koska suurin osa oikeistosta ei halunnut ottaa huomioon sitä, että sotaa edeltäneissä levottomuuksissa oli kuollut niin paljon ihmisiä, että sen voisi mieltää alkaneen jo vuonna 1917 ja jopa ennen marraskuun puoluekokouksen jälkeen alkanutta punaista terroria, mutta koska sisällissotaan varautuminen on Suomessa eräänlainen yhdistelmä naurettavuutta ja olemattomuutta eikä kukaan kuitenkaan halua olla niin heikko, että syyllistyisi moiseen, punaisien julkisuuskuva alkoi kaunistua jo vuoden 1918 puolella ja kapinan ideologisesta luonteesta kertova kirjallisuus oli kiellettyä vielä kauan sisällissodan jälkeen.

Myöhemmin tarinaan liitettiin myös valkoisien nöyryyttäminen, koska sodan aloittaminen on vahvuutta eivätkä he onnistuneet tekemään sitä, ja se on toteutettu lähtemällä siitä, että he olivat lähinnä reppanoita ja heidät pelasti alkoholisoitunut Venäjän armeijan kenraali, eli Mannerheim, jonka ammattitaito edusti sitä, mitä vastaan he taistelivat. Kaikki se, mitä politiikan huipulla tapahtui, ei ole lainkaan mielenkiintoista jo pelkästään näiden syiden nojalla, joten siellä tapahtuneita petoksia ei tarvitse kierrellä erikseen.

Kun Suomi täyttää pyöreitä vuosia, on tärkeää levitellä sellaisia valeita, joista pidetään politiikan huipulla, ja yksi satavuotisjuhlien teemoista oli vihapuhe, josta aiheutunut kierre johti jotenkin väkivaltaan ja edelleen sisällissotaan, jonka syitä ei tarvinnut kaivella sen enempää. Siinä vaiheessa torjuttiin oikeistopopulismin nousua, mikä oli seurausta siitä, että kaikki muut olivat jo ehtineet valehdella uskottavuutensa pois eikä varastossa ollut muita vaihtoehtoja, vaikka se oli oikeastaan jo tapahtunut ja oikeistopopulisminkin uskottavuus alkoi olla laskussa. Seuraavaksi katsottiin, olisiko vasemmisto ehtinyt uudistua edes sen verran, että se kykenisi olemaan edes vähän aikaa luotettavampi, mutta koska oikeistopopulismin nousua oli totuttu vastustamaan, niin sitä piti jatkaa ja siihen liittyi vihapuheen vastustaminen, joka oli tärkeä asia etenkin silloin kun kyse oli sellaisesta vihapuheesta, joka hyödytti oikeistopopulisteja, eli muiden poliitikkojen aiheuttamasta tyytymättömyydestä aiheutunut mölinä oli vihapuhetta. Sisällissodan piti sitten johtua siitä, ja asiantuntemuksen laadusta voi

aina tinkiä sen verran, että voi yrittää luoda uraa tekaisemalla todisteita poliitikkojen puheiden tueksi. Huvittavinta tilanteessa oli se, että oikeistopopulisteja syytettiin siitä, että he yrittivät omia talvisodan voidakseen keksiä siitä perättömiä tarinoita omaan käyttöönsä, vaikka muut käsittelivät sisällissotaa aivan samalla tyylillä huolimatta siitä, että tietyt siihen liittyvät seikat olisi kannattanut ottaa puheeksi viimeistään silloin, jotta venäläiset eivät olisi voineet lukea vanhoista asiakirjoista, mitä kaikkea Suomessa voi puuhata ilman, että suomalaiset tajuavat sitä, koska se oli Ukrainan kriisin alkamisen jälkeistä aikaa. Ssuomalaiset olivat kyllä kovasti ymmärtävinään näitä asioita ja siitä kehittyi erillistodellisuus, jollaisia voi käyttää myöhemmin erillishistorioiden keksimiseen, ja vaikka sen kehitteleminen oli tärkeä osa julkista keskustelua vuosien ajan, niin se ei perustunut paljon mihinkään eikä tällaisia asiakirjatodisteita siten edes osattu kaivata.

Myös vihapuheen vastustaminen oli hauska ilmiö, koska siitä kehittyi lähinnä naurettava temppu, jolla yritettiin rajoittaa tavallisen kansalaisen oikeutta yrittää murtaa demokraattisesti valitun päättäjän tahto haukkumalla ja uhkailemalla siten, että haukkumiselle ja uhkailemiselle jäisi kuitenkin tilaa siinä tapauksessa, että osaisi perustella tarvetta siihen epämääräisillä tekosyillä. Haukkuminen ja uhkaileminen oli jo valmiiksi vähän kiellettyä, mutta ei niin paljon, että epämääräinen tappamisella vihjailu olisi ollut yhtä vakava asia kuin normaalissa valtiossa, koska kansa koki tarvitsevansa etenkin haukkumisen vapautta ja uhkailemisen vapautta se tarvitsi silloin kun pelkkä haukkuminen ei riittänyt. Oikeus haukkua poliitikkoja oli erityisen tärkeä journalisteille, kunnes heidän pyörittämänsä sananvapauskeskustelun vaikutus keskustelukulttuurin alkoi kohdistua kunnolla heihin itseensäkin, eli he alkoivat saada samanlaista palautetta kuin poliitikotkin, ja vaikka heidän mielipiteensä asiasta alkoivat muuttua siinä vaiheessa, niin he olivat kuitenkin ehtineet perustella oikeuttaan haukkua poliitikkoja jo niin paljon, ettei sillä ollut enää mitään merkitystä. Käytännössä tulikin todistettua, etteivät suomalaiset kykenisi torjumaan sisällissotaa edes siinä tapauksessa, että se todellakin johtuisi vain vihapuheesta, koska heidän ei tee mieli ottaa mallia niistä kansoista, jotka osaavat kieltää haukkumisen ja uhkailemisen ilman, että kieltoihin yritetään väkertää porsaanreikiä niitä varten, jotka eivät halua noudattaa niitä. Lisäksi rangaistukset haluttiin pitää lievinä sillä ajatuksella, että jos ne olisivat ankaria, niin voisi itse saada kunnollisen tuomion haukkumisesta ja uhkailemisesta, joten ongelman nimeäminen uudelleen vihapuheeksi ei oikeastaan muuttanut tilannetta millään tavalla, koska tilanne pysyi tässä suhteessa samanlaisena kuin se oli ollut aikaisemminkin.

Sisällissotaa on selitelty viime vuosina rasismillakin, sillä perättömän tarinan pohjaksi välttää aivan mikä tahansa muodikas selitysmalli, ja vaikka onkin totta, että suomalaiset hyödynsivät itsehallintoa ottamalla rotuopit koulujen opetusohjelmiin, niin ajoitus menee kuitenkin pieleen. 1800-luvulla maantiedon oppikirjoissa oli ruotsalaista rotuajattelua, josta ei oikein innostuttu, ja vasta vuosisadan vaiheessa päästiin kehittelemään suomalaisille omia rotuoppeja. Vei kauan ennen kuin muilta omaksuttu ajatus Pohjois-Euroopan valkoisen rodun ylivertaisuudesta onnistuttiin muuttamaan suoma-

laisien ylivertaisuudeksi ja rasismin lakipiste saavutettiin vasta 1960-luvulla, jolloin opetus alkoi lähestyä sisällissodan osapuolien asenteita, eli maailmasta löytyi suomalaisien lisäksi vain outoja kansoja, ja vaikka joillekin niistä voitiin antaa vähän jotain tunnustusta joistakin saavutuksista, niin pääasiassa saavutuksia nollattiin jättämällä ne mainitsematta. Ruotsalaiset olivat tietenkin hyvin tuttu kansa, mutta opetusohjelman mukaan heillä oli vain vähän jotain menestystä urheilussa, eivätkä venäläisetkään uhmanneet suomalaisien ylivertaisuutta, mutta opetuksella ei kuitenkaan saavutettu sisällissodan aikaista ilmapiiriä, jossa vääränlainen aksentti oli niin suuri synti, että sen takia saattoi joutua ammuttavaksi, ja tilanne oli niin sekava, ammuttavaksi saattoi joutua kumman tahansa osapuolen toimesta.

Moni Punakaartissa taistellut ruotsinkielinen välttyi joutumasta vankileirille siitä syystä, etteivät kaikki valkoiset pitäneet ruotsinkielistä punakaartilaista lainkaan mahdollisena, koska suuri osa punaisista vihasi ruotsinkielisiä, eikä kaikilla valkoisilla toisaalta ollut selvää käsitystä siitä, että mistä kaikista syistä heidän oma kaartinsa tappoi ihmisiä, jolloin vaikutti siltä, että venäläinen aksentti oli heidän oma syynsä tappaa ihmisiä.

Naapurikansojen herättämä vastenmielisyys sekoittuu helposti sisällissotaan, ja aivan samalla tavalla niitä voi käyttää henkilökohtaisien kaunojen kostamiseen ja kaikkeen muuhun, mitä voi ratkoa tappamalla ihmisiä, eikä tällainen opportunismi ollut lainkaan harvinaista Suomen sisällissodassakaan. Jollei ollut saanut koulusta mielestään riittävän hyviä arvosanoja, niin sitten opettaja saattoi olla luokkavihollinen, ja vihollisen parhaat urheilijat olivat tietenkin vaarallisia jopa siinä tapauksessa, ettei heidän tiedetty sekaantuneen sisällissotaan.

Kuitenkin rasismi liittyy näihin asioihin kiinteästi sillä tavalla, että sen avulla saavutettu ylimielisyys saa suomalaiset kokemaan, ettei heitä tarvitse estää mitenkään ajautumasta sisällissotaan. Kaikki sen suuntaiset pyrkimykset ovat vain turhaa ihmisien häiritsemistä, koska suomalaiset ovat maailman järkevin kansa ja heidän superälykkäät ajattelijansa kykenevät keksimään näihin ongelmiin nerokkaita ratkaisuja, eli vaikkapa sen, että sisällissota johtuu vihapuheesta ja sen voi estä helposti kieltämällä vihapuheen.

Omahyväisyys on onnistuttu nostamaan sellaisiin sfääreihin, ettei rasismia tarvitse enää opettaa kouluissa maantiedon tunneilla ja sitä voidaan jopa torjua määrätietoisesti, sillä kuvitteellisesta ylivertaisuudesta tulee niin mukava olo, että kaikkien muiden kansojen pitäminen huonompina on mahdollista käsittää suvaitsevaisuudeksi. Vihaliemisyyttä alkaa esiintyä siinä vaiheessa kun alkaa vaikuttaa siltä, etteivät suuret luulot olekaan totta, mutta niin kauan kuin ylemmyydentunne ei ole uhattuna, suomalaisien ylivertaisuuteen kuuluu se, etteivät he ole kehittyneet läheskään yhtä rasistisiksi kuin alempirotuiset kansat.

Tältä pohjalta on hyvä seota ja aloittaa seuraava sisällissota, koska sille ei ole mitään esteitä ja ne keinot, jotka mahdollistaisivat sen lopettamisen lyhyeen, ovat nykyisin sotarikoksia, sillä ne ovat muka vain täysin tarpeetonta julmuutta.

15.

Akateeminen kilpailu ylimmäisen tietäjän asemasta on niin kovaa, että säännöt on rukattu sellaisiksi, että kilpailijoita on mahdollisimman helppo kampittaa, ja tärkein temppu tässä on lähdetietojen merkitsemisestä uliseminen, koska se jotenkin muka takaa sisällön korkean tason, vaikka oleellisista tiedoista voi halutessaan jättää pois vaikka puolet. Jotta kilpailija tulisi varmasti kampitetuksi, journalistinen totuus syntyy kirjan loppuun kasatusta lähdeluettelosta, mutta tieteellisessä totuudessa ne täytyy merkitä sivun alalaitaa, ja näin ollen hyvän tietokirjan kirjoittaminen on käytännöllisesti katsoen mahdotonta, sillä jollei tietäjäehdokas itse pysty nollaamaan kilpailijansa kirjan arvoa, sen tekee joku muu. Sivuseurauksena viihdekirjailijat ovat vahvoilla, koska fiktion arvoa ei pysty nollaamaan tällä tyylillä, ja vaikka henkilöt olisivat keksittyjä ja tapahtumat muistuttaisivat jonkin verran todellisia tapahtumia, väittely sisällön luotettavuudesta johtaa helposti siihen, että viihdekirjailija selviytyy voittajana, koska tietokirjailijat poikkeavat totuudesta liian rohkeasti luottaessaan siihen, että riittää kun merkitsee käyttämänsä lähteet eikä luettele kaikkea sitä, mikä jäi käyttämättä.

Toinen akateemisessa maailmassa suosittu lähestymistapa on vastustajan mustamaalaaminen, ja se tekee viihdekirjailijoiden aseman vieläkin paremmaksi, koska he eivät voi jäädä pönöttämään tärkeinä sillä asenteella, että kun jokin asema on saavutettu, sen jälkeen voi kertoa totuutena aivan mitä tahansa, vaan kun yksi perätön tarina on onnistuttu myymään yleisölle, sama temppu täytyy tehdä vielä toisenkin kerran eikä se onnistu pönöttämällä, eli suhteen yleisöön täytyy olla niin toimiva, ettei akateemikkojen taholta tulevilla kampitusyrityksillä ole mitään todellista merkitystä.

Ulkomaisien agenttien osuus on luonnollisesti jäänyt käsittelemättä, koska he eivät sovi käsityksiin ollenkaan, ja samoin on jäänyt käsittelemättä se, että mitä agenttien toiminnasta myöhemmin seurasi. On helppo arvata, että saksalaisien agentit ovat varmaankin ajaneet saksalaisien etuja, mihin on kuulunut ulkopolitiikkaan sekaantumista asenteiden muokkaamisen avulla, mutta myöhemmistä vaiheista pistää silmään se, että kun suomalaiset suunnittelivat toisen maailmansodan loppupuolella Saksan hylkäämistä ja neuvottelivat liittoutuneiden puolelle siirtymisestä, eduskunnalle tuli tarvetta säätää niin sanottu Lex Tokoi, jonka avulla presidentti saattoi armahtaa punaisien puolella taistelleita suomalaisia, jotka oli tuomittu kuolemaan poissaolevina.

Oskari Tokoi on oiva esimerkki suomalaisesta karismasta, sillä paitsi, että hän johti senaattia siinä vaiheessa kun se kielsi kansanmiliisin, hän kuului niihin punaisien johtohahmoihin, jotka pakenivat Venäjälle ja jättivät lähes kaikki ne, joita he olivat innostaneet osallistumaan sisällissotaan, pärjäilemään omillaan. Kommunismi ei kuitenkaan ollut kivaa, joten hän liittyi brittien Murmanskin legioonaan, joka muodostettiin Venäjälle paenneista punaisista torjumaan saksalaisien pyrkimystä valloittaa Murmansk suomalaisien avulla. Myöhemmin hän pääsi sitä kautta siirtolaiseksi Yhdysvaltoihin, ja tällaisen henkilön armahtaminen sillä perusteella, että hän keräsi Yhdysvalloissa vähän rahaa suomalaisien sotaponnistuksia varten, oli niin naurettava

ajatus, että laki sai lempinimen hänen mukaansa. Toki osan petoksista saattoi selittää sillä, että Suomessa tiedettiin olevan brittienkin agentteja, mutta ei se kuitenkaan olisi vähentänyt niiden määrää, sillä vaikka hän olisikin ollut sellainen, niin brittien varoittaminen punavallankumouksellisien suunnitelmista ei olisi ollut paljonkaan avuksi suomalaisille.

Sisällissodan aiheuttamiseen osallistui runsaasti tällaisia henkilöitä kummallakin puolella, sillä Suomessa ei pääse uskottavuudestaan eroon vielä sillä, että vaikkapa pakenee velkojia ulkomaille ja jättää velat vanhempiensa maksettavaksi. Hankkeen keulakuviksi tarvitaan toki sellaisia kelmejä, jotka eivät ole vielä jääneet kiinni, mutta liikehdinnän uskottavuus ei katoa, vaikka mukana onkin täysin epäluotettaviksi tiedettyjä henkilöitä. Kansanluonne vaikuttaa olevan näiltä osin muinaisen orjakaupan peruja, sillä tällainen henkilö, joka sopisi loistavasti johtamaan orjien hankkimista, on niin suojatussa asemassa, että hän on syytön, kunnes toisin todistetaan, vaikka hän voi kyllä levitellä perättömiä syytöksiä muista kohtuullisen vapaasti. Jopa kaaoksen luominen kylvämällä riitaa on erittäin helppoa, koska syyksi ei sovi epäillä silkkaa pahaa tahtoa vaan kun ongelmia alkaa syntyä, niitä pahennetaan tekemällä riidanaiheesta poliittinen lyömäase, ja vastaavasti terveydelle vaarallisen tiedon levittämisen syyksi ei sovi epäillä silkkaa halua olla haitaksi muille, sillä tällaisen pahantahtoisuuden olemassaoloa ei haluta tiedostaa lainkaan. Yhteiskunta on koko ajan valmis antamaan Tokoin kaltaiselle johtajalle mahdollisuuden pettää kaikki muut, joten Lex Tokoi on tavallaan täysin ymmärrettävä laki, koska se antoi mahdollisuuden vapauttaa vastuusta ne, jotka osallistuivat sisällissodan aloittamiseen muuten kuin vakaumuksellisista syistä, eli lähinnä kai siksi, että se oli kivaa, mutta se ei kuitenkaan koskenut niitä, jotka jäivät aatteen takia kärvistelemään Neuvostoliittoon. Heitä ei sopinut armahtaa, mutta nämä täysin epäluotettavat veijarit olivat kokonaan toinen asia, ja olisihan heistä voinut toki haittaa olla jos liittoutuneet olisivat alkaneet puhdistaa Suomea saksalaisien agenteista, sillä edes vanhojen kavereiden käräyttäminen ei olisi ollut lainkaan vaikeaa jos siitä olisi ollut jotain hyötyä.

Sosialidemokraatit olivat yrittäneet saada aikaiseksi tällaisen lain jo ennen sotia, mutta silloin se kaatui siihen, että sekä oikeisto, että kommunistit pitivät Tokoin kaltaisia veijareita yksiselitteisesti pettureina. Ulkopoliittisesti se olisi ollut viisasta säätää jo silloin eikä vasta siinä vaiheessa kun neuvoteltiin rauhasta liittoutuneiden kanssa, koska Neuvostoliittoon jääneitä punaisia oli siellä tärkeissäkin asemissa, mutta toisaalta Suomessa ei kuitenkaan aleta ihmetellä, että paljonko tällaisen lain säätäminen juuri siinä vaiheessa tarkalleen ottaen näkyy rauhansopimuksessa huonoina ehtoina, saati sitä, että mahtaako sopimuksessa olla maksusuorituksia siitä hyvästä, että saksalaisien agentit jätettäisiin rauhaan, sillä kun veijareiden armahtaminen alkaa olla suosittu ajatus, ei sovi ihmetellä edes sitä, että mistä se tarkalleen ottaen johtuu. Suomalainen historiankirjoitus osaa kertoa, että ainoastaan Suomi maksoi toisen maailmansodan rauhansopimuksissa määrätyt sotakorvaukset kokonaisuudessaan ja se johtui suomalaisien tunnollisuudesta, mutta koska suomalaiset eivät ole tunnollisia, täytyy epäillä, että kyse on ollut todella tärkeistä asioista, eli esimerkiksi täysin epäluotetta-

vien veijareiden eduista.

Vaikka Venäjän vallan aikaista vallankumouksellisien vahtimista onkin pidetty Suomessa selvänä sortotoimena, niin sisällissodan jälkeen alkoi ilmetä pyrkimystä Ahvenanmaan irtaantumiseen Suomesta ja se oli riittävä syy turvallisuuspoliisin perustamiseen. Sen nimeksi tuli Etsivä keskuspoliisi, ja jo muutaman kuukauden kuluttua se täytyi luovuttaa valkoisille, jotka keskittyivät punaisien vahtimiseen ja jättivät omat ääriaineksensa rauhaan. Näin syntyi vuonna 1929 Lapuanliike, jonka oli tarkoitus vastustaa kommunismia, mutta se ajautui radikaalien aineksien takia niin pahoihin vaikeuksiin, että se piti lakkauttaa jo vuonna 1932. Sen jälkeen radikaalit alkoivat puuhata omiaan, eli tehdä pommi-iskuja, tuhopolttoja ja niin sanottuja muilutuksia, joissa vasemmistolaisia vihollisia vietiin väkisin Neuvostoliiton rajalle, ja näin radikaalien merkitys alkoi korostua vasemmistossakin. Maanpetoksellisesta toiminnasta saatiin tuomiolle tuhansia vasemmistoradikaaleja, mutta lopulta paljastui, että Etsivä keskuspoliisi tarkkaili myös oikeiston ääriaineksia, jolloin eduskunnasta löytyi riittävästi kannatusta sen lakkauttamiseen. Se tapahtui vuonna 1938 ja talvisota alkoi liian pian sen jälkeen, jotta olisi mahdollista tietää varmasti, mihin suuntaan sisäpolitiikka oli ajautumassa, mutta joka tapauksessa talvisodan alussa oli epäselvyyttä siitä, että mille puolelle vasemmisto asettuisi.

Suomea ei tietenkään pudistettu saksalaisien agenteista ensimmäisen maailmansodan jälkeen, vaikka se olisi ollut viisasta kun Saksa oli hävinnyt ja se oli pantu ahtaalle, ja toisessa maailmansodassa Suomi yritettiinkin taas liittää Saksaan. Suomalaiset itse ovat kovin kiintyneitä sellaiseen käsitykseen, että Neuvostoliitto esitti heille kohtuuttomia aluevaatimuksia. Kun he eivät suostuneet luovuttamaan sille yhtään mitään, se käytti keksittyä rajaselkkausta tekosyynä hyökätä Suomeen, ja kun suomalaiset olivat maailman parhaana soturikansana onnistuneet torjumaan sen hyökkäyksen, he lähtivät vähän myöhemmin sotimaan saksalaisien kavereina saadakseen Neuvostoliiton talvisodassa ottamat alueet takaisin. Tällainen käsitys ei sovi asiakirjatodisteisiin juuri lainkaan, mutta vaikka liittoutuneet keräsivät niitä sodan jälkeen talteen runsain mitoin, suomalaisien ei ole tehnyt mieli myöntää, että talvisota oli saksalaisien tapa estää Suomea olemassa sodassa liittoutuneiden puolella eikä niin sanottu jatkosota ollut talvisodan jatkosota vaan sisällissodan jatkosota, koska siinä saksalaiset olivat taas valloittamassa Suomea. Hitlerin pitämät puheet ovat kelvanneet heille lähdetiedoiksi, sillä hän ylisti julkisesti heidän sotataitojaan, mutta muistio siitä kokouksesta, jossa hän päätti tehdä Suomesta Saksan osavaltion, on jäänyt käyttämättä, vaikka se on Nürnbergin sotarikosoikeudenkäyntien asiakirjojen joukossa todistusaineistona ja koko komeus julkaistiin kirjasarjana pian oikeudenkäyntien jälkeen, eli se ei kuuluu siihen todistusaineistoon, jota pitää etsiä arkistoista, vaan sitä voi kysellä tavallisesta kirjastosta.

Kaikki salaisuudet eivät paljastu koskaan, sillä kaikkein salaisimmat agentit ovat Steinwachsin kaltaisia hahmoja, joista ei jää asiakirjatodisteita juuri lainkaan, mutta suuri kuvio on toisen maailmansodan osalta varsin selvä, ja kehitys kohti talvisotaa alkoi jo ennen sisällissotaa, jolloin Suomeen pesiytyi runsaasti saksalaista agenttitoi-

mintaa. Uusi yritys liittää Suomi Saksaan on alkanut kehittyä siinä vaiheessa kun Pohjoismaissa tuli muotiin outo puolueettomuuspolitiikka, jossa ei etsitä liittolaisia eikä tehdä hyökkäämättömyyssopimuksia, sillä vaikka Suomen kohtalosta päätettiin vasta talvisodan jälkeen, niin Suomen, Ruotsin, Norjan ja Tanskan liittämistä Saksaan oli suunniteltu jo aikaisemmin. Varsinkin Ruotsin osalta puolueettomuus oli varsin kummallista, sillä vaikka sitä oltiin harjoiteltu Napoleonin sodista saakka, niin silti saksalaisien sotasuunnitelmat nähtiin siellä tilaisuutena rikastua Kiirunan rautamalmilla ja se ryhtyi Saksalle niin tärkeäksi kauppakumppaniksi, että sen puolueettomuuden suojeleminen taisi olla suurin syy Tanskan ja Norjan valloittamiseen. Ilman sen avuliaisuutta sota olisi jäänyt paljon pienemmäksi, sillä saksalaisilla oli koko ajan niin kova pula kalustosta, että kaikki valloitetuilta alueilta löytynyt kelpasi käyttöön, ja ilman ruotsalaista rautamalmia heillä olisi ollut omaa kalustoa vielä paljon vähemmän, eli ruotsalaiset auttoivat sitä valloittamaan Ruotsin paitsi jättäytymällä oman onnensa nojaa, myös auttamalla sitä paisuttamaan sotavoimiaan.

Suomen puolueettomuus taas oli sellaista, ettei sitä sopinut todistaa aidoksi edes varautumalla torjumaan Saksan hyökkäys siinä tapauksessa, että se yrittäisi hyökätä Neuvostoliittoon Suomen kautta, vaikka siihen oli tarjolla apua liittoutuneilta ja saksalaiset tarjosivat hyökkäämättömyyssopimusta, jonka arvo tosin oli varsin matala, koska Suomi oli läpikotaisin saksalaisien agenttitoiminnan saastuttama. Puolueettomuus ei estänyt pitämästä ulkopolitiikassa etäisiä välejä britteihin ja neuvostoliittolaisiin samaan aikaan kun oltiin jatkuvasti tekemisissä saksalaisien kanssa, vaikkei heiltä haluttukaan takeita siitä, ettei Saksa hyökkäisi Suomeen, joten Suomi oli käytännössä enemmän Saksan kaveri, vaikka siihen ei kannattanut taaskaan luotaa. Lopulta Saksa ja Neuvostoliitto tekivät salaisen sopimuksen, jonka mukaan Saksa saisi Puolan ja Neuvostoliitto Suomen, mutta Suomessa voidaan edelleen käydä keskustelua siitä, että oliko Saksa Suomen hyvä kaveri ja olisiko Neuvostoliitto tyytynyt vaatimiinsa alueisiin, koska on älykästä jatkaa jankuttaminen kun se on joskus aloitettu ja aihe on tärkeä, sillä Suomi liittoutui Saksan kansa sen jälkeen kun Neuvostoliitto ei onnistunutkaan ottamaan sitä omakseen. On poikkeuksellista, että suomalaiset onnistuvat löytämään edes yhden liittolaisen, mutta se ei varsinaisesti toteutunut tässäkään tapauksessa, sillä saksalaiset käyttivät heitä hyväkseen ja lopullinen päämäärä oli Suomen valloittaminen. Saksalaiset yrittivät sitä sodan lopulla muissakin liittolaismaissaan ja Suomessa toimi saksalaismielisistä aineksista muodostettu Erillisosasto pohjoinen, jonka oli tarkoitus ryhtyä kaatamaan valtaa sitten kun se sopisi saksalaisille.

Suomalaiset ovat takertuneet niin sanottuun Molotov-Ribbentrop-sopimukseen, jossa Saksa antoi Neuvostoliitolle luvan hyökätä Suomeen, koska se on hyvä lähtökohta jos on sepittämässä erillishistoriaa, mutta siinä asia vain tehtiin viralliseksi ja sitä ennen tilanne kehittyi sellaiseksi, että Neuvostoliitto saattoi hyökätä Suomeen ilman, että Neuvostoliiton ja Saksan maine luotettavina sopimuskumppaneina olisi vaarantunut.

Toinen suomalaisia kiinnostava sopimus on talvisodan jälkeen vuonna 1940 Saksan kanssa tehty kauttakulkusopimus, joka antoi Saksalle luvan sijoittaa joukkoja Suo-

meen kun jatkosota alkoi seuraavana vuonna. Siitä on yritetty kehitellä tekosyytä Neuvostoliittoon hyökkäämiselle ja ajatus on jotenkin sellainen, että kauttakulkusopimus koettiin uhkaavaksi Neuvostoliitossa ja suomalaisien kannatti hyökätä ennen kuin Neuvostoliitto hyökkäsi, mutta hyökkäämättömyyssopimuksen torjuminen ja Erillisosasto pohjoinen eivät ole olleet kiinnostavia aiheita, mikä auttaa hahmottamaan Suomessa toimineiden Saksalaisien agenttien määrää, sillä he tietenkin peittelivät myöhemmin jälkiään. Jo pelkästään se, ettei Suomea taaskaan puhdistettu saksalaisien agenteista, kertoo paljon suomalaisen historiankirjoituksen luotettavuudesta.

Suomella ja Neuvostoliitolla oli ennen talvisotaa hyökkäämättömyyssopimus, mutta Neuvostoliitto oli kiinnostunut Ahvenanmaasta ja tietyistä pienemmistä saarista, joiden avulla olisi voitu häiritä sen pääsyä valtamerelle, joten Saksa alkoi lyödä kiilaa niiden väliin Ahvenanmaan aseman avulla. Se oli auttavinaan suomalaisia ja ruotsalaisia, jotka luottivat saksalaisiin enemmän kuin Neuvostoliittoon, ja tarjosi mahdollisuutta turvata Ahvenanmaan puolueeton asema siten, että Suomi ja Ruotsi miehittäisivät sen yhdessä jos tarve vaatisi. Se hidasteli niin paljon, että muille tuli varmasti selväksi, että Suomi ja Ruotsi olivat puolueettomuudestaan huolimatta sen kavereita, ja neuvostoliittolaisille jäi kunnolla aikaa riitaantua Suomen kanssa sillä perusteella, että tärkeintä oli turvata Ahvenanmaan demilitarisoitu asema. Ruotsi vetäytyi suunnitelmasta pian, jolloin suomalaiset jäivät kahden saksalaisien kanssa eikä enää voitu vedota edes Ahvenanmaan puolueettomuuden turvaamiseen, mutta se ei estänyt suomalaisia pitämästä kiinni suunnitelmasta. Kyse vaikuttaa olleen saksalaisien omasta juonesta, sillä riidan kehityttyä Neuvostoliitto esitti, että Suomi liitettäisiin suomalaisien vastustuksesta huolimatta niiden maiden listalle, joiden turvallisuudesta britit ja neuvostoliittolaiset alkaisivat huolehtia, mutta se kaatui suomalaisien vastustukseen. Suomessa tämä asia oli arka siksi, lehdistössä syntyi hirveä metakka jo siitä, että tällaista edes epäiltiin olevan suunnitteilla, koska suomalaiset kuvittelivat sotineensa sisällissodassa Neuvostoliittoa vastaan eivätkä halunneet sen sekaantuvan asioihinsa, ja näin neuvostoliittolainen lehdistö saattoi alkaa pitää Suomea vihamielisenä valtiona, joka ei aikonut noudattaa kansanvälisiä sopimuksia.

Saksan ulkoministeriön asiakirjoissa näkyy merkkejä sellaisesta ihmeellisestä toiminnasta, jota voi odottaa kun valtiolla ei ole kunnollista vastavakoilua, ja selvimmät merkit niistä liittyvät Suomen puolueettomuuteen, joka oli käytännössä sitä, että Suomi ei halunnut turvata omaa asemaansa. Liittoutuneet tarjosivat suojelua, mutta puolueettomuus esti sen vastaanottamisen, vaikka britit olisivat taanneet, että yhteistyön syventäminen Neuvostoliiton kanssa olisi ollut turvallista, ja vieläkin ihmeellisempää on se, että Suomi torjui Saksan tarjoaman hyökkäämättömyyssopimuksen, joka olisi muun ohella estänyt Saksaa myymästä Suomen Neuvostoliitolle. Se oli niin outoa, että saksalaiset ilmaisivat jauhopäille kohteliaasti, mutta kuitenkin selvästi, että vastauksen saattoi vielä vetää pois eikä sen toimittamisesta eteenpäin seuraisi mitään hyvää.

Kun Molotov-Ribbentrop-sopimus tehtiin elokuun 23. päivä vuonna 1939, Suomen kansainvälinen asema oli niin selvä, että Suomen ulkoministeri Eljas Erkko kyseli

saksalaisilta, että kuinka se vaikutti Suomen asemaan, mutta suomalainen historiankirjoitus kuitenkin kertoo yleensä sellaista, että Molotov-Ribbentrop-sopimus tehtiin salaa ja suomalaiset myytiin ilman, että raukkaparoilla olisi mitään tietoa koko asiasta.

Sopimuksen tekemisen jälkeen Neuvostoliitto alkoi esittää suomalaisille sellaisia vaatimuksia, joihin suomalaiset eivät halunneet suostua, ja Suomen talous joutui syöksykierteeseen, koska kaupankäynti brittien kanssa alkoi hyytyä. Toisaalta liittoutuneisiin kuuluivat vasta Neuvostoliitto, Britannia ja Ranska eikä sopimusta oltu vielä saatu aikaiseksi, joten oli ollut mahdollista käyttää hyväksi Yhdysvaltojen puolueetonta asemaa siten, että se oli yrittänyt puhua jauhopäille järkeä, joten kyse oli lähinnä siitä, että suomalaiset vajosivat ongelmiin omien ihmeellisien ratkaisujensa takia. Vaikka suomalaiset puhuvat paljon sellaista, ettei maailmanpolitiikassa ole tarjolla paljon muuta kuin puukkoa selkään, niin todellisuudesta siitä voi löytää myös reilua peliä jos vain on halukas pelaamaan itse reilusti, mutta se ei ole suomalaisien tapa pelata, joten he eivät löydä sitä.

Suomalaiset etsivätkin apua saksalaisilta, ja vaikka heille toivotettiin aluksi hyvää onnea neuvotteluihin Neuvostoliiton kanssa, niin he eivät luovuttaneet.

Suomen tavoin myös Ruotsi ja Norja kieltäytyivät tekemästä hyökkäämättömyyssopimusta Saksan kanssa ja ottamasta vastaan liittoutuneiden tarjoamaa suojaa, sillä luja usko tällaiseen liittoutumattomuuteen oli saavutettu pohjoismaisen yhteistyön avulla, ja vaikka Norjassa oli vähän ajan kuluttua pakko ottaa etäisyyttä siihen, koska Saksa miehitti sen, eikä siihen palattu enää myöhemmin, niin Suomessa ja Ruotsissa näistä tapahtumista ei opittu mitään vaan turvallisuuspolitiikka on perustunut samaan pölypäiseen lätinään vuonna 2021 alkaneeseen Ukrainan sotaan asti. Tanska puolestaan teki hyökkäämättömyyssopimuksen, mutta Saksa ei miehittänytkään sitä vaan muiden yllätykseksi sen johtajat päästivät Saksan armeijan maahan suojelemaan tanskalaisia sen jälkeen kun sen kanssa oli ensin soditty pari tuntia hyökkäämättömyyssopimuksesta huolimatta.

Suomessa epäilykset siitä, että Saksa olisi myynyt Suomen Neuvostoliitolle, luokiteltiin brittien ja ranskalaisien propagandaksi ja niitä vastaan taisteltiin luomalla luottamusta saksalaisia kohtaan, jolloin Suomi saattoi liittoutua Saksan kanssa sen jälkeen kun talvisota päättyi siihen, että liittoutuneet luovuttivat, ja lähteä seuraavana vuonna mukaan heidän sotaretkelleen Neuvostoliittoon. Tarkoitus vaikuttaa olleen valloittaa myös Norja ja Ruotsi, sillä saksalaisien heikko kohta oli rautamalmi, jota heillä ei ollut riittävästi vaan sitä piti tuoda Ruotsista, jossa ajateltiin, että se oli aivan tarpeeksi puolueetonta, jotta ei tarvinnut hankkiutua hyviin väleihin liittoutuneiden kanssa. Britit olivat suunnitelleet aloittavansa sen huhtikuussa 1940 ja ranskalaiset olivat ilmeisesti lähdössä mukaan, koska hekin lupailivat lähettävänsä apujoukkoja Suomeen ja se olisi ollut hyvä naamio yllätyshyökkäykselle, mutta saksalaiset olivat lähdössä liikkeelle isommalla joukolla jo ennen sitä ja ehtivät miehittää Norjan huhtikuun alussa. He ilmeisesti sotkivat suunnitelmat perusteellisesti, koska Neuvostoliitto antoi

suomalaisille maaliskuussa hyvin edullisen rauhansopimuksen siihen nähden, että suomalaiset olivat häviämässä sodan, koska ammukset alkoivat olla lopussa.

Neuvostoliiton aluevaatimuksia on kauhisteltu Suomessa myöhemmin ahkerasti, mutta suomalaiset tekivät niistä itse ison riidan, sillä heidän puolueettoman asemansa ja hyvien suhteidensa Neuvostoliittoon olisi pitänyt tehdä parin saaren asemasta neuvottelemisesta helpon asian niissä olosuhteissa, sillä hyvät suhteet perustuivat vuonna 1920 tehtyyn rauhansopimukseen, jossa Neuvostoliitto oli luovuttanut aika paljon maata Suomelle. Neuvostoliittolaiset helpottivat heidän tilannettaan lopettamalla Ahvenanmaasta keskustelemisen ja esittämällä sen sijaan vaatimuksia pieneen mantereella sijaitsevaan maatilkkuun, ja vaihtokaupassa he olisivat saaneet enemmän maata muualta, mutta he omaksuivat sellaisen jääräpäisen asenteen, ettei Neuvostoliitolle pitänyt antaa lainkaan periksi ja yksin piti pärjätä. Ruotsalaiset pyysivät Yhdysvaltoja muistuttamaan neuvostoliittolaisia hyvistä väleistään Suomen kanssa ja suomalaiset kiittivät siitä, mutta avun saaminen sellaisilta valtioilta, joihin olisi voinut luottaa, ei kuitenkaan kiinnostanut heitä.

Suomalaisilla on niin sanottu reilu meininki, jonka ylistämiseen he eivät kyllästy, mutta se tarkoittaa käytännössä alamaailman piiriin kuuluvaa kähmimistä, jota kutsutaan Suomessa myös suhmuroimiseksi, ja tämä seikka tulee selvästi esille talvisodan yhteydessä, sillä Saksan tarjoaman hyökkäämättömyyssopimuksen torjuminen tarkoitti suomalaisille reilun meiningin lisääntymistä, eli he riensivät entistä helpommin ruikuttamaan murheistaan saksalaisille eivätkä käsittäneet, mitä saksalaiset tarkoittivat puhuessaan hyökkäämättömyyssopimuksen torjumisesta. Niissä olosuhteissa se vaikutti siltä kuin heillä ja saksalaisilla olisi voinut olla salaisia sopimuksia, joten muut kansat eivät voineet kovin vahvasti kantaa Neuvostoliiton vaatimuksiin.

Todellinen reilu meininki on suomalaisille vieras ilmiö, joten vaikka jopa osa saksalaisista diplomaateista yritti antaa hienovaraisia neuvoja vastoin ohjeistusta, niin suomalaiset eivät käsittäneet tilannetta ollenkaan vaan yrittivät pummia epävirallista apua saksalaisilta. Kun he eivät saaneetkaan sitä, he kääntyivät vastahakoisesti brittien puoleen, jotta nämä saattoivat auttaa heitä ajautumaan sotaan Neuvostoliiton kanssa. Brittienkin hyvä tahto oli torjuttu aikaisemmin, joten heiltä oli luontevaa yrittää pummia epävirallista apua, ja näissä merkeissä Suomi yritti viimeisenä keinona estää talvisodan Kansainliiton avulla, vaikka sitä pidettiin yleisesti erittäin typeränä siirtona.

Tässä vaiheessa syntynyt "hyvä suhde" britteihin vaikuttaa edelleen suomalaisien historiantulkintoihin, joissa britit ovat yleensä periaatteessa ystäväkansa, vaikka he levittelivätkin tyhjiä puheita siitä, että he muka lähettäisivät suomalaisille apujoukkoja talvisotaan. Talvisotaa seuranneen jatkosodan alussa Yhdysvallat ja Neuvostoliitto valmistelivat suomalaisille hyvin edullisen sopimuksen, jossa käytännössä olisi annettu Neuvostoliittoon hyökkääminen anteeksi, mutta suomalaisissa historiantulkinnoissa Yhdysvallat on tässä vaiheessa yleensä välinpitämätön ja Neuvostoliitto vihamielinen. Briteille olisi sopinut Suomen liittäminen Neuvostoliittoon, kunhan siitä

olisi tehty suunnilleen samanlainen autonominen alue kuin se oli ollut ennen itsenäistymistään, mutta koska brittien propagandassa pidettiin talvisotaa todisteena Hitlerin pahuudesta eikä olennaisen tärkeiden asiakirjojen lukeminen kuulu suomalaiseen historiantutkimukseen, suomalaisien ei ole tarvinnut luopua siitä käsityksestä, että britit olivat edelleen periaatteessa ystäväkansa, vaikka he olivatkin sodassa eri puolella.

Tämä jatkosodan alussa tarjottu rauhansopimus torjuttiin siksi, että kansan valitsemat johtajat halusivat Suur-Suomen, vaikka suurin osa kansasta olisikin tyytynyt vanhoihin rajoihin, ja päätöstä seliteltiin kansalle sillä, että koko rauhansopimus oli vain brittien ja ranskalaisien levittämää propagandaa.

Mr. Snow (Helsingfors) to Viscount Halifax (Received April 17, 6.30 p.m.)
Unnumbered Telegraphic [N 1987/1974/38]

HELSINGFORS, *April 17, 1939, 5.46 p.m.*

Situation report April 17.

Soviet offer to assist this country however phrased would be likely to have a not reassuring effect here but the reverse. Finns do not trust Russian undertakings. Having had one experience of Red troops on Finnish soil they are not anxious for another. Moreover an undertaking would seem likely to pave the way for similar undertaking to Finland by Germany, which would be welcome in certain influential quarters here. See my telegram No. 15[1] paragraph 8.

As to embarrassment which the offer would be likely to cause Finnish Government, please compare last part of paragraph 5 of my despatch No. 177[1] of last year.

While in the circumstances I fear that the main effect of suggested offer to Finns would be to create an unfortunate impression which by repercussion would damage ourselves, I feel convinced Your Lordship is familiar with the facts which I have so often reported and has offset probable effects here against the advantages to be anticipated in the spheres outside the field of view of this post.

Repeated to Moscow.

[1] Not printed.

Documents on British Foreign Policy 1919-1939. 3rd Series Volume 5: 1939
https://archive.org/details/doc-brit-foreign-policy-3-s-v-5/page/223/mode/2up

Mr. Snow (Helsingfors) to Viscount Halifax
(Received May 10, 2.50 p.m.)
No. 46 Telegraphic [N 2391/64/63]

HELSINGFORS, *May 10, 1939, 2.30 p.m.*

My telegrams Nos. 41, 43 and 44[1] last paragraph.

1. Minister for Foreign Affairs returned from Stockholm last night and I saw him by appointment this morning. In reply to a question he said that the attitude of the Finnish Government to the German offer of a non-aggression . . .[2] would depend on two factors. First was, that Finland received no guarantee from Russia in any shape or form.

2. If this could be secured he could assure me that Finland, Sweden and Norway would all reject German offer.

3. There was also a 'small' chance that in that case Denmark might reject.

4. If on the other hand Soviet guarantee materialised it would, in spite of the qualification that it would only operate 'if desired', be regarded as a menace by all sections of Finnish opinion and the Minister for Foreign Affairs would be powerless to oppose pressure to accept German offer.

5. In reply to representations on my part that no guarantee to Finland by name was contemplated the Minister for Foreign Affairs said that this was not enough: they desired to be definitely excluded from 'Roumania, Poland

[1] Not printed. These telegrams referred to the German offer of a non-aggression pact and also to Mr. Snow's previous statements that the Finnish Government would be unlikely to desire Soviet assistance.

[2] The text is here uncertain but should presumably read 'pact'.

and all that'. They were only asking in fact to be treated as a member of the Nordic group to which they actually belonged, not as a member of some other group.

6. Minister for Foreign Affairs also referred to resentment which had been caused by suspicions that His Majesty's Government and Soviet Government had discussed the grant of Soviet guarantee embracing Finland but had not thought it worth while to consult Finland in the matter first.

7. I repeated to the Minister for Foreign Affairs in words of paragraph 2 assurance he had given me and asked if he definitely confirmed it and would authorise me so to inform His Majesty's Government. Minister for Foreign Affairs gave me friendly and completely definite yes to both questions.

8. Continued in my immediately following telegram.[3]

Repeated to Moscow, Copenhagen, Oslo and Stockholm.

[3] Not printed. This telegram referred to the negotiations over the Finnish–Swedish agreement for the fortification of the Aaland Islands, which was about to be presented to the Council of the League of Nations.

Documents on British Foreign Policy 1919-1939. 3rd Series Volume 5
https://archive.org/details/doc-brit-foreign-policy-3-s-v-5/page/495/mode/2up

Sir W. Seeds (Moscow) to Viscount Halifax (Received May 15, 9.30 a.m.)
No. 93 Telegraphic [*C 7065/3356/18*]

MOSCOW, *May 15, 1939, 12.30 a.m.*

Your telegram No. 99.[1]

M. Molotov handed me Soviet reply tonight as follows:

'Soviet Government have given careful consideration to latest proposals of British Government which were communicated to them on May 8 and they have come to the conclusion that these proposals cannot serve as a basis for organisation of a front of resistance[2] against a further extension of aggression in Europe.

'This conclusion is based on the following considerations:

'1. The English proposals do not contain principle of reciprocity with regard to U.S.S.R. and place the latter in a position of inequality inasmuch as they do not contemplate an obligation by England and France to guarantee the U.S.S.R. in the event of a direct attack on the latter by aggressors, whereas England and France as well as Poland enjoy such a guarantee as a result of reciprocity which exists between them.

'2. English proposals only extend guarantee to Eastern European States bordering on U.S.S.R. to Poland and to Roumania, as a consequence of which north western frontier of U.S.S.R. towards Finland, Estonia and Latvia remains uncovered.

'3. On the one hand absence of guarantee to U.S.S.R. on the part of England and France in the event of a direct attack by aggressors and, on the other hand, fact that north western frontier of U.S.S.R. remains uncovered may serve to provoke aggression in the direction of Soviet Union.

'Soviet Government consider there are at least three indispensable conditions for creation of an effective barrier by pacific States against a further extension of aggression in Europe: (1) The conclusion between England and France and U.S.S.R. of an effective pact of mutual assistance against aggression; (2) The guaranteeing by these three Great Powers of States of Central and Eastern Europe threatened by aggression including also Latvia, Estonia

and Finland. (3) The conclusion of a concrete agreement between England, France and U.S.S.R. as to forms and extent of assistance to be rendered materially[3] to each other and to the guaranteed States, failing which (without such an agreement) there is a risk that, as experience of Czecho-Slovakia proved, pacts of mutual assistance may be ineffective.'

4. I thought it well to express regret at specific mention of Finland stating *inter alia* that we associated that country more with Scandinavia than with the Baltic States, quite apart from the fact that on our side of the Anglo-Soviet conversations we had never considered undertaking any commitments with regard to the last mentioned. It was most important that Finland should maintain neutrality on the same lines as Norway and Sweden: this could be assured if Finland were not reminded of certain unpleasant historical associations with Russia: newspaper reports that Finland had been mentioned in Anglo-Soviet conversations had already caused some emotion in that country and the whole situation needed delicate handling. M. Molotov listened attentively and only suggested that association of Great Britain and France with Soviet Union might weaken Finland's suspicions.

5. M. Molotov said that the main point of Soviet Government's reply was need for 'reciprocity'. When I asked whether we could assume that question of Baltic States was of less importance than that of laying down a more definite reciprocity in connexion with guarantee to Poland and Roumania he answered that each point of reply followed logically from its predecessor.

6. As regards Your Lordship's message about Geneva he thought he would not be able to go himself but Soviet Government would be properly represented on May 22.[4]

Repeated to Angora, Berlin, Bucharest, Paris, Warsaw and Helsingfors.

Documents on British Foreign Policy 1919-1939. 3rd Series Volume 5
https://archive.org/details/doc-brit-foreign-policy-3-s-v-5/page/557/mode/2up

The Minister in Finland to the Foreign Ministry

Telegram

URGENT
No. 70 of May 24

HELSINKI, May 24, 1939—1:23 p.m.
Received May 24—2:20 p.m.
Pol. II 1825.

With reference to your telegram No. 85 of May 23.[1]

In spite of the frequently expressed desire by Finland to remain outside the Anglo-Russian negotiations, the latest Russian proposal to the British Government of May 14 included Finland in the list of countries to be guaranteed.[2] In response to a Finnish *démarche* in London the British Government stated yesterday that they would not accept any Russian proposal which included Finland.

The Russian Government have indicated to Finland that Russia as well as Sweden wishes to guarantee the Aaland Islands. The Finnish Foreign Minister thinks this is absurd, and considers the latest Russian attitude in the Aaland Islands question to be a manoeuvre in the diplomatic game between Moscow and London.

BLÜCHER

Documents on German Foreign Policy - Series D - Volume VI - March-August 1939
https://archive.org/details/DocumentsOnGermanForeignPolicy-SeriesD-VolumeVi-March-august/page/n673/mode/2up

The Ambassador in the Soviet Union to the Foreign Ministry

Telegram

No. 77 of May 26 — Moscow, May 26, 1939—8:30 p.m.
Received May 26—11:30 p.m.
Pol. VI 1380.

With reference to my report No. A 1039 of May 25.[1]

I have been told in confidence by the Swedish Minister here that, on May 19, Molotov addressed an enquiry about the fortification of the Aaland Islands to the Finnish Minister here, who promised to pass it on, remarking that the Finnish Government would probably not comply with the request.[2] On May 23, the Minister informed the Soviet Government that his Government could give no information whatsoever on the nature or extent of the fortification of the Aaland Islands, as the Finnish Government had not given this information to other Governments either, and as it was a military secret. At the same time the Minister apparently made a generally reassuring statement on the fortification of the Aaland Islands.

Izvestia of May 26 adopted a still stronger attitude towards the Aalands question than had *Pravda* of May 25. It said that the Soviet Union was the party chiefly interested, and declared that the Aalands Convention could not be altered without the consent of the Soviet representative on the Council of the League of Nations. The Soviet Government would insist that discussion of the Aalands question in the Council of the League of Nations should be adjourned.[3]

SCHULENBURG

Documents on German Foreign Policy - Series D - Volume VI - March-August 1939
https://archive.org/details/DocumentsOnGermanForeignPolicy-SeriesD-VolumeVi-March-august/page/n681/mode/2up

Ahvenanmaan kysymys oli Saksalle tärkeä, joten sen ulkoministeriö seurasi tilanteen kehittymistä tarkasti ja tämä kirja voi olla sitä käsittelevistä kirjoista paras.

Memorandum by the Head of Political Division VI

BERLIN, May 5, 1939.
e.o. Pol. VI 1170.

1. At midday today M. Lundström, Counsellor of the Finnish Legation, gave me the following information on behalf of his Minister:

He had just been informed by the Finnish Foreign Ministry that Minister von Blücher (Helsinki) had been told by word of mouth that Finland had no objection in principle to the proposal made by the German Government,[1] although the Finnish Government did not quite see the necessity for it, since the two countries were such good friends. The Finnish Government were nevertheless considering the question and would give their official reply as soon as they had ascertained what effect the matter had on Finnish neutrality. The Finnish Government would appreciate having the text of the agreement unofficially today, as this would help them to reach a decision.

2. Acting on instructions I requested M. Lundström to call on me and gave him—*à titre privé*—a draft treaty similar to the German-Estonian one.[2] On this occasion I stressed that, in our view, the conclusion of such a treaty was in no way contradictory to Finland's declared policy of neutrality. We saw in it rather, a confirmation and strengthening of this policy of neutrality, especially as Finland had, after all, a Treaty of Non-Aggression with the Soviet Union as well.[3]

M. Lundström took note of our point of view and will communicate it to his Government at once together with the draft treaty.[4]

VON GRUNDHERR

Documents on German Foreign Policy - Series D - Volume VI
https://archive.org/details/DocumentsOnGermanForeignPolicy-SeriesD-VolumeVi-March-august/page/n519/mode/2up

Memorandum by the State Secretary

St.S. No. 435

BERLIN, May 16, 1939.
Pol. VI 1273.

The Finnish Minister today read out to me the attached memorandum[1] as an oral reply from the Finnish Government to our proposal for a pact of non-aggression. Furthermore, he gave me for information the Finnish communiqué[2], also attached, which the Finnish Government intend to publish tomorrow morning.

I first told the Finnish Minister that since the Finnish Government had been dealing with the matter for a fairly long time and had drafted a communiqué on our diplomatic exchanges, I desired to reserve time for my Government to study the communiqué and to make any counter proposals or to issue a communiqué of their own. I therefore requested the Minister to inform Helsinki immediately that the Finnish communiqué should be held back.

Under reservation as to any reply the German Government might make, I went on to say that I should like to draw attention to certain points which had struck me while the Finnish communication was being read: For example it said that Finland did not wish to become a pawn in political Great Power combinations and therefore desired no alteration in her present treaty system. I did not understand this reason for rejecting Germany's suggestion. I could not imagine how a non-aggression pact with Germany could possibly contain any disturbing element in this respect. To the best of my knowledge Finland had a non-aggression pact with Russia, and Finland had apparently not regarded the entry into such a relationship as an undesirable form of contact.

Hereupon the Minister produced a paper which had already been prescribed for him as answer to my objection, and wherein he put forward Finland's special position *vis-à-vis* Russia owing to their common land frontier as the deciding factor in the Finnish-Russian Treaty. I received the answer with due scepticism.

I told M. Wuorimaa, furthermore, that I was struck by the fact that both in his oral reply and in the communiqué, the German approach to Finland was being enlarged into an approach to the Northern States. But our suggestion to Finland had been a purely bilateral affair. Therefore, I could not see what the other States had to do with it.

In conclusion I told the Minister that, as I had said before, I reserved the right of the German Government to make any further statement, but was sure that they would not ask the Finnish Government to revise their decision. I assumed, rather, that the German Government would take note of the Finnish reply and draw their own conclusions from it.

The Minister, who had previously said that his country was almost certain to give its assent, was visibly embarrassed in carrying out his instructions.[3]

WEIZSÄCKER

Documents onGerman Foreign Policy - Series D - Volume VI
https://archive.org/details/DocumentsOnGermanForeignPolicy-SeriesD-VolumeVi-March-august/page/n603/mode/2up

BERLIN, August 26, 1939.

The Finnish Minister[1] called on me today and asked outright whether anything concerning Finland had been agreed between Germany and the Soviet Union in Moscow. I replied in the negative[2] and the Minister was relieved to hear it. I then explained in detail to the Minister the advantages which the Baltic States would derive from the conclusion of the German-Soviet Treaty.

WOERMANN

[1] Aarne Wuorimaa.

[2] On the same day Woermann, replying to a similar enquiry from Blücher contained in telegram No. 129 of Aug. 25 from Helsinki (1793/408514), stated, in telegram No. 155 to Helsinki (388/211547): "You are authorized to state, if asked, that during the German-Russian pact negotiations, no agreements were made about Finland."

Documents on German Foreign Policy - Series D - Volume VII
https://archive.org/details/DocumentsOnGermanForeignPolicy-SeriesD-VolumeVii-August9-/page/n415/mode/2up

HELSINKI, August 26, 1939.
Received August 28.

DEAR HERR VON GRUNDHERR: I have just heard that a courier is leaving this afternoon. I would like to take advantage of the opportunity to send you some brief news in haste.

The reaction to the German-Russian Pact varied here from person to person and from hour to hour. This is shown by my telegrams,[1] the contents of which are somewhat divergent.

I should like, first, to tell you about my conversation with Erkko, which only took place yesterday because of his visit to Brussels.[2] Erkko admits that at present the Pact has the advantage for Finland that the Baltic Sea area will be excluded from hostilities and thus the danger diminished of Finland being involved in the war. But he has doubts about the future.

The first thing that strikes him is that the German-Russian Non-Aggression Pact differs from the text which we at one time proposed to Finland,[3] and also differs from the Non-Aggression Pacts which Russia has concluded with other Powers. He suspects that there is something special behind this, which he cannot yet understand. He even hinted at the possibility that in reality there was a German-Russian alliance.

Documents on German Foreign Policy - Series D - Volume VII
https://archive.org/details/DocumentsOnGermanForeignPolicy-SeriesD-VolumeVii-August9-/page/n419/mode/2up

The Director of the Political Department to the Legation in Finland

Telegram

URGENT
No. 322

BERLIN, October 7, 1939.
Sent October 8—1:00 a. m.
zu Pol. VI 2250 [1] and 2251.[1]

For the Minister.

With reference to your telegrams Nos. 270 [2] and 271.

I. For guidance in conversations:

The Finnish Minister called on me today and in accordance with his instructions expressed apprehension regarding the impending Soviet Russian-Finnish negotiations, asking whether we knew the Russian demands on Finland. I replied that we had no information whatever about them. The meaning of the invitation to Moscow could probably only be that the Soviet Union had certain wishes vis-à-vis Finland. I did not believe, however, that there was any occasion for serious anxiety. The Minister said in conclusion that we should maintain our good will toward Finland, whereupon I wished him a happy outcome of the negotiations with the Soviet Union.

The Finnish Minister also inquired, on instructions, about the significance of the fact that Finland was not mentioned in the Führer's speech. I replied that Finland was in very good company, since for example, Rumania, Bulgaria, Japan, Spain, and Luxembourg were not mentioned either. Therefore, no significance could be attributed to the fact that Finland was not mentioned.

II. For your information:

In view of the present situation we cannot possibly intervene in the impending Russian-Finnish arguments.

WOERMANN

Documents on German Foreign Policy - Series D - Volume VIII
https://archive.org/details/dli.ernet.74647/page/239/mode/2up

The Minister in Finland to the Foreign Ministry

Telegram

MOST URGENT
No. 284 of October 10

HELSINKI, October 10, 1939—5:31 p. m.
Received October 10—7:30 p. m.
Pol. VI 2300.

The excitement which has prevailed here for a week in connection with further developments in Finnish-Russian relations has greatly increased during the last few days. After Russia's action in the Baltic countries they are preparing for the worst. Mobilization is continuing on an increasing scale. Evacuation of hospitals and schools for military purposes has begun. The German school will be closed tomorrow and be used as quarters for the military. The public is in a state of panic; many are leaving Helsinki and going to West Finland. The banks are having difficulty in coping with mass withdrawals. Partly as a result of encouragement through Anglo-French propaganda by word of mouth, the conviction has already become nearly universal that Germany has sold Finland to Russia. Anti-German sentiment is steadily increasing. The excitement (group garbled) [has] already led to hostile acts by individuals against Reichsdeutsche and Volksdeutsche; in numerous cases it has resulted in dismissals.

Appeals for help are being pressed on me from all sides. Political and military leaders understand that we cannot give any armed assistance as in 1918; they only desire that we may not leave them entirely without support and counsel in Moscow. I request that the possibility be considered of granting this wish in one way or another, without departing from our basic policy.

It is said that American and Swedish official démarches in Moscow in behalf of Finland are impending.

BLÜCHER

Documents on German Foreign Policy - Series D - Volume VIII
https://archive.org/details/dli.ernet.74647/page/251/mode/2up

The Foreign Minister to the Legation in Finland

Telegram

No. 328

BERLIN, October 10, 1939.
Büro RAM 522.

For the Minister.

According to a report received here, [former] President Svinhufvud is said to be planning to come to Germany on his own initiative in order to win support for Finnish policy against Soviet Russia.

Please take appropriate steps to prevent any trip by the President, pointing out that Germany is not concerned with Russo-Finnish problems; Germany can only recommend a direct Russo-Finnish understanding.

RIBBENTROP

Documents on German Foreign Policy - Series D - Volume VIII
https://archive.org/details/dli.ernet.74647/page/255/mode/2up

The Minister in Finland to the Foreign Ministry

No. 2653

HELSINKI, September 27, 1939.
Received September 30.
Pol. VI 2184.

POLITICAL REPORT

Subject: Finland and the War.

The last few weeks have brought with them changes of such extensive scope and such rapid tempo for Finnish foreign policy as the Finnish people have never before experienced since the beginning of their independence. The factors which Finnish foreign policy has for the last few years been counting on as constants have almost all collapsed.

The dominant position of England in Finnish economic life disappeared from one day to the next. The undeniable economic prosperity of Finland, which was based on exports, has suddenly been jeopardized. Through the collapse of Poland the system of eastern buffer states has disintegrated at the point where it was seemingly strongest. The security which was sought through alignment with Scandinavia has become more than doubtful, since a country which has almost three times as many inhabitants as all Scandinavia was overrun in less than three weeks. The antagonism between Germany and Russia, which created a sort of equilibrium in the region of the Baltic, has disappeared from the political arena. Russia, which people liked to regard as a sleeping bear, has awakened, and her urge for expansion has been directed toward the West. As a result of the military striking power which Germany showed in the Polish campaign, the power relations on the Continent have been completely altered.

Documents On German Foreign Policy - Series D - Volume VIII - The War Years - September 4, 1939 - March 18, 1940
https://archive.org/details/documentsongerma014726mbp/page/150/mode/2up

Memorandum of Conversation, by the Chief of the Division of European Affairs (Moffat)

[Washington,] October 11, 1939.

The Swedish Minister[36] called this morning.

He said that he had seen the Secretary of State just before the latter left for New York yesterday noon and had spoken to him confidentially as follows:

> "The Swedish Minister has, upon instructions from his Government, on October 10th 1939 drawn the attention of the United States Government to the difficult situation which will arise in case, in connection with the Russian Government's invitation to negotiations with Finland, demands will be presented which seriously threaten the integrity and independence of Finland."[37]

The Secretary had replied that he feared American intervention at Moscow might do more harm than good.

In the course of the afternoon the Minister had called on the President and had left him a note, copy attached, from the Crown Prince of Sweden in which the latter urged the President to use his influence in Moscow to counteract any possible attempts of an aggressive nature toward Finland. The President had replied that his influence in Moscow was just about zero. To this Mr. Boström had answered that his influence could not be zero anywhere in the world, and again urged that he send a message to Stalin.

The President apparently replied that he might be willing, after consulting with the Secretary of State, to send a message to Mr. Steinhardt directing him to tell Molotov that it was the President's hope that Russia would not make war upon Finland.

Mr. Boström apologized for making any observation, but he thought Molotov would reply that the U. S. S. R. had not made war on Estonia or Latvia, and had no intention of doing so on Finland. The Minister asked if he could not phrase his message to the effect that the United States hoped that the U. S. S. R. would not make any demands upon Finland which would seriously threaten the integrity and independence of that country.

The President agreed in principle, and said he would talk it over with the Secretary just as soon as the latter returned to Washington.

Later in the day the Finnish Minister made a similar appeal to the President from the President of Finland,[38] and, according to Mr. Boström, the President was even more prepared to send such a message.

Mr. Boström asked me to bring this to the Secretary's attention [Page 966] immediately upon his return, and to let him know if and when a message were sent.

Pierrepont Moffat

US Dept. of State/Office of the Historian
https://history.state.gov/historicaldocuments/frus1939v01/d1059

The Crown Prince of Sweden (Gustaf Adolf) to President Roosevelt

My Dear Mr. President: The frank and friendly talk on various political topics which I had with you when you were kind enough to visit me at Medical Center in June of last year and the interest for our country and for our close neighbour, Finland, shown by you and the people of the United States on many occasions enables me to approach you on the subject of the present Russian attitude towards Finland which is causing us grave concern.

Any possible menace to the integrity or independence of Finland is bound to create a very serious situation in the northern part of Europe. It would be looked upon in our country as of fundamental and sinister importance. May I point out that there is a non-aggression treaty in force between Finland and Russia, and that as to the Åland archipelago their present status is guaranteed by international agreement and that everything concerning these Finnish Islands on account of their situation very near our capital and for other reasons has always been considered by us as of very special importance to Sweden.

We look to you as trusted promoter of peace and justice. Could you see your way to use your influence in Moscow to counteract any possible attempts of an aggressive nature towards Finland?

This personal message of mine is of course made with the full sanction of my father, the King,[39] and likewise with the full knowledge of the Swedish Government. I trust you will understand this earnest appeal made to you personally at a moment of grave national concern.

Gustaf Adolf

US Dept. of State/Office of the Historian
https://history.state.gov/historicaldocuments/frus1939v01/d1059

The Minister in Finland (Schoenfeld) to the Secretary of State

Helsinki, October 18, 1939—11 a.m.
[Received October 18—9:28 a.m.]

260. My telegram No. 254, October 15. I have received from Foreign Office informal note advising me that yesterday the President of Finland through Finnish Minister at Washington sent following message to the President of the United States:

> "In the name of the people of Finland, I herewith beg to express to you and through you to the great American people the sincere gratitude felt by the people of Finland for the sympathy and moral support you and the people of the United States have shown us. Your personal valuable assistance and interest in Finland's fate and difficult problems will never be forgotten in this country."

Schoenfeld

US Dept. of State/Office of the Historian
https://history.state.gov/historicaldocuments/frus1939v01/d1071

The Minister in Finland to the Foreign Ministry

Telegram

MOST URGENT HELSINKI-GRANKULLA, December 5, 1939—5 : 15 p. m.
No. 388 of December 5 Received December 6—12 : 45 a. m.
[Pol. VI 2702].

The Finnish Government has the reins firmly in hand. Despite the deep impression caused by the bombings of the residential section of Helsinki, the transfer of the city's population to the country was effected in exemplary fashion. There has been no new bombardment of the capital since December 2. The meager military success of the Russian army is strengthening the conviction here that Russia is weak. The manifestations of sympathy by the entire world, excluding Germany, have given a great lift to morale.

I have no contact with the Government at the moment. Finns who have remained pro-German complain to me that Germany's policy is driving Finland into the arms of England. They believe that the abhorrence of the whole world occasioned by the Russian bombings will turn against Germany, too, and they hope that in view of Russia's weakness, which has now been revealed, Germany will turn and conquer Russia with a few motorized divisions. The situation has been aggravated by the organization of the so-called Kuusinen government, for such a government is categorically rejected by over 90 percent of the Finns.

Documents On German Foreign Policy - Series D - Volume VIII - The War Years - September 4, 1939 - March 18, 1940
https://archive.org/details/documentsongerma014726mbp/page/488/mode/2up

Frames 111836–111837, serial 103

The State Secretary in the German Foreign Office (Weizsäcker) to the German Ambassador in the Soviet Union (Schulenburg)

Telegram

No. 1003 BERLIN, December 6, 1939.

Supplement to Instruction Pol. VI 2651, Item II.

Supplementing telegraphic instruction of December 2,[59] the following additional instruction was issued today to all the important missions:

In conversations regarding the Finnish-Russian conflict, you are requested to make use of the following considerations:

Only a few weeks ago Finland was about to come to an understanding with Russia, which might have been achieved by a prudent Finnish policy. An appeal to the League of Nations by the Finnish Government is the least suitable way of solving the crisis.

There is no doubt that British influence on the Finnish Government—partly operating through Scandinavian capitals—induced the Finnish Government to reject Russian proposals and thereby brought on the present conflict. England's guilt in the Russo-Finnish conflict should be especially emphasized.

Germany is not involved in these events. In conversations, sympathy is to be expressed for the Russian point of view. Please refrain from expressing any sympathy for the Finnish position.

End of telegraphic instruction.

WEIZSÄCKER

Nazi-Soviet relations 1939-1941: Documents from the archives of the German foreign office
https://archive.org/details/nazi-soviet-relations_202110/page/128/mode/2up

DR. MECKEL: If the Tribunal please, I shall submit these captured orders in evidence, as well as an excerpt from the War Diary which makes reference to these captured orders. *(Schniewind Skl 324, Schniewind Ex. 65.)* *

Now, to the best of your knowledge of the situation, what was the situation at the time when the order for the occupation of Norway was issued on 9 April—did you think that an intervention on the part of England was imminent?

A. Here I have to make a rather lengthy statement because immediately before the occupation of Norway the situation varied. Until the first half of the month of March, approximately the 5th or the 10th of March, the picture had been completely clear to us. We knew that intentions to land would very shortly be realized, and according to the picture of the situation which we had, these intentions were to be carried out under the pretext of aid for Finland.

Finland at that time was still engaged in a war with Russia. Approximately around the 10th or 15th of March an armistice was concluded between Finland and Russia, and that meant that this pretext could no longer be used for a landing in Norway by the British or by the French. Prior to this time, the tension had already become so acute that Hitler urged the immediate carrying-out of the Norwegian operation. This, however, had somewhat abated, but already during the last ten days of March the activity of the enemy increased again. The picture gained by the radio monitoring service showed alarming proportions, and rendered the impression that an operation on the part of the British and French against Norway was imminent. The activity of agents had, of course, never abated throughout the whole month of March.

Trials of War Criminals Before the Nuremberg Military Tribunals Under Control Council Law No. 10. Nuremberg, October 1946 - April, 1949, Volume 10
https://archive.org/details/TrialsOfWarCriminalsBeforeThe NurembergMilitaryTribunalsUnderControlCouncil/Trials%20of %20war%20criminals%20before%20the%20Nuremberg%20 Military%20Tribunals%20under%20Control%20Council%20 law%20no.%2010.%20-%20Nuremberg%2C%20October%20 1946-%20April%2C%201949%20Volume%2010/page/n839/ mode/2up

TRANSLATION OF DOCUMENT NOKW-241
PROSECUTION EXHIBIT 1219

NOTES FOR ORAL REPORT, 28 APRIL 1941, CONCERNING FINLAND'S PARTICIPATION IN OPERATION BARBAROSSA, SIGNED BY WARLIMONT

[Stamp] Top Secret

Department National Defense
No. 44594/41 Top Secret
Matter for Chiefs (I Op.)

Fuehrer Headquarters, 28 April 1941
7 copies—6th copy

[Stamp]
Matter for Chiefs
Through officer only

Notes for oral report—Proposal for the preparation of conferences on Finland's participation in the operation Barbarossa

I. *Preliminary remarks.*

(1) The military conferences must be preceded by *political contacts.*

(2) The proposals are based on the fact that, at first an authoritative *officer* of the *Finnish Army High Command* and of the *Finnish Navy* are being informed in Berlin of our intentions by the conferences enumerated below.

Over-all German operational intentions may be camouflaged during these conferences by, (a) the over-all plan not being mentioned at all and (b) the intentions from the Finnish area being represented as possible necessary offensive-defensive measures.

(3) It is proposed to permit conferences concerning the improvement of the Finnish ground organization for the German Air Force *immediately*—independent of the conferences mentioned below. Commander in Chief Air Force will determine the proper camouflage for this.

II. *Time schedule of conferences*

The time schedule proposed below is based on the assumption that it will be feasible to establish approximately 12 June as B-day. The measures to be agreed upon require a starting time of about 4 weeks; this means that the conferences must be *concluded on 15 May*. On this assumption, *the beginning of the conferences* is to be initiated, as early as possible, at the latest on 5 May.

III. *Sequence of conferences*

1. In the presence of the *Chief of Staff of the Armed Forces* Commander Norway, the *Chief of the Armed Forces Operations Staff* informs the Finnish representatives of the German intentions and of the mission with which the Finns will be charged in this connection. Draft of a *conference note enclosure 1.*

2. Subsequently, the Finnish representatives will be at the disposal of the *High Commands of the Armed Forces' branches*, and of the Armed Forces Commander Norway for conferences.

3. After having worked over the German demands, the Finns will be given the possibility to clarify any possible dubious problems in a subsequent *second conference.*

4. The requests to the Finns by the *Armed Forces Quartiermeister Staff* (*OKW/L IV*) are summarized in enclosure 6, to be taken along by the Finns. Concerning this, no conference is required, since these requests are to be submitted in the form of a written memorandum.

5. *In conclusion*, the *intentions concerning the camouflaged continuation of the conferences* with the Finnish Armed Forces are to be established. *Conclusion of all conferences*—15 May at the latest.

IV. *Points of discussion in the individual conferences*

The requests submitted up to now by the armed forces' branches and by the Armed Forces Commander Norway are summarized in the enclosures below for information concerning the extent of the individual conferences to be held by the armed forces branches.

Commander in Chief Army, Enclosure 2
Commander in Chief Air Force, Enclosure 3

Commander in Chief Navy, Enclosure 4
Armed Forces Commander Norway, Enclosure 5
Note re: requests of the Armed Forces Quartiermeister Staff, Enclosure 6

Signed: WARLIMONT

Certified:
[Signed] DANCKWORTH
Captain

Distribution:

Armed Forces Operational Staff, 1st copy
Chief National Defense, 2d copy
I Army, 3d copy
I Navy, 4th copy
I Air Force, 5th copy
IV, 6th copy
War Diary, 7th copy

Trials of War Criminals Before the Nuremberg Military Tribunal Under Control Council Law No. 10. Nuremberg, October 1946 - April, 1949, Volume 10
https://archive.org/details/TrialsOfWarCriminalsBeforeTheNurembergMilitaryTribunalsUnderControlCouncil/Trials%20of%20war%20criminals%20before%20the%20Nuremberg%20Military%20Tribunals%20under%20Control%20Council%20law%20no.%2010.%20-%20Nuremberg%2C%20October%201946-%20April%2C%201949%20Volume%2010/page/n1025/mode/2up

PARTIAL TRANSLATION OF DOCUMENT 883-PS
PROSECUTION EXHIBIT 1234

LETTER FROM DEPARTMENT NATIONAL DEFENSE, 22 MAY 1941, CONCERNING CONFERENCE WITH FINLAND

Top Secret

Armed Forces Operations Staff/
Department National Defense (I Op) II Ang.
No. 44638/41, Top Secret, Matter for Chiefs

Fuehrer Headquarters, 22 May 1941
7 copies—6th copy

[Stamp]
Matter for Chiefs
Through officer only

Reference: OKW/Armed Forces Operations Staff/Dept. National Defense (I Op) No. 44638/41, Top Secret, Matter for Chiefs, 1 May 1941

Subject: Conference with Finland

Summary of the points discussed at the conference

1. *Reference* to the Russian prospects of attack. *Declaration* that German defense measures are necessary to counter these. *Important intention*—to anticipate the Russian plans of attack.

2. *Guide* to the *German operational intentions* for the northern theater of war.

a. Seizure of the Baltic states and of Leningrad.

b. Thus, robbing the *Russian Baltic Fleet* of its bases and rendering it incapable of action.

The German Navy prevents it from escaping from the Baltic.

The German Air Force, from Finnish territory, destroys the White Sea Canal (locks) in order to prevent its escaping into the White Sea.

c. Occupation of the Petsamo area.

d. Attack from the Petsamo area against the Murmansk *base*. Attack from the Rovaniemi-Kemijaervi area on Kandalaksha and, from there, on Murmansk.

3. *German demands—Transport of a higher headquarters and a reinforced German division* with the necessary assignments, by sea to the Bothnian harbors and, finally, by rail transport to the Rovaniemi region. The intended date 8 June, is for the first unloading.

Assignment of *Finnish heavy artillery* (if possible motorized) to the Rovaniemi attack group.

Finnish anti-aircraft artillery defense for the German unloading in the Gulf of Bothnia.

Finnish fighter and anti-aircraft defense for the assembly and the advance of the Rovaniemi group. *Finnish anti-aircraft defense* especially for the road crossings at Rovaniemi and Kemijaervi. *Helsinki and Kemi airfields* to be given over to the German Air Force, if required, development according to German wishes.

Distribution of, "Summary of the German wishes as regards supplies." (Errata: in No. VII: delete, "5 mill. Reichsmarks", and insert, "10 mill. Reichsmarks.")

4. *Tasks of the Finnish Armed Forces.*

Army—Early camouflaged *mobilization. Establishment of measures for defense* on the Finnish-Russian frontier.

Time—*Protection* of the *Petsamo area* by the troops there, which must urgently be brought up to wartime strength.

Participation in the attack *from the neighborhood of Rovaniemi* with the strongest possible forces. Two Finnish divisions are suggested for this purpose (there would be no room for more).

Attack on the Ladoga Canal and Svir from both sides of Lake Ladoga. The mass of the Finnish army is to be employed for this purpose. The attack will commence when the German Forces cross the Dvina.

Attack against Hango. No German support possible for the time being. Air support (Stukas) only when the region of Lake Peipus is reached. Hango is to be cut off until the attack commences.

Air Force—Support, mainly for the *Finnish Army. Finnish air defense,* together with the protection of the Finnish Army, also protection of the communications network (roads and railways), the most important industries and bigger towns.

The *participation* of *German Air Forces* in considerable strength for the time being only be counted on to a limited degree. For this purpose, the immediate handing over of two airfields, cf. No. 3. *German Air Defense Forces* in Finland only employed *to a limited degree* for the protection of their own army and air force troops.

Navy—*Operational strategy* against *Russian Naval Forces* in agreement with the German Navy. *Protection* of the Finnish *outpost area on the coast.* Possible *participation* in action against *Hango.* Mining of *Petsamo.*

5. *Open questions:*

Settlement of the command.

Occupation of the *Aland Islands.*

Transport carried out by the *Finnish railways* for the Gulf of Bothnia-Rovaniemi transportation.

The supplying of the *Finnish Army*.

The supplying of the *civilian population*.

Military *preparations* in the *civilian sector* (air raid protection, evacuation).

Sweden's attitude not clear.

German interest—utilization of the Swedish railways.

On no account Swedish participation in the present preparations.

Contact with the *Finnish Army Command*.

"The German General with the High Command of the Finnish Armed Forces."

In addition, representatives of the branches of the armed forces.

When will this office come into operation?

How can a *camouflaged continuation* of the present conferences be arranged?

As Deputy:
Signed: VON LOSSBERG

Certified:
[Signed] DANCKWORTH
Captain

Distribution:

Chief of Armed Forces Operations Staff
Dept. L [Department National Defense]
Chief
IH
IK
IL
IV
War Diary

Trials of War Criminals Before the Nuremberg Military Tribunals Under Control Council Law No. 10. Nuremberg, October 1946 - April, 1949, Volume 10
https://archive.org/details/TrialsOfWarCriminalsBeforeTheNurembergMilitaryTribunalsUnderControlCouncil/Trials%20of%20war%20criminals%20before%20the%20Nuremberg%20Military%20Tribunals%20under%20Control%20Council%20law%20no.%2010.%20-%20Nuremberg%2C%20October%201946-%20April%2C%201949%20Volume%2010/page/n1041/mode/2up

TRANSLATION OF DOCUMENT L-221

Fuehrer's Headquarters, 16.7.1941
Bo/Fu

TOP SECRET

[Pencil note] 17.VII 41

Memorandum for the record

By order of the Fuehrer: he held today at 15 hours in his quarters a conference attended by Reichsleiter Rosenberg, Reich Minister Lammers, Field Marshal Keitel, the Reich Marshal and myself. The conference began at 15 hours and, including a break for coffee, lasted until about 20 hours.

Sivu 1086

(Incidental question: It occurred to me several times that Rosenberg has a soft spot for the Ukrainians; thus he desires to aggrandize the former Ukraine to a considerable extent.)

The Fuehrer emphasizes furthermore that the Volga Colony too will have to become Reich territory, also the district around Baku; the latter will have to become a German concession (Military colony).

The Finns wanted East Carelia, but the Kola Peninsula will be taken by Germany because of the large nickel mines there.

The annexation of Finland as a federated state should be prepared with caution. The area around Leningrad is wanted by the Finns; the Fuehrer will raze Leningrad to the ground and then hand it over to the Finns.

Sivu 1089

Nazi Conspiracy and Aggression, Volume 7
https://archive.org/details/NaziConspiracyAndAggression/Nazi%20Conspiracy%20and%20Aggression%20Volume%207/page/n1093/mode/2up

Similarly there was unlikely to be a clash of Anglo-Soviet interests over Scandinavia. The Russians claimed Finland as within their security sphere. Stalin had told Mr. Eden in 1941 that the Soviet Government wanted a restoration of their frontier of 1941 with Finland, the return of Petsamo, and some kind of military alliance which would give the Russians the right to maintain naval and military bases on Finnish territory. We had agreed to these terms; although we hoped that Finland would be left with some real independence—at least in cultural and economic matters—and a parliamentary regime, Russian influence would be predominant in the country. We need not, and indeed could not, contest such influence.

British Foreign Policy in the Second World War Volume 3
https://archive.org/details/british-foreign-policy-2ndww-v-3/page/129/mode/2up

PROPOSAL FOR FINNISH-SOVIET PEACE

[Released to the press November 7]

The text of a memorandum of conversation was prepared by Mr. Sumner Welles, Under Secretary of State, on August 18 immediately after his conversation with the Minister of Finland, Mr. Hjalmar J. Procopé. It was in this conversation that the Finnish Minister was apprised that the Soviet Union was prepared to discuss a Finnish-Soviet peace on the basis of territorial compensation to Finland.

The text of the memorandum of conversation reads as follows:

"The Minister of Finland called to see me this afternoon at my request.

"I told the Minister that I wished to inform him in the utmost confidence that this Government had received information to the effect that should the Government of Finland be so disposed, the Soviet Government was prepared to negotiate a new treaty of peace with Finland which would involve the making of territorial concessions by the Soviet Union to Finland.

"I said that I was communicating this information as a transmitting agent and that at the moment I was expressing no official opinion with regard thereto. I said that I wished to make it, however, completely clear that the information I was giving the Minister implied in no sense whatever any weakening on the part of the Soviet Government. I said that, from the official statements made to us by the Soviet Union and from every other evidence available to this Government, the Soviet Government is not only resisting magnificently German aggression against Russia but is likewise prepared to fight indefinitely against Germany, and that from our knowledge of the military situation there seemed every reason to suppose that Russia may do so successfully and for a protracted period. I said that this information referred solely to Finland and should consequently be viewed solely in that light.

"The Minister at once raised certain obvious questions. First, in view of the experience Finland had had with the Soviet Union in 1939, what guarantees would Great Britain and the United States offer Finland that any peace treaty which the Soviet Union might now be disposed to negotiate would be maintained? Second, what assurance would Finland be given that, in the event that Germany was defeated and the Soviet Union were to become the predominant military power, Russia would respect any promises which Great Britain or the United States might have made and would not again undertake to seize Finland and deprive the Finnish people of their independence?

"I replied that these questions were questions which I was not prepared to discuss. I said it seemed to me, first of all, that it was necessary to determine what the attitude of Finland might be with regard to the possibilities which I had communicated to the Minister and that consequently the questions which he had raised were questions which need only come up for discussion in the event that the Government of Finland desired to explore these possibilities.

"I said further that it appeared to me that the question was a momentous one for the Finnish Government to determine. I added that in view of the considerations the Minister had advanced I wondered what guarantees or assurances Finland thought she would have of retaining her own independence and autonomy if Germany succeeded in winning and were then the overlord of all of Europe. I said that in such event Finland could look to no one for assistance whereas if Germany were defeated she would have many extremely powerful friends on her side."

At the same time the Department of State released to the press the pertinent part of a memorandum of conversation prepared by the Secretary of State, Cordell Hull, immediately after his conversation with the Minister of Finland, Mr. Hjalmar J. Procopé, on October 3, 1941:

"The Minister of Finland called at my request. I proceeded at once to say that it was unnecessary to go over the pros and cons of the situation as the war relates to Finland and to the United States, or to the likes and dislikes of either Government with respect to Stalin and Hitler or their respective countries. I said that as heretofore stated by me to the Minister, I am glad to see Finland recover her lost territory. My Government, and country and I have been loyal friends of Finland and would like very much to see our fine relations continue, but even this consideration was beside the governing question just now. That question, which is of the greatest importance to my country without contemplating the slightest injustice to Finland and her best interests, relates to the future safety of the United States and of all peaceful countries in the world; that this Government, profoundly convinced as it is, that Hitler, practicing loathsome barbaric methods, is undertaking to conquer the earth; that in these circumstances my country is expending and is ready to expend 15 or 25 or 40 or 75 billions of dollars to aid in resisting and suppressing Hitler and Hitlerism; therefore, the one question uppermost in the mind of my Government with respect to Finland is whether Finland is going to be content to regain her lost territory and stop there, or whether she will undertake to go further, if she has not already done so, so that the logical effect of her course and action would be to project her on the side of Hitler into the general war between Germany and Russia and the other countries involved."

The Department of State Bulletin 1941-11-08: Vol 5 Iss 124
https://archive.org/details/sim_department-of-state-bulletin_1941-11-08_5_124/page/362/mode/2up

Memorandum of Conversation, by Mr. L. Randolph Higgs of the Division of European Affairs

[WASHINGTON,] January 16, 1942.

Mr. Toivola [17] called on me this afternoon pursuant to my request made after consultation with Mr. Atherton.[18]

I immediately handed to Mr. Toivola without comment Helsinki's telegram no. 42 of January 15 [19] (transmitted in plain language). After he had read the telegram, I said that I wanted to make it clear that we were not protesting against Finnish censorship of our Legation's telephone conversations, but that I was bringing this matter to his attention because it, taken together with many recent instances of unjustified Finnish press attacks on the United States and the Administration in particular, was having an unfortunate and cumulative effect on all persons in this country who had knowledge of these developments. I said that we could afford to overlook these matters in so far as the damage which they did to our own interests was concerned but that I did not think that Finland could do so. After recalling to Mr. Toivola the often expressed opinion in Finland that Finland could depend upon Britain and particularly the United States not countenancing any measures at the peace table contrary to basic Finnish interests, I remarked that their sense of prudence should warn the Finnish Government and people not to go too far along the lines recently manifested, lest they put too great pressure upon the friends of Finland in the United States and Great Britain. Mr. Toivola

readily agreed that the recent trend of events in Finland did carry with it the danger which I had mentioned and he said that he was going to send a personal telegram to Helsinki strongly urging that more careful consideration be given to measures of the character in question. He said that the Finnish press could not be strictly neutral in its comments, in as much [as] it could obviously never criticize Germany in any way because of Finland's complete dependence upon Germany at this time for foodstuffs. I said that I understood this but that to me it seemed unnecessary for the Finnish press to attack the United States and the President in the way they had been doing lately. I pointed out that an analysis of these attacks strongly suggested German inspiration and I intimated that I believed that the press attaché of the German Legation in Helsinki might be exerting pressure on the Finnish press and the Information Central along the lines he considered desirable. Mr. Toivola readily agreed that this was a reasonable conclusion.

As another instance of what I had in mind, I showed Mr. Toivola an intercept of a Tokyo radio broadcast allegedly quoting a statement of the Finnish Legation in Tokyo to the effect that recent rumors regarding a Soviet-Finnish peace were "nothing but Anglo-American machinations". I made it clear to Mr. Toivola that I was not convinced that the Finnish Legation had, in fact, made any such statement but that if it had done so, I thought it a mistake from the point of view of Finland's own interests, because, as he knew personally, this Government had had absolutely nothing to do with any of these recent rumors.

Mr. Toivola was obviously disturbed at all of these matters which I brought to his attention. Our conversation was entirely friendly and reasoning. He expressed appreciation for my bringing the matters to his attention.

Foreign Relations Of The United States Diplomatic Papers 1942 Volume II
https://archive.org/details/in.ernet.dli.2015.74485/page/n33/mode/2up

The Minister in Finland (Schoenfeld) to the Secretary of State

HELSINKI, February 3, 1942—7 p. m.
[Received 11:27 p. m.]

91. Finance Minister Pekkala called on me this afternoon as he said to inquire as to present state of relations between Finland and the United States which is matter of concern to many here. He said frankly he was not kept informed about foreign policy but whenever he had inquired recently either of Prime Minister Rangell or Minister Tanner,[41] with special reference to United States, he had been told there were no new developments. I told the Minister that it was difficult for me to discuss these matters with him in present circumstances but that I felt Finland's position could not be considered stationary and was necessarily affected by rapid developments of the war, this being particularly true since attack on United States by Japan. Hence, I said Finland's position seemed to require clarification and time was of the essence.

Pekkala said he could assure me of two things: First, that great majority of Finnish people were sympathetic to cause of the democracies and, second, that conviction was steadily growing that Finland must make separate peace with Soviet Union. He did not know how long it would take for these facts to find expression in official action but he appreciated importance of time element. He expressed opinion that even Field Marshal Mannerheim and many in the Finnish Army shared these views and assured me they were also shared not only by

[41] Väinö A. Tanner, Minister of Commerce and Industry until May 1942; then Minister of Finance.

Social Democratic Party leaders including Tanner and rank and file of that party but by numerically smaller political groups including Swedish Party and Progressives. When I inquired as to attitude of Agrarian Party his answer was they were still convinced that Russians must and could be crushed and in any case took little interest in foreign policy.

Pekkala said he never discussed anything with Foreign Minister Witting and intimated some lack of confidence in President Ryti but he asserted categorically that the two propositions above stated were absolutely in accordance with facts and that movement based on them was growing steadily.

I expect to see Foreign Minister Witting tomorrow to make representation directed in your 31, February 2. Meanwhile it is apparent from Pekkala's visit and from other indications which Department will have noted in my recent telegrams that there is increasing uneasiness here both about relations with us [42] and possibility of Finland withdrawing from the war.

SCHOENFELD

Foreign Relations Of The United States Diplomatic Papers 1942 Volume II
https://archive.org/details/in.ernet.dli.2015.74485/page/n33/mode/2up

SECRET

Ministerial Change in Finland

Despatches from Helsinki announce the resignation of Pekkala, Social Democratic minister of finance and reputedly a friend of the United States. Finland's outstanding Social Democrat, Väinö Tanner, has taken Pekkala's place, while a third member of the same party, Uuno Takki, will fill Tanner's former position as minister of commerce. The Social Democratic party, torn between patriotism and pro-democratic sympathies, in the past months has been an equivocal factor in Finnish foreign policy. In the cabinet, according to reports from Helsinki, Tanner has generally taken a stand midway between Ryti and Witting—pledged to active prosecution of the war to the bitter end—and Pekkala, who on several occasions has expressed disapproval of the German connection. With Pekkala now removed, the Finnish ministry apparently has attained a greater measure of agreement on the war issue.

Despatches from Helsinki continue to suggest, however, that the Finns will take no offensive action this summer. And despite reports of extensive German troop movements to Northern Finland, informed sources apparently believe that the Axis has insufficient land forces in the far north to attempt an offensive against Murmansk.

OSS "The War This Week" Reports, 3/26/1942-1/7/1943
https://archive.org/details/TheWarThisWeek/psf000818/page/n105/mode/2up

(2) Norwegians, according to source, are especially disappointed and occasionally bitter over what they call U. S. "pussyfooting" with regard to both Finland and Sweden. They are convinced that we could have forced Finland out of the war within a week's time if the pressure had really been put on. They feel that Americans do not know the true nature of Finns, who are Mongolians, primitive and barbarous in many ways, and utterly unlike the Scandinavians.

It is felt, further, that so long as the U. S. dallies over the SKF problem, just so long with the Swedes play with Germany. Strong action will bring Sweden to terms immediately, but, short of such action, the Swedes would be fools in voluntarily giving up a lucrative trade with Germany.

(3) The Norwegians are thoroughly disgusted with the American Minister in Stockholm. They look on him as the agent of Sweden rather than of America, and resent the fact that Norway--fighting Germany as an ally of the U.S.--"finds the alleged U. S. representative so unsympathetic and so unhelpful."

OSS Numbered Bulletins, March 1943-April 1945
https://archive.org/details/OSSNumberedBulletins
/mr0438/page/n11/mode/2up

Feb. 9.—A joint announcement was issued at the end of the conversations between Egypt and the Yemen, stating that a desire to encourage collaboration and co-operation between two friendly countries and among all Arab peoples to strengthen the ties uniting them had been shown. The two parties had decided on the best means to be adopted to realize such collaboration for the good of all.

ESTONIA. *Feb.* 4.—Swedish sources reported that a state of emergency had been proclaimed in Tallinn, and Finnish reports stated that towns in the path of the Russian advance were being evacuated.

FINLAND. *Jan.* 31.—Adm. Lützow told the press in Helsinki, according to Swedish reports, that 1943 had been a year of disappointment for German submarines, since the enemy's excellently functioning reconnaissance service and his well developed anti-submarine weapons had rendered their activity very difficult. The campaign in Russia was "extremely heavy and difficult, taxing German strength to the utmost".

Feb. 2.—President Ryti stated at the opening of Parliament that the position was serious, and demanded "great vigilance and courage, calmness and determination".

Feb. 6.—Tass Agency's denial of Russo-Finnish negotiations for a separate peace. (*see U.S.S.R.*)

Feb. 7.—Swedish reports stated that the Finance Minister, Tanner, had "temporarily taken over the functions of the Prime Minister".

Feb. 8.—U.S. warning about continued collaboration with Germany. (*see U.S.A.*) Warning in *Izvestia*. (*see U.S.S.R.*)

The High Command ordered the closing of schools in Helsinki, and appealed for the voluntary evacuation of children and people over 60.

Feb. 9.—A leading Social Democrat stated in an article in the *Suomen Sosialidemokraati* that it was high time that Finland found out what the peace conditions with Russia were instead of formulating them according to her imagination or mechanically repeating rumours. "The Finns must take their destiny in their own hands", he stated. "If we do not take the initiative somebody else will, but that would be unfavourable for us."

The Foreign Minister informed the Foreign Affairs Committee of Parliament of the American Note delivered by the U.S. Chargé d'Affaires on Jan. 31, which had stated that the improvement of relations between Finland and the U.S.A. had so far had two obstacles; collaboration between Finland and Germany, and the state of war between Finland and America's ally, Russia, and if Finland delayed the removal of these two obstacles, the situation could only become worse. The fate of countries fighting by the side of Germany would be more and more menaced the longer they continued in the front line.

Feb. 10.—*Red Star's* warning to Finland. (*see U.S.S.R.*)

Swedish reports stated that in seven towns along the Gulf of Finland schools had been closed and the evacuation of children begun.

Field-Marshal Mannerheim was reported to have urged President Ryti to make overtures to Russia.

Feb. 11.—The Social Democrat Parliamentary group made representations to the Prime Minister to investigate all possibilities of extricating Finland from the war.

Feb. 12.—Dr. Paasikivi in Stockholm. (*see Sweden.*)

Bulletin of International News, Vol-21, Issue no.-2-25
https://archive.org/details/dli.calcutta.04941/page/154/mode/2up

Kun talvisotaa seuranneen jatkosodan aikainen liittolaisuus Saksan kanssa päättyi Suomen antautumiseen, perisuomalainen vastuuntunnottomuus muodostui heti ongelmaksi, sillä sopimus jätti tilaa sodanaikaisen poliittisen johdon tuomitsemiselle sotasyyllisyysoikeudenkäynneissä ja vaikutti jopa pyrkivän siihen, mutta poliittinen johto ei halunnut ymmärtää asiaa näin. Neuvotteleminen oli jätetty sotaa johtaneelle Mannerheimille, koska hän ymmärsi näitä asioita ja neuvostoliittolaiset luottivat häneen, toisin kuin poliittiseen johtoon, ja neuvottelut olivat olleet vaikeat, koska Neuvostoliitolla oli ollut varaa vaatia Suomea antautumaan ehdoitta, mutta näin pitkälle meneviä vaatimuksia ei oltu haluttu odottaa.

Tämän typerän ratkaisun seuraukset vaikuttavat edelleen, sillä jos suomalaiset olisivat alkaneet selvitellä sotiin joutumisen syitä yhdessä liittoutuneiden kanssa, niin heille olisi selvinnyt paljon mielenkiintoista myös sisällissodasta, jonka aikaisen toiminnan jälkien päälle saksalaiset kehittelivät uusia juonia ennen talvisotaa. Koska sitä ei tehty, suomalaiset ovat voineet jopa pitää näihin päivään asti kiinni typerästä puolueettomuuspolitiikastaan, joka ei vaikuta olevan muuta kuin jäänne saksalaisien sotasuunnitelmista, koska siinä ei ole tapahtunut havaittavaa kehitystä, eikä sitä liiemmin arvostetakaan Suomen lisäksi muualla kuin Ruotsissa ja Sveitsissä, joiden suhteen saksalaiset eivät ehtineet tehdä paljon mitään. Sveitsin valloittaminen oli kyllä suunnitelmissa, mutta se, eli operaatio Tannenbaum, piti perua, koska joukkoja tarvittiinkin muualla eikä Sveitsillä ollut kiirettä, ja Ruotsikin olisi varmasti valloitettu jos saksalaiset olisivat voittanet sodan. Hitler valitteli myöhemmin, että se olisi pitänyt valloittaa samalla kuin Tanska ja Norja, mutta se jäi kuitenkin silloin nätisti saarroksiin ja sen asemaa heikensi myös se, että ruotsalaiset luottivat suomalaisiin, jotka kuitenkaan eivät olleet luotettavia. Sotaa Ruotsiin paenneita suomalaisia oli niin helppo värvätä vakoojiksi rahapalkkiota vastaan, että heitä käytti jopa Japanin tiedustelukoneisto, vaikka ruotsalaisiakin oli niin helppo löytää, että heille osattiin tarjota sopivan kokoista palkkiota, joka oli erittäin hyödyllisen henkilön tapauksessa kymmenentuhatta Ruotsin kruunua kuukaudessa. Suomalaiset eivät olleet kovin hyödyllisiä, mutta halvempia ja heitä oli vieläkin helpompi löytää.

Tässä yhteydessä suomalaisien ja venäläisien sukulaisuus näkyy selvästi, sillä länsiliittoutuneista poiketen neuvostoliittolaiset keräsivät Saksasta runsaasti todisteita ja unohtivat ne varastoihin, jotta historioitsijat pääsivät keksimään satuja. Oikeastaan vasta tällä vuosituhannella on huomattu, että venäläisillä on lojunut vuosikymmenet nurkissa jopa kaikkein kiinnostavimpaa aineistoa, kuten Hitlerin maalliset jäänteet ja Himmlerin päiväkirjoja, ja jonain päivänä löytyvät luultavasti Hitlerinkin päiväkirjat. Kommunismista se ei johdu, sillä joissakin kommunistisissa maissa tehtiin hyvin laadukasta tietokirjallisuutta, joka on nykyisin ongelma, koska kenelläkään ei ole selvää käsitystä sen tekijänoikeuksista, vaan se johtuu kansanluonteesta, joka suomalaisien ja venäläisien suosii tapauksessa sisällötöntä suunpieksämistä.

Suomalaisen historiankirjoituksen helmiin kuuluu talvisodan ja jatkosodan selittäminen niin sanotulla ajopuuteorialla, jonka sisältöä kukaan ei vaikuta tietävän. Se on peräisin Wipert von Blücheriltä, joka oli sotien aikaan Saksan lähettiläs Suomessa, ja

vaikka hänen muistelmansa ovat välttäneet suomalaisille lähdetiedoksi, he eivät vaikuta olevan tietoisia niistä Saksan ulkoministeriön asiakirjoista, joita liittoutuneet julkaisivat 1950-luvulla, vaikka ajopuuteoria on kotoisin Saksan ulkoministeriöstä. Heille riittää, että hokemalla ajopuuteoriaa kuin iskulausetta, saavuttaa sellaisen tunteen, etteivät suomalaiset olleet itse vastuussa mistään ja oli pelkästään oikein, ettei heidän johtajiensa puuhia tutkittu kunnolla. Se ollut näihin päiviin saakka erittäin suosittu teoria, vaikkei siitä tiedetä muuta kuin nimi, ja koska se on suosittu, se on myös kiistanalainen teoria, koska suomalaiset tietäjät hakevat mielellään helppoa huomiota kyseenalaistamalla jotain suosittua eikä siinä yhteydessä tarvitse sanoa mitään järjellistä, sillä kansa pitää järjettömän riitelemisen seuraamisesta. Rationaalisen argumentin kehittelemisen sijaan kannattaa mustamaalata vastustajaa, joten ajopuuteorian kritisoiminen on ollut yleensä sitä, että sen kannattajia on syytetty sananvapauden tukahduttamisesta sellaisella verukkeella, että Neuvostoliitto jotenkin sekaantui sotien jälkeen suomalaiseen historiankirjoitukseen eikä totuus päässyt silloin esille, vaikka teoria tulikin Saksan ulkoministeriöstä eikä Neuvostoliitossa puhuttu ajopuista vaan siellä sodista syytettiin suomalaisien valitsemia johtajia.

Suomessa kriittinen ajattelu on näissä asioissa aidoimmillaan silloin kun se on pelkkää sekavaa selittelyä, jossa eri mieltä olevat ovat tyhmiä ja luottamus huonoon teoriaan on tehnyt heidät niin ylpeiksi, että heille pitäisi opettaa nöyryyttä väkivallan avulla, ja jos siihen osaa lisätä hölmön salaliittoteorian, niin sitten vaikuttaa poikkeuksellisen älykkäältä.

Kuitenkin jatkosodan syyt ovat selviä pelkästään ulkomaisien asiakirjalähteiden perusteella, sillä poliittinen johto on ollut varsin avoimesti taistelemassa katkeraan loppuun saakka jo jatkosodan alussa, vaikka se puhuikin kansalle sodan voittamisesta saksalaisien rinnalla, eli kyse on ollut lähinnä Suomen sisällissodan kaltaisesta suunnitelmasta, jossa puolustuskyky on ollut tarkoitus saada romahtamaan hassaamalla se tykinruokana rintamalla ennen kuin Suomea aletaan liittää Saksaan. Tällaiset suunnitelmat ovat mahdollisia siksi, etteivät suomalaisien puheet heidän länsimaisuudestaan vastaa heidän rotutaustaansa, joka on niin erilainen, etteivät länsimaiset tiedot kuulu heidän maailmaansa, eli varoituksia ei kuunneltu eikä 1950-luvulla julkaistuja saksalaisia asiakirjoja ole löydetty vieläkään, vaikka se olisi helppoa jos suomalaiset edes osaisivat käyttää kirjastolaitosta, vaan talvisotaa ja jatkosotaa voi käsitellä edelleen suomalaisella tyylillä, jossa tietäjät kilpailevat keskenään siitä, että kenen keksimä satu on paras, ja se kunnia pyrkii lankeamaan omahyväisen kansanluonteen takia järjettömälle sankaritarinalle, jossa suomalaisilla on varaa antaa näissä asioissa neuvoja muille kansoille.

Jo pelkästään tässä on riittävästi syytä määritellä suomalaiset rosvokansaksi, sillä luonnonkansa ymmärtää reviirin säilyttämisestä ainakin perusteet ja siten on varsin selvää, mihin suuntaan heidän kehityksensä on lähtenyt. Johtajaksi kelpaa toiseen kansaan kuuluvan posetiivarin apina ja päätöksiä valikoituu tekemään sellaista väkeä, joka on valmis menettämään koko Suomen heti kun joku tulee höpöttämään Suur-Suomesta.

16.

Rauhansopimus velvoitti Suomen lakkauttamaan äärioikeistolaiset puolueet, joilla tosin ei ollut paljonkaan mitään merkitystä, ja sallimaan kommunistien toimimisen politiikassa, vasemmistossa tapahtui mullistus kun kommunistit haastoivat sosialidemokraatit saadakseen kannatusta nopeasti, sillä rauhansopimus tuli voimaan syyskuussa vuonna 1944 ja seuraavat eduskuntavaalit olivat jo maaliskuussa 1945.

Suomen kommunistinen puolue oli perustettu jo vuonna 1918 Venäjällä sinne paenneiden punaisien toimesta, mutta vasta rauhansopimuksen myötä sen toiminta tuli sallituksi myös Suomessa. Se oli saanut tuntumaa Stalinin kauden ilmapiiriin jo vuonna 1920, jolloin sen johto tapettiin siksi, että se eli joidenkin mielestä liian leveästi Suomesta saadulla ryöstösaaliilla, ja koska kaikki eivät hyväksyneet tällaista asioiden hoitamista, sille muodostettiin sotilaallinen siipi, jotta toisinajattelijat saataisiin hiljennettyä, mutta Venäjällä ei vielä siinä vaiheessa oltu samalla tasolla, joten puhdistukset aloittaneen salaliiton johtajat teloitettiin murhaajina. Se kunnostautui myös avustamalla Suomessa toimivia punakapinallisia ja olemalla toisessa maailmansodassa Neuvostoliiton puolella, joten sen kulissiksi perustettiin Suomen kansan demokraattinen liitto, joka ei kärsinyt sen maineesta yhtä paljon kuin se itse, ja sen ehdokkaat olivat ehdolla SKDL:n listoilla.

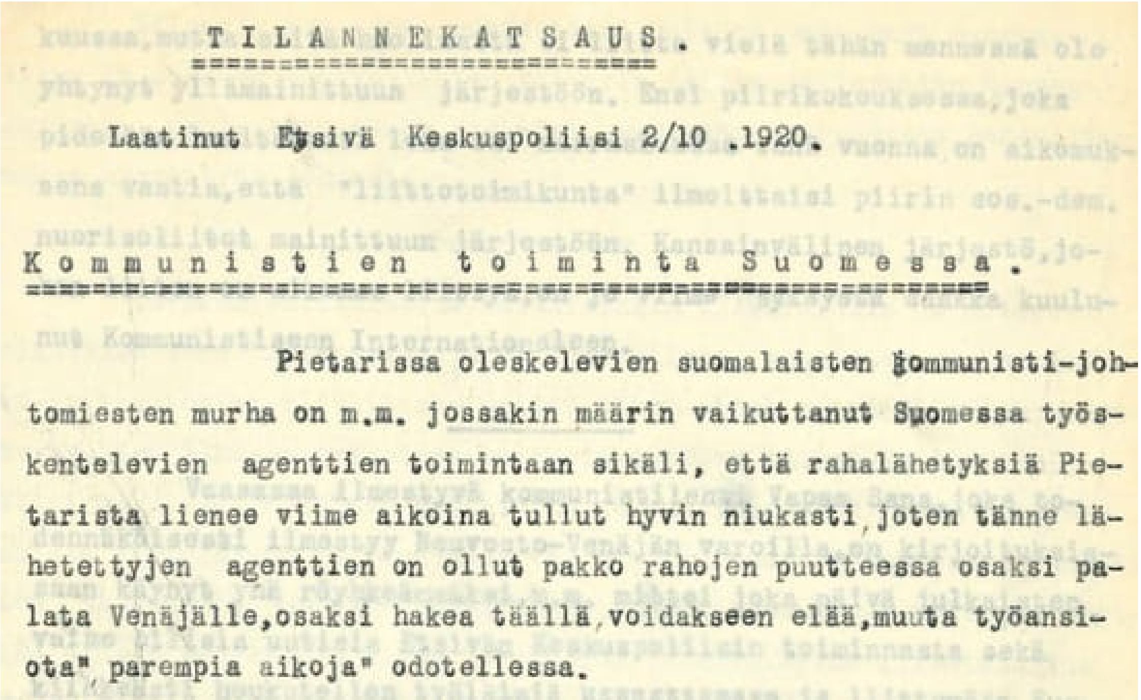
T I L A N N E K A T S A U S.

Laatinut Etsivä Keskuspoliisi 2/10 .1920.

K o m m u n i s t i e n t o i m i n t a S u o m e s s a.

Pietarissa oleskelevien suomalaisten kommunisti-johtomiesten murha on m.m. jossakin määrin vaikuttanut Suomessa työskentelevien agenttien toimintaan sikäli, että rahalähetyksiä Pietarista lienee viime aikoina tullut hyvin niukasti, joten tänne lähetettyjen agenttien on ollut pakko rahojen puutteessa osaksi palata Venäjälle, osaksi hakea täällä, voidakseen elää, muuta työansiota", parempia aikoja" odotellessa.

Viitaten viime tilannekatsaukseen mainitsemme, että Etelä-Pohjanmaan sos.-dem. nuorisoliitot ovat jo tämän vuoden kevätpuolella toimitetussa liittoäänestyksessä päättäneet liittyä Kansainväliseen järjestöön ,ja on tämä liittoäänestyksessä tehty päätös hyväksytty myöskin liiton edustajakokouksessa viime elokuussa,mutta siitä huolimatta ei liitto vielä tähän mennessä ole yhtynyt yllämainittuun järjestöön. Ensi piirikokouksessa,joka pidetään luultavasti loka-tai marraskuussa tänä vuonna on aikomuksena vaatia,että "liittotoimikunta" ilmoittaisi piirin sos.-dem. nuorisoliitot mainittuun järjestöön. Kansainvälinen järjestö,johon liiton on aikomus liittyä,on jo viime syksystä saakka kuulunut Kommunistiseen Internationaleen.

Viipurin sos.-dem. puoluetoimikunta on päättänyt erottaa Viipurin sos.-dem.Nuorisoliiton Viipurin piirin järjestäjän Hannes Juvosen puolueesta hänen sos.-dem. puolueen keskuudessa harjoittamansa myyräntyön johdosta.

https://www.doria.fi/handle/10024/128328

Tämä viritelmä sitten yritti haalia nopeasti paljon kannatusta lähestyviä vaaleja varten ja työmailla pidettiin poliittisia kokouksia, joissa kansaa houkuteltiin kommunistien riveihin muun muassa sotasyyllisyyskysymyksen avulla. Riidan haastaminen sosialidemokraattien kanssa oli tärkein asia, koska aikataulu oli tiukka eivätkä kommunistit olleet aiemmin saaneet toimia politiikassa omillaan vaan heidän piti irtaantua sosialidemokraateista, jotka eivät olleet vieläkään päättäneet, että olivatko he sosiaalidemokraatteja vai sosialisteja. He menettivät tässä vaiheessa kommunisteille kokonaisia paikallisjärjestöjä, ja sivuseurauksena oikeisto sai kommunisteilta tukea niin paljon tukea, että se hämmensi kaikkia muita, sillä he tarvitsivat oikeiston tukea voidakseen toimia eduskunnassa sosialidemokraattien kanssa riitelemisestä huolimatta.

Näihin kuvioihin ilmeisesti liittyy se seikka, että Suomen kansan demokraattinen liitto levitti sellaista ajatusta, että sopimusta voisi käyttää poliittisiin vainoihin, jotta päästäisiin kostamaan sisällissodan aikaisia tapahtumia, koska se olisi varmaankin miellyttänyt oikeiston sotasyyllisiä, ja siinä syntyneen keskustelun takia näitä asioita tutkittiin ja sitä kautta päädyttiin havaitsemaan, että sotimiseen liittyvässä päätöksenteossa oltiin rikottu lakeja varsin usein. Löydökset päätettiin kuitenkin haudata sillä verukkeella, ettei niistä voitu antaa tuomioita Suomen lakien perusteella, ja siksi liittoutuneiden valvontakomissio aiheutti hämmennystä ilmoittaessaan, että tuomiot an-

nettaisiin kansainvälisien sopimuksien mukaan ja niitä jaettaisiin vain poliittiselle johdolle, jolloin tilaa ei jäänyt edes vastuun kasaamiseen vähäisemmille syntipukeille. Hallitus joutui taipumaan liittoutuneiden tahtoon ja se koski tietenkin myös seuraavaa hallitusta, vaikka sisäministerin virka menikin kommunisteille huolimatta siitä, että se oli oikeistolainen ja kaikki eduskuntaryhmät hyväksyivät sen muodostajaksi Juha Paasikiven. SKDL:n Yrjö Leino johti sitten sotasyyllisyysasioiden, sotarikoksien ja asekätkentäjutun käsittelyä sisäministerinä vuoteen 1948 asti, ja vaikka näitä tapahtumia on myöhemmin peitelty sepittämällä legendaa kommunistien ja Neuvostoliiton muodostamalla uhalla, niin siihen aikaan pelko syntyi pikemminkin siitä, että kommunistit muuttivat Valtiollisen poliisin tulipunaiseksi oikeiston tuella.

Oikeistolla oli presidentti, pääministeri ja enemmistöasema eduskunnassa, puhumattakaan siitä, että liittoutuneiden valvontakomissio oli sitä mieltä, että sotasyylliset ja sotarikolliset pitäisi saada tuomittua ja ylimääräiset vainot voisi vaikka jättää kokonaan väliin, joten tilanne ei siinä vaiheessa vaikuttanut siltä, että oikeistopoloinen joutui katselemaan kommunismin uhkaa vierestä, vaan se on keksitty myöhemmin.

Sotasyylliset oli pakko tuomita, vaikkei tehnytkään mieli, ja lopulta syntyi erimielisyyttä siitä, että pitäisikö tuomioiden olla suomalaisittain ajatellen ankaria vain kansainvälisesti ajatellen lieviä, ja vaikka ne annettiin aluksi suomalaisella tyylillä, niin Neuvostoliiton harjoittaman painostuksen takia niitä piti tarkistaa sillä seurauksella, että tuomioita korotettiin hieman ja silloinen presidentti Ryti sai kymmenen vuoden pituisen vankeusrangaistuksen, jota on myöhemmin pidetty laajalti suorastaan loukkaavana, koska se ei sovi suomalaisiin oikeuskäsityksiin.

Suomessa ihmetellään edelleen, että miksei sotilaallista johtoa asetettu syytteeseen, koska syntipukkien käyttäminen on suomalaisille hyvinkin luontevaa, mutta liittoutuneet nähtävästi halusivat välttää juuri tämän siirron, sillä valvontakomissio oli hyvin johdonmukainen siinä, että poliittinen johto piti tuomita, mutta sotilaallinen johto ei vaikuta kiinnostaneen sitä ollenkaan. Armeijan ylipäällikkönä toimineen Mannerheimin kohdalla asia on erityisen hämmentävä, sillä vasemmisto olisi halunnut tuomita hänet poliittisissa vainoissa ja siltä olisi saatu tekosyyt valmiina, mutta jostain syystä piti kuitenkin tuomita niitä poliitikkoja, jotka olivat vieneet Suomen mukaan sotaan. Syyksi tähän on esitetty historioitsijoiden toimesta sitä, että Stalin tarvitsi Mannerheimia, joka oli siinä vaiheessa vähän aikaa Suomen presidenttinä hoitamassa asioita uskottavuutensa tuhonneiden poliitikkojen puolesta, ja jopa vapaamuurareiden salaliittoa.

Liittoutuneet kyllä ymmärsivät, ettei armeija välttämättä totellut näissä asioissa sodanjohtoa, koska niidenkin sotilaat olivat tehneet sotarikoksia, vaikka se olikin ollut kiellettyä, ja varsinkin Puna-armeijan sotarikollisien määrää oli vaikea arvioida, sillä asiakirjoja katosi sodan tiimellyksissä paljon ja suurin osa sotarikollisista vietiin vankileireille, joilla katosi valtava määrä ihmisiä, koska vangeista ei pidetty niin hyvä huolta kuin pykälät määräsivät. Tärkeintä oli se, että sodanjohto oli yrittänyt estää sotarikoksien tekemisen, ja koska näin oli tapahtunut, vastuu kuului käskyjä vastaan

rikkoneille. Kuitenkin suomalainen sotilas voi ajatella niskuroimista niin kuin häntä itseään huvittaa, eli jos se on ilmennyt vastoin sodanjohdon antamaa selvää käskyä tehtyinä sotarikoksina, niin sodanjohto voi silti kantaa vastuuta muiden puolesta.

Koska suomalaiset pitävät erillishistorioista, niin sotarikosoikeudenkäynnit eivät muka liity sotasyyllisyysoikeudenkäynteihin, mutta niitä varten löytyi tuomittavaa yllin kyllin ja myös niihin liittyi pyrkimystä paeta vastuuta. Mannerheim oli käskenyt sotilaita olemaan tappamatta siviilejä ja se oli aika hyvin jopa liittoutuneisiin verrattuna. Sotavankien kohteluakin oli yritetty panna kuntoon sen jälkeen kun tietoa siitä oli vuotanut ulkomaiselle lehdistölle ja sitä kautta suomalaiselle sodanjohdollekin, eli hän oli tehnyt valvontakomissioon hyvän vaikutuksen, mutta toisaalta suuri määrä sotarikollisia tarvitsi jonkun kantamaan vastuuta puolestaan ja Mannerheim oli ollut kaikkien esimies. Siitä on syntynyt tarvetta saada hänet tuomiolle, mutta koska sotarikoksia on mielellään vähätelty historiankirjoituksessa, sen jättäminen huomiotta sotasyyllisyysoikeidenkäyntien kohdalla ei välttämättä ole aina ollut tahallista.

Urho Kekkonen toimi näiden oikeudenkäyntien aikaan oikeusministerinä, ja koska hän juuttui myöhemmin vuosikymmeniksi Suomen presidentiksi, varsinainen historian vääristeleminen ei ollut mahdollista ennen hänen kuolemaansa, mutta sitä valmisteltiin vaikenemalla näistä asioista, jotta voitiin heti tilaisuuden tullen alkaa sepustaa sitä legendaa, jonka mukaan suomalaiset tekivät vain vähän sotarikoksia ja venäläisiä sotavankeja kohdeltiin todella hyvin. Virallinen totuus näistä asioista on renkipojaksi joutuneen venäläisen kertomus sotavangin elämästä kaukana vankileireistä, jotta voidaan kiertää se seikka, että suomalaiset vankileirit vertautuivat olosuhteiden puolesta neuvostoliittolaisiin vankileireihin. Sotarikoksia puolestaan tarvitsee käsitellä vain vähän, koska niitä ei muka tapahtunut sen enempää, ja koska suomalaiset eivät muka kaivaneet verta nenästään, Kekkosen aika voidaan kostaa kutsumalla sitä rähmällään olemisen ajaksi, jolloin ylin poliittinen johto oli mielin kielin neuvostoliittolaisille ilman mitään järjellistä syytä.

Halutessaan voi myös satuilla, että pahan kommunistit olisivat halunneet valloittaa Suomen, mutta kostamisen mahdollisuus puuttuu, vaikka se olikin todellinen uhka, sillä Suomi oli ollut Saksan liittolainen ja Itä-Euroopassa esiintyi niin paljon tarvetta kostaa Saksan miehitys ja sen aikaiset rotuhygieniaohjelmat, että se rakennettiin täyteen linnoituksia ja asevarastoja siinä toivossa, että saksalaiset olisivat olleet tulossa tapettaviksi. Välit Yhdysvaltojen kanssa olivat muka niin huonot, että se olisi ollut mahdollista, vaikka toisaalta Yhdysvallat ja Neuvostoliitto noudattivatkin rauhansopimuksia hyvin tunnollisesti kylmän sodan loppuun saakka ja alkoivat lopetella sitä jo 1970-luvulla, jolloin Euroopan tilanne alkoi kehittyä turhan räjähdysalttiiksi. Ilman tällaista vaihtoehtoista suunnitelmaa väestöä olisi ollut vaikea estää lähtemästä Saksaan, ja sellaisessa sodassa Suomen kaltainen parantumaton Saksan liittolainen olisi ollut heikossa asemassa.

Suomessa kerrotaan tarinaa, jonka mukaan Suomi ei ollut Saksan liittolainen eikä tavallaan ollutkaan, sillä kun asiasta neuvoteltiin saksalaisien kanssa kesäkuussa 1941,

tultiin siihen tulokseen, että Suomi pysyy liittoutumattomana. Ylin poliittinen johto teki kuitenkin salaa sopimuksen liittoutumisesta ja se oli yksi niistä asioista, jotka tekivät tilanteen ongelmalliseksi siinä vaiheessa kun Saksa näytti olevan häviämässä sodan, sillä syylliset ja heidän kaverinsa vastustivat rauhanneuvotteluja.

Toinen merkittävä ongelma oli vuonna 1944 tehty niin sanottu Ryti-Ribbentrop-sopimus, jota väsättiin sillä verukkeella, että saksalaisien kanssa piti sopia sotilaallisen avun antamisesta. Tätä kautta on päästy myöhemmin siihen johtopäätökseen, että Mannerheim painosti presidentti Risto Rytiä tekemään sopimuksen kertomalla, että rintamalla meni aika heikosti, mutta ongelmat syntyivät siitä, että Ryti katsoi tarpeelliseksi tehdä tällaisen sopimuksen ja meni sopimaan samalla, ettei hän anna Suomen antautua ilman Saksan lupaa.

Ennen Ryti-Ribbentrop sopimusta Suomi oli neuvotellut rauhasta Yhdysvaltojen kautta, koska Suomi ei ollut sodassa sen kanssa, mutta kun neuvottelut selvästä liittolaisuudesta Saksan kanssa alkoivat, Yhdysvallat lopetti neuvottelut, ja kun sopimus Saksan ja Suomen välille saatiin aikaiseksi, se katkaisi diplomaattiset suhteet sillä perusteella, että Suomi oli virallisesti Saksan liittolainen. Sen jälkeen rauhasta piti alkaa neuvotella suoraan Neuvostoliiton kanssa ja tarjolla oli aluksi vaatimus antautua ehdoitta, ja vaikka jo tämäkin saa sopimuksen vaikuttamaan suunnattoman typerältä, neuvottelujen toinen osapuoli eli, Joachim von Ribbentrop, oli onnellinen saatuaan niin hyvän paperin, ettei moista oltu osattu odottaa. Tarkoitus oli ollut saada Suomelta jonkinlainen sitoutuminen sotaan, mutta Ryti meni paljon pitemmälle.

Typerän sopimuksen takia Suomen piti katkaista välit Saksaan ja häätää sen joukot Lapista kertomatta niille, että niistä oli tullut täysin vieras armeija, koska liittoutuneiden luottamus Suomen johtajiin oli sitä luokka, ettei näillä saanut olla enää minkäänlaista keskusteluyhteyttä saksalaisien kanssa. Saksan joukot jo poistumassa, mutta suomalaisien tilanteen takia vetäytyminen meni sotimiseksi ja Lapin asutuksesta poltettiin suuri osa. Vanhojen kaverisuhteiden avulla yritettiin tarjota sellaista vaihtoehtoa, että suomalaiset paukuttelevat pyssyillään näön vuoksi ja saksalaiset häipyvät niin nopeasti kuin voivat, mutta se ei ollut mahdollista, koska liittoutuneet tarvitsivat todisteita siitä, että saksalaisien kanssa juonitteleminen oli todellakin loppunut.

Aiemmin tehty sopimus liittolaisuudesta sen sijaan pysyi salassa liittoutuneilta, mutta Suomen diktaattoriksi ryhtyminen kertomatta asiasta suomalaisille näkyy siinäkin, sillä ennen jatkosotaa Ryti esitti rauhanmiestä, joka ei olisi halunnut lähteä sotaan, eikä rooli ei vaihtunut edes sen jälkeen kun saksalaiset varoittivat Neuvostoliiton suunnittelevan hyökkäystä Suomeen. Koska suunnitelmia oli tehty talvisodassa menetettyjen alueiden valloittamiseksi, hän ei vaikuttanut kuuluvan Suur-Suomesta vouhottaviin oikeistolaisiin, mutta saksalaisille hän kuitenkin ilmaisi haluavansa maltillista Suur-Suomea, joka ei ulottuisi Uralille asti, niin kuin ääriajattelijoiden suunnitelmissa, mutta sisältäisi kuitenkin Kuolan niemimaan ja koko Venäjän puoleisen Karjalan, jotka eivät ole koskaan Suomeen kuuluneetkaan.

Ryti sai sotasyyllisyysoikeudenkäynnissä lopulta ainoan kymmenen vuoden vankeus-

rangaistuksen ja sitä on pidetty jopa oikeusmurhana, mutta jossain sivistyneemmässä valtiossa hänet oltaisiin voitu tuomita kuolemaan valtiopetoksen takia. Suomessa pitää kuitenkin saada tehdä tällaista jos siihen on mahdollisuus, joten nykyisin ihmetellään sitä, että miksi Mannerheim valittiin presidentiksi, vaikka hän oli niissä olosuhteissa ainoa vaihtoehto, koska liittoutuneet tarvitsivat todisteita siitä, että suomalaiset yrittivät noudattaa rauhansopimusta ja hän oli yksi todella harvoista luotettaviksi tiedetyistä henkilöistä.

Suomalaiset pitävät kovasti saippuaoopperoiden juonikuvioista, joten näitä tapahtumia on myöhemmin selitelty poliittisella valtataistelulla, joka oli muka raakaa peliä varsinkin niillä, jotka joutivat miettimään, kuinka toimitaan kun on yhtäältä rauhansopimus liittoutuneiden kanssa ja toisaalta entuudestaan tuntemattomia sopimuksia Saksan kanssa. Rytin eroaminen ei tietenkään johdu sitä, että sen piti tapahtua, jotta Suomi voisi tehdä rauhan ilman Saksan lupaa, ja politiikassa tapahtui muitakin henkilövaihdoksia, joita on hyvä selitellä valtataistelulla, sillä hallituskin piti vaihtaa ja tiettyjen puoluejohtajien oli aika siirtyä syrjään.

Historiankirjoituksessa Ryti kuvataan yleensä isänmaallisena johtajana, ja vaikka ajatus voi olla muukalaisen mielestä outo, niin se on kuitenkin totta, sillä suomalaisille itsenäisyys merkitsee mahdollisuutta pettää kaikki muut heti kun siihen tulee tilaisuus. On isänmaallista yrittää myydä Suomi saksalaisille ja pitää suurena vääryytenä sitä, että petturien lievät rangaistukset estävät Suomea joutumasta Neuvostoliiton miehittämäksi, sillä suomalaiset eivät ole kehittyneet elämään oikeassa valtiossa.

Pelkkä pyrkimys siirtyä diktatuuriin ei vaikuta olevan heille mikään ongelma, sillä heidän historiantulkinnoissaan ihaillaan sitä yrittäneitä henkilöitä. Julius Caesar on lähes aina kavalasti petetty sankari, joka yritti ryhtyä elinikäiseksi diktaattoriksi ja keskittää kaiken vallan itselleen, mutta oli kuitenkin valitettavasti vähän yksinkertainen tapaus, koska hänen lähimmät liittolaisensa tappoivat hänet. Maailma on julma paikka kun keneenkään ei voi luottaa vaan aivan kuka tahansa voi olla ilkeä demokratian kannattaja.

Suomalaiset eivät ole kiinnostuneet Rooman valtakunnassa tasavallan ajasta, jolloin se kasvoi, vaan keisarivallan ajasta, jolloin se oli jo jotain valmiina saatua eikä sitä osattu enää pitää kunnossa. Se kasvoi vielä vähän aikaa syrjäseuduilla, mutta sitten se alkoi hajota, mikä tarjosi paljon tekemistä sellaisille vallantavoittelijoille, joita Suomessakin on paljon. Varsinkin punaisien suoritus sisällissodassa oli pelkästään uskoa siihen, että on olemassa jokin valmiina saatu järjestys, jota voi ryhtyä komentelemaan, sillä valtakunnallisen Punakaartin asema saatiin huijaamalla ja valehtelemalla eikä se tietenkään säilynyt kauan, koska totuus alkoi paljastua nopeasti. Suomalainen valtapeli toimii kuitenkin kokonaisuudessaan samalla tyylillä ja Suomi on pysynyt itsenäisenä kasassa lähinnä sen vuoksi, että valmiina saatua tasavaltaa on vaikea pilata, sillä kun jokin ryhmittymä on huijannut ja valehdellut itsensä vallan huipulle, oppositiosta alkaa nousta sen tilalle seuraava samanlainen ryhmittymä eikä poliittisen järjestelmän uskottavuus näin ollen lopu kesken.

Ei ole lainkaan yllättävää, että Suomen historiasta löytyy merkkejä siitä, että tasavaltaa on yritetty käyttää välineenä diktatuuriin siirtymisessä, koska vallantavoittelijoiden maailmankuvaan kuuluu se valmis järjestys, jota voi ryhtyä komentelemaan, mutta ongelmia syntyy kuitenkin siinä vaiheessa kun jonkin muun poliittisen klikin diktaattorikandidaatti pääsee liian lähelle tavoitettaan, joten vaikka vasemmisto on oikeiston ja keskustan tavoin sitä mieltä, ettei huippupoliitikkoja pidä vahtia mitenkään, jotta he voivat kokeilla onneaan, niin se suuttui kunnolla siitä, että Ryti oli päässyt väsäämään omiaan, ja koska moni muukin olisi mielellään saanut tilaisuuden väsätä omiaan salassa muilta eikä kyennyt tajuamaan, ettei se ole ainoa tapa tehdä politiikkaa, vainoharhoja ja vihamielisyyttä riitti pitkäksi aikaa.

United States Severs Diplomatic Relations, 1944.

The United States severed diplomatic relations with Finland on June 30, 1944, and closed the legation on the same day. A statement by the Department of State noted that this action was taken in response to the Finnish government's formal admission of a military partnership with Nazi Germany to fight against the Allies of the United States.

Establishment of American Mission at Helsinki, 1945.

After Finland signed an armistice with American allies in September 1944 and expelled German nationals from its territory, the United States established a Special Mission at Helsinki on January 16, 1945. Foreign Service officer Maxwell M. Hamilton was appointed Minister at the Mission. This was not a resumption of formal diplomatic relations.

US Dept. of State/Office of the Historian
https://history.state.gov/countries/finland

The true expectations with which the Finns entered the war are difficult to determine. As a small nation caught in the center of a great struggle they could not afford the luxury of consistency any more than could the Great Powers. Their announced war aims were limited to recovery of the lost territories; that they expected to take a good deal more is certain. Bellicose utterances by Mannerheim and others, particularly during the early months of the war, are not hard to find.[33] The most extreme statement of Finnish war aims was that which Ryti gave to Hitler's personal envoy Schnurre in October 1941: Finland wanted the entire Kola Peninsula and all of Soviet Karelia with a border on the White Sea to the Gulf of Onega, thence southward to the southern tip of Lake Onega, along the Svir River, the south shore of Lake Ladoga, and along the Neva River to its mouth. Ryti agreed with the Germans that Leningrad would have to disappear as a center of population and industry. He thought a small part of the city might be preserved as something in the nature of a German trading post.[34] Later he also told the German Minister that Finland did not want to have a common border with Russia in the future and asked that Germany annex all the territory from the Arkhangel'sk region south.[35]

Ziemke, Earl Frederick: German Northern Theater of Operations, 1940-1945
https://archive.org/details/PAM20-271/page/n225/mode/2up

the Soviet Union with an appeal for peace.[30] On the 24th Ryti and Ramsay conferred with Mannerheim at Mikkeli, and on the next day Hitler added pressure with a directive which stated categorically that a public clarification of Finland's attitude was to be secured. If such a clarification could not be achieved, support for Finland would stop.[31] Late on the night of 26 June Ryti called in Ribbentrop and handed him a letter in which he stated that he, as President of Finland, would not make peace with the Soviet Union without the consent of the German Government and that he would not permit any government appointed by him or any other persons to conduct armistice or peace talks or negotiations serving those purposes without German consent.[32]

Ziemke, Earl Frederick: German Northern Theater of Operations, 1940-1945
https://archive.org/details/PAM20-271/page/n309/mode/2up

Toinen väkisin tehty mysteeri on se, että Urho Kekkosen asema alkoi vahvistua tässä vaiheessa sellaisiin mittasuhteisiin, että se ylitti puoluerajat, mutta se johtui yksinkertaisesti siitä, että hänelle oli tärkeämpää pitää Suomi itsenäisenä kuin varjella pettureiden mainetta. Moni muu poliitikko olisi mieluummin ottanut sen riskin, että Suomi miehitetään, ja lähtenyt lopulta pakoon ulkomaille.

Myöhemmin liittoutuneet pitivät Kekkosesta kovasti, sillä hän oli yksi niistä harvoista suomalaisista poliitikoista, jotka paitsi ymmärsivät, että sopimuksia kannattaa noudattaa, pystyivät myös käsittämään niiden sisällön. Koulutukseltaan hän oli Paasiki-

ven tavoin lakitieteen tohtori ja sitä pidettiin itsenäisyyden alkuaikoina hyvänä piirteenä presidentissä, mutta sittemmin Suomessa on siirrytty ammattipoliitikkojen ja epämääräisen identiteettipolitiikan aikakaudelle, joten vaatimustasosta on tingitty niin paljon, ettei edes presidentin tarvitse enää ymmärtää lainsäädäntöä kunnolla. Riittää kun koulutus herättää myönteisiä mielikuvia ja vuonna 1903 julkaistu Ruotsalais-suomalainen laki- ja virkakielen sanasto edustaa jo kaukaista menneisyyttä, koska sen tarkastajina toimineet lakitieteen tohtorit J. K. Paasikivi ja K. J. Ståhlberg toimivat kumpikin myöhemmällä urallaan Suomen presidentteinä.

Valtioneuvos Paasikivi lienee ainoa suomalainen poliitikko, jota kohtaan Neuvostoliitossa tunnetaan jonkinlaista luottamusta. Hänen osanottonsa uuteen hallitukseen on sen takia välttämätön. Mikäli häntä ei kotimaisen opinionin takia voitaisi nimittää pääministeriksi, olisi hänelle varattava joko ulkoministerin paikka tai erinäisiä ulkoasioita hoitavan salkuttoman ministerin paikka. Valtioneuvos Paasikiven mukanaolo hallituksessa tekisi nimenomaan suhteissa Neuvostoliittoon helpommaksi sellaisen ratkaisun, jonka mukaan joku poliittisen elämän ulkopuolella oleva henkilö nimitettäisiin pääministeriksi.

Hallitukselle olisi saatava mahdollisimman laaja parlamentaarinen pohja, so. kaikki puolueet ikl:ää lukuunottamatta. Kun edellä oleva suunnitelma on laadittu sillä edellytyksellä, että Suomen Marsalkka Mannerheim ottaa myös maan poliittisen johdon käsiinsä, on eduskunnan suuren enemmistön kannatus uudelle hallitukselle saatavissa. Hallituksen jäsenten valitseminen jää Marsalkan ja tulevan pääministerin tehtäväksi. Kuitenkin on henkilökysymyksiä ratkaistaessa otettava huomioon, että enemmän kuin puoluetaktilliset näkökohdat määrää hallituksen kokoonpanon se tarkoitus, jota varten hallitus on muodostettu: rauhan aikaansaaminen ja suhteiden luominen Neuvostoliittoon sekä omien olojen mukauttaminen maan uuteen asemaan.

Lopuksi on syytä täydellisyyden vuoksi mainita, että edellä hahmoiteltu poliittisen suunnan muutos tietää Ribbentrop-sopimuksen kumoamista ja suhteiden katkaisemista Saksan kanssa, mikä edellyttää saksalaisen sotaväen Suomessa olon vuoksi hyvissä ajoin suoritettuja sotilaallisia varmistustoimenpiteitä.

Urho Kekkonen 1944
https://www.doria.fi/handle/10024/8186

Täällä on taas ollut vähän meteliä. Oikeisto syyttää minua sotasyyllisvälikysymyksen isäksi ja uhkailee huomenna hyökätä minun kimppuuni. Jokin nimetön oli monistanut minun puheeni 15/3 1940 eduskunnassa ja jakanut kirjekuoressa edustajille. Antaapa yrittää. SkomPuolueen sihteeri [Ville] Pessi kävi luonani ja varoitti, että oikeisto hyökkää, pyysi valmistautumaan. Sanoin, että toivon sitä, että saan vastata kuiskuttelukamppanjaan, joka myös kuuluu olevan käynnissä. Paras, että sanovat kaikki, mikä on heidän tiedossaan, minä annan sanan sanasta ja asia on pois päiväjärjestyksestä. Ei tässä mitään hätää ole.

Urho Kekkonen 1945
https://www.doria.fi/handle/10024/10444

Perjantaina meillä oli "juntan" (kuten J.K.P. sitä nimittää) kokous (Ukko itse, [Maunu] Pekkala, [Yrjö] Leino, [Reinhold] Svento, minä), jossa oli puhetta monista asioista. Asekätköt ovat sitä lajia, että suuria muutoksia on aikaansaatava armeijassa. Yl.esikunnan valvontaosasto lakkautettava, Heinrichs ja Airo saavat vapautuksen. Asia on vaikea marskin vuoksi, päätettiin, että tiistaina koko juntta ([Eero A.] Vuori myös) lähtee marskin luo ja selostaa asian ynnä esittää vaatimukset. Siitäpä mahtaa keskustelu tulla!

Sotasyyllisyydestä oli myös paljon puhetta. Omasta puolestani esitin seuraavan suunnitelman: 1) Valtakunnanoikeuteen valittava uudet jäsenet (ent. ovat mm. V.T[anner], Hakkila, v. Born, Jukka ym.) 2) Syytteeseen vain ne, jotka tekivät 41 keväällä salaisen sotaliiton Saksan kanssa ja Ribbentrop-miehet, 3) Syytteet rajoitetaan näihin. 4) Eräät näkyvillä paikoilla olevat akseliorientaation miehet saadaan vapaaehtoisesti poistumaan. Tämän kaiken hyväksyivät Pekkala ja Leino ja Ukko lupasi miettiä. Pääasia mielestäni olisi, että syytteet saadaan rajoittumaan vain muutamiin ja että voimassa olevaa oikeutta sovelletaan. Mutta varmaa on, että tämä voidaan saavuttaa ainoastaan siten, että toimitaan niin nopeasti kuin suinkin.

Urho Kekkonen 1945
https://www.doria.fi/handle/10024/10848

Se asejuttu laajenee ja muodostuu erittäin pahaksi. Eilen tuli uusi nootti, jossa moititaan hitaudesta ja vaaditaan ensi sijassa tietoa konkreettisesta päätöksestä. Lopuksi sanotaan: Onko hallituksen toimenpiteitä ehkä ehkäisseet jotkut vaikutusvaltaisessa asemassa olevat henkilöt? Tänään saapui marski ulkoasiainvaliokuntaan, jossa hänelle esitettiin: Heinrichs ja Airo erotettava ynnä valvontaosasto lakkautettava. Äijä prätisi vastaan 2 tuntia, mutta luultavasti taipui lopuksi. Heinrichs oli käynyt evl. Haahden luona sellissä, hän oli tunnustanut voivansa paljastaa koko asian ja tekevänsäkin sen sot.viranomaisille, mutta ei valpolle. Asia on siis täysin selvä: asekätköjä on suoritettu päämajan toimesta ja niitä on koko maassa. Tämä on pirullisinta, mitä voisi sattua. Kun tämä tulee tunnetuksi, koko maailma näkee, millaisia typeryksiä me olemme. Jos Venäjä okkupoi maan [miehittää maan], pitää jokainen sitä aivan luonnollisena. - Nootin lopussa oleva kysymys on pahasti tähdätty marskiin ja jos hän kieltäytyy toimenpiteistä nyt, on edessä joko hän tai hallitus tai molemmat. Mutta ukko sanoi marskin lähdettyä, että se pehmeni. Kaipa se hyvin menee siltä osalta.

Urho Kekkonen 1945
https://www.doria.fi/handle/10024/8834

Minulla on aika pahoja vaikeuksia sotarikollisten kanssa. Se Viisterän porukka on nyt jostakin saanut päähänsä, että minä olen yksin syypää heidän vangittuna pitämiseensä. Vieläpä sanovat kuulema, että minä siten suojaan korkeampia upseereita, jotka ovat minulle maksaneet suuria rahoja sen vuoksi. Sairaalloisia kuvitelmia ja hurjia uhkailuja yms. Olen arvellut juhannukseksi lähteä Riihimäelle keskustelemaan heidän kanssaan, jos diaree menee ohi. Eräs Valt. poliisin mies kävi siellä ja kertoi mm., että Viisterä on pahimpia. Ehkä taas muutamaksi kuukaudeksi rauhoittuisivat, jos käväisisin siellä, vaikka ei se suinkaan ole miellyttävä käynti.

Urho Kekkonen 1945
https://www.doria.fi/handle/10024/8570

Muuan legenda kertoo, että toinen maailmansota yhdisti sisällissodan jakaman kansan, mutta tosiasiassa politiikka kehittyi näissä merkeissä kaaokseksi, joka levisi pian muuallekin. Kehitys oli aloitettu jo sodan aikana sotapropagandan merkeissä, sillä kansanyhdistäminen on liian vaikea ajatus jopa poliitikoille, joista useimpien on pakko päästä hajottamaan sitä haastamalla riitaa, ja kun aivan muut henkilöt pääsevät harrastamaan sitä, yhdistymistä ei tapahdu edes niin paljon, että kannattaisi osallistua vaaleihin.

Parhaiten propagandasta muistetaan ilmiömäisen epäsuosittu renkutus nimeltä Silmien välliin, jota soitettiin radiossa niin usein, että kansa oppi inhoamaan sitä suunnattomasti. Myöhemmin sitä on käytetty yleisesti todisteena siitä, että joillakin muilla oli täysin epäterve suhtautuminen sodankäyntiin, koska se on lähinnä sivistymättömien raakalaisien sotalaulu, mutta kyseessä on aina tarkemmin määrittelemätön joukko, koska on vaikea löytää todisteita sen puolesta, että jokin taho olisi pitänyt siitä. Sen sijaan sitä ei olla epäilty neuvostoliittolaiseksi propagandaksi, vaikka se on ollut omiaan tekemään suomalaisien tappamisen helpommaksi Puna-armeijan sotilaille, sillä poliitikkojen tuiki tärkeään riitelemiseen liittyy tietenkin petturuuden vapaus, eli jos jokin taho, joka on voinut helpottaa Puna-armeijan oloja soittamalla vastenmielistä renkutusta radiossa todella ahkerasti, on mennyt tekemään sen, niin asiaan ei sovi kajota, jotta suomalaisille johtajille jäisi tilaa pettää oma armeijansa vastaisuudessakin.

Toinen maailmansota oli suomalaisille ensimmäinen sen laatuinen yhteinen kokemus, että sitä voitiin käyttää kansan yhdistämiseen, mutta jatkosotaan liittyi niin paljon erimielisyyttä siitä, että pitäisikö lähteä valloittamaan Suur-Suomea vai tyydyttäisiinkö ottamaan talvisodassa menetetyt alueet takaisin, ettei sitä voi käyttää kunnolla kansan yhdistämiseen, joten yleensä kansaa onkin yhdistetty pelkästään talvisodan avulla. Se on kuitenkin tehty hyvin taitamattomasti, eli sepittämällä myyttinen sankaritarina, josta puuttuu sisällissotaa enteillyt kehitys, jonka Puna-armeijan hyökkäys katkaisin, liittoutuneiden ja akselivaltojen väliset kuviot ja se, että sota loppui kun se sopi muille, ja näin on saatu outo legenda, jossa suomalaiset vaikuttavat todellista yhtenäisemmältä kansalta ja Suomi oikeastaan voitti sodan, koska se onnistui jotenkin pysäyttämään Puna-armeijan ilman muiden apua. Myytin tukena on niin vähän todisteita, että se vaikuttaa johtuvan lähinnä geeneistä, joten kuka tahansa voi uhota voivansa yhdistää kansan samalla tavalla, ja sitä onkin harrastettu paljon. Toinen samanlainen myytti on niin sanottu täystyöllisyyden aika, joka saavutettiin kun Ruotsiin alettiin haalia 1960-luvulla suomalaista työvoimaa teollisuuden tarpeisiin, sillä ruotsalaisilla oli jo siinä vaiheessa sellainen käsitys, että maahanmuutossa enemmän tarkoittaa parempaa, ja lopulta sinne alkoi muuttaa työhaluttomiakin suomalaisia parempien etuisuuksien toivossa. Silloiset työttömyysluvut on selitetty suomalaisien omaksi saavutukseksi ja poliittisen liikehdinnän saa aikaiseksi jo pelkästään yhdistämällä täystyöllisyyden ajan niin sanottuun talvisodan ihmeeseen, sillä suomalaisien todellinen osaaminen tarjoaa niin paljon eripuraisuutta ja umpisurkeaa talousasioiden hoitamista, että näille ihmeellisille perinnöllisille kyvyille löytyy aina kysyntää ja

vain vähän tavallista huonompina aikoina niiden avulla on suhteellisen helppoa päästä ilman kokemusta päättämään sellaisista asioista, joista ei ymmärrä mitään, sillä perehtymisen puute vaikuttaa myönteiseltä piirteeltä kun asioihin perehtyneet henkilöt eivät vaikuta edustavan todellista suomalaisuutta.

Niin sanotusta asekätkennästä kehittyi julkisuussirkus, johon liittyi valtava määrä perättömiä ilmiantoja. Tarkoitus oli ollut panna aseita piiloon siltä varalta, että Neuvostoliitto yrittäisi miehittää Suomen, ja vaikkei se vaikuta olleen liittoutuneille mitenkään tärkeää, koska ammattitaitoiset rikostutkijat pantiin selvittelemään sotarikoksia ja asekätköjä etsittiin amatöörien voimin, niin suomalaisille siitä kehittyi erittäin tärkeä asia, sillä se oli ollut oikeiston suunnitelma ja vasemmisto piti sitä aivan riittävänä syynä hyökätä oikeiston kimppuun, vaikka toteutukseen oli osallistunut vasemmistolaisiakin. Vankeuteen tuomittuja kertyi 1488, eli valtavan paljon enemmän kuin liittoutuneet halusivat sotasyyllisiä tuomiolle, ja osa epäillyistä pakeni Ruotsiin, sillä vaikka tuomiot olivat yleensä lieviä, niin ilmapiiri oli hyvin vihamielinen.

Etsivä keskuspoliisin tilalle perustettu Valtiollinen poliisi ajautui tässä vaiheessa kommunistien käsiin, koska he olivat saaneet sisäministerin salkun ja käyttivät saamaansa asemaa hyödykseen. Pian huomattava määrä sen henkilöstöstä ja varsinkin johtajista oli saanut maanpetostuomion talvisotaa edeltäneen kehityksen yhteydessä, ja näillä eväillä se paneutui asekätkennän selvittelemikseen niin tarmokkaasti, että se piti lakkauttaa vuonna 1949. Sitten perustettiin Suojelupoliisi, josta on ollut ääriaineksille niin vähän haittaa, ettei niiden ole tarvinnut ottaa sitä omaan käyttöönsä, mutta koska suomalaisilla ei ole ollut mahdollisuutta osallistua muiden sotiin omalla tyylillään, se on vaikuttanut toimivalta ratkaisulta.

Asia ei oikeastaan kuulunut liittoutuneille ollenkaan, sillä asekätköt oli tehty siltä varalta, että Neuvostoliitto miehittäisi Suomen ja Suomen armeija riisuttaisiin aseita, ja kun näin ei ollut tapahtunut, Suomen armeija oli periaatteessa täysin vapaa säilyttämään aseita epämääräisissä kätköissä. Se rikkoi kyllä Suomen omaa lainsäädäntöä, mutta se ei ollut valvontakomission ongelma, koska se valvoi rauhansopimuksen noudattamista eikä siinä kielletty asekätköjä, eikä kätköjä edes oltu tehty laittomasti vaan lakia muutettiin myöhemmin siten, että niistä tuli laittomia ja saatiin tällaiset vainot. Liittoutuneiden huolen voi selittää sillä, että kätköihin liittyi sisällissodan riski kun kansa innostui riitelemään tosissaan, mutta toisaalta sekään ei ollut varsinaisesti liittoutuneiden ongelma, koska Suomea ei miehitetty. Kätköjä ei ollut mikään pakko etsiä tosissaan ja niitä löytyikin seuraavina vuosikymmeninä paljon, eli niihin liittyvä hälinä taisi olla vain yritys viedä huomiota pois sotarikoksista, koska niiden peitteleminen oli tärkeä myöhemminkin.

Liittoutuneiden valvontakomission yhdysvaltalaiset jäsenet ovat ihmetelleet sitä, ettei liittoutuneiden läsnäolo näkynyt Suomessa oikein mitenkään, toisin kuin muissa Saksan entisissä liittolaismaissa, mutta se vaikuttaa olleen suorastaan nerokas ratkaisu, sillä suomalaiset riitaantuivat ulkopuolelta tulevan häirinnän puutteessa niin pahasti keskenään, että he siirtyivät huomaamattaan rauhanajan sisäpolitiikkaan. Riitti kun

Neuvostoliitto sijoitti Lappiin sen verran joukkoja, ettei ruotsalaisien tehnyt mieli hyökätä, mutta suomalaiset eivät vaikuta huomanneen sitä vieläkään. Muutoin Neuvostoliiton läsnäolo on paisunut tarinoissa aivan mahdottomuuksiin, koska kommunistit yrittivät vetää sitä mukaan riitelyyn ja siitä on yritetty kehitellä oikeistossa jopa vallankaappausyritystä.

The United States Representative in Finland (Hamilton) to the Secretary of State

HELSINKI, March 3, 1945—noon.
[Received 1:30 p.m.]

73. In informal conversations with Foreign Minister Enckell and Associate Foreign Minister Svento on February 27 and March 1 they volunteered information that Finnish Government's relations with Control Commission were good, that Control Commission acted in a correct way and that Finnish Government had no complaints to make. They thought peak of difficulties in connection with armistice agreement had passed and that difficulties in relations with Russia would gradually become less. I commented that the U.S. was allied with the Soviet Union and Great Britain, and was committed to collaboration in the war and in building a durable peace. While some Americans thought some years ago that cooperation with Soviet Union was not possible, the American people and Government now stood wholeheartedly for enduring cooperation with the Soviet Union. As a neighbor to the Soviet Union I thought it especially important that Finland develop good neighborly relations with the Soviet Union. Mr. Svento, to whom I made this remark, expressed agreement and said it was important to Finland and the whole world to have the United States, Great Britain and the Soviet Union work together in an association which would form a nucleus for peace in the world.

When I mentioned that there seemed to be very few Soviet troops in Finland, Mr. Svento said that there were some in points in the north. I referred to the situations in other countries, like Rumania and Bulgaria, and said I understood there were considerable numbers of Soviet troops there. Mr. Svento said this was so, that the Rumanian Minister[24] had mentioned to him recently that a million Soviet troops had passed through Rumania, that the troops had been correct in their behavior, but their presence naturally placed a heavy burden on the country. Mr. [Page 606] Svento indicated that he appreciated that Finland did not have that kind of burden.

Repeated to Moscow as my 23.

HAMILTON

US Dept. of State/Office of the Historian
https://history.state.gov/historicaldocuments/frus1945v04/d591

The United States Representative in Finland (Hamilton) to the Secretary of State

HELSINKI , April 28, 1945—4 p.m.
[Received April 30—4:45 p.m.]

191. Since arrival here 2 months ago I have noted that the situation in Finland differs in a number of respects from the picture of other former German satellite countries which I formed in the Department from official reports. The most important difference is undoubtedly that no large number [of troops] is stationed on Finnish territory. In Rumania and Bulgaria Soviet forces, by reason of numbers alone, inevitably cause serious impact upon many aspects of life. That type of impact is absent here.

The Bulgarian, Rumanian and Hungarian armistice agreements[43] contain a provision giving the Allied (Soviet) command a control over publication, importation and distribution of literature, theatrical performances and films and communication by wireless, post, telegraph and telephone. There is no such provision in the Finnish agreement.

In Finland the Control Commission does not exercise control over rail, [Page 614] telephone, cable postal or radio communication within the country. The Finnish Government itself exercises censorship control within Finland and to and from Finland. During the elections press stories to be sent abroad which related to the ACC were referred to it. All communication between Finland and Germany is, of course, stopped.[44] There is a prohibition, waived in the case of the American Government, on the use of diplomatic communication by diplomatic missions in Finland until German troops are completely withdrawn from Finland. The Soviet Government may not agree that except for the foregoing restrictions control over external communications lies with the Finnish Government. This is the view of the Finnish Government and of the British. Airplane and ship controls give the ACC power to restrict and stop communication by air or sea.

As to the movement of individuals within Finland and between Finland and foreign countries, this seems to fall within the province of the Finnish Government and not of the Control Commission. Except for frontier areas where restrictions have been recently modified and for certain relatively small military areas, there are no restrictions on movement of Finnish nationals within Finland. The Finnish Government restricts movement of Finnish nationals to Sweden because Finland does not wish to lose foreign exchange. The Soviet members of the ACC at one time raised but did not press the question of passing on the visit of a British press representative. This has not been raised again.

> I do not know whether American, British and Soviet publications are received and sold in other former satellite countries. Here several American, British and Soviet publications as well as Swedish are for sale in the news stands to the general public.
>
> The Finnish Government probably exercises wider authority and more responsibility than other governments in the former satellite countries. Erroneous conclusions should not be drawn from this. Broad controls are established under the Finnish armistice agreement and the Soviet Government and the ACC follow developments in Finland with great care and bring influence to bear to accomplish desired objectives. Finland exists as do other former satellite countries in the shadow of Soviet power and Soviet attitude is an important and ever present factor.[45] However, the technique and procedures here seem to differ in a [Page 615] number of respects from those found in other former German satellite countries.

US Dept. of State/Office of the Historian
https://history.state.gov/historicaldocuments/frus1945v04/d598

Nämä ajat kuvataan oikeistolaisessa historiankirjoituksessa vaarallisiksi, koska vasemmisto yritti vetää Neuvostoliiton mukaan suomalaisien väliseen riitaan eikä oikeistolla ei ollut mitään yhtä suurta, jota olisi voinut yrittää vetää mukaan. Diplomaattiset suhteet Yhdysvaltoihin olivat katkolla Rytin temppuilujen takia ja ne palautuivat vasta kun antautumiseen liittyvät asiat oli selvitelty muiden liittoutuneiden kanssa, jotta olisi tullut selväksi, ettei huijaaminen sovi kansainväliseen diplomatiaan.

Saksalaisien joukkojen karkottamisesta syntynyt Lapin sota on edelleen käsittelemättä, koska se on liian helppo kiteyttää toteamalla, että Rovaniemi paloi sen seurauksena, että niin liittoutuneet kuin saksalaisetkin pitivät suomalaisia pettureina. Kunniallista selitystä sille on todella vaikea keksiä, mutta sellainen sen pitäisi kuitenkin olla, jotta suomalaiset pääsisivät jatkossakin harrastamaan kansainvälistä diplomatiaa omalla tyylillään.

Koko komeuden kruunaa se, että vaikka suomalaiset keksivät sodan jälkeen, että Saksan kanssa liittoutuminen oli ollut niissä olosuhteissa välttämätöntä, vaikkei se ollutkaan miellyttävä ratkaisu, niin teeskentely on ollut lähinnä autistista selittelyä, joka on tarkoitettu suomalaisien omaan käyttöön, sillä Suomi ei kuitenkaan ottanut tavaksi osallistua liittoutuneiden voiton päivän juhliin, vaikka se olisikin ollut mahdollista Lapin sodan takia. Ainoa konkreettinen todiste siitä, etteivät suomalaiset olleet saksalaisien hännystelijöitä, on jätetty käyttämättä, koska se ei sovi perättömiin tarinoihin, joita on kehitelty niin rohkeasti, että yleensä liittolaisuus Saksan kanssa unohdetaan, jotta päästää vakuuttelemaan puolueettomuutta puhumalla erillissodasta, jossa Suomi soti Saksan rinnalla omista syistään ilman sopimuksia.

Itsenäisellä valtiolla toki on oikeus tehdä ulkopolitiikkaa omalla tyylillään ja sitä syystä muualta ei ole juuri kuulunut vastaväitteitä, mutta suomalaisille on kuitenkin

syntynyt sellainen käsitys, että muut pitävät heidän horinoitaan uskottavina, sillä suomalainen autismi mahdollistaa tällaisiin fantasioihin uppoutumisen. Perättömät tarinat muuttuvat heille niin todellisiksi, että he ovat voineet keskittyä ihmettelemään omaa osuuttaan juutalaisien hävittämiseen, vaikka se on selvästi alkujaan pelkkä harhautus, jolla viedään huomiota pois muusta hävittämisestä. Suomessa ei ollut niin paljon juutalaisia, että siltä suunnalta voisi paljastua mitään merkittävää, mutta jatkosodan jälkeen oli juutalaisien luovuttamiseen rinnastuva tapaus, koska sen aikana Suomeen kertyneet kymmenettuhannet inkerinsuomalaiset päätettiin karkottaa Neuvostoliittoon, vaikka olikin selvää, että he joutuisivat siellä puhdistuksien uhreiksi, koska he olivat kärsineet niistä jo aikaisemminkin, eivätkä suomalaiset olleet syyttömiä siihenkään, sillä puhdistukset alkoivat suomensukuisien kansojen osalta jo 1920-luvulla, jolloin he yllyttivät niitä nousemaan kapinaan ja liittymään alueineen Suomeen. Nämä tapaukset ovat jääneet Suomessa hyvin vähälle huomiolle, mutta vieläkin vähemmälle huomiolle on jäänyt se, että asiakirjatodisteiden nojalla on selvää, että jatkosodassa hävitettiin Saksaan liittymisen tieltä sellaisia nuoria miehiä, jotka olivat valmiita puolustamaan Suomen itsenäisyyttä aseellisesti, ja heitä saatiin hengiltä paljon.

Totuus näistä asioista ei ole suomalaisille tärkeä, sillä heidän kehitystasollaan käydään valtataistelua, jossa julmuus ja röyhkeys ovat arvokkaita ominaisuuksia, ja on selvää, että he ihailivat natseja paljon enemmän kuin haluavat nykyisin myöntää, koska he pitivät kovasti myös Leninistä, jolle ei löytynyt yhtä hyvää turvapaikkaa mistään muualta Venäjältä, eivätkä he toisaalta ole tehneet sellaista vallankumousta, jossa he olisivat päässeet eroon omista julmista ja röyhkeistä johtajistaan.

17.

Näihin tapahtumiin liittyy todellinenkin mysteeri, eli tietenkin se, että mikä saa Kekkosen ja Mannerheimin kaltaiset henkilöt puolustamaan Suomen itsenäisyyttä jopa sellaisessa tilanteessa, että riidanhaluiset juonittelijat vaikuttavat haluavan ihan välttämättä päästä kokeilemaan Stalinin johtamistyyliä, joka oli sattumalta kehittynyt harvinaisen pitkälle juuri puhdistuksien osalta. Venäläisillä ei ollut mitään tavallista kansaa vastaan, koska se oli ollut sodassa kunniallinen vastus, mutta sen tapa valita johtajia olisi kyllä vaatinut hienosäätöä ja siitä on vaikea olla eri mieltä. Ilman Kekkosta ja Mannerheimia suomalaiset olisivat voineet valita presidentiksi Rytin tilalle aivan vapaasti vaikkapa Oskari Tokoin, joka vapautettiin sopivasti synneistään, koska hän oli näitä pyhiä pettureita, joista täytyy pitää huolta, ja niin oltaisiin vältytty siltä mielipahalta, joka pakottanut yrittämään selitellä, että jopa Suur-Suomi-vouhotus oli jotenkin Kekkosen ja Mannerheimin syytä.

Mannerheimin jälkeen presidentiksi valittu Juho Kusti Paasikivi sentään piti huolen siitä, etteivät suomalaiset saaneet häneltä aihetta turhaan itsekehuun, sillä hän ilmaisi mielipiteensä suomalaisista toteamalla, että he ovat paska kansa, ja piti heitä myös poliittisesti lahjattomina. Hän ei löytänyt myönteistä sanottavaa edes itsenäisen Suo-

men sotahistoriasta, mutta jostain syystä hänkin otti kyseisen viran vastaa.

Melkein vaikuttaa siltä, että jopa itsemurha olisi miellyttävämpi tapa haaskata elämänsä kuin muiden jälkien siivoaminen, koska suomalaiset eivät näytä haluavan muuttua tässä suhteessa vaan maanpetturuus on hauska harrastus, jota täytyy päästä kokeilemaan jos siihen tarjoutuu tilaisuus, mutta jostain syytä aina tuntuu löytyvän näitä omituisia tyyppejä, jotka pystyvät haaskaamaan Stalinin kaltaisen tilaisuuden, vaikka hänen puhdistuksensa selvästikin tekisivät väestölle hyvää.

Tarve lavastaa Mannerheim syylliseksi muiden rikoksiin oli niin kova, että hän joutui presidentin tehtävät jätettyään pakenemaan maasta odottelemaan, että syyteoikeus vanhenisi, sillä kun kommunistit halusivat kostaa sisällissodan aikaisia tapahtumia, Suur-Suomi-hulluilla oli tarve peitellä omia jälkiään, koska salainen liittolaisuus Saksan kanssa oli johtanut täysin turhaan Lapin sotaan, ja sotarikokset piti saada sodanjohdon syyksi, alkoi kehittyä sellainen käsitys, että Ryti oli vain tahdoton riemuidiootti ja muut olivat tehneet päätöksiä hänen puolestaan. Toinen suosittu syntipukki oli sosialidemokraattien Väinö Tanner, joka oli ollut talvisodan alkaessa ulkoministerinä, mutta hänen ei tarvinnut paeta maasta, sillä hän joutui ilman ylimääräistä apuakin vankilaan sotasyyllisenä. Kommunistien yhteyksien avulla jopa Neuvostoliitossa saatiin leviämään sellainen käsitys, nämä kaksi olivat tehneet tärkeitä päätöksiä sillä aikaa kun Ryti oli keskittynyt valuttamaan kuolaa suupielestään, sillä Tanner oli kommunistien mielestä petturi sen johdosta, että hän oli aikoinaan vastustanut sisällissodan aloittamista.

Kekkonen puolestaan yritti seuraavien vuosikymmenien ajan ylläpitää hyviä suhteita Neuvostoliittoon huolimatta siitä, että sotarikoksista ja sotasyyllisyysasioista vaiettiin määrätietoisesti, jolloin ne saatiin hänen kuoltuaan viimeinkin akateemisen tarinankerrontakulttuurin käyttöön ja voitiin alkaa äristä, että historioitsijoiden kuuluu saada tulkita asiakirjoja oman mielensä mukaan, vaikka todistajia ja rikostutkijoita olikin siinä vaiheessa elossa vielä niin paljon, ettei aihetta olisi tarvinnut käsitellä kuin muinaishistoriaa. Kekkosen kuoleman jälkeen sotarikoksia käsittelevistä asiakirjoista on saatu paljastuksia, koska näistä asioista vaiettiin siihen saakka, että suurin osa syyllisistä oli ehtinyt kuolla, ja vaikenemista on yritetty panna Kekkosen syyksi sillä tekosyyllä, hän muka päätti sen aikaisesta ilmapiiristä ihan itse ja henkilökohtaisesti. Mitään sananvapautta ei muka ollut lainkaan, koska hän joutui joskus ohjeistamaan päätoimittajia pitämään riidan haastamisen sellaisena, ettei siitä ollut kovin paljon haittaa ulkopolitiikalle.

Sotasyyllisyysoikeudenkäynnit ovat luonnollisesti erittäin sekava historian vaihe, jossa ei saada kunnolla selvää siitä, että ketä olivat pahimpia syyllisiä, mutta ne tunnistetaan kuitenkin vaivattomasti oikeusmurhaksi, koska Suomen lainsäädäntö ei tuntenut sotasyyllisyyden käsitettä. Ihan hyvin olisi voitu jättää tuomiot antamatta, vaikka sen seurauksena rauhansopimus ei olisi toteutunut ja oikeudenkäynnit olisikin pidetty muualla kuin Suomessa, eli ehkä jopa Nürnbergissä vuonna 1946 samalla kertaa merkittävien sotarikosoikeudenkäyntien kanssa, jolloin tuomiot eivät olisi olleet

suomalaista pään silittämistä, ja sopimusrikkomuksen takia olisi tullut tilaisuus miettiä Suomen miehittämistä uudemman kerran. Neuvostoliitossa oltiin siinä määrin tyytymättömiä suomalaisien tapaan noudattaa rauhansopimusta, että mahdollisuus päästä hyödyntämään Stalinin osaamista Suomessakin on selvästi ollut olemassa. Paasikiven päätös armahtaa Ryti vuonna 1949 on voinut edustaa pyrkimystä siihen suuntaan, koska siitä ei ilahduttu Neuvostoliitossa ollenkaan, mutta se ei enää rikkonut rauhansopimusta ja parhaaseen tulokseen olisi päästy jos idioottien olisi annettu juonitella vapaasti omiaan alusta asti.

Yksi suomalaisien suurimmista ongelmista on se, että he ottavat itsensä aivan liian vakavasti eivätkä kykene käsittämään, ettei heidän jälkiensä siivoaminen ole suuri kunnia vaan on onni löytää tarvittaessa edes sellainen pätevä presidentti, joka halveksii heitä sydämensä pohjasta, sillä tiukan paikan tullen päteviä henkilöitä on tarjolla hyvin vähän.

Suomen johtajien laadun valvominen perustuu heistä leviäviin sekaviin huhuihin ja presidenteistä epäilyttävin on tietenkin Kekkonen, joka oli siinä virassa kaikkein kauimmin ja se suututti kovasti sotarikollisia ja muita omiaan puuhanneita pyhiä ihmisiä, joista ei saa puhua pahaa. Historiantulkinnoissa ei tarvitse olla mukana totuutta kuin vähän koristeena eikä sotasyyllisyysoikeudenkäyntien logiikkakaan ole vielä selvinnyt, koska kommunistit halusivat kostaa niiden avulla sisällissodan aikaisia tapahtumia ja heidänkin mielipiteensä tulee ottaa huomioon historiankirjoituksessa, vaikkeivät ne liittyneet asiaan millään tavalla eivätkä niistä piitanneet Neuvostoliitossa muut kuin muutama harva sinne paennut suomalainen punikki. Jos oikeasti epäilyttävän presidentin haluaa löytää, niin Pehr Evind Svinhufvud on helppo poimia joukosta, sillä hän oli sen lajin tasavaltalainen, joista tuli kuningaskunnan kannattajia siksi aikaa kun Suomesta puuhattiin Saksan siirtomaata, ja hän on varmaankin ollut varsin hyvin selvillä tilanteesta, sillä hän toimi sisällissodan aikaan senaatin puheenjohtajana. Hänen arvonsa presidenttinä perustuu jotenkin siihen, että hän oli Venäjän vallan aikana Siperiassa vankileirillä ja se todistaa hänen olleen puhdassydäminen itsenäisyyden kannattaja, koska Siperiaan ainoastaan joutui ilman todellista syytä ja Venäjän vallan vastustaminen on aivan riittävä todiste itsenäisyyden kannattamisesta.

Muukalaisen ei kuitenkaan kannata piitata näistä asioista lainkaan, sillä on kokonaan suomalaisien oma asia, kaivavatko he joskus esille totuuden johtajistaan ja ottavat löytämästään opikseen. Viisas ihminen voi oppia muidenkin kokemuksista, ja koska Paasikivi teki niin pitkän uran suomalaisien jälkien siivoamisen parissa, ettei ole olemassa syytä kyseenalaistaa hänen mielipidettään suomalaisuudesta, eli että he ovat poliittisesti vähälahjainen ja perin juurin paska kansa. Hänen ensimmäiset rauhanneuvottelunsa olivat jo vuonna 1920, sillä hallitus oli saanut suhteet Neuvostoliittoon melko huonoon kuntoon yrittämällä saada Neuvostoliiton puolelle jääneet karjalaiset liittymään alueineen Suomeen yllyttämällä heitä kapinoimaan, ja koska suunnitelma oli ehtaa suomalaista laatua, lopputulos oli vain muutama epämääräinen rajasota, joiden avulla oli mahdollista päätellä, ettei suunnitelma kiinnostanut Neuvostoliiton karjalaisia ollenkaan, mutta sotaretkille houkuteltuja suomalaisia saatiin sentään hengiltä

noin 660. Konjakkipullon sisältämän viisauden avulla tehtyjen sotasuunnitelmien takia kuoleminen ei kuitenkaan tunnu haittaavan suomalaisia, joten tuskin se mikään menetys oli, ja se, etteivät suomalaiset vaikuta epäilevän näitä sotaretkiä ostetuiksi provokaatioiksi, joilla on yritetty saada syy liittää Suomi Neuvostoliittoon väkisin, voi aivan hyvin tarkoittaa sitä, että se on ollut niiden todellinen tarkoitus, koska kyse ei ole mitenkään rehellisestä kansasta.

Vuosina 1939 ja 1940 käyty talvisota on suomalaisille valtava ylpeyden aihe, mutta heidän tarinansa siitä ei kestä lähempää tarkastelua ollenkaan, koska siitä on jätetty pois kaikki olennainen ja jäljelle on jäänyt maailman parasta maailman parhautta suoraan Suomesta. Tapahtumat ennen kuin Neuvostoliitto alkoi haasta riitaa näön vuoksi puuttuvat kokonaan, kuten myös tapahtumat Suomen ulkopuolella ja se, että suomalaisia patisteltiin rauhanneuvotteluihin kun Neuvostoliitto oli voittamassa, mutta se ei haittaa, koska suomalaiset pääsevät kehumaan voittaneensa jotenkin sodassa suuren ja mahtavan Neuvostoliiton, eli pyhillä ihmisillä on tärkeä asema yhteiskunnassa, koska he osaavat peitellä jälkiään kertomalla sellaisia tarinoita, joista kansa pitää.

Tarinoissa suomalaiset taistelivat talvisodassa yksin, koska muualta maailmasta ei herunut muuta kuin moraalista tukea ja vähän aseapua, mutta totuus tästä asiasta on Kansainliiton koordinoima avustusohjelma, jossa suomalaisille yritettiin toimittaa kaikkea sitä, mistä heillä oli pulaa, ja paljon apua tuli sellaisistakin maista, joissa ei kyetty tarjoamaan kaikkea tarpeellista omallekaan väestölle. Tässä yhteydessä suomalainen lähdekriittisyys näkyy erittäin selvästi, sillä asiakirjatodisteita ei tarvitsisi etsiä Yhdistyneiden kansakuntien arkistoa vaikeammasta paikasta, mutta suomalaisille teksti on aivan riittävän tieteellistä, vaikka lähteistä jättäisi pois arkistoittain oleellisen tärkeää tietoa.

Suomalaiset ovat oppineet Paasikiveltä, että pitää kehuskella ajattelevansa asioita realistisesti, jotta pääsee ylvästelemään ulkopolitiikan osaamisella, mutta hänen arvionsa suomalaisuudesta eivät ole kuitenkaan saaneet niin paljon suosiota, että ulkopolitiikkaa oltaisiin opittu tekemään. Oli Venäjällä vallassa keitä tahansa, suomalaisille he ovat salaperäinen mörkö, jonka taka-ajatuksien arvaileminen on ehtymätön sekavien salaliittoteorioiden lähde, mutta kun kehuskelee tekevänsä reaalipolitiikkaa, voi kohottaa itsensä samalle tasolle Paasikiven kanssa, ja siellä on hyvä olla, sillä vuonna 1944 tilanne oli saatu normaalilla suomalaisella osaamisella niin umpisolmuun, että Stalin joutui olemaan avuksi ilmaisemalla pitävänsä Paasikiven kanssa väittelemisestä.

Confidentiel Le 15 février 1940.

UNITED NATIONS LIBRARY NATIONS UNIES BIBLIOTHÈQUE GENEVA

LISTE DES FOURNITURES REQUISES PAR LA FINLANDE POUR L'ASSISTANCE MEDICALE.*)

Acide acétylsalicylique	10.000 kg.
" borique en poudre	2.000 "
" phényléthylbarbiturique	1.000 "
" salicylique	3.000 "
Chlorhydrate d'adrénaline	2 "
p-Aminobenzol-sulfonamide	5.000 "
Sous-salicylate de bismuth	2.000 "
Sulfate d'atropine	5 "
Gluconate de calcium	2.000 "
Camphre	2.000 "
Charbon officinal	2.000 "
Chlorhydrate de quinine	1.000 "
Chloramine	4.000 "
Phosphate de codéine	100 "
Caféine	1.000 "
Collodion	1.000 "
Feuilles de digitale	2.000 "
Glucose	1.000 "
Hexaméthylène-tétramine	1.500 "
Sublimé corrosif	100 "
Iode	1.000 "
Bromure de potassium	5.000 "
Permanganate de potassium	1.000 "
Sulfate de magnésium	2.000 "
Mastic (Résine de Pistacia lentiscus)	1.000 "
Chlorhydrate de morphine	100 "
Citrate de sodium	500 "
Diéthylbarbiturate de sodium	1.000 "
Salicylate de sodium	5.000 "
Néosalvarsan	10 "
Opium en poudre	500 "
Paraffine liquide	10.000 "
Salicylate de phényle (salol)	1.000 "

---

*) Les articles figurant aux pages 4 et 5 sont les plus importants et les plus urgents.

Dispute between USSR and Finland - Communication to USA and Brazil 1939

https://archive.org/details/dispute-between-ussr-and-finland-communication-to-usa-and-brazil-1939/page/n15/mode/2up

Sekin on todiste suomalaisien poliittisesta lahjattomuudesta, sillä Paasikiven ajatukset reaalipolitiikasta olivat herättäneet maailmalla sen verran huomiota, ettei olisi ollut mahdottoman vaikea arvata, että hän herätti luottamusta liittoutuneissa, mutta suomalaisille on kuitenkin yleensä ottaen näissä asioissa tärkeintä päästä liioittelemaan omaa osaamistaan, joten Stalin mainitsi asiasta kautta rantain ruotsalaisille, jotka puolestaan osasivat tarjoilla sen suomalaisille, ja näin Paasikivestä tuli myyttinen hahmo, koska suomalaisessa politiikassa tilanne oli käsitetty siten, että Neuvostoliitto yritti miehittää Suomen ja vasemmisto auttoi sitä, eikä Paasikiven rooli tapahtumissa ei sopinut lainkaan tähän käsitykseen, sillä hän oli Kansallisen kokoomuksen jäsen, eli oikeistolainen. Neuvostoliittolaisien mielenkiinto olla tekemisissä suomalaisen vasemmiston kanssa oli hyvin rajallinen, koska sillä oli taipumusta luulla, että heitä voisi käyttää hyväkseen epämääräisissä vallankumoushankkeissa, ja Neuvostoliiton ja Suomen välille saatiinkin aikaiseksi hyvät suhteet suomalaisen oikeiston avulla, mutta näitä asioita ei voi käsitellä realistisesti kiinnittämättä huomiota siihen seikkaan, että se, mitä suomalaiset pitävät huikaisevan taitavana juonittelemisena, on itse asiassa kömpelöä ja kaavamaista räpeltelemistä, ja näin ollen Paasikiven täytyi kyetä tekemään ihmeitä, koska hän osasi jotenkin neuvotella neuvostoliittolaisien kanssa paremmin kuin vasemmistolaiset.

Parhaat Suomessa kirjoitetut Suomen sotahistoriaa käsittelevät tietokirjat ovat Valtioneuvoston tilaamia selvityksiä, joiden avulla hallitus ja presidentti voivat halutessaan ymmärtää lähihistoriaa sen verran, että on mahdollista arvailla Suomen asemaa maailmapolitiikassa, mutta tutkittavaa on vielä niin paljon, että kyse on vain arvailusta. Johtajille on kuitenkin luontevampaa etsiä poliittiseksi hovihistorioitsijaksi joku omahyväinen tyyppi, joka osaa valehdella historian sellaiseksi, että johtajien sekavat vaalilupaukset ovat muka toteutumassa jotenkin itsestään ja johtajien rooli siinä on lähinnä suunnattoman viisauden edustaminen. Muut historioitsijat voivat ottaa hänestä mallia jos heidänkin tekee mieli menestyä, ja kun ristiriidat sepitetystä historiasta johdetun kohtalon saneleman tulevaisuuden ja todellisen maailman tapahtumien välillä kasvavat niin suuriksi, että on pakko alkaa etsiä uusia hovihistorioitsijoita, tilanne vaikuttaa niin oudolta, ettei kansa jouda panemaan merkille, ettei valtionjohto vaikuta lukevan Valtioneuvoston tilaamia selvityksiä.

Yksi historioitsijoita todella paljon kiinnostavista aiheista on vuonna 1961 tapahtunut noottikriisi, jossa Neuvostoliitto vaati Suomea varautumaan kanssaan länsiliittoutuneiden hyökkäykseen, mutta se on myös yksi turhimmista aiheista, koska se tapahtui Nikita Hruštšovin kaudella ja sen aikaiset tapahtumat annettiin anteeksi kun Hruštšovista päästiin eroon, sillä hänen merkittävimpiin saavutuksiinsa kuului Stalinin tekemien uudistuksien peruminen sillä tekosyyllä, että Stalin oli ollut viimeisinä vuosinaan mielisairas, ja kun talous alkoi sakata melkein heti, piti alkaa tappaa kapinoivia kansalaisia. Toinen suurteko oli vakaviin ideologisiin ristiriitoihin ajautuminen kiinalaisien kanssa ilman, että kukaan pystyi löytämään kiinalaisien ja neuvostoliittolaisien ideologioista merkittäviä eroja, eli hän oli lähinnä vaarallinen ja yhteistyö Berijan kanssa vielä alleviivasi sitä. Noottikriisin käänteet ovat hämäriä, koska Hruštšov ei

mielellään jättänyt toiminnastaan todisteita ja todisteet ovat niin ollen osin pelkkiä kuulopuheita, mutta hän ilmeisesti vaati suomalaisia siivoamaan kaikki kommunismia vastustaneet henkilöt pois politiikasta. Suomessa on kiinnitetty huomiota lähinnä siihen, että Olavi Hongan pääseminen presidentiksi estettiin ja siihen osallistuivat niin Kekkonen, kuin Suomen kommunistinen puoluekin, mutta tässä on se ongelma, että Honka oli siihen aikaan kansalle lähes tuntematon henkilö eikä hänellä niin ollen ollut realistisia mahdollisuuksia päästä presidentiksi. Jokin suuri vääryys kuitenkin tapahtui, mutta vaikka asiaa onkin käsitelty paljon, siinä on keskitytty niin tiiviisti sivuseikkoihin, jotta hyvä tarina ei menisi pilalle, että Honka on nykyisin vieläkin tuntemattomampi kuin siihen aikaan eikä häntä edes välttämättä tarvitse muistaa mainita noottikriisin yhteydessä.

Kuitenkin varsinainen tavoite on saavutettu eikä oikeasti tärkeitä tapahtumia ole juuri tarvinnut kaivella.

Mannerheimin olisi kannattanut jättää koko toinen maailmansota väliin, sillä hän oli tutustunut suomalaisiin kunnolla jo sisällissodassa ja varsinkin sen jälkipuinneissa, joissa hänestä tehtiin syyllinen siihen, että valkoiset kostivat sisällissodan aloittamisen hävittämällä punaisia paljon enemmän kuin oli tarpeen, vaikka hän kyllä kielsi ylimääräiset puhdistukset. Hänen täytyi ymmärtää ainakin sen verran, että suomalaiset valitsevat syylliseksi mieluiten jonkun, joka on yrittänyt toimia kunniallisesti, koska he eivät pidä sellaisista ihmisistä, ja hänellä on täytynyt olla tuntumaa siihenkin, että suomalaisien mielestä sodan aloittajalla on oikeus julma, koska sitä ymmärretään, mutta sodan uhreilla ei ole vastaavaa oikeutta, koska sitä ei ymmärretä vaan se tuomitaan. Myöhemmin on jouduttu kuuntelemaan muun muassa toisen maailmansodan jäljiltä vaikerrusta siitä, että liittoutuneet tappoivat pommituksissa viattomia saksalaisia ja japanilaisia, mutta sama asia tuli selväksi pelkän sisällissodankin avulla, koska valkoisien tappamat viattomat punaiset eivät olleet ainakaan tehneet mitään sodan estämiseksi ja suuri osa heistä on ollut niitä viattomia poloisia, jotka osallistuivat taisteluihin vähän aikaa, mutta lähtivät pakoon ja yrittivät piiloutua siviiliväestön sekaan, koska sodan todellisuus ei vastannutkaan punaisien mainospuheita.

Vanhalla ja sairaalla miehellä olisi varmasti ollut parempaakin tekemistä, mutta jostain syystä Mannerheim oli taas suomalaisien hyväksikäytettävänä toisessa maailmansodassa. Kekkonen taas haaskasi toisen maailmansodan jälkeen suuren osan elämästään täysin yhdentekevässä virassa, sillä Suomen presidentti johtaa ulkopolitiikkaa ja turvallisuuspolitiikkaa, joita Suomella oikeastaan ei ole, koska siihen ei luoteta ja pyhillä ihmisillä täytyy olla oikeus huseerata omiaan. Hänen olisi kannattanut ottaa mallia Yhdysvalloista ja palata asiaan vasta siinä tapauksessa, että suomalaiset olisivat päässeet oppimaan jotain niin hyödyllistä, että asenne olisi muuttunut nöyremmäksi, eli vaikkapa Stalinin johtamat puhdistukset, jotka olisivat vähentäneet ylimielisyyden määrää varsin tehokkaasti. Ehkä niistä ei olisi ollut mitään hyötyä pitkällä aikavälillä, sillä Itä-Euroopan kommunismin jälkeinen tasavaltakokeilu on paljastanut, että kansa äänestää määrätietoisesti sellaisia johtajia, joihin se ei luota ollenkaan, mutta ongelmalle olisi hyvä näyttää joskus, ettei sen hyvinvointi ole muille maailman

tärkein asia.

18.

Suomalaiset puhuvat paljon Kekkosen ajan traumasta, sillä häntä täytyi käyttää presidenttinä yli neljännesvuosisadan sen johdosta, ettei muita sopivia ehdokkaita ollut. Pienien piirien suosikkeja kyllä oli, joten kaikista suomalaisista ei vaikuta mahdolliselta, että hänet valittiin kerta toisensa jälkeen ja yhtä kautta jopa pidennettiin poikkeuslailla vain demokratian takia, koska pienien piirien suosikeilla pitäisi olla loistavat mahdollisuudet saada paljon kannatusta. Varsinkin puolueissa ajatellaan varsin yleisesti, että hyvä ehdokas sopii täydellisesti omalle puolueelle, joten suurien kansanosien suosikin täytyy olla jotenkin huono, koska hän ei herätä samanlaista innostusta missään puolueessa.

Muukalaisen voi olla vaikea tunnistaa hyvää ehdokasta, sillä hyvän presidenttiehdokkaan mielipiteillä ei vaikuta olevan kovinkaan suurta merkitystä. Vaalivoittajan puheet voivat olla jotain aivan muuta kuin edellisen presidentin puheet, ja lisäksi kannatuksella on taipumusta kasvaa myöhemmin kun puheet tulevat tutummiksi.

Myös Karl-August Fagerholm olisi soveltunut presidentiksi, mutta häntä tarvittiin vasemmiston paimentamiseen. Puolueiden välit olivat huonot ja sosialidemokraateilla, joihin hän kuului, oli vaikeuksia pysyä koossa, joten Fagerholm paiski paljon töitä puolueessaan, hallituksessa ja eduskunnan puhemiehenä, ja hänen jätettyä politiikan vuonna 1966 päästiin siihen tilanteeseen, ettei ollut muita presidentiksi soveltuvia henkilöitä kuin Kekkonen, joka oli keskustaoikeistolaisena oikeastaan tarpeettomampi, koska oikeisto ei ollut samanlainen kaaos kuin vasemmisto. Virallisesti presidentti keskittyi ulkopolitiikkaan, mutta hänellä oli silti tärkeä rooli myös sisäpolitiikassa, jossa hänen ärinänsä ilmaisi, että sisäpolitiikka alkoi olla tosissaan haitaksi myös ulkopolitiikassa, ja Kekkosen ajan traumaan kuuluu muisto siitä, että jopa päätoimittaja saattoi saada haukut jos uutiset kehittyivät liian levottomiksi.

Normaalissa tilanteessa suomalaiset tiedotusvälineet haukkuvat muita kansoja ja niiden johtajia varsin vapaamielisesti sillä ajatuksella, ettei niitä varmaankaan seurata lähetystöissä, joten presidentin täytyy teeskennellä johonkin tiettyyn rajaan saakka, että suomalaiset suhtautuvat myönteisesti sellaisiin henkilöihin, joita he haukkuvat minkä ehtivät, mutta silloisessa ilmapiirissä haukkuminen liittyi liikaa sisäpolitiikkaan ja taas yksi uusi sisällissotakehitys olisi ollut haitaksi ulkopolitiikassa.

Fagerholm oli näistä kahdesta paljon taitavampi puhumaan siten, ettei mikään riidan osapuolista loukkaantunut, ja näin hän kykeni pitämään sosialidemokraatteja ja kommunisteja puheväleissä, vaikka näillä olikin se tilanne, jossa suomalaisessa politiikassa puhutaan järkevästi kaikkein vähiten, eli ne kilpailivat tosissaan samoista äänestäjistä. Hänen poistuttuaan politiikasta alkoivat vaikeat ajat, joista selviytyminen pannaan Kekkosesta kertovissa tarinoissa yleensä Kekkosen ansioksi, koska suomalaisessa politiikassa on tärkeää kilpailla paljon ja sen seurauksena sinne tarvitaan suu-

ria voittajia. Kekkonen oli Suomen presidenttinä vuodesta 1956 vuoteen 1981, eli paljon kauemmin kuin kukaan muu, joten hänestä on mielekästä kehitellä legenda, jossa hänen merkitystään paisutellaan ilman mitään tolkkua, ja parhaimmillaan se on kuin hän olisi ollut yksinvaltias eikä kukaan muu olisi saanut hänen kaudellaan aikaiseksi mitään hyödyllistä, vaikka ylin valta olikin eduskunnalla.

Sitä, että oikeistolaisen presidentin mahdollisuudet vaikuttaa vasemmiston sisäisiin kiistoihin olivat melko vähäiset ja tilanne olisi pysynyt rauhallisempana jos vasemmistolla olisi ollut hyvä presidenttiehdokas, ei välttämättä tarvitse ottaa huomioon lainkaan. Pikemminkin hyvin niukalla lähdetietojen käyttämisellä saa hyvän sankaritarinan, sillä vaikka pahimpaan elämöintiin osallistui niin pieni osa kansasta, että se hiipui ajan myötä itsestään, tilannetta voi luonnehtia niin vaikeaksi, että siitä selviytymiseen tarvittiin muistisairaan Kekkosen johtajuutta, ja Kekkosen ajan trauma onkin sillä tavalla erikoinen, että pahimmat ajat ovat olleet silloin, kun hän alkoi jo olla lopussa, eivätkä suinkaan silloin kun hän jaksoi vielä haukkua häiriköitä tosissaan.

Fagerholmin vetäydyttyä politiikasta kommunistiseen puolueeseen kehittyi nopeasti suuri radikaali siipi, joka pirstaloitui erilaisiksi liikehdinnöiksi, ja sen seurauksien käsitteleminen on suomalaisille edelleen vaikeaa. Sitä kutsutaan usein suomettumiseksi, joka on mahdollisimman huono käsite, koska se tarkoittaa alun perin Suomen kaltaiseksi muuttumista ja se kehittyi Itävallassa ja Saksassa siinä vaiheessa kun tuli selväksi, ettei suomalaisia kiinnostanut oppia toisesta maailmansodasta yhtään mitään, ja oli syytä epäillä, että Suomi oli vaiheeksi täynnä neuvostoliittolaisien posetiivarien apinoita. Suomalaiset eivät tietenkään ymmärrä koko asiaa, koska he eivät ole tutustuneet toisen maailmansodan jälkeen julkaistuihin saksalaisiin asiakirjoihin, joista selviää kuinka natsit manipuloivat suomalaisia. Jos esimerkiksi Hermann Göring halusi vaikuttaa vaikkapa Mannerheimin ajatuksiin, niin hän yksinkertaisesti lähetti agenttinsa höpöttämään tälle jotain, koska elämä ilman tehokasta vastavakoilua on sellaista, mutta koska suomalaiset haluavat jatkaa valitsemallaan tiellä, he ovat keksineet, että suomettuminen tarkoittaa Neuvostoliiton vihamielistä sekaantumista heidän asioihinsa, koska heillä on käyttöä tällaiselle käsitteelle.

Sen avulla voi keksiä salaliittoteorioita, sillä sen käyttämistä ei tarvitse mitenkään kummemmin perustella, mutta sitä voi myös olla käyttämättä perustelematta sitäkään millään tavalla, ja näin on luotu omituinen historia, jossa Nikita Hruštševin pääsihteerikausi on ensisijaisesti sisäpoliittisen juonittelun aikaa, vaikka hän repi tarmokkaasti rikki sitä liittoutuneiden sopimaa järjestystä, johon Suomen itsenäisyys perustui, sillä jos hänellä oli suunnitelmia Suomen itsenäisyyden suhteen, niin niiden paljastuminen loukkaisi posetiivarien apinoiden oikeuksia. Sen jälkeen alkaa vaarallinen suomettumisen aikakausi, joka pahenee sitä mukaa kuin liittoutuneet saavat välinsä jotakuinkin ennalleen, koska suomalaisen politiikan kaoottisuutta ei voi enää selittää maailmanpolitiikan syyksi ilman tällaista näkymätöntä voimaa, joka on muka vaikuttanut asioihin kulissien takana.

Suomalaisen suomettumisen pahin aika alkaa kehittyä Fagerholmin siirryttyä muihin

tehtäviin, koska kommunistien puolueen radikaalit yrittivät ryhtyä edustamaan Neuvostoliittoa ilman sen lupaa, minkä seurauksena se loi hyvät suhteet kaikkiin puolueisiin ja alkoi sekaantua aktiivisesti Suomen sisäisiin asioihin ilman havaittavia päämääriä. Periaatteessa se lähinnä ilmaisi tukevansa niitä poliitikkoja, jotka olivat suomalaisien suosiossa, mutta asia ollut suomalaisille niinkään selvä, koska heidän politiikassaan on täysin normaalia levitellä poliittisista vastustajista vihamielisiä salaliittoteorioita.

Samaan aikaan Neuvostoliitossa käsiteltiin Stalinin kautta uudelleen, koska hänen kuolemansa jälkeisen mustamaalaamisen ajan tuottamat käsitykset olivat melko epäuskottavia, eli Stalinin nimissä tehdyt mielivaltaiset vainot olivat muka hänen syytään ja niistä tuomiolle joutuneet rikolliset oli muka tuomittu näytösoikeudenkäynneissä ihan vain siksi, että Stalin petti heidät. Suomessa kommunistien radikaalit suuttuivat kaikesta tällaisesta eikä näitä asioita uskallettu käsitellä julkisessa keskustelussa, joten suomalaiset elävät yhä Stalinin mustamaalaamisen aikaa, ja siitä on helppo päätellä, että tilanne olisi kehittynyt ikävämmäksi ilman Neuvostoliiton apua.

Näiden tapahtumien seurauksena suomalaiset eivät ymmärrä, että Stalinin käsittelemisessä on ihannoinnin ja mustamaalaamisen lisäksi kolmaskin vaihtoehto, jossa hän on hirmuhallitsija omilla ansioillaan, ja koska se on suosituin vaihtoehto muualla maailmassa, he ovat etsineet tukea käsityksilleen virolaisesta historiankirjoituksesta, joka on jämähtänyt mustamaalaamisen aikaan sen seurauksena, että punaiset näkivät Stalinin kauden puhdistukset mahdollisuutena päästä helposti eroon valkoisista ja kyyditsivät heitä väkisin Venäjän puolelle tapettaviksi kymmeniätuhansia. Myöhemmin punaiset ovat olleet haluttomia kantamaan vastuuta tempauksestaan, joten Virossa on kehittynyt suomalaisiin mielenmaisemiin sopiva tarusto, jossa kaikki on Stalinin syytä.

Suomalainen kykenee eläytymään tosissaan täysin järjettömiinkin tarinoihin, joten vasemmiston sisäinen kaaos on erillinen historian jakso, koska sitä on vaikea yhdistää Kekkosen aikaan, jolloin paljon pienemmänkin kaaoksen luominen oli muka täysin kiellettyä, vaikka sitä löytyy yllin kyllin myös kolmannesta tämän ajan erillishistoriasta, joka löytyy oikeistosta. Siellä Maalaisliitto, johon Kekkonenkin kuulu, hajosi ja siitä alkoi hirvittävä älämölö, joka ei ole oikeastaan loppunut vieläkään. Keskustapuolue ja se toinen liikehdintä, jolle tuottaa vaikeuksia saada aikaiseksi pysyvä puolue, ovat edelleen vihoissa keskenään, mutta Kekkosen ajan trauman aikaan tilanne oli niin hankala, että Suomen maaseudun puolueen puheenjohtaja piti kerran kantaa ulos eduskunnasta, koska häiriköintiä ei muuten saatu loppumaan.

Suomalaisille on tärkeää päästä valittamaan joutuneensa vääryyden uhriksi ja Kekkosen ajan trauma liittyy siihen, etteivät kaikki päässeet osallistumaan kunnolla sisäpoliittiseen kaaokseen, vaikka moni paitsi jäänyt olisi voinut tehdä arvokasta työtä kaaoksen pahentamiseksi. Suomalaiset tietävät aatehistoriasta melko vähän, mutta siihen liittyy kuitenkin tuttuja sanoja ja yksi niistä on “fasismi”, jonka oletetaan tarkoittavan kaikkea sitä järjestystä, mistä suomalaiset eivät pidä, ja vaikka se on enemmän va-

semmiston kuin oikeiston suosiossa, voidaan olettaa, että Kekkonen edusti tätä suomalaista fasismia. Uhriutuminen on tärkeää sekä oikeistossa, että vasemmistossa, ja sisäpolitiikassa sen avulla voi ryhtyä mystisen valtaeliitin harjoittaman sorron uhriksi, jotta voi ryhtyä kaatamaan kansanvaltaa demokratian nimissä, eli jos kärsi siitä, ettei Kekkonen halunnut Suomen ajautuvan toiseen sisällissotaan, niin voi yrittää kaataa jonkin mystisen valtaeliitin, joka haluaa ottaa kansalta tällaisen sille kuuluvan oikeuden pois.

Harvoin tulee vastaan sellainen historiantulkinta, jossa Kekkosen ja Fagerholmin suosion on ymmärretty johtuvan siitä, etteivät sisällissodan kokeneet sukupolvet halunneet olla näissä asioissa liian sallivia, sillä kaikenkarvaisien kapinallisien puheiden takana oleva todellisuus oli jo nähty eikä se vastannut puheita, mutta vastustus ei kuitenkaan ollut niin voimakasta, etteikö kehitystä olisi voinut yrittää viedä siihen suuntaan sepittämällä perättömiä tarinoita nuorempia sukupolvia varten ja pahimpaan Kekkosen ajan sorron aikaan Suomen kommunistinen puolue oli hajoamisuhan alla kun sen sisällä kehittyi radikaali liikehdintä, jota kutsutaan taistolaisuudeksi sen johtajan Taisto Sinisalon mukaan. Se haastoi puolueen johdon lisäksi myös sosialidemokraatit, mikä näkyi raivokkaana valtataisteluna niin politiikassa kuin ammattiyhdistysliikkeen sisälläkin. Oikeistossa taas kehittyi niin sanottu rötösherrajahti, joka oli pahimmillaan heti sen jälkeen kun Kekkonen joutui eroamaan tehtävistään, ja logiikan puolesta se oli toisen maailmansodan jälkeisen ilmapiirin tasolla, sillä vaikka tarkoitus oli muka kitkeä korruptiota, epäilykset kohdistuivat johdonmukaisesti syyttömiin, kun taas pyhät ihmiset jätettiin jotakuinkin rauhaan ja korruptiopaljastuksia riitti jahdin jälkeen entiseen malliin.

Jahdin käynnistänyt Suomen maaseudun puolue oli Suomen kommunistisen puolueen tavoin protestiliike, eli se oli kova valittamaan epäkohdista, mutta se lykkäsi niiden ratkaisemista siihen aikaan, jolloin se olisi kasvanut niin suureksi, että se voisi alkaa ratkoa niitä kertomatta muille, että mitä se aikoi tehdä. SKP oli kuitenkin Neuvostoliiton rahoittamana poikkeuksellisen tehokas protestipuolue, sillä sitä äänestämällä saattoi ilmaista sosialidemokraateille, että kaipaili neuvostovaltaa, jossa näiden rivit olisi puhdistettu heittämällä pahimmat häiriköt vankileireille, ja tästä syntyi niin hirveä älämölö, että kaikki hämmentyivät siinä vaiheessa kun Suomen kommunistinen puolue katosi konkurssin takia. Valehtelu oli ollut niin tolkutonta, ettei kukaan ollut tajunnut, ettei sillä oikeasti mitään kannatusta ollutkaan vaan se oli olemassa lähinnä rahan takia. Sillä oltiin pelailtu rohkeasti pörssissä siinä toivossa, että sitä saataisiin vielä lisääkin, ja kun Neuvostoliitto kaatui samoihin aikoihin kun puolueen talouskin, niin ei ollut enää tuttua rahahanaa pelastamassa ahneita hölmöjä, mutta ei toisaalta ollut myöskään mielenkiintoa pelastaa liikehdintä itse, eikä tämä haitannut kansaa ollenkaan, sillä kommunistien äänestäminen ei kiinnostanut sitä enää ilman Neuvostoliiton uhkaa, joka oli pääosin sisäpoliittista mallia eikä estänyt poliitikkoja liehakoimasta neuvostoliittolaisia niin ahkerasti, että se nolostutti neuvostoliittolaisia.

Suomen rooli kylmässä sodassa oli sellainen, mihin suurvallat yrittivät tällaiset epävakaat paikat houkutella, eli sen taloutta kehitettiin ostamalla sellaista, mitä oltaisiin

voitu valmistaa itsekin, jotta radikaalien olisi ollut vaikeampi kiihottaa kansaa ulvomalla epäkohdista, ja Suomen ulkomaankauppa romahtikin heti kun Neuvostoliitto ei ollut enää ostamassa sellaista, mitä ei kaivattu muualla. Liehakoida suomalaiset kuitenkin osasivat, joten vaikka Neuvostoliitto oli sisäpolitiikassa hirvittävä uhka, niin ulkopolitiikassa se oli helpon rahan takia paras kaveri.